

๖๗๖.๖๐๗๘

๖ 5620

1.3

การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิเชียร สุคันธี

๔ ต.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มีนาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ.วรรณีย์ ไสยประยูร)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ.วรรณีย์ ไสยประยูร)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.พยนต์ แสงเดช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 22 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

บริษัทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก
รองศาสตราจารย์วรณี ไสุมะประยูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนต์ แสงเดช และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ที่ได้กรุณา
สละเวลาอันมีค่าของท่านให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็น
คุณประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ และขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชา
ทรวแสง ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง อาจารย์วิจารณ์ - ดานวงศ์ อาจารย์ประทีป
โชติเวชศิลป์ อาจารย์ชะตา ปิ่นวิเศษ และอาจารย์สุรีย์ สกิตโสฬส ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต อาจารย์ธานี นันทวงศ์
อาจารย์โสพิศ ตั้งคะรัตน์ ครูใหญ่และคณะครูโรงเรียนวัดคลองขอมทุกท่าน ที่กรุณาให้ความ
อนุเคราะห์อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ขอขอบคุณ อาจารย์ระไพพรรณ สุนันท์ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคน ที่เอื้ออาทร
ห่วงใย ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา นับตั้งแต่ที่ผู้วิจัยได้เริ่มเข้าศึกษา ในระดับ
มหาบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของบริษัทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา
มารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นรากฐานการศึกษาให้แก่
ผู้วิจัย

วิเชียร สุนันท์

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสาร	7
	เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีสื่อสาร	7
	เอกสารเกี่ยวกับการย่อความ	10
	เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร	37
	เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน	38
	งานวิจัยในประเทศ	55
	งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการเขียนย่อความ	55
	งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ชุดการสอน	56
	งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน	57
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	59
	การดำเนินการทดลอง	77
	การวิเคราะห์ข้อมูล	77
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	87
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	90
อภิปรายผล	90
ข้อสังเกตจากการวิจัย	93
ข้อเสนอแนะ	94
ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน	94
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	105
ประวัติย่อของผู้วิจัย	327

ตาราง

1	แสดงรายละเอียดผลการสำรวจอันดับความสนใจในการอ่านเรื่อง	61
2	แสดงเกณฑ์ค่าของความเหมาะสมของน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย	67
3	แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอนในส่วนคู่มือครูและแผนการสอน	68
4	แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอนในส่วนเนื้อหา และสื่อประกอบบทเรียน	69
5	แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอนในส่วนการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย แบบฝึกหัดและแบบทดสอบ	70
6	การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน และ 10 คน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยเฉลี่ย (E_1/E_2)	83
7	การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองใช้กับ นักเรียน 30 คน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยเฉลี่ย (E_1/E_2)	85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

1	ลักษณะการสื่อสารของมนุษย์	8
2	รูปแบบในการสอนย่อความ	38
3	แผนภูมิผลิตชุดการสอน	53
4	แสดงแนวทางการสอนเขียนย่อความ โดยใช้ชุดการสอน	58

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ชาติไทย มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (กรมวิชาการ. 2535 : 7) ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน สมควรที่ชาวไทยควรภาคภูมิใจและช่วยกันรักษาเอาไว้ ดังกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์ในการประชุมทางวิชาการ ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ความตอนหนึ่งว่า "...ประเทศไทยนั้น มีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศ มีภาษาของตนเองแต่เขาไม่ค่อยแข็งแรง เขาต้องพยายามหาทางที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้..." (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2505 : 170) ดังนั้นคนไทยทุกคนในฐานะเป็นเจ้าของภาษาไทยร่วมกัน จึงจำเป็นต้องช่วยกันธำรงรักษาภาษาไทยเอาไว้และวิธีการหนึ่งที่จะรักษาภาษาไทยให้ยั่งยืนสืบไปก็คือ คนไทยควรใส่ใจศึกษาภาษาไทย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทั้งยังพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของตนเองให้สามารถใช้ได้อย่างสมบูรณ์ (ประสงค์ รายนุส. 2534 : 46) ในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาต้องมีการส่งสาร และการรับสารอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ผู้ส่งสารใช้ทักษะการพูด ผู้รับสารจะรับสารโดยใช้ทักษะการฟัง ถ้าผู้ส่งสารใช้ทักษะการเขียน ผู้รับสารก็จะรับสารโดยใช้ทักษะการอ่านจึงเห็นได้ว่า ทั้งทักษะการส่งสาร และการรับสารต้องควบคู่กันไปเสมอ (อจจรา ชีวพันธ์. 2531 : 37)

การย่อความ เป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษาที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งสาร และรับสารเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะทุกคนต้องย่อความจากสิ่งที่ได้ฟัง และอ่านเพื่อจดจำไว้ สำหรับนักเรียนนั้น การย่อความมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะวันหนึ่ง ๆ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยการฟังคำอธิบายของครู และอ่านจากตำราเรียนอย่างมากมาย จนไม่สามารถจดจำหรือบันทึกข้อความได้ทั้งหมด จึงต้องเขียนสรุปความเฉพาะสิ่งสำคัญเท่านั้น ดังนั้นการเขียนย่อความจึงต้องฝึกให้กับนักเรียนทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ (วรณี ไสยมะบุตร. 2529 : 574)

การย่อความนอกจากจะช่วยให้เราอ่านเป็นฟังเป็นแล้ว (ผกาศรี เย็นบุตร. 2526 : 114) การย่อความยังมีบทบาทสำคัญต่อบุคคลทั่วไปอีกด้วย กล่าวคือการย่อความเป็นกระบวนการอันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ย่อเป็นคนช่างเห็น ช่างประมวลความรู้ความคิด ตลอดจนมีวิจารณญาณในการตัดสินใจรู้เหตุผล จึงรวมความได้ว่า ทุกคนทุกอาชีพ และทุกเวลาจำเป็นต้องอาศัยวิธีการย่อความเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง. 2532 : 24)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้การย่อความเป็นทักษะหนึ่งในการเขียน ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จะต้องฝึกฝนเล่าเรียน (กรมวิชาการ. 2535 : 13 - 17) จากที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประเมินคุณภาพนักเรียนด้านความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2534 ทั่วประเทศ ปรากฏว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีผลการประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวมคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับได้ร้อยละ 57.40 และมีสมรรถภาพทางการเขียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.70 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 43) สำหรับสมรรถภาพทางการเขียน ซึ่งมีย่อความเป็นตัวประกอบสมรรถภาพตัวหนึ่งที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 1.56 คะแนนในคะแนนเต็ม 10-คะแนน หรือร้อยละ 15.60 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 47) ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าความสามารถทางภาษาในด้านสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดสุพรรณบุรีจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข โดยเร่งด่วนต่อไป โดยเฉพาะการเขียนย่อความ

จากสภาพปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อม (สมพงษ์ จิตระดับ. 2527 : 9) แต่สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยก็คือ ครูจำนวนมากยังขาดประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาให้นักเรียนเรียน โดยเฉพาะการเขียนย่อความ (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2528 : 234) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากครูที่สอนภาษาไทยบางคนไม่ได้ฝึกฝนหรือเตรียมตัวอย่างถูกต้องมาก่อน คือ ไม่ได้เรียนวิชาเอกหรือวิชาโททางภาษาไทย แต่ต้องสอนภาษาไทยด้วยความจำเป็น เพราะมีครูสอนอย่างจำกัดหรือได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้สอน จึงทำให้การสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร (สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 13) และจากที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนย่อความของครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อเดือนมกราคม 2536 จำนวน 28 โรงเรียน พบว่า ร้อยละ 70 ของโรงเรียนทั้งหมด มีสภาพปัญหาที่เหมือนกัน คือ นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านที่ฟังไม่ได้ และเขียนย่อความไม่ถูกต้อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ สอดคล้องกับประะปะนี นาคทรพร (2526 : 26) และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2516 : 63) ที่พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา เขียนย่อความหรือสรุปความไม่เป็นเนื่องจาก นักเรียนจับใจความของเรื่องที่อ่านที่ฟัง ไม่ได้ และผู้เขียนมักจะเขียนย่อความโดยเอาผลความมาเขียนเป็นใจความสำคัญ ทำให้ข้อความเยิ่นเย้อไม่ตรงประเด็น เป็นต้น และนอกจากนี้ จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าว ยังพบอีกว่าครูยังมีความต้องการให้หน่วยงานหรือผู้หน้าที่รับผิดชอบได้จัดหาเครื่องมือ หรือวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนย่อความที่สะดวกและง่ายแก่การนำไปใช้สอนอีกด้วย จากสาเหตุดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้สมรรถภาพทางด้านการเขียนย่อความของนักเรียนด้อยลงสืบเนื่องมาจากครูผู้สอนยังขาดเครื่องมือ และกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนย่อความที่เหมาะสม ตลอดจนครูผู้สอนยังมีความต้องการเครื่องมือหรือกลวิธีสอนที่สามารถจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เขียนย่อความเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของเนื้อหา เพราะเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แนวความคิด กระบวนการ เทคนิค ตลอดจนอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ. 2517 : 80) ชุดการสอนนับว่าเป็นเครื่องมือการสอนชนิดหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษเป็นอย่างมาก เพราะชุดการสอนนอกจากมีคู่มือครูที่ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนแล้วยังมีอุปกรณ์การสอน และแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนของครูอีกแนวทางหนึ่ง ตลอดจนนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสามารถเรียนรู้บทเรียนได้ ในระยะเวลาสั้น ๆ และประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงโดยที่ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย หากแต่เกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษา (เป็รื่อง กุมุท. 2518 : 52 ; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 193) นอกจากนี้ชุดการสอนที่สมบูรณ์ ครูสามารถนำไปใช้สอนได้ทันที สะดวกสบาย และเชื่อมั่นได้ว่าผลการเรียนของนักเรียน

เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยครูผู้สอนไม่ต้องคำนึงว่า จะมีความสามารถทางการสอน มากน้อยเพียงใด (สุนทร จันทรตรี. 2519 : 5 ; ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 121) และจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ โดยใช้ชุดการสอนทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงกว่าก่อนทำการสอน และสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติที่ปฏิบัติกันอยู่ โดยทั่วไป (Brawley. 1975 : 4280-A ; สุนทร จันทรตรี. 2519 : 52 ; พวงทอง อ่อนจรัส. 2528 : 97 ; เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต. 2528 : 292 และสุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. 2533 : 188)

จากเหตุผลดังกล่าว ชุดการสอนอาจเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยแก้ปัญหาค้นหา
การเรียนการสอนย่อความได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอนเขียน
ย่อความในกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความในกลุ่มทักษะภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนเขียนย่อความชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางช่วยเหลือสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียน ในระดับประถมศึกษา จะได้นำชุดการสอนไปใช้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาเกี่ยวกับ สมรรถภาพทางการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ของโรงเรียน สมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 93 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปีการศึกษา 2536 ของโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 โดยใช้เวลาดทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ จันทร์ พุธ และศุกร์ วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ตั้งแต่ เวลา 10.00 - 11.00 น.

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้สัมพันธ์กับขอบข่ายเนื้อหาทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน ตามที่หลักสูตร กำหนดไว้ ดังนี้

4.1 การเขียนย่อความจากข่าว

4.2 การเขียนย่อความจากนิทาน

4.3 การเขียนย่อความจากสารคดี

4.2 การเขียนย่อความจากบทความ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสม (Multi-Media) ที่ได้จากระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ เพื่อนำมาช่วยให้นักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเขียนย่อความ หมายถึง นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของ เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยสำนวนของตนเอง อย่างกะทัดรัด และถูกต้อง ตามรูปแบบของการย่อความ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ชุดการสอนเขียนย่อความ หมายถึง สื่อการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้สอน การเขียนย่อความในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อันประกอบไปด้วย คู่มือครู แผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และแบบประเมินผล มีจำนวน 10 ชุดย่อย

4. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่า เมื่อผู้เรียนได้เรียนการเขียนย่อความจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว นักเรียนสามารถเขียนย่อความได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด นั่นคือ เกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 494 - 496 และเสาวชัย สิกขามันต์. 2528 : 295)

80 ตัวแรก หมายถึง เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการสอนแล้ว นักเรียนทั้งหมดสามารถทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายให้ในระหว่างเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 80 %

80 ตัวหลัง หมายถึง เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการสอนแล้ว นักเรียนทั้งหมดสามารถทำแบบทดสอบ หรือกิจกรรมหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 80 %

การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 2.5 % (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 500 ; จลองชัย สุรวัดบุญ. 2528 : 215)

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ หมายถึง แบบทดสอบการเขียนย่อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบอัตนัย เพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียนหลังจากที่เรียนชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสาร

- 1.1 เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีสื่อสาร
- 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการย่อความ
- 1.3 เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร
- 1.4 เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน

2. งานวิจัยในประเทศ

- 2.1 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการเขียนย่อความ
- 2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

3. งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน

เอกสาร1. เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้ส่งสารไปยังผู้รับ เพื่อให้ผู้รับเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ หรือข้อความที่ผู้ส่งต้องการ หรือข้อความที่ผู้ส่งต้องการส่งต่อไปให้ และเมื่อผู้รับรับสารแล้วอาจมีปฏิกิริยาเพียงเพื่อแสดงให้ทราบว่ามีการรับรู้และเข้าใจ หรืออาจสื่อสารของตนกลับมาเป็นการโต้ตอบ เพื่อสื่อความกันด้วยก็ได้ (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2529 : 7)

องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523 : 78)

- 1. ผู้ส่ง
- 2. สาร
- 3. สื่อหรือช่องทาง
- 4. ผู้รับ

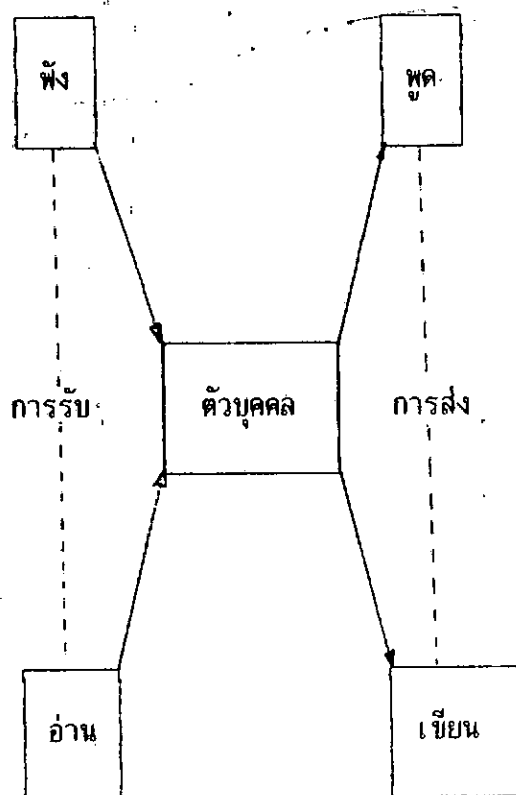
ผู้ส่งสาร หมายถึง ผู้แสดงความคิดเห็นหรือความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์
ทั้งหมดของตนออกไปโดยอาศัยสื่อหรือเครื่องมือบางอย่าง

สาร หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความรู้ ทักษะและประสบการณ์
ทั้งหมดที่ผู้ส่งสารต้องการแสดงออกหรือส่งให้แก่ผู้รับ

สื่อ หรือ ช่องทาง เป็นตัวอย่างหรือเครื่องมือที่ช่วยให้สารนั้นเดินทางไปถึงผู้รับ
ซึ่งได้แก่ ภาษา ทัศนสัญลักษณ์ หรือสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

ผู้รับ หมายถึง ผู้ที่รับสารต่าง ๆ ที่มีผู้ส่ง ส่งสารมาให้

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ เป็นสื่อทางความนึกคิด ให้สามารถเข้าใจ
กันได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จะต้องใช้ภาษาในการรับความคิดความเข้าใจผู้อื่น ได้แก่
การฟัง และการอ่าน อีกประการหนึ่ง จะต้องใช้ภาษาในการส่งหรือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด
ของตนไปสู่ผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน ได้แก่ การพูด และการเขียน ความสามารถในการใช้ภาษา
ทั้งการรับและการส่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียกว่า "มีทักษะทั้ง 4" การสื่อสารของมนุษย์
มีลักษณะดังนี้

ภาพประกอบ 1 ลักษณะการสื่อสารของมนุษย์

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารของมนุษย์จะเป็นไปได้ด้วยดีเพียงไร นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการรับและกระบวนการส่งทางภาษาดังนี้

การรับสาร (Receptive Skills)

1. การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดนั้นไปให้เกิดประโยชน์ อักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงเสียง ที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง ฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ข้อความนั้น

ผู้อ่าน → ตัวอักษร → ความหมาย → เลือกความหมาย → นำไปใช้

2. การฟัง หมายถึง การได้ยินเสียงและเข้าใจเรื่องราวที่กำลังฟังอยู่ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด และสามารถที่จะใช้วิจารณ์ วิจารณ์หาประโยชน์จากเรื่องที่ได้อ้างอิงด้วย

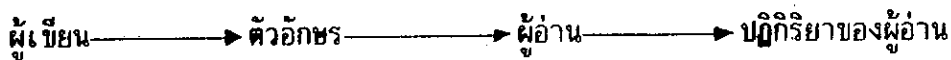
ผู้ฟัง → การได้ยินเสียง → รับรู้ → เข้าใจ → คิด → นำไปใช้

การส่งสาร (Expressive Skills)

1. การพูด หมายถึง การสื่อความหมายของมนุษย์โดยการใช้เสียงและกิริยาท่าทาง เป็นเครื่องถ่ายทอด ความรู้ ความคิด และความรู้สึกจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง

ผู้พูด → เสียงพูดและกิริยาท่าทาง → ผู้ฟัง → ปฏิบัติจากผู้ฟัง

2. การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจ ออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ โดยวิธีการใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า ตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่นั้น ก็อยู่ที่ว่า ผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงไร

(สนิท ตั้งทวี, 2531 : 1 - 3)

2. เอกสารเกี่ยวกับการย่อความ

ความหมายของการย่อความ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการย่อความไว้ ดังนี้

เปลื้อง ฌานคร (2513 : 60) กล่าวว่า การย่อความ คือ การย่อเรื่องยาว ๆ ให้สั้นลงตามความต้องการ โดยเอาใจความสำคัญไว้ใจความจะสังเกตได้คือ ความมีคณาเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ถ้าขาดความตอนนั้นเสียแล้ว เรื่องอื่นจะเกิดขึ้นไม่ได้ ความนั้นนับเป็นใจความสำคัญ

หลวงสำเร็จ วรรณกิจ (2514 : 95) ได้ให้ความหมายของการย่อความไว้ว่า ย่อความ ชื่อบอกว่าย่นย่อ ก็คือ ความสั้น ๆ ที่ให้ความเข้าใจอย่างชัดเจน ผู้ใดเขียนหนังสือสั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ผู้นั้นเขียนย่อความเป็น

สิทธา พินิจกุล และคนอื่น ๆ (2516 : 71) ได้ให้ความหมายการย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม มาเรียบเรียงขึ้นใหม่ให้ครบถ้วนเป็นข้อความที่กระชับรัดกุม โดยใช้ถ้อยคำสำนวนของผู้ย่อเอง ทั้งนี้จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงเรื่องราวของข้อความเดิม

จันทงค์ ทองประเสริฐ (2520 : 260) กล่าวว่า การย่อความ คือ การเก็บเนื้อความในเรื่องมาเรียบเรียงใหม่อย่างสั้น ๆ โดยตัดเอาข้อความ ที่ไม่จำเป็นออกเสีย แต่อย่าให้ถึงกับเสียความ หรือทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 114) ได้ให้ความหมายของการย่อความไว้ว่า การย่อความ คือ การจับใจความสำคัญในเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ ให้กระชับรัดกุมตัดผลความที่ไม่จำเป็นออกเสีย และใช้สำนวนของผู้ย่อเองเมื่อย่อเสร็จแล้ว ความหมายจะไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2527 : 95) กล่าวว่า การย่อความเป็นการเขียนเพื่อบันทึกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านจากหนังสือ การเขียนแบบนี้ จะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ โดยที่ตนเองไม่ต้องอ่านอย่างละเอียดและช่วยให้ตัวผู้ย่อเองเกิดความเข้าใจ

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 86) ได้ให้ความหมายของการย่อความว่า คือ การสรุปใจความหรือสาระสำคัญของข้อความตรง ๆ การย่อความมิใช่ลอกเอาข้อความตอนใด ตอนหนึ่งมา แต่ต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจตลอด แล้วเขียนใจความสำคัญของเรื่องด้วยถ้อยคำสำนวนของนักเรียนเอง

✓ วรณี ไสยมะขาม (2529 : 573) ได้ให้ความหมายของการเขียนย่อความไว้ว่า การเขียนย่อความ คือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ โดยเขียนอย่างสั้น ๆ เฉพาะใจความสำคัญด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง ซึ่งมีรูปแบบที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เข้าใจได้รวดเร็วว่าเรื่องที่ย่อ นั้น เป็นเรื่องอะไร ของใคร จากไหน เมื่อไร มีความหมายอย่างไร

✓ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531 : 41) ให้ความหมายการย่อความไว้ว่า การย่อความ หมายถึง การสรุปเรียบเรียงใจความสำคัญของเนื้อหาสาระจากเรื่องต่าง ๆ ให้มีความกะทัดรัดง่ายแก่การทำความเข้าใจ การย่อแต่ละครั้งต้องมีรูปแบบของการย่อ เพื่อใช้เป็นแนวทาง สำหรับการค้นคว้าที่มาของเรื่องที่ย่อ นั้นว่า นำเรื่องนั้นมาจากที่ใด

✓ แอนเดอร์สัน และ ไฮดี (Anderson and Hidi. 1988 - 1989 : 26) ได้ให้ความหมายของการย่อความไว้ว่า การย่อความ หมายถึง การรวมเอาแนวความคิดหลักและรายละเอียดบางประการ ตลอดทั้งการวางแผนเนื้อหาและโครงสร้างของย่อความนั้น ผู้ย่อจะต้องตัดสินใจว่า ควรจะเก็บอะไร และควรตัดอะไรออก จะเรียงเนื้อหาอย่างไร คำพูด และประโยคที่ใช้ตลอดทั้งการตรวจสอบว่า ความย่อยังรักษาข้อเท็จจริง ของบทความเดิมไว้ได้หรือไม่

จากการให้ความหมายเกี่ยวกับการย่อความของนักการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การย่อความ หมายถึง การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้จากการฟังหรือการอ่าน แล้วผู้ย่อพูด

หรือเขียนด้วยสำนวนของตนเองอย่างกะทัดรัด และสมบูรณ์ตามลำดับความสำคัญของเนื้อหา นั้น ๆ
ให้มากที่สุด โดยการเขียนย่อความแต่ละครั้งต้องย่อความตามรูปแบบของหลักการย่อความ

ความสำคัญของการย่อความ

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการย่อความ ไว้ดังนี้

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (2517 : 34) กล่าวถึง ความสำคัญของการย่อความโดยสรุปว่า การย่อความมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ทั้งในลักษณะวิชาการและไม่เป็นวิชาการ ในลักษณะวิชาการ เช่น ย่อเก็บใจความจากหนังสือที่อ่านเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ย่อความไว้เพื่อบันทึกกันลืม ย่อข่าวต่าง ๆ เพื่อทำเป็นข่าวย่อ เป็นต้น สำหรับ การย่อความไม่เป็นวิชาการ เช่น การเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟัง ให้แก่ผู้อื่น อีกต่อหนึ่ง การเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่าน ภาพยนตร์ ข่าว ให้ผู้อื่นได้ฟัง เป็นต้น

สุวิทย์ สังโยคะ (2524 : 108) กล่าวว่า ผู้สามารถย่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมได้รับประโยชน์อย่างมาก คือ

1. ประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้า

1.1 นักเรียน นักศึกษา ใช้วิธีย่อความในการฟังคำบรรยาย การจดบันทึก คำสอน การทำบันทึก ย่อตำรา และข้อความเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้อ่านได้ค้นคว้า

1.2 ช่วยในการอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้าวิชาแนวต่าง ๆ ให้รู้จัก เก็บความ จับใจความ รู้ว่าตอนไหนสำคัญมาก ตอนไหนสำคัญน้อย รู้จักจับจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ฯลฯ

1.3 ช่วยให้ศึกษาวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้ตรงเป้าหมาย ตรงประเด็นใน เวลาอันรวดเร็ว ได้ผลดีและช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดง ความรู้ ความคิด อย่างมีหลักฐาน เป็นที่น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ

2. ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และการดำรงชีพ ในแง่การประหยัดทั้งเวลา แรงงานและทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการเลือกและพิจารณาตัดสินใจต่าง ๆ

3. เป็นประโยชน์ในธุรกิจประจำวันของบุคคลแทบทุกสาขาอาชีพ เช่น นักวิทยาศาสตร์ จะต้องจดผลย่อ ๆ ในการทดลอง นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ ใช้วิธีย่อความในการ เก็บข่าว และสัมภาษณ์บุคคล ครูอาจารย์จะต้องเตรียมการบรรยายการสอน โดยจดบันทึกสาระ

สำคัญจากหนังสือตำราต่าง ๆ เพื่อรวบรวมเรียบเรียงคำสอน คำบรรยาย แพทย์ จะต้องบันทึก ประวัติ และผลการตรวจรักษาโรคจากคนไข้

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2526 : 103) กล่าวว่า การย่อความเป็นความจำเป็น อย่างยิ่งสำหรับนักเรียน นักอ่าน และนักฟัง การเขียนบางอย่างต้องอาศัยการย่อความมาก เช่น การวิจารณ์ การเขียนจดหมายราชการ บันทึกโต้ตอบหรือบันทึกการอ่าน การฟัง ถ้าหากจับ ใจความไม่ได้ก็จะไม่ได้ผล ถ้าจะกล่าวโดยสรุปว่า การย่อความมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ก็คงไม่ผิด

วรณี ไสมประยูร (2529 : 574) กล่าวว่า การย่อความ มีความสำคัญต่อ การเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทักษะการเขียนย่อความเพราะวันหนึ่ง ๆ นักเรียนจะต้อง เรียนรู้ด้วยการฟังจากคำอธิบายของครู และตำราเรียน จึงไม่สามารถเขียนบันทึกหรือจดจำได้ ทั้งหมด จึงต้องเลือกเขียนสรุป เฉพาะแต่สิ่งสำคัญเท่านั้น

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2532 : 24) กล่าวถึงประโยชน์ ของการย่อความ ไว้ว่า การย่อความมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ทางตรง คือ การฝึกทักษะด้านการใช้ภาษา ให้สามารถเก็บใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังหรืออ่าน ซึ่งมีความพิสดาร ซับซ้อนและมีความยาว เอาแต่สาระสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ให้ได้ใจความถูกต้อง ครบถ้วน โดยใช้ถ้อยคำภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ และกระชับ เพื่อง่ายแก่การเข้าใจ และสะดวกที่จะ ไปใช้ดังกล่าวแล้ว ส่วนประโยชน์ทางอ้อมนั้น ยังเป็นเรื่องที่ผู้เรียนและผู้สอนจำนวนไม่น้อย ไม่ได้เห็นให้สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร กล่าวคือ การย่อความเป็น "กระบวนกัการ" อย่างสำคัญยิ่ง อันหนึ่งที่จะช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนได้วิธีการในการสังเกตวิเคราะห์ และสรุปสิ่งทั้งปวงในวิถีการ ดำเนินชีวิตของตน จนเกิดเป็นนิสัย เป็นคนช่างฝัน ช่างประมวลความรู้และความคิด ตลอดจน เป็นคนมีวิจารณญาณในการตัดสินใจ รู้เหตุจากผล รู้ผลจากเหตุ ผู้พิพากษาที่วินิจฉัยบรรณคดีได้ ถูกต้องแม่นยำ ย่อมต้องอาศัยวิธีการของการย่อความ เพื่อแยกแยะความจริงออกจากความเท็จได้ นายแพทย์ผู้สือชื่อย่อมชำนาญในการที่จะวินิจฉัยโรค โดยใช้กระบวนการย่อความหาสมุฏฐาน ของโรคจากอาการของผู้ป่วย นักจิตวิทยาสามารถใช้กระบวนการของการย่อความพิจารณา พฤติกรรมของคน จึงล่วงรู้จิตใจอารมณ์และความต้องการของคนนั้น ๆ ได้ นักธุรกิจย่อมใช้ กระบวนการย่อความ ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ในงานธุรกิจทั้งปวง จึงจะประสบความสำเร็จได้ รวมความว่าทุกคน ทุกเวลาจำเป็นต้องอาศัยวิธีการของการย่อความ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

✓ จากความคิดเห็นของบุคคลดังกล่าว เกี่ยวกับ คุณประโยชน์ของการย่อความนั้น พอสรุปความได้ว่า การย่อความมีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งกับทุกคน ทั้งในด้านการเรียนการสอน การดำรงชีวิต ตลอดจนการประกอบอาชีพ กล่าวคือ ในด้านการเรียนการสอนนั้น ทั้งผู้เรียนและผู้สอน จำเป็นต้องใช้วิธีการย่อความเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก เช่น ย่อตำราเรียน บันทึก สรุปคำสอน ศึกษาหาความรู้วิทยาการด้านต่าง ๆ ประมวลใจความสำคัญที่ได้รับจากการฟังและการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ อันเป็นเหตุเป็นผล เป็นต้น สำหรับในด้านการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพนั้น เกือบแทบทุกอาชีพก็ว่าได้ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการย่อความเข้ามามีส่วนช่วยวิเคราะห์ พิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่รับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา อาชีพที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ผู้พิพากษา แพทย์ ทนายความ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ เลขาการ ข้าราชการ ครูอาจารย์ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การย่อความ ไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะแต่เพียงในด้านการเรียนการสอนเพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่ ยังมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของคนทั่วไปอีกด้วย ✓

จุดประสงค์ของการย่อความ หน้า 193 - 195 "ไทพ ลิออง สอน" ✓

สิทธิ พินิจกุล และคนอื่น ๆ (2516 : 71 - 73) สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (2517 : 34 - 35) และสุวิทย์ สังโยคะ (2524 : 109) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการย่อความไว้อย่างสอดคล้องกันว่า จุดประสงค์การย่อความก็เพื่อ

1. เก็บเนื้อเรื่อง ได้แก่ การอ่านเพื่อเก็บใจความของเรื่องที่อ่าน ใจความที่ผู้อ่านเก็บมาจะต้องมีความสมบูรณ์พอที่จะทำให้ผู้อ่านโดยไม่รู้เรื่องเดิมเข้าใจเรื่องราวและลำดับเหตุการณ์ได้โดยตลอด เรื่องที่มักจะใช้วิธีย่อแบบเก็บเนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องที่ผู้อ่านมุ่งจะเข้าใจเรื่องราวเป็นสำคัญ เป็นต้นว่า เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคล บทสนทนาตอบโต้ จดหมายตอบโต้ ข่าวต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์อันเดียวกัน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันก็ได้

2. เก็บความคิด การเก็บความคิดผู้ย่อจะต้องอ่านเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนเรื่องแสดงเอาไว้ บางครั้งผู้เขียนจะแสดงความคิดเอาไว้อย่างแจ่มชัด แต่บางทีก็ซ่อนเร้น หรือแสดงเอาไว้เชิงอุปมาอุปไมย ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดวิจารณ์ จินตนาการเห็นที่ซ่อนเร้นออกมาให้ได้ เรื่องที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเอาไว้

มักเป็นเรื่องที่เขียนเป็นบทความและบทวิจารณ์ต่าง ๆ เช่น บทวิจารณ์ข่าว สถานการณ์บ้านเมือง บทความแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เรื่องราวต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ผู้อ่านจึงควรใช้วิธีย่อ เพื่อเก็บความคิดเพื่อช่วยให้จำได้แม่นยำยิ่งขึ้น อาจย่อแล้วจำเอาไว้หรือจดบันทึกลงเป็น ลายลักษณ์อักษร

3. เก็บความรู้ลึกเพื่อใช้ในงานค้นคว้าวิจัย การย่อแบบนี้มุ่งเฉพาะข้อมูลที่จะ ใช้ในงานวิจัยแต่ละเรื่องเท่านั้น ผู้ย่อจึงไม่จำเป็นต้องเก็บเนื้อเรื่อง หรือความคิดโดยสมบูรณ์ แต่เก็บเพียงความรู้ที่ต้องการใช้ในเรื่องที่ค้นคว้าโดยเฉพาะซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง หรือความคิดของเรื่องก็ได้

✓ ละเอียด โปษะกฤษณะ (2526 : 103) กล่าวว่า การย่อความ มีจุดประสงค์ ทั้งด้านการอ่านและการฟัง ก็คือ เก็บสาระสำคัญ ฟังความคิดเห็น และเพื่อเก็บรายละเอียด

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า การย่อความมีจุดประสงค์เพื่อ เก็บสาระสำคัญ ความคิดเห็น หรือ เก็บข้อมูล ความรู้ที่ต้องการ จากเรื่องที่ได้จากการฟังหรือการอ่าน

ชนิดของการย่อความ

ย่อความแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. การย่อความจากร้อยแก้ว หมายถึง การย่อความจากความเป็นเรื่องราว เช่น จากหนังสือ เอกสาร ตำรา นิทาน บทความ บทวิจารณ์ จดหมาย คัมภีร์ขยาย พระบรม ราชโองการ บทสนทนา ฯลฯ

2. ย่อความจากร้อยกรอง หมายถึง การย่อความจากคำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฯลฯ เมื่อย่อแล้วข้อความจะเป็นร้อยแก้วธรรมดา ย่อความชนิดนี้ ผู้อ่าน จะต้องอ่าน คำประพันธ์นั้นอย่างเข้าใจ เพราะในคำประพันธ์มักจะมีกลวิธีการแต่งหลายอย่างเช่น มีอุปมาอุปไมย มีสัญลักษณ์แทรกอยู่ ถ้าอ่านไม่เข้าใจ ก็ความไม่ได้ก็จะย่อความไม่ได้

3. ย่อความจากเรื่องที่ได้ฟังมา เช่น การบรรยาย การบรรยาย การเล่าเรื่อง การอภิปราย การสัมภาษณ์ ฯลฯ ย่อความชนิดนี้ ผู้ย่อต้องมีสมาธิในการฟังมากจึงจะจับประเด็นของ เรื่องได้ครบถ้วน

(ผกาศรี เย็นบุตร. 2526 : 114)

หลักในการย่อความ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง หลักในการย่อความ ไว้ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (2513 : 61) ได้ให้ข้อแนะนำการย่อความตามลำดับดังนี้

1. ย่อความต้องเขียนเป็นร้อยแก้ว
2. ชื่อ รายละเอียดต่าง ๆ ตัวอย่าง และภาษาทู่ ๆ เว้นไม่ต้องกล่าวใน

ย่อความ

3. ต้องพยายามใช้คำน้อย ๆ แต่ให้มีใจความมาก ๆ
4. อย่าเอาสำนวนเดิมมาใช้ ใช้สำนวนของผู้ย่อเอง
5. ห้ามใช้เลขใน ต้องใช้เลขนอกทั้งหมด
6. ในการย่อความไม่มีบุรุษที่ 1 และที่ 2 ต้องออกนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

ตรง ๆ

7. ก่อนย่อความ ปฏิบัติดังนี้

7.1 ควรอ่านต้นเรื่องก่อนสักสองจบ

7.2 ต้นเรื่องบางเรื่อง มีความยืดยาว ความสำคัญมีอยู่เป็นตอน ๆ ฉะนั้น ควรแบ่งเรื่องออกเป็นตอน ๆ แล้วบันทึกด้วยดินสอไว้ก่อนว่า ตอนนั้น ๆ ว่าด้วยเรื่องอะไร ตามธรรมดาเมื่อย่อหน้าครั้งหนึ่ง ก็มีความสำคัญตอนหนึ่ง

7.3 เมื่อทำถึงข้อ 7.1 กับข้อ 7.2 แล้วลงมือย่อได้ แต่ต้องเขียนย่อความ ให้ติดต่อกันอย่าให้ขาด ๆ วัน ๆ

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 230) กล่าวว่า การย่อความมีหลักดังนี้

1. อ่านเรื่องย่อให้เข้าใจแจ่มแจ้งไม่น้อย 2 - 3 เทียว
2. ให้พิจารณาว่า อะไรเป็นความสำคัญ ในตอนหนึ่ง ๆ
3. เก็บเอาใจความสำคัญเฉพาะตอนออกมา แล้วบันทึกไว้อย่างย่อ ๆ
4. นำใจความสำคัญเหล่านั้นมาเรียบเรียงใหม่เพื่อความติดต่อสัมพันธ์กัน

ตามลำดับ

5. คำสรรพนามที่ใช้ในการย่อความนั้น จะใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือ 2 ไม่ได้ เพราะเหตุว่า ผู้ย่อเก็บใจความจากเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ จึงต้องใช้สรรพนามบุรุษที่ 3

ข้อควรระวัง การย่อความมิใช่การขีดเส้นใต้ ข้อความที่ย่อ แล้วเลือกเก็บ
ข้อความนั้น มาร้อยเข้าใหม่ให้ติดต่อกัน ด้วยการลอกคัดสำนวนโวหารของเรื่องมาตรง ๆ โดย
ไม่ใช้ภาษาของตนเองและไม่เข้าใจว่าข้อความที่คัดมานั้นเป็นใจความของเรื่องหรือไม่

วรรณี ไสยประยูร (2529 : 574) กล่าวว่าในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ
การเขียนย่อความ ครูควรยึดหลักการเขียนย่อความ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมดังนี้

1. ก่อนให้นักเรียนเขียนย่อความ ควรให้นักเรียนอ่านหรือฟังเรื่องที่ต้องการ
ฝึกลย่อความนั้นให้ชัดเจนถูกต้องตลอดเรื่อง และทำความเข้าใจเรื่องนั้นให้แจ่มแจ้งเสียก่อน
จากนั้นจึงย่อด้วยภาษาของตนเอง
2. เมื่อเข้าใจเรื่องที่อ่านแล้ว 注意ความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ โดยเรียง
ลำดับเหตุการณ์ เวลา และเหตุผลอย่างชัดเจน เพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ผู้เขียนอาจตั้งคำถาม
ในใจว่า เรื่องอะไร มีใครบ้าง ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เป็นต้น
3. ผู้ย่อจะต้องเก็บใจความสำคัญของเรื่องให้ถูกต้อง ครบถ้วน รัดกุม
4. ทั้งใช้ภาษาและรูปแบบให้ถูกต้องตามหลักการย่อความ
5. ข้อความที่ย่อต้องเป็นเรื่องเล่า ใช้คำแทนชื่อสรรพนามบุรุษที่ 3 เสมอ
6. สำนวนที่ย่อไม่ควรใช้สำนวนเดิม ผู้ย่อต้องใช้สำนวนโวหารของตนเอง
7. ใช้อักษรย่อ เฉพาะคำที่แพร่หลาย และเป็นที่ยู่จักกันโดยทั่วไปเท่านั้น ไม่ควร

ใช้อักษรย่อที่ใช้เฉพาะ กลุ่มอาชีพ

8. สำหรับคำยาก เมื่อเขียนย่อให้เปลี่ยนมาใช้คำสามัญแทน ส่วนคำราชาศัพท์
ก็อาจเลือกใช้คำสั้นกว่าเดิม แต่ใจความตรงกันและถูกต้อง

สุทธวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2532 : 38 - 39) กล่าวว่า
หลักของการย่อเรื่องเอาแต่ใจความ มีดังนี้

1. อ่านเรื่องนั้นโดยตลอด อย่างน้อย 2 เที่ยว เที่ยวแรกให้รู้อย่างคร่าว ๆ
ก่อนว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร เที่ยวที่ 2 อ่านจับใจความอย่างละเอียด
2. พิจารณา เนื้อเรื่องทั้งหมดว่า อะไรเป็นสาระสำคัญ อะไรเป็นส่วนประกอบ
หรือส่วนเสริมแต่ง หรือเป็นเพียงกลวิธี
3. ตัดผลความที่เป็นส่วนประกอบต่าง ๆ เอาไว้แต่สาระสำคัญ แล้วสรุปเป็น
ข้อความใหม่โดยใช้ถ้อยคำของเราเอง

4. การย่อไม่มีเกณฑ์กำหนดว่าย่อลงกี่ส่วน ถ้าผลความมากก็ย่อลงเหลือน้อย ถ้าผลความน้อย ก็ย่อลง เหลือมาก

5. เลือกหาถ้อยคำใหม่ แทนกลุ่มคำบางกลุ่มเพื่อให้ได้ความหมายเท่าเดิม แต่ลดคำลง เช่น คำว่า พุทธบริษัทสี่ แทน ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกอุบาสิกา เป็นต้น

6. คำพูดได้ตอบของบุคคล ให้อยู่รวมกันไปไม่แยกกล่าว หรือขึ้นบรรทัดใหม่ และ ไม่ใช่เครื่องหมายใด ๆ

7. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นเรื่องที่ผู้อ่านสนทนากัน ผู้ย่อทบทวนที่เล่าต่ออย่างย่อ จึงใช้ บรรทัดที่ 3 ทั้งหมด

8. ถ้าในเรื่องเดิมมีราชาศัพท์เป็นความสำคัญ เมื่อย่อแล้วก็ต้องใช้ราชาศัพท์

9. การใช้สันธานช่วย จะทำให้ความกระชับไม่เยิ่นเย้อ

10. เขียนใจความที่ย่อได้แล้ว ต่อเนื่องกันไปโดยไม่ต้องย่อหน้าเว้นแต่กรณีที่มีความ ไม่สัมพันธ์กันให้แยกเป็นตอน ๆ

11. การย่อความไม่จำเป็นต้อง ย่อคำหรืออักษรย่อ ซึ่งต่างกับการจดย่อ

12. ถ้าเป็นร้อยกรอง ให้อยู่เป็นร้อยแก้ว

13. ประเภทของเรื่องที่นำมาย่อ มีรูปแบบการขึ้นต้นโดยเฉพาะ ต้องใช้ให้ถูกแบบ
✓ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การย่อความมีหลักในการย่อ ดังนี้

1. ฟัง หรือ อ่านเรื่องที่ย่อ อย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อให้รู้คร่าว ๆ ว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เพราะเหตุใด ผลเป็นอย่างไร

2. พิจารณาจับใจความสำคัญของเรื่อง แต่ละตอน แล้วบันทึกย่อ ๆ ไว้

3. พิจารณาใจความสำคัญของเรื่องเรียบเรียงใหม่ เป็นร้อยแก้ว โดยให้เนื้อความ สมบูรณ์ และสัมพันธ์กันตามลำดับ ผลความไม่สำคัญตัดทิ้ง

4. ข้อความที่ย่อเป็นเรื่องเล่าทั้งหมด ฉะนั้น สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ใช้นี้ไม่ได้ต้องใช้บุรุษที่ 3 หรือออกนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรง

5. ข้อความเดิมเป็นราชาศัพท์ ก็ให้คงไว้ แต่คำราชาศัพท์อาจเลือกใช้คำที่สั้น กว่าเดิมแต่ใจความตรงกันและถูกต้องแทน

6. การย่อความไม่ใช่เลขใน เพราะถือว่าเป็นเรื่องเล่า

7. ผู้ย่อต้องใช้สำนวนโวหารของตนเอง แต่เนื้อเรื่องต้องไม่ผิดเพี้ยน ไปจาก เรื่องเดิม

8. อักษรย่อไม่ควรใช้ นอกจากคำย่อนั้นเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น พ.ศ.

เป็นต้น

9. การย่อแต่ละเรื่อง มีรูปแบบการขึ้นต้นโดยเฉพาะ ต้องใช้ให้ถูกรูปแบบ
10. เมื่อย่อเสร็จแล้ว ควรทบทวน ปรับปรุง แก้ไข เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์

อีกครั้งหนึ่ง ✓

วิธีการย่อความ 16101

นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้เสนอแนะวิธีการย่อความไว้ดังนี้

เปลื้อง ๓ นคร (2513 : 63 - 65) ได้เสนอแนะวิธีการย่อความไว้เป็นขั้น ๆ

ดังนี้ คือ

1. อ่านเรื่องให้ตลอด พยายามจับใจความให้ได้ว่า เขาพูดเรื่องอะไร เราควรเขียนหมายเลขหรืออักษร ก.ข. ไว้ทุกย่อหน้า ไม่ควรขีดเส้นใต้ไว้ในต้นเรื่อง เพราะอาจทำให้เราเก็บเอาสำนวนภาษาในต้นเรื่องมาใช้ก็ได้ ซึ่งเป็นการผิดพลาดในการย่อความ แต่เราสามารถเขียนบันทึกไว้ข้างซ้ายว่า ในตอนย่อหน้าหนึ่ง ๆ นั้นเขาพูดเรื่องอะไร
2. เมื่ออ่านตลอดแล้ว เราสามารถตอบตัวเองได้ใหม่ว่า เขาพูดเรื่องอะไร ถ้าตอบไม่ได้ต้องทบทวนใหม่ จนเข้าใจ จึงเขียนบันทึกลงไป การอ่านเรื่องเราต้องจับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนให้ได้
3. เมื่อได้ทำบันทึก และความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนดีแล้ว จึงลงมือเขียนโดยสำนวนของภาษาของเราเอง เขียนแล้วต้องตรวจดูว่า สำนวนรัดกุมหรือยัง มีความสำคัญตกหล่นตรงไหนบ้าง เขียนผลความลงไปหรือเปล่า ถ้าอาจทำได้ เมื่อตรวจแก้ไขดีแล้ว เราควรเขียนด้วยลายมือที่เรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง

จากองค์ ทองประเสริฐ (2520 : 65) ได้กล่าวว่า การเขียนย่อความให้ได้ผลดีนั้น ผู้ย่อต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องอ่านเรื่องที่จะย่อให้ตลอด และอย่างละเอียดตลอด โดยจะต้องกำหนดให้ได้ว่า เป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไรกับใครที่ไหน เมื่อใด และผลเป็นอย่างไร การอ่านเพียงเดียวแล้วยังไม่สามารถจับประเด็นได้ ก็ควรอ่านทบทวนอีกครั้งหนึ่งหรือสองครั้งจนกำหนดเรื่องได้

2. ถ้าเรื่องที่จะย่อนั้นมีปัญหามากมายหลายประเด็น ก็ต้องพยายามแยกเนื้อหาออกเป็นประเด็นไปและจับใจความของประเด็นเหล่านั้นให้ได้

3. นำใจความทั้งหมด ที่กำหนดไว้มาเรียบเรียงใหม่โดยเปลี่ยนถ้อยคำเป็นของผู้ย่อเอง ถ้าในเรื่องที่จะย่อนั้นมีถ้อยคำที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ก็ให้เปลี่ยนเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 หรือใช้โดยตรง

4. ส่วนหน้าที่ใช้อำยัติส่วนเดิม นอกจากส่วนเดิมจะกะทัดรัดอยู่แล้ว

5. ควรใช้ประโยคสั้น ๆ แต่จับใจความมาก ๆ

6. เมื่อเรียบเรียงเรื่องที่ย่อเสร็จแล้ว ก็ควรทบทวนอีกครั้งหนึ่งว่า เรื่องที่ย่อนั้น มีข้อความสัมพันธ์กันดีหรือไม่ และเก็บใจความของเรื่องที่ย่อได้หมดหรือไม่

สุวิทย์ สังโยคะ (2524 : 111) ได้เสนอแนะวิธีย่อความเอาไว้ดังนี้

1. จับใจความสำคัญ

1.1 อ่านเรื่องหรือข้อความนั้นให้ตลอดโดยละเอียดอย่างน้อย 2 เที่ยว เพื่อให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และตีความให้แตกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร นิยามคำถามตนเองว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ได้อย่างไร ทำไม

1.2 จับใจความหรือหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าหรือเป็นตอน ๆ และจดบันทึกไว้

1.3 จับใจความประโยคประกอบที่เด่นของแต่ละประโยคใจความสำคัญ แล้วจดบันทึก

1.4 นำใจความของประโยคใจความสำคัญ และประโยคประกอบที่เด่นชัดทั้งหมด มาจัดระเบียบเรียบเรียงใหม่ ให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2. วิธีเขียนและเรียบเรียงย่อความ

2.1 การจัดระเบียบใจความโดยอาศัยหลัก อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

2.1.1 จัดลำดับตามเวลาหรือเหตุการณ์

2.1.2 ตามหลักของเหตุผล

2.1.3 ตามหลักของพื้นที่ สถานที่ หรือทิศทาง

2.1.4 ตามลำดับความสำคัญ

2.1.5 ตามแนวการจัดหมวดหมู่ ประเภทชนิด ฯลฯ

2.2 การเขียนให้ความเชื่อมโยง ต่อเนื่องกันตามลำดับ โดยใช้คำ วลี ประโยคที่เหมาะสม เชื่อมคำ หรือเชื่อมประโยค หรือเชื่อมความ

2.3 การตรวจทาน ประเมินและแก้ไขในเรื่องต่อไปนี้

2.3.1 การพิจารณา ถ้อยคำ สำนวนให้ถูกต้องเหมาะสม

2.3.2 ความถูกต้องของคํานา ตามรูปแบบของการย่อความประเภท

ต่าง ๆ

2.3.3 ความสมบูรณ์ชัดเจนของใจความ หรือสาระสำคัญ

2.3.4 ความเป็นระเบียบ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของใจความที่ย่อ

ผะอบ โปะษะกฤษณะ (2526 : 103) ได้เสนอแนะวิธีย่อความไว้ดังนี้

1. ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้ย่อว่าต้องการอะไร
2. นำเรื่องด้วยการแจ้งให้ทราบว่า ย่อเรื่องอะไร จากอะไร คำพูด ของใคร จดหมายของใคร ฯลฯ เป็นการนำให้ทราบว่า เรื่องต่อไปนี้คืออะไร
3. อ่านข้อความให้จบตอนหนึ่ง ๆ (เก็บเรื่องสำคัญตามลักษณะของการอ่านที่ดี แต่ละแบบ การอ่านเป็นหมุกกลับของการเขียน ได้ความว่าอย่างไร เขียนลงอย่างคร่าว ๆ เท่าที่เก็บได้
4. อ่านซ้ำอีกครั้ง เพื่อทบทวน ขอบกพร่อง แล้วเติมขอบกพร่อง
5. นำข้อความนั้นมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำของผู้ย่อเอง (ใช้บุรุษที่ 3) ใช้ภาษาของตนเองเหมือนเรื่องเล่า
6. ไม่ควรอ่านไปย่อไป

จากข้อเสนอแนะของนักภาษาศาสตร์เกี่ยวกับวิธีการย่อความดังกล่าว พอสรุป ได้ว่า วิธีการเขียนย่อความลำดับได้ดังนี้

1. ผู้ย่อต้องอ่านเรื่อง หรือข้อความที่จะย่อ ให้จบอย่างน้อย 2 เที่ยว เพื่อให้เข้าใจว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ได้ผลเป็นอย่างไร และทำไม
2. เมื่อเข้าใจหรือจับใจความได้แล้ว จดบันทึกแต่ละตอนเอาไว้
3. นำใจความสำคัญที่จดเอาไว้ มาเรียบเรียงใหม่ให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกัน อย่างกระชับรัดกุม ด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง เหมือนเรื่องเล่าและใช้สรรพนามบุรุษที่ 3

4. เมื่อเขียนย่อความเสร็จแล้ว ตรวจสอบเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

หน้า 195 ๔๐๐ มท.ไทย (เพื่อครูสอน ๓๐ วิชา)

รูปแบบของการเขียนย่อความ

การย่อความมีรูปแบบเฉพาะตามประเภทของเรื่อง ดังนั้นการย่อความต้องทำให้ถูกต้องชัดเจนตามแบบที่กำหนดไว้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

สุวรรณ เกรียงไกรเพ็ชร (2517 : 35) กล่าวว่า โดยทั่ว ๆ ไปการย่อความจะประกอบด้วยย่อหน้า 2 ย่อหน้า ย่อหน้าแรกจะบอกที่มาของเรื่อง ย่อหน้าที่สองเป็นเนื้อความที่ย่อแล้ว ไม่ว่าการย่อนั้นจะเป็นการย่อข้อความร้อยแก้ว ร้อยกรองหรือข้อความที่ฟังมา (สดนิพนธ์) ผู้ย่อควรบอกที่มาไว้ให้ละเอียด พอที่ผู้อ่านหรือฟังข้อความที่ย่อแล้ว จะสามารถค้นหาเอาข้อความสมบูรณ์มาอ่านได้ หรือสามารถเข้าใจสถานการณ์ ลักษณะของเรื่องที่นำมาย่อได้ เช่น ถ้าเป็นการย่อบทสนทนาหรือการสัมภาษณ์ ผู้อ่านจะต้องรู้ว่ากำลังสนทนากับใคร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม อย่างไร ถ้าเป็นการย่อจดหมายก็ต้องรู้ว่า จดหมายของใคร ถึงใคร เมื่อไร ว่าด้วยเรื่องอะไร เป็นต้น ถ้าเป็นการย่อเพื่อเก็บความรู้สำหรับงานวิจัย ผู้ย่อจำเป็นต้องให้รายละเอียดมากกว่านั้น เพราะจะต้องให้หลักฐานที่อาจเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิงต่อไป เช่น การย่อความจากหนังสือเอกสารจะต้องบอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อสำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ ตลอดจนเลขกำกับหน้า ถ้าเป็นความรู้ที่ได้จากการสอบถาม ก็จะต้องบอกชื่อให้ความรู้ รวมทั้งนามสกุล เพศ อาชีพ อายุ และฐานะทางสังคมด้วย

✓ ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 116) กล่าวว่า การขึ้นต้นย่อความมีประโยชน์สำหรับผู้อ่าน คือ ทำให้ทราบที่มาของย่อความ หากมีข้อสงสัยก็สามารถไปอ่านรายละเอียดจากข้อความเดิมได้ การขึ้นต้นย่อความมีแบบแผนดังนี้

1. ย่อความเรียงร้อยแก้วธรรมดา ขึ้นต้นดังนี้
 - 1.1 ย่อเรื่องอะไร
 - 1.2 ใครเป็นผู้แต่ง (ของใคร)
 - 1.3 จากหนังสืออะไร หน้าเท่าไร
 - 1.4 มีความว่าอะไร

2. การย่อจดหมายขึ้นต้นดังนี้

2.1 ย่อจดหมาย ของใคร ถึงใคร

2.2 เรื่องอะไร

2.3 วัน เดือน ปี อะไร

2.4 มีความว่าอะไร

3. ย่อจดหมายตอบรับขึ้นต้นดังนี้

3.1 จดหมาย ของใคร ถึงใคร

3.2 เรื่องอะไร

3.3 วัน เดือน ปี อะไร

3.4 ฉบับแรกมีความว่าอะไร

3.5 ใครตอบ เมื่อไร

3.6 มีความว่าอย่างไร

การย่อความจดหมายหลายฉบับติดต่อกันให้ใช้แบบขึ้นต้น ย่อจดหมาย เฉพาะ ฉบับแรก ส่วนฉบับต่อไปใช้คำพูดเชื่อมกับฉบับแรก โดยบอกว่าใครตอบเมื่อไร มีความว่าอะไร

4. ย่อหนังสือราชการ ขึ้นต้นดังนี้

4.1 ย่อจดหมายของใคร ถึงใคร ตำแหน่งใด

4.2 เรื่องอะไร เลขที่เท่าไร

4.3 วัน เดือน ปี อะไร

4.4 มีความว่าอะไร

ในการย่อพระราชดำรัส โอวาท พระบรมราโชวาท ปาฐกถา สุนทรพจน์ หรือคำปราศรัย ให้ยึดหลักดังนี้

1. ย่อ ของใคร

2. กล่าว (พระราชทาน.....) แก่ใคร

3. เรื่อง อะไร

4. เนื้อหาในงานอะไร

5. ณ ที่ใด

6. เมื่อไร

7. ถ้าย่อจากหนังสือให้บอกชื่อ วัน เดือน ปี ที่พิมพ์ และหน้า
8. มีความว่าอะไร
5. ย่อบทสนทนา ขึ้นต้นดังนี้
 - 5.1 ย่อบทสนทนาของใคร กับใคร
 - 5.2 เรื่องอะไร
 - 5.3 ที่ไหน
 - 5.4 เมื่อไร
 - 5.5 มีความว่าอะไร
6. ย่อประกาศ คำสั่ง แลงการณ์ ระเบียบ ขึ้นต้นดังนี้
 - 6.1 ย่อประกาศ (คำสั่ง แลงการณ์ ระเบียบ) ของ
 - 6.2 เรื่องอะไร
 - 6.3 เมื่อไร
 - 6.4 มีความว่าอะไร
7. ย่อบรรยายกรอง ขึ้นต้นดังนี้
 - 7.1 ย่อ (ประเภทบรรยายกรอง) ของใคร
 - 7.2 เรื่องอะไร
 - 7.3 จากหนังสืออะไร หน้าเท่าไร
 - 7.4 มีความว่าอะไร

วนิดา เสนีเศรษฐ และคนอื่น ๆ (2531 : 65 - 66) กล่าวว่า แบบการย่อความ มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีการขึ้นต้นเฉพาะดังนี้

1. แบบของ บทความ สารคดี คำนาน นิทาน นิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ

ย่อ (บทความ).....เรื่อง.....

ของ.....จาก.....ความว่า.....

(ข้อความ).....
2. แบบของจดหมาย สำนั หนังสือราชการ

ย่อ (จดหมาย).....ฉบับที่.....

ของ.....ลงวันที่.....ความว่า.....

(ข้อความ).....

3. แบบของร้อยกรอง ให้ถอดเป็นร้อยแก้ว แล้วย่อรูปแบบ

ย่อ กลอนสุภาพ เรื่อง.....ตอน.....

.....ความว่า

(ข้อความ).....

4. แบบพระบรมราโชวาท เทศนา

ย่อ (พระบรมราโชวาท) ใน.....พระราชทานแก่.....

.....ใน.....ที่.....

ณ วันที่.....ความว่า

(ข้อความ).....

5. แบบปาฐกถา คำสอน คำบรรยาย ถ้อยแถลง

ย่อ (ปาฐกถา) ของ.....เรื่อง.....

แก่.....ที่.....

ณ วันที่.....เวลา.....ความว่า

(ข้อความ).....

6. แบบโอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์

ย่อ (คำปราศรัย) ของ.....แก่.....

เนื่องใน.....ที่.....ณ วันที่.....ความว่า

(ข้อความ).....

7. แบบของประกาศ แจ้งความ ระบียบคำสั่ง

ย่อ (ประกาศ) เรื่อง.....ของ.....

ลงวันที่.....ความว่า

(ข้อความ).....

8. แบบของข่าว

ย่อข่าว เรื่อง.....ของ.....

ลงวันที่.....ความว่า

(ข้อความ).....

การวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ

✓ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2529 : 88 - 89) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของการย่อความ มุ่งที่จะวัดความสามารถในการค้นหาใจความสำคัญ และให้หาความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ จากข้อความที่อ่านหรือที่ฟังมา

ดังนั้นการประเมินผลการย่อความของนักเรียน อาจจะใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. อ่านข้อความให้ฟังแล้วจับใจความสำคัญ และมีในทัศน์ของเรื่อง
2. แจกเอกสารเรื่องราวต่าง ๆ ในย่อความ
3. กำหนดหนังสือให้อ่านเป็นตอน ๆ แล้วให้ย่อ
4. ให้ฟังการสนทนาแล้วนำมาเล่าต่อ
5. นำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาให้ย่อเรื่อง
6. จัดการอภิปราย ได้ว่าที่ ให้ย่อเรื่อง

ส่วนการตัดสินผลการย่อความของนักเรียนให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

1. เขียนถูกต้องตามแบบฟอร์ม
2. สรุปสาระหลักและส่วนใจความสำคัญ
3. เขียนด้วยสำนวนของตนเอง
4. ใช้ประโยคสั้น กระชับ
5. ถูกต้องตามหลักภาษา ✓

จันทิมา พรหมโชติกุล (2526 : 165 - 166) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล การย่อความโดยตรงก็มักจะกำหนดเรื่องยาว ๆ มาให้นักเรียนย่อให้สั้นเข้า เพื่อให้เด็กได้จับใจความสำคัญหรือสาระสำคัญของเรื่องและเรียบเรียง โดยใช้ภาษาของตนเอง แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ วิธีนี้เป็นวิธีวัดที่ถูกต้องและตรงที่สุด แต่ก็มีปัญหาเช่นเดียวกับการเขียนเรียงความ คือ เกี่ยวกับการให้คะแนนและเวลาที่ใช้ในการตรวจ ดังนั้นจะใช้ วิธีวัดพฤติกรรมทางอ้อม ประกอบด้วยก็ได้ ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย แบบเดียวกับที่วัดความสามารถของการอ่านในใจ แต่มีข้อความยาวกว่าอ่านในใจ แล้วถามให้สรุปหาใจความสำคัญของข้อความทั้งหมด หรือใจความสำคัญของย่อหน้าใดย่อหน้าหนึ่ง ถามให้ตั้งชื่อข้อความนั้น ถามถึงลักษณะของข้อความ ความรู้สึกของผู้เขียน ตลอดจนทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น

1. บทความดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายประการใด
2. ควรตั้งชื่อบทความนี้ว่าอะไร
3. ใจความสำคัญ ของย่อหน้าที่....คืออะไร
4. ข้อความย่อหน้าที่.....แสดงจุดประสงค์อย่างไรเป็นสำคัญ
5. ผู้เขียนบทความนี้ มีความรู้ลึกอย่างไร
6. บทความนี้ กล่าวในลักษณะใด มากที่สุด
7. เราจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ได้อย่างไร

ฯลฯ

ข้อทดสอบที่ออกเพื่อวัดผลการอ่านในใจ ซึ่งนอกจากจะนำไปใช้ในการออกข้อทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการฟังได้อีกแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการวัดผลวิชาย่อความได้อีกด้วย (จันทิมา พรหมโชติกุล. 2526 : 151)

✓ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : 56 - 57)

ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนย่อความชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2534 ไว้ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนย่อความ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับ

- 1.1 รูปแบบการเขียน คะแนนเต็ม 3 คะแนน
 - 1.1.1 เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
ตัวอย่าง ย่อนิทานเรื่อง ลิงกับเต่า ของอัสวิน อรุณแสง
จากชุดหนังสือเด็ก อันดับที่ 13 เป็นต้น
ถ้าเขียนไม่ถูกต้อง ได้ 0 คะแนน
 - 1.1.2 ข้อความที่ย่อไม่มีลักษณะเป็นบทสนทนา ไม่มีเครื่องหมาย
คำพูด 1 คะแนน
 - 1.1.3 ไม่ลอกเอาสำนวนบทที่ 1 และ 2 มาใช้ 1 คะแนน
ถ้าไม่ถูกต้องรายการใด ให้รายการนั้น 0 คะแนน
- 1.2 การใช้ภาษา และสะกดคำ คะแนนเต็ม 3 คะแนน

1.2.1 การใช้ภาษา

1.2.1.1 เขียนประโยครัดกุม และสื่อความหมาย
ได้เข้าใจตลอดเรื่อง 2 คะแนน

1.2.1.2 เขียนประโยคห้วนเพื่อย แต่สื่อความหมายได้
ตลอดเรื่อง 1 คะแนน

1.2.1.3 เขียนประโยครัดกุม สื่อความหมายได้ชัดเจน
พอสมควร 1 คะแนน

1.2.1.4 เขียนประโยคไม่รัดกุม สื่อความหมาย
ไม่ชัดเจน 0 คะแนน

1.2.2 การเขียนสะกดคำ ผิดไม่เกิน 3 คำ 1 คะแนน
ผิดเกิน 3-คำ 0 คะแนน

ตอนที่ 2

2.1 เนื้อเรื่อง คะแนนเต็ม 4 คะแนน

เขียนใจความสำคัญของเรื่องได้ครบถ้วนว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน
อย่างไร เพราะเหตุใด ตัวอย่างเช่น

2.1.1 มคออยากกินอะไร ที่ไหน ขอร้องใคร ขอแม้อย่างไร

2.1.2 เค้าช่วยมคออย่างไร

2.1.3 เกิดอะไรขึ้นกับลิง เพราะสาเหตุใด

การให้คะแนน แบ่งตามรายการ ให้ได้ 4 ข้อ ๆ ละ

1 คะแนน

ถ้าไม่มีรายการใดให้ข้อนั้นเป็น 0 คะแนน ✓

การเขียนสรุปความ

กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิฑูร โสภวงศ์ (2525 : 79) กล่าวว่า การสรุป
ความเป็นวิธีการย่ออย่างสั้นที่สุด คือจะกล่าวแต่เพียงความคิดที่สำคัญที่สุดเท่านั้น และผู้สรุปความ
จะต้องมีความเข้าใจ และตีความเองว่า ผู้เขียนเขียนในทานองใด เช่นทานองสั่งสอน ทานอง
แนะนำ เน้นเพื่อให้ปฏิบัติ หรือตำหนิ เป็นต้น ผู้สรุปความจะต้องให้ถ้อยคำของตนเอง สรุปลักษณะ
ของข้อความที่ตนอ่าน ให้ตรงกับคามมุ่งหมายของเรื่องนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2534 : 7) ให้คำจำกัดความการเขียนสรุปความไว้ว่า การเขียนสรุปความเป็นการเขียนสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง โดยไม่ต้องมีรูปแบบเหมือนย่อความ แต่เป็นการสรุปใจความสำคัญทั้งหมดให้สั้น

ในการฝึกให้นักเรียนสรุปความจากข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านนั้น สนิท ตั้งทวี (2526 : 116) ได้เสนอแนะวิธีการดังนี้

1. อ่านอย่างคร่าว ๆ พอให้รู้เรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด
3. ตั้งคำถามถามตนเองว่า เรื่องที่อ่านนั้นมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร การตั้งคำถามไม่จำเป็นต้องเหมือนกับที่กล่าวมาทั้งหมด คือ อาจต้องเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของข้อเขียน เช่น ถ้าเป็นบทความอาจตั้งคำถามว่า เรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน มีความหมายว่าอย่างไร เป็นต้น

เสาวณี คลองน้อย (2530 : 31) ได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะในการเขียนสรุปความ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียน ดังนี้

1. เขียนชื่อเรื่อง
2. เขียนเรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องให้ทราบว่า มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไฉน
3. เมื่อเขียนสรุปความเสร็จให้เขียนข้อคิดเห็นของตนเองที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
4. ให้เขียนสรุปความประมาณ 5 - 8 บรรทัด

หลักจิตวิทยาในการสอนภาษาไทย

สุจริต เพียรชอบ (2531 : 140 - 154) และ วรณี ไสมประยูร (2534 : 94 - 100) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาบางประการที่ผู้สอนภาษาไทยจะต้องรู้ และนำไปใช้เพื่อสร้างบรรยากาศ และสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)

นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน เด็กต่างเพศก็มีความถนัดทางภาษาต่างกัน โดยส่วนรวมแล้ว ผู้หญิงจะมีความถนัด ความสามารถ และทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กผู้ชายในระดับเดียวกัน ผู้หญิงจะใช้ถ้อยคำที่

สละสลวยใช้ประโยคยาวกว่า และเหมาะสมกว่าเด็กผู้ชาย เด็กชาย จะไม่มีใครชอบพูดแต่จะคิด ได้ลึกซึ้งกว่าเด็กผู้หญิง เด็กแมจะเพศเดียวกัน ระดับเดียวกัน ก็ยังมีความสามารถทางภาษา ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพร่างกาย สติปัญญา บิดามารดา ฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางบ้าน และชุมชนที่อาศัยอยู่ การดูแลเอาใจใส่ และการ ปลุกฝังทางภาษาก่อนเข้าเรียน ความแตกต่างเหล่านี้ ครูผู้สอนควรต้องคำนึงถึง

2. ความพร้อม (Readiness)

ความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งครูควรคำนึงถึง เพราะ ความพร้อมสามารถทำให้คนเราดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ผลเป็นอย่างดี ดังนั้น ครูต้องเข้าใจ ถึงสภาพความเจริญเติบโตของผู้เรียน บวกกับพื้นฐานความรู้เดิม และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนได้สะดวกขึ้น และเด็กที่มีอายุน้อยกว่ามีความพร้อมที่จะรับรู้มากขึ้นด้วย

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

การเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก ประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติ และการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดจาก การเรียนรู้นี้ จะเป็นไปในทางองที่ผู้เรียนเกิดความงอกงามขึ้น และเมื่อผู้เรียนรู้แล้วจะคงทนถาวร ไม่มีการลืม ดังนั้นผู้สอน ควรจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ความรู้จะได้คงทนไม่เสียเวลาเปล่า

4. การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning)

ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูควรจะบอกนักเรียนให้ทราบ จุดมุ่งหมายว่า เรียนเพื่ออะไร มีประโยชน์อย่างไร ยิ่งกว่านั้นถ้านักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้ง จุดมุ่งหมาย ของบทเรียน และวางแผนร่วมกับครูแล้ว ก็จะเป็นผลดียิ่งขึ้นไปอีก เพราะเป็น ความต้องการและเป็นแรงขับของนักเรียนเอง

5. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะนักเรียนจะมีความคล่องแคล่ว ชานานาฐานในทักษะ ภาษาก็เพราะได้มีประสบการณ์ตรงได้ลงมือทำเอง การเขียนโดยที่ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียน ลงมือกระทำหรือปฏิบัติ นักเรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนน้อยมาก

6. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise)

นอกจากความพร้อมดังกล่าวแล้ว กฎของการเรียนรู้โดยการฝึกฝนก็เป็นกฎการเรียนรู้ข้อหนึ่งซึ่งนักจิตวิทยา ชื่อ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝน และกระทำซ้ำ ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะโดยลักษณะแล้วผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยก็ต่อเมื่อ ได้ฝึกฝนได้กระทำซ้ำ ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝนทาบแบบฝึกหัดมากเท่าใด ก็จะช่วยให้มีทักษะมากขึ้นเท่านั้น

7. กฎแห่งผล (Law of Effect)

ไม่ว่าเป็นการเรียนทักษะ ด้านการฟัง การพูดการอ่านและการเขียน นักเรียนย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เป็นที่พอใจของครูหรือของตนหรือไม่ เพราะฉะนั้น เพื่อให้นักเรียนทาบแบบฝึกหัดแล้ว ครูควรรับตรวจและส่งคืนนักเรียนทราบผลโดยเร็ว และมีการติชม การชมควรชมส่วนที่นักเรียนทำได้ดีเสียก่อน แล้วจึงติ การติเป็นการติเพื่อก่อ ตลอดจนมีคำแนะนำเพื่อว่านักเรียนจะได้ทราบข้อบกพร่อง หรือส่วนที่เด่นตรงไหน และการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมการติชม หรือประเมินผลการทาบงานของเพื่อนในชั้นเดียวกันก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้

8. กฎของการใช้และไม่ได้ใช้ (Law of Use and Disuse)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ต้องมีการใช้และการฝึกฝน อยู่เสมอจึงจะมีความคล่องแคล่ว ชานิชานาฏในการใช้ภาษา หากเรียนไปแล้วไม่ได้ใช้หรือนาน ๆ ได้ใช้ก็จะลืมไปหมดหรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร ในการจัดเนื้อหาให้นักเรียนเรียนนั้น ผู้ทำหลักสูตรประมวลการสอน ผู้เขียนบทเรียน ตลอดจนครูผู้สอนควรเลือกสอนเนื้อหาอย่างระมัดระวังควรเป็นเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน จะเป็นปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ ยิ่งเป็นทักษะที่อาจจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนวิชาอื่น ๆ หรือใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งดี และหากได้ใช้ทักษะภาษามากและใช้บ่อย ๆ อย่างต่อเนื่องก็จะทำให้มีประสบการณ์ และมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

9. แรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญมากโดยเฉพาะในด้านการสอนภาษาไทย เพราะโดยทั่ว ๆ ไป แล้วมักจะไม่มีใครมีผู้ให้ความสนใจกับภาษาไทยมากนักไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียนหรือผู้ปกครองทั้งนี้เพราะภาษาไทย เป็นภาษาไทยของเราเอง , เกิดมาก็สามารถใช้พูดจาติดต่อสื่อสาร

ได้รู้เรื่อง ส่วนจะดีมากน้อยแค่ไหนเพียงใด ไม่ใคร่จะสนใจกัน ครูภาษาไทยจึงควรพยายาม
สร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าใจ เพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจ เรียนตั้งใจฝึกฝนทักษะ และมี
ทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย แรงจูงใจมี 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation)

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation)

แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกที่ครูจัดทำขึ้น เช่น
การสร้างบรรยากาศ การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สนุกสนานเป็นแรง
กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน

แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เกิดภายในตัวของนักเรียนเอง แรงจูงใจ
ภายในเป็นความกระตือรือร้น ความใคร่รู้ใคร่เรียน ความรู้สึกอยากร่วมทำกิจกรรม อยาก
เสาะแสวงหาความรู้ซึ่งเกิดขึ้นเอง ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นเนื่องจากผลของแรงจูงใจภายนอก คือ
หลังจากที่นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียนภาษาไทยแล้ว ก็ใคร่ที่จะทำกิจกรรมเอง อยากหา
ความรู้เอง ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะจัดกิจกรรม และสร้างแรงจูงใจ ภายนอกที่จะ
ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดความศรัทธาภาษาไทย จนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นใน
ตัวนักเรียน

10. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement)

ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น นักเรียนย่อมต้องการ ทราบว่า
พฤติกรรมหรือทักษะทางภาษาที่ตนแสดงออกมานั้นถูกต้องหรือพึงปรารถนาหรือไม่การเสริมกำลังใจ
จึงเป็นสิ่งสำคัญ นักจิตวิทยาเสนอแนะว่าการเสริมกำลังใจในทางบวก จะเป็นสื่อช่วยให้นักเรียน
ทราบว่า สิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อเด็กทราบว่าตนทำใหถูกต้องก็จะเกิดความภาคภูมิใจ
และพยายามกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น โดยหวังจะได้รับการยกย่องชมเชยอีก การเสริม
กำลังใจทางบวก จะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนดียิ่งขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมี
ผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วย สกินเนอร์ (Skinner) พยายามอย่างยิ่งที่จะให้มีการเสริมกำลังใจ
ในทางบวก เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและรู้สึกรว่าตนเองประสบความสำเร็จ
การเสริมกำลังใจเสมอ ๆ เป็นระยะ ๆ จะสามารถช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทาง
ที่ดีขึ้นอีกด้วยในกรณีที่เด็กทำผิดพลาด ครูไม่ควรแสดงอาการหรือใช้คำพูดที่กระทบกระเทือนใจ
แต่ตรงกันข้ามควรควรให้กำลังใจ และให้โอกาสเขาเหล่านั้นได้แก้ตัวใหม่

วิธีเสริมกำลังใจ มีหลายวิธีคือ

1. การเสริมกำลังใจด้วยวาจา
2. การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง
3. การเสริมกำลังใจด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วม
4. การเสริมกำลังใจโดยกลุ่มนักเรียน
5. การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัล

นักจิตวิทยาในกลุ่ม Cognitive Theory (สแนม ครุฑเมือง. 2523 : 72)

เน้นความสำคัญของกระบวนการคิด ซึ่งเกิดขึ้นในตัวบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ การเรียนรู้จำเป็นต้องประกอบด้วย การจัดเรียบเรียง ความคิดเดิมหรือประสบการณ์เดิม เข้าเป็นแนวความคิดใหม่ ซึ่งหมายถึงกระบวนการที่จะเกิดการหยั่งเห็น (Insight)

การเรียนรู้ของเด็กนั้นเกิดจากประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งกาเย่ (Gagné) จำแนกการเรียนรู้ออกเป็น 8 ชนิด คือ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 73 - 74)

1. การเรียนรู้จากสัญญาณ (Signal Learning) การให้สัญญาณการเรียน เป็นการเรียนรู้ โดยมีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไข ผู้เรียนจะมีการตอบสนองกับสัญญาณหรือเงื่อนไขที่ให้โดยการกระทำซ้ำ ๆ กัน เพื่อเรียกร้อง ความสนใจของผู้เรียน
2. การเรียนรู้ จากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้า และการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) สภาวะการเรียนจะเกิดขึ้นได้อย่างดีเกี่ยวกับการตอบสนองที่เฉพาะเจาะจง
3. การเรียนรู้จากปฏิกริยาหลายช่วง (Motor Chaining) การเรียนรู้ต้องมี การกระทำที่ต่อเนื่องกันไปในสถานการณ์ที่จะเร้าให้ผู้เรียนตอบสนอง โดยผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียน
4. การเรียนรู้จากความสัมพันธ์หลายช่วงทางภาษา (Verbal Association) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ถ้าถ้อยคำที่ใช้ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกับผู้เรียน
5. การเรียนรู้สามารถแยกแยะความแตกต่างได้ (Multiple Discrimination) การเรียนรู้จะต้องมีความเข้าใจ อย่างกว้างขวางลึกซึ้งตามลำดับขั้นต่าง ๆ ที่จะเรียนรู้จนสามารถ แยกแยะความซับซ้อนได้

6. ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ (Concept Learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่เรাজัดตามสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการตอบสนอง เกิดแนวคิดหลักการแตกต่างจากสิ่งที่ปรากฏอยู่อย่างธรรมชาติสามัญ

7. การเรียนรู้กฎเกณฑ์หรือหลักการ (Principle Learning) ลำดับของการเรียนรู้จะต้องต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน สามารถสัมพันธ์ความคิดรวบยอดหลาย ๆ ความคิดรวบยอดเข้าด้วยกัน และสามารถแยกแยะงานเนกสรุปหลักการ และกฎเกณฑ์ในสิ่งที่เรียนรู้ออกมาได้

8. การแก้ปัญหา (Problem Solving) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการเบื้องต้นเป็นพื้นฐานที่เข้าใจ อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่ขบวนการคิดใหม่ ๆ เกิดการคิดสามารถนำกฎเกณฑ์หรือหลักการนำไปใช้แก้ปัญหาได้

การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ของ กาเย่ นับตั้งแต่การเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์อย่างง่าย (Signal Learning) ไปจนถึงความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving) นั้น การเรียนรู้ชนิดแรกจะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ชนิดหลังต่อไปตามลำดับ (Gagné, 1970 : 33 - 62) สำหรับขั้นการจัดลำดับการเรียนรู้ในบทเรียนใด ๆ ที่เริ่มจากทักษะที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ซับซ้อนจะเป็นการวางรูปแบบการเรียนรู้ที่ดี ทำให้ครูผู้สอน ดำเนินการตามลำดับขั้นได้โดยสะดวก เพราะทักษะระดับสูงจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่นักเรียนมีอยู่แล้ว และการเรียนการสอนที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน จะทำให้บทเรียนนั้น ๆ น่าสนใจกว่าการทำงานแบบฝึกหัดโดยทั่วไป และให้ผลการเรียนรู้ดีกว่า (กมล ภูประเสริฐ, 2520 : 7 - 8 ; อ้างอิงมาจาก Gagne' and Briggs, 1974 : 108)

บลูม (ดำรง ศิริเจริญ, 2524 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Bloom, 1976 : 172) ได้เสนอว่า การที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีนั้นจะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ

1. การชี้แนะ (Cues) คือ คำอธิบายของครูที่ทำให้เด็กเห็นชัดเจนเสียตอนแรกว่าเรียนแล้วจะมีความสามารถอะไรบ้าง การจะเรียนเพื่อให้มีความสามารถจะเรียนอย่างไร นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร

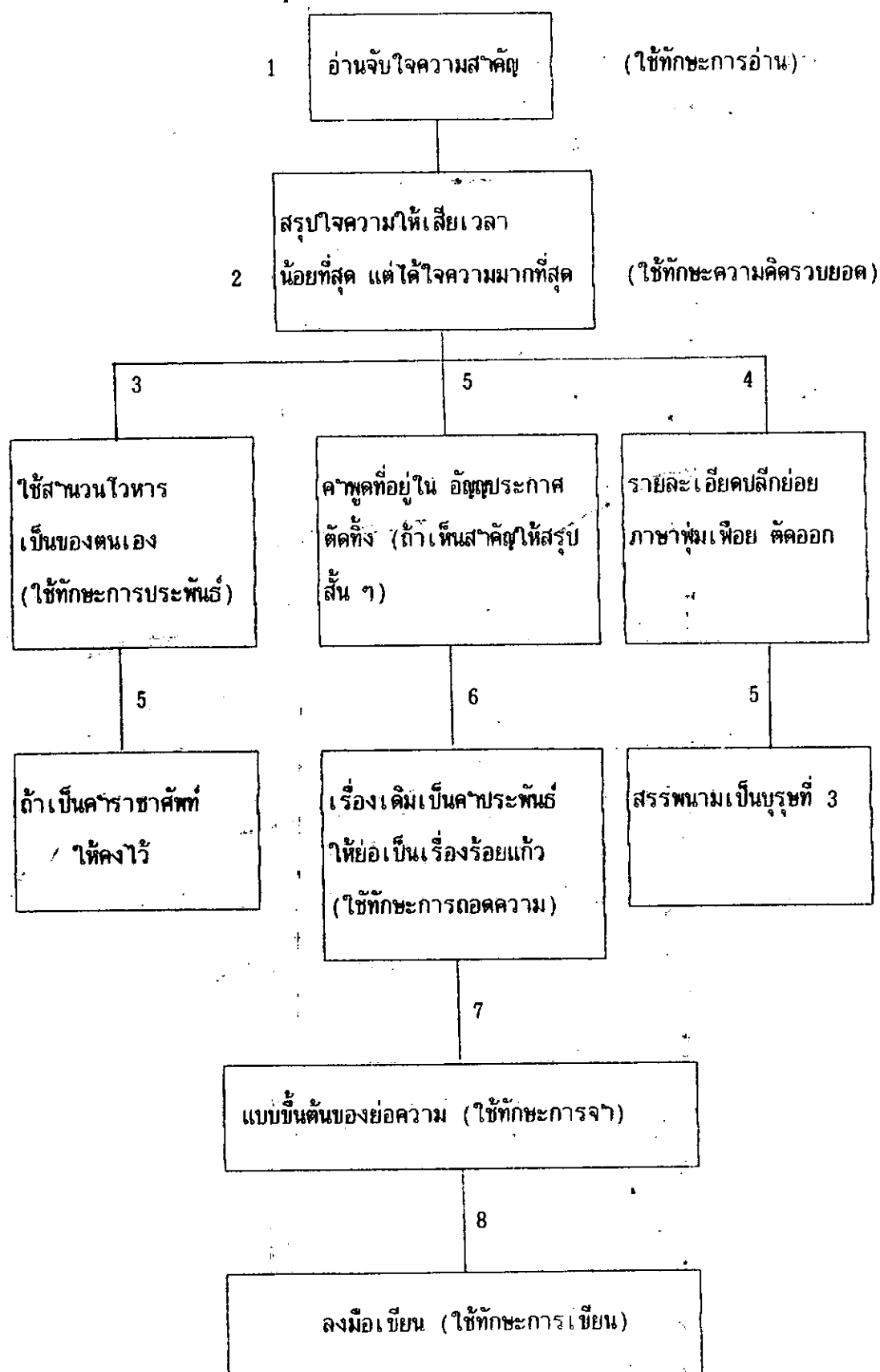
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน (Participation) การสอนที่มีคุณภาพจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกหัดนักเรียนได้รู้จักตอบสนองใน

กิจกรรมการเรียน นักเรียนแต่ละคนต้องการฝึกหัดแตกต่างกันไป ผู้สอนควรจะมีเกณฑ์ที่จะบอกได้ว่า นักเรียนได้เข้ามาฝึกหรือเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเพียงพอ

3. การเสริมแรง (Reinforcement) การสอนที่มีคุณภาพต้องให้สิ่งเสริมแรง ครูต้องรู้จักเลือกให้รางวัล และลงโทษให้เหมาะสมกับผู้เรียน และให้เหมาะสมกับโอกาส สิ่งเสริมแรงอาจจะเป็นสิ่งของ ให้กำลังใจ ซึ่งเป็นเครื่องเสริมแรงภายนอก (Extrinsic) หรือ คำพูดที่ดีชมที่ครูหรือเพื่อนให้ ส่วนเครื่องเสริมแรงที่เกิดจาก ภายใน (Intrinsic) เช่น ความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้ศึกษาค้นคว้า

4. การแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback/Correction) การสอนที่มีคุณภาพ ครูต้องให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่นักเรียนกล่าวคือ จะต้องแจ้งผลการสอบและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนให้นักเรียนได้ทราบทันทีว่า เขามีความสามารถในการเรียนมากน้อยเพียงใด ครูจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนควบคู่กัน กับการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอในการเรียนบทเรียนต่อไป

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2528 : 88) ได้เสนอรูปแบบในการสอนย่อความ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบในการสอนย่อความ

3. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาไทยที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจ หลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ฟังการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะของบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทย มาช่วยในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัย เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้อง ต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และควรเสริมสร้างความมั่งคั่งในชีวิต (กรมวิชาการ, 2534 : 7)

ขอบข่ายเนื้อหาสาระทักษะการเขียน

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ในด้านทักษะการเขียน ไว้ดังนี้

ฝึกคัดลายมือ เขียนสะกดคำ ประสมอักษร เขียนคำ วลี ประโยค และข้อความตามที่กำหนดให้โดยใช้คำพื้นฐานประมาณ 1,200 คำ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ประมาณ 1,550 คำ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และคำศัพท์ที่จำเป็นต้องใช้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

ฝึกเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเกี่ยวกับการเขียน คำถามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ คำควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ คำพ้อง คำที่มี ฤ ฦ คำประหรือคำไม่ประวิสรรชนีย์ การเขียนประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยค

คำถาม ประโยคขอร้อง ประโยคคำสั่ง ประโยคแสดงความต้องการ ประโยคที่มีส่วนขยาย การเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจน การเขียนเครื่องหมาย อักษรย่อ การเว้นวรรคตอน ย่อหน้า และการใช้คำราชาศัพท์

อภิปรายซักถามเกี่ยวกับโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ ใจความสำคัญของเรื่องที่เขียนและคิดขยายความหลาย ๆ ด้าน และฝึกเขียนตามคำบอก เขียนเล่าเรื่อง รายงาน ตอบคำถาม บันทึกความรู้ การอ่าน การฟัง บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน เขียนคำอธิบาย บรรยายภาพ เขียนจดหมาย ย่อความ เขียนกรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนข้อความในโทรเลขคำขวัญ คติพจน์ เขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนคำสัมภาษณ์จำลอง และบทร้อยกรองง่าย ๆ

ฝึกปฏิบัติจนให้ถูกต้อง ตามข้อปฏิบัติ และหลักเกณฑ์ของการเขียน และใช้การเขียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้

เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงาม และสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์ เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำมาเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กรมวิชาการ. 2535 : 13)

4. เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน

ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอนมีชื่อเรียกหลายอย่าง คือ ชุดการสอน ชุดการเรียน ชุดการเรียนรู้-การสอนในภาษาอังกฤษใช้ชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Learning Packages, Instructional Packages หรือ Instructional Kits มีผู้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ดังนี้

กูด (Good. 1973 : 306) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอนเป็นโปรแกรมทางการสอนที่ทุกอย่างจัดไว้โดยเจาะ ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ภายในชุดการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างครบถ้วน

เบรื่อง กุมุท (2518 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอนเป็นสื่อซึ่งจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย จะจัดไว้เป็นชุดหรือกล่อง ภายในจะมีคู่มือการใช้ที่ประกอบด้วย รายละเอียด และคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น แผนภูมิ รูปภาพ เทป เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 118) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอนหรือชุดการเรียน เป็นสื่อประสมที่ได้จากกระบวนการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึงระบบการผลิต และการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาขณะที่สื่ออีกอย่างหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความลึกซึ้ง สื่อการเรียนเหล่านี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสม เรานำสื่อการเรียนมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชุดการสอนคือ กล้องหรือช่อง ซึ่งบรรจุสื่อการเรียนต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ทบวงมหาวิทยาลัย (2524 : 249) ยังได้ใช้คำว่า ชุดการเรียนการสอน โดยให้เหตุผลว่า การเรียนรู้เป็นกิจกรรมของนักเรียน และการสอนเป็นกิจกรรมของครู กิจกรรมของครูกับนักเรียนจะต้องเกิดขึ้นคู่กันไปเสมอ ขณะที่ครูสอน นักเรียนเรียน ครูสาธิต นักเรียนดูและฟัง เป็นต้น ดังนั้นทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้ให้ความหมาย ชุดการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นชุดของสื่อประสม ซึ่งครูนำมาใช้เป็นเครื่องชี้แนวทางและเครื่องมือในการสอนหรือผู้เรียนใช้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือทั้งผู้สอนและผู้เรียนใช้ร่วมกัน

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ชุดการสอนเป็นสื่อประสมที่ได้จากกระบวนการผลิตโดยให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง เนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อนำมาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของชุดการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของชุดการสอน ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 121) กล่าวว่าไม่ว่าจะเป็นการสอนประเภทใด ย่อมมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอนหากได้มีระบบการผลิตที่มีการทดสอบวิจัยแล้วด้วยกันทั้งนั้น คุณประโยชน์ของชุดการสอนสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง

2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนแต่สิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า

5. ทำให้การเรียนของผู้เรียน เป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพขัดข้องทางอารมณ์ เพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาเรียบร้อยแล้ว

7. ในกรณีของครู หรือขาดครูเฉพาะวิชา ครูคนอื่นก็สามารถสอนได้ โดยใช้ชุดการสอนนี้ไปนั่งคุยในชั้นเรียน ฯ เพราะเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดการสอนเรียบร้อยแล้ว และครูผู้สอนแทบไม่ต้องเตรียมอะไรมากนัก

นอกจากนี้ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ (2521 : 14) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 192 - 193) ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ดันบรรจง (2531 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดการสอนอย่างสอดคล้องกันโดยสรุปได้ว่า

1. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้อย่างกระจ่างยิ่งขึ้น

2. ช่วยลดภาระของผู้สอน เพราะมีการจัดเตรียมตามลำดับขั้นเรียบร้อยแล้ว

3. ช่วยในการสอนที่ผู้เรียนมีความสามารถหรือความสนใจแตกต่างกัน

4. ช่วยรักษามาตรฐานในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนจากชุดการสอนจะได้รับความรู้ในมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งผิดกับการเรียนรู้กับครูที่ต่างคนต่างสอน

5. มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอ

6. สร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน

ประเภทของชุดการสอน

ทบวงมหาวิทยาลัย (2524 : 250 - 251) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนการสอนไว้ 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครู เป็นชุดสำหรับจัดให้ครูโดยเฉพาะ มีคู่มือและเครื่องมือสำหรับครู ซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้สอนให้เด็กได้เกิดพฤติกรรมตามคาดหวัง ครูเป็นผู้ดำเนินการและความคุมกิจการทั้งหมด นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายใต้ดูแลของครู

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน เป็นชุดสำหรับให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่เพียงจัดและมอบชุดการเรียนการสอนให้ แล้วคอยรับรายงานผลเป็นระยะ ๆ ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาและประเมินผล ชุดนี้เป็นการฝึกให้เรียนด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียน จะได้สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

3. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครูและนักเรียนร่วมกัน ชุดนี้มีลักษณะผสมระหว่างแบบที่ 1 กับแบบที่ 2 ครูเป็นผู้คอยดูแล และกิจกรรมบางอย่างครูต้องเป็นผู้นำแสดงให้นักเรียนดู และกิจกรรมบางอย่าง นักเรียนต้องทำเอง ชุดการเรียนการสอนนี้เหมาะอย่างยิ่งที่จะใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเริ่มฝึกให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้การดูแลของครู

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185 - 186) และประหยัด จิระวรพงศ์ (2527 : 264 - 265 ; อ้างอิงมาจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ. 2523 : 114) ได้แบ่งชุดการสอนตามลักษณะการใช้ 3 ประเภทคือ

1. ชุดการสอนสำหรับประกอบคำบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอนสำหรับครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ชุดนี้มีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ชุดการสอนประเภทนี้มุ่งที่ตัวนักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนการสอนในรูปของศูนย์การเรียน แต่ละศูนย์จะมีสื่อการเรียนครบตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น สื่อการเรียนอาจจะจัดในรูปของการเรียนเป็นรายบุคคลหรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ในขณะทำกิจกรรมหากมีปัญหา ผู้เรียนสามารถถามครูได้เสมอ ถ้านักเรียนเรียนครบทุกศูนย์แล้ว นักเรียนสามารถเรียนจากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาคอยผู้อื่น

3. ชุดการสอนเป็นรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง ตามลำดับขั้น ความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้ว จะทำการทดสอบ ประเมินความก้าวหน้า และศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาคือผู้เรียนจะปรึกษากันได้ ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือกันทั้งในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้ที่แนะ แนวทางการเรียน ชุดการสอนแบบนี้ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนสุดขีดความสามารถโดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอนไม่ว่าจะเป็นแบบใดจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้ที่ใช้ ชุดการสอนสามารถดำเนินการใช้ชุดการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ และยังเกิดประสิทธิผล ต่อการเรียนรู้การสอนอย่างแท้จริง ได้มีผู้เสนอองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ดังนี้

โครงสร้างของชุดการสอนตามแนวความคิดของ ดวน (Duan) ได้กำหนดไว้

7 ประการ (ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. 2533 : 147 ; อ้างอิงมาจาก Duan. 1973 : 169) ได้แก่

1. การวางจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาที่ต้องเรียน
2. การเสนอเนื้อหา
3. การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
5. การจัดกิจกรรมที่จะสร้างจิตพิสัย
6. การสร้างเครื่องมือทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
7. การสร้างคู่มือครู

กิดานันท์ มลิทอง (2531 : 181) กล่าวว่า ชุดการสอนจะประกอบไปด้วย

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอน และสำหรับผู้เรียนใช้ชุดการเรียนรู้
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียนรู้
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของ สไลด์ ฟิล์ม เทปบันทึกเสียง

วีดีโอ เทป หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน กิจกรรมที่กำหนด ให้หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น โดยสรุปแล้วองค์ประกอบของชุดการสอนโดยทั่วไปจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ (ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. 2533 : 148) ดังนี้

1. คู่มือครู เพื่อทำหน้าที่ชี้แจงลักษณะ และวิธีการใช้ชุดการสอน
2. แผนการสอน
3. เนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อประสม
5. แบบประเมินผล ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบฝึกหัด

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนการสอน

แนวความคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนที่มี

ประสิทธิภาพมีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ คือ (Kemp and Dayton. 1985 : 13 - 14)

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

เป็นกลุ่มที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ว่า เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) บางทีจึงเรียกว่า การเรียนรู้แบบ S-R สิ่งเร้า ก็คือข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่ง ไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรม การเรียนการสอนอิงหลักการและทฤษฎีนี้มาก โดยจะแตกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอน ย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่า เกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการสอนเป็นรายบุคคล อิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่มเกสตัลท์หรือสนามหรือความรู้ความเข้าใจ (Gestalt, Field or Cognitive Theories)

เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจหรือการรู้จักคิด อันได้แก่การ รับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐาน ของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความ สามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology of Social Learning Theory)

เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

เคมปี และเดตัน (Kemp and Dayton. 1985 : 14 - 15) กล่าวว่า ทฤษฎีทั้งสามกลุ่มต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอนดังนี้คือ

1. แรงจูงใจ (Motivation)

ถ้านักเรียนมีความต้องการ ความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ก็จะทำให้การเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ คือประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)

นักเรียนแต่ละคนต่างมีอัตรา และวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นด้วย

3. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives)

ในการจัดการเรียนการสอน หากนักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ก็จะทำให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอน คือทำให้ทราบว่าควรบรรจุเนื้อหาอะไรในสื่อ

4. การจัดเนื้อหา (Organization of Content)

การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากจะมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล

5. การจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Pre-learning Preparation)

บางครั้งการเรียนรู้เนื้อหาสาระหนึ่ง ๆ จำเป็นจะต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะจัดเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้เรียน

6. อารมณ์ (Emotion)

การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลพอ ๆ กับความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนควรตอบสนองอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

7. การมีส่วนร่วม (Participation)

การเรียนรู้จะบังเกิดผลอย่างรวดเร็ว และคงทนหากนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญา และทางกายภาพ และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู

8. การสะท้อนกลับ (Feedback)

การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จึงเป็นการสร้างแรงจูงใจ

9. การเสริมแรง (Reinforcement)-

เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้วก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition)

บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้ และทักษะได้ จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้. (สื่อนี้ เหมาะประสิทธิ์. 2533 : 18 - 20)

เสาวณีย์ ลีขาบัตติ (2528 : 292 - 293) กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในการสร้างชุดการสอน ก็คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นผู้เรียนให้เป็นแม่พิมพ์เดียวกันได้ในช่วงเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขา และใช้เวลาเรียนในเรื่องหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability) สติปัญญา (Intelligence) ความต้องการ (need) ความสนใจ (Interest) ร่างกาย (Physical) อารมณ์ (Emotion) และสังคม (Social)

ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างดังกล่าว ผู้สร้างชุดการสอนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้น ๆ

2. การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi - Media Approach) เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน จากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งให้ความรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่าง ๆ

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

3.1 เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง

3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

3.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำได้ ถูกต้อง เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน

3.4 เรียนรู้ไปทีละขั้น ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

4. การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) เป็นการนำเอาการวิเคราะห์ระบบมาใช้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน ทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการสอนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบ จะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอน และทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้ จึงนำออกมาใช้

การนำไปประยุกต์ใช้ (Application)

ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ก็คือการเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ คือ สามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่ (สนิย์ เหมะประสิทธิ์, 2533 : 21)

นอกจากนี้ จลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 : 27 - 31) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทำให้เกิดแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับ เงื่อนไข สภาวะ และวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. นักเรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ และมีโอกาสฝึกหัดพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การสอนการเรียนรู้ โดยต้องจัดการสอนที่มีทิศทางชัดเจนและเหมาะสม จึงจะก่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด
2. ประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องทำให้นักเรียนได้รับความพึงพอใจจากการกระทำพฤติกรรมที่กำหนด และบำบัดความต้องการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้
3. สิ่งเร้าและการตอบสนองจะต้องเกิดขึ้นไล่เลี่ยกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
4. นักเรียนควรมีโอกาสฝึกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการจับลำดับขั้นตอนของงานจำนวนครั้ง ระยะเวลาของการฝึก ตลอดจนการหยุดพักสลับกันไป
5. การเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นสภาวะที่สำคัญมากในการเรียนรู้ทุกประเภท ถ้าให้การเสริมแรงหรือให้รางวัลเข้มแข็ง การตอบสนองจะมีโอกาสสูงขึ้นโดยควรที่จะให้มีความถี่ในการเสริมแรงบ่อยที่สุด เมื่อผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนจุดนั้น ๆ และควรเสริมแรงให้น้อยที่สุด เมื่อผู้เรียนทำผิดในแต่ละขั้นตอน
6. แรงจูงใจของผู้เรียนเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการเรียนรู้มาก การเรียนรู้จะเกิดผลสูงสุด เมื่อผู้เรียนมีความพึงพอใจหรือแรงจูงใจ
7. ความพร้อมของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเมื่อได้รับการเตรียมความพร้อมที่จะเรียน
8. การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้เรียนมีวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำงานหรือในการแก้ปัญหา
9. การทำให้นักเรียนได้ลงมือกระทำจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยนักเรียนจะซึมซับสิ่งนั้นด้วยกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และบรรจุสิ่งนั้นไว้ในสมองด้วยกระบวนการปรับความแตกต่างเพื่อให้เข้ากับความเข้าใจและความรู้เดิม
10. นักเรียนจะเรียนได้ดีขึ้น เมื่อมีโอกาสได้สำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ของตนเอง และควรได้รับแรงจูงใจให้หาวิธีแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม

11. นักเรียนจะเรียนรู้ได้กว้างขวาง เร็วขึ้นและดีขึ้น เมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นนามธรรม เพราะนักเรียนได้ใช้ประสาทรับรู้หลาย ๆ ส่วนในการเรียนรู้ ประสบการณ์รูปธรรมทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งกว้างขวาง เรียนได้เร็วขึ้น และจดจำได้นาน

12. นักเรียนมีโอกาสร่วมวางแผนหรือกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และประเมินผลการประกอบกิจกรรมของตน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนตั้งใจเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียน

13. ให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ประเมินผลตนเองทุกขณะที่เรียน จะช่วยทำให้ปรับปรุงการเรียนได้ทัน

14. มีการสรุปการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรมแต่ละครั้งแต่ละตอน

15. ปกติการเรียนรู้ของมนุษย์ มีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

15.1 ประสบการณ์ โดยอาศัยประสาทรับรู้สิ่งเร้า

15.2 ความเข้าใจ เป็นการจัดระบบการสังเคราะห์ บูรณาการประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มีความหมายยิ่งขึ้น

15.3 การคิด เป็นกระบวนการทางจิต ผู้ที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ที่จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ให้สัมพันธ์หรือใช้ร่วมกับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสม

สาโรจน์, แห่งยัง (2529 : 17) สรุปเพิ่มเติมอีกว่า ในการผลิตชุดการสอนเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักการจากแนวคิดของทฤษฎีทางจิตวิทยาที่สำคัญดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าในการผลิต การใช้หรือการประเมินผล

2. สื่อการสอนที่ดีต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่ละน้อย ๆ จากง่ายไปหายาก

ยาก

3. สื่อการสอนที่ดีต้องสร้างความสนใจของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถตอบสนอง

ได้ทันที

4. สื่อการสอนที่ดีต้องเหมาะกับบุคลิกภาวะและความสามารถของผู้เรียน

5. สื่อการสอนที่ดีต้องสามารถให้ผู้เรียนทราบผลในการเรียนได้ทันที

6. สื่อการสอนที่ดีต้องให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในความสำเร็ของตน

ถ้าสื่อการสอนที่ผลิตสามารถตอบสนองตามหลักการดังกล่าวข้างต้นได้ สื่อนั้น
ย่อมนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

หลักในการสร้างชุดการสอน

ในการสร้างชุดการสอน ผู้สร้างจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญหลายประการ ดังที่
สูนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2533 : 35) ได้สรุปหลักการสำคัญในการสร้างชุดการสอนดังนี้

1. ชุดการสอนมีลักษณะสื่อประสมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้
การสอนซึ่งเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ไม่มีความซับซ้อน
2. นักเรียนต้องทราบจุดประสงค์ของการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนการสอน
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
4. กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ
5. ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ แห่งความสำเร็จในกิจกรรมให้เหมาะสมกับ
วัยและความสามารถของนักเรียน มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป
6. ให้นักเรียนทราบผลของการกระทำหรือผลการเรียนของตนเองทันที เพื่อสามารถ
ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ทันที
7. มีการฝึกปฏิบัติ และทำซ้ำโดยคำนึงถึงการจัดลำดับขั้นตอน จำนวนครั้งและ
ระยะเวลาการฝึกกิจกรรม
8. มีการสรุปบทเรียน และการทำกิจกรรมแต่ละตอน

ขั้นตอนของการผลิตชุดการสอน

ในการผลิตชุดการสอน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้คือ (วิชัย วงษ์ใหญ่.
2525 : 189 - 192) :

1. ต้องศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียดว่า สิ่งที่จะนำมาทำชุด
การสอนนั้น จะมุ่งเน้นให้เกิดหลักการของการเรียนรู้อะไรบ้างกับผู้เรียน นาวินาที่ได้ทำการ
ศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็น หน่วยการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ในแต่ละหน่วยจะมีหัวเรื่อง
ย่อย ๆ รวมอยู่อีกที่จะต้องพิจารณาให้ละเอียดชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในหน่วยอื่น ๆ
อันจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้ ควรจะเรียงลำดับขั้นตอนเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่า อะไร

เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ก่อน อันเป็นพื้นฐานตามขั้นตอนของความรู้และลักษณะธรรมชาติในวิชานั้น

2. เพื่อศึกษาเนื้อหาสาระ แบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้แล้วจะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่า จะทำชุดการสอนแบบใดโดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนคือ ใคร จะทำอะไรกับผู้เรียน จะทำกิจกรรมอย่างไร และจะทำได้ได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์กำหนดการเรียนรู้

3. กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราจะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ ตามชั่วโมงกำหนด โดยคำนึงถึงว่า เป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้ให้ความชำนาญแก่ผู้เรียน หาสื่อการเรียนได้ง่าย พยายามวิเคราะห์ให้ละเอียดว่า หน่วยการเรียนรู้การสอนนี้มีหลักการหรือความคิดรวบยอดอะไร มีหัวข้อย่อย ๆ อะไร ที่มารวมกันในหน่วยนี้ แต่ละหัวข้อมีความคิดรวบยอดหรือหลักการย่อย ๆ อะไร ที่จะต้องศึกษา พยายามดึงเอาแก่นของหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้

4. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่เรากำหนดนี้จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยกำหนดแนวความคิดสาระและหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ให้สอดคล้องกัน เพราะความคิดรวบยอดเป็นเรื่องของความเข้าใจ อันเกิดจากประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อตีความหมายออกมาเป็นพฤติกรรมทางสมอง แล้วนำสิ่งใหม่มาเชื่อมกับประสบการณ์เดิม เกิดเป็นความคิดรวบยอด ยังอยู่ในความทรงจำ มนุษย์ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ พอสมควรจึงจะสรุป แก่นแท้ของการเรียนรู้เป็นความคิดรวบยอดได้

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นภายหลังจากการเรียนการสอน บทเรียนแต่ละเรื่องจบไปแล้วโดยผู้สอนสามารถวัดได้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้ถ้าผู้สอนกำหนดให้ชัดเจนมากเท่าใด ก็ยิ่งประสบผลสำเร็จในการสอนมากเท่านั้น ดังนั้นควรใช้เวลาตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสาระของการเรียนรู้

6. การวิเคราะห์งาน คือ นำจุดประสงค์แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากที่เราจัดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ มาวิเคราะห์งาน และเรียบเรียงกิจกรรมของแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืนของการเรียนการสอน จะต้องนำกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละข้อที่ทำการวิเคราะห์งานและ เรียงลำดับกิจกรรมไว้แล้วทั้งหมด นำมาหลอมรวมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด เพื่อ ไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียนโดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของการเรียน (Entering Behavior) วิธีดำเนินการให้เกิดมีการเรียนการสอนขึ้น (Instructional Procedures) ตลอดจนการติดตามผล และการประเมินผลที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อมีการเรียนการสอนแล้ว (Performance Assessment)

8. สื่อการเรียน คือวัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้อง กระทำ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นและจัดหาไว้ให้เรียบร้อย ถ้าสื่อ การเรียนเป็นของใหญ่โตหรือมีคุณค่าจะต้องจัดเตรียมไว้ก่อน จะต้องเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในคู่มือ ครู เกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนจะ ไปจัดหาได้ ๓ ที่ได้

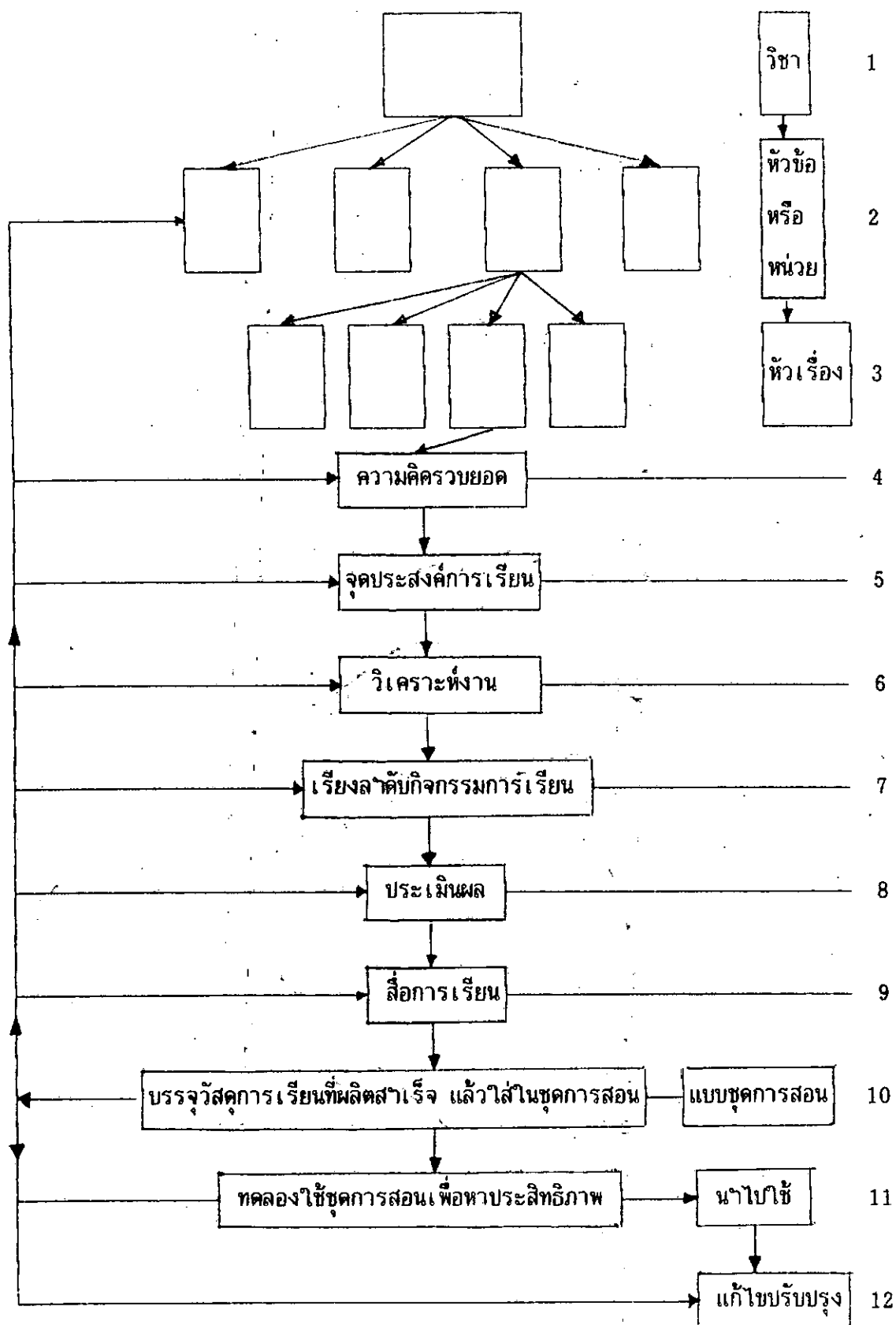
9. การประเมินผล คือการตรวจสอบดูว่า หลังจากการเรียนการสอนแล้ว ได้มี การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จัดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลที่จะใช้ วิธีใดก็ตาม แต่จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เราตั้งไว้ ถ้าการประเมินผลไม่ตรงกับ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เมื่อใด ความยุติธรรมก็จะไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและไม่ตรงกับเป้าหมายที่ กำหนดไว้ด้วย การเรียนรู้ในสิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้น ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมาก็เป็นการเสียเวลา และไม่มีคุณภาพ

10. การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของ ชุดการสอนว่า จะผลิออกมาในขนาดเท่าใด และรูปแบบของชุดการสอนจะออกมาเป็น ของ แผ่น หรือกล่อง สดแล้วแต่ความสะดวกในการใช้ การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเพื่อปรับปรุง ให้เหมาะสม ควรนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจดูข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุง อย่างดีแล้วจึงนำไปทดลอง กับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

- 10.1 ชุดการสอนนี้ต้องการความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่
- 10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนนี้เหมาะสมหรือไม่
- 10.3 ควรประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสับสนวุ่นวายกับ ผู้เรียนและดำเนินไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่

10.4 การสรุปผลการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางสู่ความคิดรวบยอด หรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ ในหน่วยนั้น ๆ ดีหรือไม่ หรือจะต้องตรวจสอบเพิ่มเติมอย่างไร

10.5 การประเมินผลหลังการเรียน เพื่อตรวจสอบว่าพฤติกรรม การเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพ

1. โดยใช้สูตร กระทำโดยใช้สูตรต่อไปนี้

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\Sigma X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน
คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบ
กิจกรรมการเรียนรู้

ΣX คือ คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและหรือการประกอบ
กิจกรรมการเรียนรู้

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและหรือกิจกรรมการเรียนรู้

N คือ จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน
หลังจากการเรียนรู้ชุดการสอนนั้น) คิดเป็นร้อยละ จาก
การทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือการประกอบกิจกรรม
หลังเรียน

ΣF คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทดสอบหลังเรียนและหรือ
การประกอบกิจกรรมหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนและหรือกิจกรรม
หลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

ในการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนนี้มาตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ และเนื้อหาวิชาที่เป็นทักษะหรือเจตคติไม่ต่ำกว่า 80/80 เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คิดตามระยะเวลาไม่สามารถเปลี่ยนและวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2520 : 31 ; อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 131)

เกณฑ์ประสิทธิภาพ ของชุดการเรียนรู้การสอนที่ผลิตได้นั้น จลองชัย สุรวัฒนบูรณ์ (2528 : 215) ได้กำหนดไว้ 3 ระดับคือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าเกินกว่า 2.5% ขึ้นไป
2. เท่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่เกิน 2.5%
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5%

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนย่อความ

เสาวณี คลองน้อย (2530 : 67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัดกับการเขียนสรุปความ จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความเข้าใจในการอ่านโดยใช้แบบฝึกหัด กับการเขียนสรุปความ มีผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมศรี บำบัด (2531 : 70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความจากวรรณกรรมร้อยแก้ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า อัตราเร็วการอ่านในใจของนักเรียนมีความสัมพันธ์ กับอัตราเร็วการเขียนสรุปความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

มีงานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนไว้มากมาย ดังนี้

สุนทร จันทรตรี (2519 : 52) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรณนิภา สันติพงษ์ (2526 : 75) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดการสอนสำหรับ ช่วยผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการช่วยเตรียมความพร้อมทาง การอ่านแก่เด็กก่อนวัยเรียนที่ยังไม่พร้อมในการอ่าน จรรยา เอี่ยมสะอาด (2527 : 62) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และโดยวิธีบรรยาย และพวงทอง อ่อนจรัส (2528 : 96) ได้ศึกษาสร้างชุดการสอน ด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบ เพื่อพัฒนาความพร้อม และความสามารถในการเขียนพยัญชนะ ไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากผลการศึกษาทั้ง 3 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีความสามารถในด้านต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยชุดการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรรถ เทียบบัค (2530 : 52) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนตามแผน การสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จากการศึกษาพบว่า ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนตามแผนการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ ต่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริวรรณ ไพร่สุวรรณ (2531 : 42) ได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพของชุด การเรียนการสอนเพื่อซ่อมเสริมการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา การบวกและการลบ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วย ชุดการเรียนการสอนทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนีย์ เพาะประสิทธิ์ (2533 : 187 - 188) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียน การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถใน

การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา ความสามารถในการหาวิธีแก้โจทย์ปัญหา และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา จะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกสูงกว่าก่อนฝึก และสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกจากชุดการเรียนรู้การสอน

งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน

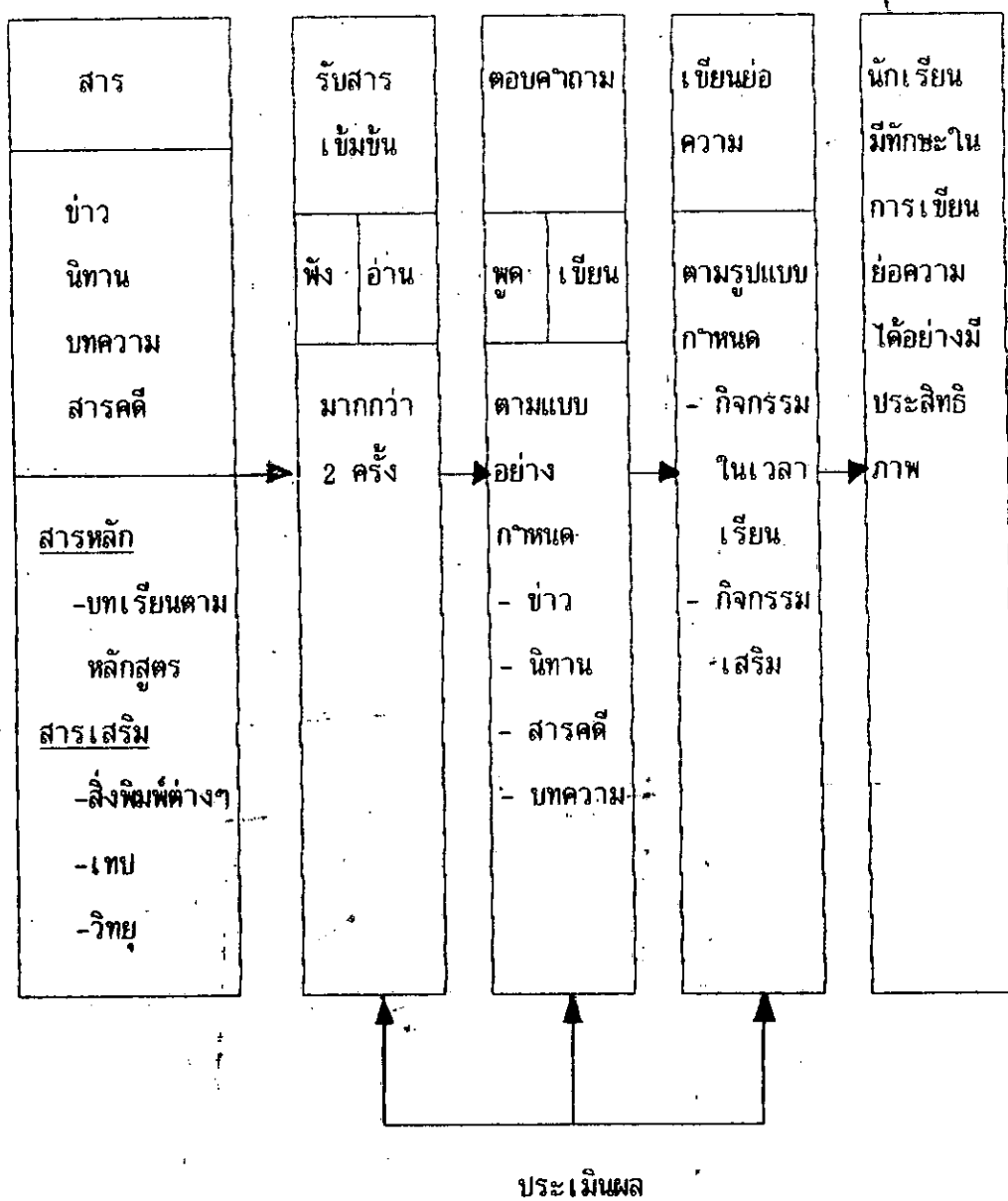
ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้การสอนโดยใช้ชุดการสอน ไว้อย่างกว้างขวาง ดังนี้

บรูซ (Bruce. 1972 : 429 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอน แบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอว่า ผลการวิจัยปรากฏว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนได้ผลดีกว่าการสอนแบบธรรมดา ซึ่งผลการวิจัย นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาร์มสตรอง (Armstrong. 1972 : 5669-A) ซึ่งทำการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาฝรั่งเศสของผู้เรียนในระดับวิทยาลัยด้วยการสอนวิธีบรรยายและเรียนจากชุดการเรียนรู้การสอนรายบุคคลชนิดสื่อประสม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้การสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เดนแมน (Denman. 1974 : 7025-A - 7026A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบสื่อประสม (Multi-Media Instruction Module) เพื่อสอนเรื่องการบอกเวลา สำหรับเด็กเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แมคโคลแมน (Mc Colman. 1975 : 109-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอน กิจกรรมกลุ่ม และการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนรวมกับการอภิปรายกลุ่มเล็ก ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูงและนักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดแนวทางเพื่อเป็นกรอบการวิจัยในการสอนเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอน ดังภาพประกอบ ข้างล่างนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงแนวทางการสอนเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยกำหนดขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ของโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 93 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2536 จำนวน 30 คน ได้โดยวิธีการสุ่มจับสลากมา 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ชุดการสอนเขียนย่อความ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างชุดการสอนเขียนย่อความมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

การเตรียมงานด้านวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือสร้างชุดการสอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับความคิดรวบยอดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนย่อความ
2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 - 2.1 การเขียนย่อความ
 - 2.2 การสร้างชุดการสอน
3. การเลือกบทเรียน
 - 3.1 บทเรียนที่ใช้เป็นเนื้อหาในการสร้างชุดการสอนเขียนย่อความ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาจากคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หนังสือเสริมประสบการณ์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามที่กรมวิชาการกำหนด ข่าวกจากหนังสือพิมพ์รายวัน วารสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อเรื่อง มีลำดับขั้นตอนการเลือกดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเป็นผู้เลือกเรื่อง โดยยึดหลักการเลือกต่อไปนี้

1. ตามหลักทฤษฎีพัฒนาการของเด็ก
2. จากผลงานวิจัย
3. ตามความสนใจของเด็ก
4. ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอน
5. เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ เข้าใจง่าย และเป็น

เรื่องสั้น ๆ ไม่เกิน 1 หน้ากระดาษพิมพ์

ขั้นที่ 2 นำเรื่องที่ผู้วิจัยเลือกในขั้นที่ 1 มาให้นักเรียนเลือก ได้แก่ นิทาน สารคดี บทความ ประเภทละ 5 - 10 เรื่อง ไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นผู้เลือกโดยวิธีจัดอันดับความสนใจ

ขั้นที่ 3 นำเนื้อเรื่องที่นักเรียนเลือกไว้แต่ละประเภทมาให้ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีจัดอันดับ จากนั้นนำคะแนนของแต่ละเรื่องที่ผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนประเมินไว้มาหาค่าเฉลี่ย เรื่องใดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจะพิจารณาเลือกไว้ตามลำดับ 1, 2, 3 ... ดังนี้

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดผลการสำรวจอันดับความสนใจในการอ่านเรื่อง

ประเภท	ลำดับที่	เรื่องที่นักเรียนสนใจ	คะแนนเฉลี่ย
นิทาน	1	แรงกตัญญู	4.96
	2	บาปที่รังแกสัตว์	4.19
	3	หนูน้อยผู้กล้าหาญ	4.17
	4	ผจญรูจาง	4.08
	5	น้ำฝนกับภูเขา	3.92
	6	นกอินทรีกับสุนัขจิ้งจอก	3.85
	7	สู้เสือด้วยร่ม	3.67
	8	สอนลูกให้เป็นใจ	3.35
	9	ความโลภ	3.23
	10	ความผดย้อมรู้ได้	3.15
นิทานประกอบภาพ	1	สองเกลอผจญภัย	4.00
	2	เต่าเจ้าเล่ห์	3.96
	3	โรบินสันผจญภัย	3.44
	4	อิก้าผู้ใจเขลา	3.37
	5	ช้างผู้หยิ่งผยอง	3.04

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเภท	ลำดับที่	เรื่องที่น่าเรียนสนใจ	คะแนนเฉลี่ย
สารคดี	1	ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา	4.49
	2	พระยาพิชัยดาบหัก	4.33
	3	การแต่งกาย	4.26
	4	การอนุรักษ์ธรรมชาติ	4.18
	5	ท้าวสุนาริ	4.13
	6	ปลาวาฬไม่ใช่ปลา	3.97
	7	โรคกระเพาะอาหาร	3.83
	8	กำแพงเมืองจีน	3.72
	9	ด้านเจดีย์สามองค์	3.67
	10	สู้กับโรคผิวหนัง	3.60
บทความ	1	อันตรายในกึ่งแห่งสี่สี่	4.13
	2	กินปลาอย่างมีคุณค่า	4.07
	3	บุหรี	3.87
	4	กินกะหล่ำไม่ลวกอันตราย	3.80
	5	เราอาจตายพร้อมแมลง	3.73
	6	น้ำอัดลมอันตราย	3.60

ในกรณีที่เรื่องใด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันในประเภทของเรื่องนั้น ๆ ให้ประธานควบคุม
 ประเมินตัดสิน เป็นผู้พิจารณาตัดสิน

4. การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนแต่ละบทเรียนว่าจะให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้อะไรบ้าง โดยยึดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คู่มือการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

5. การกำหนดหลักการสร้างชุดการสอนเขียนย่อความ

ผู้วิจัยยึดหลักการสร้าง ดังนี้

5.1 ชุดการสอนมีลักษณะเป็นสื่อประสมที่เป็นรูปธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ไม่มีความซับซ้อน

5.2 นักเรียนต้องทราบจุดประสงค์ของการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียน

5.3 มีการฝึกปฏิบัติและทำซ้ำโดยคำนึงถึงการจดลำดับขั้นตอนและระยะเวลา

5.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

5.5 กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ

5.6 ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เหมาะสมกับวัย และความสามารถของตน

ที่มีอยู่ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

5.7 ให้นักเรียนได้ทราบผลของการกระทำหรือผลการเรียนของตนทันที เพื่อสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้ทันที

5.8 มีการสรุปบทเรียน และการทำกิจกรรมแต่ละตอน

5.9 มีการเสริมแรงเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ตนเองทำได้ถูกต้อง มีกำลังใจที่จะเรียนต่อไป

5.10 กิจกรรมที่ใช้ในชุดการสอนเขียนย่อความ ประกอบด้วยกิจกรรมหลายประเภท ได้แก่

(1) ประเภทเกม เช่น เกมการแข่งขันสรุปเรื่อง เกมการแข่งขันค้นหาบททรัพย์ ฯลฯ

(2) กิจกรรมการเล่นิทาน

(3) กิจกรรม การร้องเพลง เช่น เพลงสวัสดี เพลงขำ เพลงเกิดมาพียงกัน เป็นต้น

(4) กิจกรรมการสรุปข่าวจากเรื่องที่ฟัง

6. การเขียนคู่มือครู และแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม สื่อประกอบการสอน แบบฝึกหัด และแนวเฉลยคำตอบไว้ในแต่ละชุดย่อยและชุดการสอนเขียนย่อความ มีชุดการสอนย่อยทั้งหมด จำนวน 10 ชุด เรียงลำดับดังนี้

ชุดที่ 1	การเขียนสรุปข่าว	(3 คาบ)
ชุดที่ 2	การเขียนสรุปนิทาน	(3 คาบ)
ชุดที่ 3	การเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ	(3 คาบ)
ชุดที่ 4	การเขียนย่อความจากข่าว	(3 คาบ)
ชุดที่ 5	การเขียนย่อความจากนิทาน	(3 คาบ)
ชุดที่ 6	การเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ	(3 คาบ)
ชุดที่ 7	การเขียนสรุปสารคดี	(3 คาบ)
ชุดที่ 8	การเขียนย่อความจากสารคดี	(3 คาบ)
ชุดที่ 9	การเขียนสรุปบทความ	(3 คาบ)
ชุดที่ 10	การเขียนย่อความจากบทความ	(3 คาบ)

7. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ประธานควบคุมปริมาณพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์วิจารณ์ คานวงศ์ อาจารย์ประทีป โชติเวชศิลป์ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตรวจสอบความยากง่ายและความเหมาะสมของชุดที่เกี่ยวกับคู่มือครู แผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน แบบฝึกหัด และสื่อประกอบการสอน จากนั้นได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดสอบคุณภาพของชุดกับนักเรียน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนตามข้อเสนอแนะของประธานควบคุมปริมาณพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนไปดำเนินการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ และผลลัพธ์ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80/80 ตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (1:1)

ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนย่อย ทั้ง 10 ชุด ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสุพรรณภูมิ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน เพื่อสังเกตและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ค่าเนิการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบงานจากแบบฝึกหัด และประเมินผลหลังเรียน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. การหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่ม (1:10)

นำชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นทดลองเป็นรายบุคคลแล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคลองขอม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จำนวน 10 คน ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ยังไม่เคยเรียนบทเรียนในชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาก่อน โดยผู้วิจัยได้สอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนทั้ง 10 ชุดการสอนย่อยพร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อดูปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับเวลาที่กำหนดสอดคล้องกันหรือไม่ บรรยายการเรียนเนื้อหาในบทเรียน ผู้เรียนมีความสนใจมากน้อยเพียงใด จากนั้นนำข้อบกพร่องที่มีอยู่มาปรับปรุงแก้ไข

3. ห้หาประสิทธิภาพภาคสนาม (1 : 30)

ผู้วิจัยได้นำชุดสอนที่ได้แก้ไขตามขั้นตอนหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่มแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องจากการใช้ชุดการสอนที่อาจจะมีขึ้นได้จากการทดลองภาคสนามนี้ จากนั้นก็จะนำคะแนนที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนกับกิจกรรมหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดมาให้เป็น ข้อมูลคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความต่อไป

80 (E1) ตัวแรก คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละ จากการทําแบบฝึกหัด หรือประกอบกิจกรรมการเรียน ระหว่างเรียน

80 (E2) ตัวหลัง คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังการเรียนชุดการสอนนั้น) คิดเป็นร้อยละ จากการทําแบบฝึกหัดหลังเรียนหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

เมื่อทดลองชุดการสอนภาคสนามแล้ว ให้เทียบ E_1/E_2 ที่หาได้จากชุดการสอน กับ E_1/E_2 เกณฑ์กำหนด เพื่อดูว่าจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับ ประสิทธิภาพของชุดการสอนให้ถือค่าความแปรปรวนได้ 2.5% นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุด การสอนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 2.5% (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2532 : 500)

การตรวจสอบชุดการสอน

ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการสอน และผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทย 3 คน ตรวจสอบและ ให้คำแนะนำตามแบบฟอร์มการตรวจสอบที่ได้ดัดแปลงจาก พวงทอง อ่อนจรัส (2528 : 63) มีลักษณะดังนี้

1. เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยจัดทำเป็นมาตราจัดอันดับคุณภาพ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวของ กิลฟอร์ด (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2524 : 137) ดังนี้

ข้อความที่กล่าวนั้นเมื่ออยู่ในชุดการสอนนี้มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
ข้อความที่กล่าวนั้นเมื่ออยู่ในชุดการสอนนี้มาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ข้อความที่กล่าวนั้นเมื่ออยู่ในชุดการสอนนี้ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ข้อความที่กล่าวนั้นเมื่ออยู่ในชุดการสอนนี้น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ข้อความที่กล่าวนั้นเมื่ออยู่ในชุดการสอนนี้น้อยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 1

2. ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เปิดกว้างให้ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็น และข้อเสนอแนะในแต่ละส่วนที่มีอยู่ในชุดการสอน

3. แบบตรวจสอบชุดการสอน สอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับคู่มือครู แผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อประกอบบทเรียน และการประเมินผล (คุณภาพนก)

4. การวิเคราะห์ผลการตรวจสอบชุดการสอน วิเคราะห์ผลโดยใช้หลักเกณฑ์ในการ ตัดสิน ค่าความเหมาะสมของน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้ (สุนทร จันทรศรี, 2519 : 40)

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์ค่าของความเหมาะสมของน้ำที่นักจะเน้นเฉลี่ย

ระดับน้ำที่นักจะเน้นเฉลี่ย	ค่าความสำคัญ
1.0 - 1.4	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.5 - 2.4	เหมาะสมน้อย
2.5 - 3.4	เหมาะสมปานกลาง
3.5 - 4.4	เหมาะสมมาก
4.5 - 5.0	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 3 แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอน ในส่วนคู่มือครู และแผนการสอน

รายละเอียด	ระดับผลการประเมิน
คู่มือครู	
1. เสนอแนวทางในการใช้ชุดการสอนชัดเจน	4.67
2. ครูสามารถนำชุดการสอนไปใช้ได้	4.67
แผนการสอน	
1. จุดประสงค์	
1.1 ระบุข้อความชัดเจน	4.00
1.2 ระบุพฤติกรรมที่สังเกตได้	4.33
1.3 ระบุพฤติกรรมครอบคลุม	4.00
1.4 เป็นจุดประสงค์ที่ประเมินได้	4.67
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
2.1 เรียงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปยาก	4.67
2.2 ง่ายต่อการทำความเข้าใจ	5.00
2.3 ปฏิบัติตามได้	5.00
2.4 ได้รับความสนใจผู้เรียน	4.33
2.5 มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยเรียน	4.67
เฉลี่ย	4.54

ตาราง 4 แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอนในส่วน เนื้อหา และสื่อประกอบบทเรียน

รายละเอียด	ระดับผลการประเมิน
เนื้อหา	
1. เหมาะสมกับวัย	5
2. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	5
สื่อประกอบบทเรียน	
1. เหมาะสมกับเนื้อหา	4.67
2. ได้รับความสนใจ	4.67
3. ผลิตได้ง่าย	4.67
4. มีจำนวนพอเหมาะ	4.67
5. สะดวกต่อการนำไปใช้	4.67
เฉลี่ย	4.76

ตาราง 5 แสดงผลการตรวจสอบชุดการสอนในส่วนการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยแบบฝึกหัด และแบบทดสอบ

รายละเอียด	ระดับผลการประเมิน
1. แบบฝึกหัด	
1.1 เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	5
1.2 วิธีการฝึกเหมาะสมกับจุดประสงค์	4.67
1.3 รูปภาพเข้าใจผู้เรียน	4.33
1.4 เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.67
2. แบบทดสอบ	
2.1 เนื้อหาเหมาะสม	4.67
2.2 วัดได้ตรงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	4.67
2.3 เกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนมีความชัดเจน	4.67
เฉลี่ย	4.66

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบอัตนัย โดยกำหนดให้นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องกำหนด ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทักษะด้านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เอกสารการวัดและประเมินผลชั้นเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2. วิเคราะห์จุดประสงค์จากหลักสูตร คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3. ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบจากหนังสือการเขียนข้อทดสอบของ ชวาล แพร์ตกุล (2520 : 211 - 378) จันทิมา พรหมโชติกุล (2526 : 56 - 166) และการประเมินผล กลุ่มทักษะภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาของ สมศักดิ์ สันธะเวช (2529 : 88 - 89)

4. สร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยการเขียนย่อความ จำนวน 1 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุม ปริฤณานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ด้านเนื้อหา ภาษา คำสั่ง ความยาวของเรื่องและเวลา

2. นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม ปริฤณานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เพื่อความเหมาะสมเกี่ยวกับ ภาษา คำสั่ง ความยาวของเนื้อเรื่องและเวลา

3. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้วิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยผู้ดำเนินการสอบจะทิ้งระยะเวลาระหว่างสอบครั้งที่ 1 กับ การสอบครั้งที่ 2 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ แล้วนำผลการสอบทั้ง 2 ครั้งมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.74

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ เมื่อตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้วัด กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากทำการทดลองสอนโดยใช้ชุดการสอนเสร็จแล้ว

การสร้างเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ

เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประเมิน คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน และกิจกรรมหลังเรียน หรือการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เกณฑ์ประเมินผล การเขียนย่อความจากข่าว เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความจากนิทาน และเกณฑ์ประเมินผล การเขียนย่อความจากสารคดี/บทความ โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน คู่มือการสอนภาษาไทย คู่มือประเมินผลการเรียน รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการย่อความ เพื่อนำมาสร้างเป็นเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ ในการวิจัยครั้งนี้

2. การสร้างเกณฑ์ประเมินผล ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์โดยยึดหลักและดัดแปลงจากเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความของ สมศักดิ์ สันธะระเวช (2529 : 88 - 89) และของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 56 - 57) โดยกำหนดให้เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความในแต่ละประเภทแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์พิจารณาเกี่ยวกับ

1.1 รูปแบบการเขียน

1.2 การใช้ภาษา

1.3 การเขียนสะกดคำ

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์พิจารณาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องย่อ

3. วิธีตรวจผลงาน

การตรวจให้คะแนนใช้วิธีวิเคราะห์ (Analytical Method) (จันทิมา พรหมโชติกุล. 2529 : 61)

3.1 ผู้ตรวจอ่านผลงานทุกคนโดยพิจารณาแต่ละส่วน คือส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ตามลำดับ

3.2 พิจารณาให้คะแนนในแต่ละด้าน ดังนี้

เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความจากนิทาน

ส่วนที่ 1 คะแนนเต็ม	18 คะแนน ประกอบด้วย
1. รูปแบบการเขียน	9 คะแนน
2. การใช้ภาษา	6 คะแนน
3. การเขียนสะกดคำ	3 คะแนน
ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม	12 คะแนน
รวมคะแนนทั้งสิ้น	30 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

1. รูปแบบการเขียน คะแนนเต็ม 9 คะแนน
 - 1.1 เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้อง 3 คะแนน
โดยเขียนได้ดังนี้ เช่น
 ย่อนิทาน เรื่องลึงกับเต่า ของอัสวิน อรุณแสง
 จากชุดหนังสือเด็กอันดับที่ 13 ความว่า
 - 1.2 ข้อความที่ย่อ ไม่มีลักษณะเป็นบทสนทนา
หรือเครื่องหมายคำพูด 3 คะแนน
 - 1.3 ไม่ลอกเอาสรรพนามบุรุษที่ 1, 2 มาใช้ 3 คะแนน
รายการใดรายการหนึ่ง ไม่ถูกต้องให้รายการนั้น 0 คะแนน
2. การใช้ภาษา คะแนนเต็ม 6 คะแนน
 - 2.1 เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้เข้าใจ
ตลอดเรื่อง 6 คะแนน
 - 2.2 เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้ชัดเจน
ประมาณ 2 ใน 3 ของเรื่อง 5 คะแนน
 - 2.3 เขียนประโยคพ่วงเพื่อย สื่อความหมายได้ชัดเจน
ประมาณ 1 ใน 2 ของเรื่อง 3 คะแนน
 - 2.4 เขียนประโยคไม่รัดกุมสื่อความหมายไม่ชัดเจน 1 คะแนน
3. การเขียนสะกดคำ คะแนนเต็ม 3 คะแนน
 - 3.1 เขียนถูกต้องทั้งหมด 3 คะแนน
 - 3.2 เขียนผิดไม่เกิน 3 คำ 2 คะแนน
 - 3.3 เขียนผิดเกิน 3 - 5 คำ 1 คะแนน
 - 3.4 เขียนผิดเกิน 5 คำขึ้นไป 0 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน

เขียนเนื้อเรื่องย่อได้ใจความสำคัญของเรื่องครบตามส่วนของ
 คำถามว่า ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร
 การให้คะแนนเนื้อเรื่องย่อ แบ่งตามส่วนของคำถามที่กำหนดข้างบนนี้
 ส่วนละ 2 คะแนน หากไม่มีส่วนใดให้ส่วนนั้น 0 คะแนน

เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความจากข่าว

<u>ส่วนที่ 1</u>	คะแนนเต็ม	13	คะแนน
1.	รูปแบบการเขียน	4	คะแนน
2.	การใช้ภาษา	6	คะแนน
3.	การเขียนสะกดคำ	3	คะแนน
<u>ส่วนที่ 2</u>	เนื้อเรื่องย่อ	12	คะแนน
	คะแนนเต็ม		
	รวมทั้งสิ้น	25	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

1.	<u>รูปแบบการเขียน</u>	คะแนนเต็ม	4	คะแนน
	เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้อง ดังนี้			
	ย่อข่าว เรื่อง... จาก... ความว่า			
2.	<u>การใช้ภาษา</u>	คะแนนเต็ม	6	คะแนน
2.1	เขียนประโยคได้รัดกุม และสื่อความหมาย			
	ได้เข้าใจตลอดเรื่อง		6	คะแนน
2.2	เขียนประโยคได้รัดกุม และสื่อความหมาย			
	ได้ชัดเจนประมาณ 2 ใน 3 ของเรื่อง		5	คะแนน
2.3	เขียนประโยคพอเพียงแต่สื่อความหมาย			
	ได้ชัดเจนประมาณ 1 ใน 2 ของเรื่อง		3	คะแนน
2.4	เขียนประโยคไม่รัดกุม สื่อความหมาย			
	ไม่ชัดเจน		1	คะแนน
3.	<u>การเขียนสะกดคำ</u>	คะแนนเต็ม	3	คะแนน
3.1	เขียนถูกต้องทั้งหมด		3	คะแนน
3.2	เขียนผิดไม่เกิน 3 คำ		2	คะแนน
3.3	เขียนผิดเกิน 3 - 5 คำ		1	คะแนน
3.4	เขียนผิดเกิน 5 คำขึ้นไป		0	คะแนน

ส่วนที่ 2	เนื้อเรื่องย่อ	คะแนนเต็ม	12	คะแนน
เขียนเนื้อเรื่องย่อได้ใจความสำคัญของเรื่องครบตามส่วนของคำถามว่าใครทำอะไร หรือเกิดอะไรกับใคร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร				
			12	คะแนน
การให้คะแนนเนื้อเรื่องแบ่งตามส่วนของคำถามข้างบนนี้ข้อละ 2 คะแนน ถ้าไม่มีส่วนใดให้คะแนนส่วนนั้น				
			0	คะแนน

เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความจากสารคดี / บทความ

ส่วนที่ 1	คะแนนเต็ม	13	คะแนน
1.	รูปแบบการเขียน	4	คะแนน
2.	การใช้ภาษา	6	คะแนน
3.	การเขียนสะกดคำ	3	คะแนน
ส่วนที่ 2	เนื้อเรื่องย่อ	12	คะแนน
	รวมทั้งสิ้น	25	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

1.	รูปแบบการเขียน	คะแนนเต็ม	4	คะแนน
เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้องโดยเขียน ดังนี้				
ย่อ สารคดี/บทความ เรื่อง...ของ... จาก... ความว่า				
2.	การใช้ภาษา	คะแนนเต็ม	6	คะแนน
2.1	เขียนประโยครัดกุมและสื่อความหมาย			
	ได้เข้าใจตลอดเรื่อง		6	คะแนน
2.2	เขียนประโยครัดกุมและสื่อความหมาย			
	ได้ชัดเจนประมาณ 2 ใน 3 ของเรื่อง		5	คะแนน
2.3	เขียนประโยคพึมพำ แต่สื่อความหมาย			
	ได้ชัดเจน ประมาณ 1 ใน 2 ของเรื่อง		3	คะแนน

2.4 เขียนประโยคไม่รัดกุม สื่อความหมาย

ไม่ชัดเจน

1 คะแนน

3. การเขียนสะกดคำ คะแนนเต็ม

3 คะแนน

3.1 เขียนถูกต้องทั้งหมด

3 คะแนน

3.2 เขียนผิดไม่เกิน 3 คำ

2 คะแนน

3.3 เขียนผิดเกิน 3 - 5 คำ

1 คะแนน

3.4 เขียนผิดเกิน 5 คำขึ้นไป

0 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม

12 คะแนน

1. เขียนข้อความขึ้นต้นของเรื่องที่ย่อได้ถูกต้อง

3 คะแนน

2. สาระของเรื่องที่ย่อ

2.1 เขียนได้ครบ

6 คะแนน

2.2 เขียนได้ 2 ใน 3 ของเรื่อง

5 คะแนน

2.3 เขียนได้ 1 ใน 2 ของเรื่อง

3 คะแนน

2.4 เขียนได้น้อยกว่า 1 ใน 2 ของเรื่อง

2 คะแนน

2.5 ไม่มีสาระของเรื่อง

1 คะแนน

3. แนวความคิด โดยเขียนสรุปความคิดที่ได้จากสาระ
ของเรื่องไว้ตอนท้ายเรื่องย่อ

3 คะแนน

ถ้าไม่มีข้อความส่วนใด ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1, 2 และ 3

ให้ส่วนนั้น

0 คะแนน

4. การตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ

4.1 นำเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ ไปให้คณะกรรมการควบคุม

ปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล สำนัก

ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชา ทรวงแสง วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และดร.ปราโมทย์

จันทร์เรือง ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณา

ตรวจและเสนอแนะ จากนั้นนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การตรวจ

ให้คะแนนการเขียนย่อความต่อไปโดยจัดทำเป็นคู่มือประกอบการตรวจให้คะแนน

4.2 การทดลองใช้เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวไปให้ผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา 2 ท่าน ซึ่งมีวุฒิปริญญาตรี ทางภาษาไทย และมีประสบการณ์ทางการสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่ อาจารย์ชะตา ปิ่นวิเศษ โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่ และอาจารย์สุรีย์ สกิตโสฬส โรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้เป็นเกณฑ์การตรวจให้คะแนนกับนักเรียนที่ได้ทำการทดลอง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความและแบบฝึกหัด จำนวน 30 คน จากนั้นหาความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนนโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของคนตรวจคนที่ 1 กับคะแนนของคนตรวจคนที่ 2 ในรูปแบบของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนน 0.79 0.89 และ 0.91 ตามลำดับ

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดลองสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 30 คาบ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองเอง
2. ดำเนินการสอนเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองสอน ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ และตรวจให้คะแนน
4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อ คำนวณประสิทธิภาพชุดการสอนโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหรือประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน ของนักเรียนทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ จากนั้นนำผลที่ได้มาเทียบเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
5. ในกรณีที่ชุดการสอนย่อยชุดใดมีประสิทธิภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ ต้องปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนย่อยนั้น ๆ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป
6. การยอมรับประสิทธิภาพ ของชุดการสอนให้ถือค่าความแปรปรวน 2.5% คือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนย่อยนั้น ๆ ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 2.5%

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์โดยเฉลี่ย E_1/E_2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ

หาค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียน

2. คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความ โดยวิธีการสอบซ้ำ (Test-Retest) แล้วนำผลการสอบทั้งสองครั้งมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีของ เพียร์สัน ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2528 : 164)

$$r_{tt} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{tt} แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบ

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (X) และการสอบครั้งที่สอง (Y)

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดของการสอบครั้งแรก

$\sum Y$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดของการสอบครั้งที่สอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของการสอบครั้งแรก

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของการสอบครั้งที่สอง

3. การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ย่อความโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีของเพียร์สัน ใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์
2530 : 322)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากคนตรวจแบบทดสอบคนแรก
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากคนตรวจแบบทดสอบคนที่สอง
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบ

4. การคำนวณหาประสิทธิภาพ ของชุดการสอน E_1/E_2 กระทำโดยใช้สูตรต่อไปนี้
(ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2532 : 495 ; เสาวณีย์ ลีเกษม, 2528 : 295)

$$\text{สูตรที่ 1 } E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัด และ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัด และ/หรือ การประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด และ/หรือ กิจกรรมการเรียนรู้
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียน
หลังจากการเรียนรู้ชุดการสอนนั้น) คิดเป็นร้อยละจากการทำ
แบบทดสอบหลังเรียน และ/หรือ การประกอบกิจกรรม
หลังเรียน

ΣF แทน คะแนนรวมของผู้เรียน จากการทดสอบหลังเรียน และ/หรือ
การประกอบกิจกรรมหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการสอนหลังเรียนและ/หรือ กิจกรรม
หลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
80 ตัวแรก	แทน	คะแนนของนักเรียนทั้งหมดที่สามารถทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80
80 ตัวหลัง	แทน	คะแนนของนักเรียนทั้งหมดที่สามารถทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80
E ₁	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัด และ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
E ₂	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบ และ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ และผลลัพธ์โดยเฉลี่ยตามลำดับดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน และ 10 คน
2. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองภาคสนามกับนักเรียน 30 คน

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองใช้กับนักเรียน
1 คน และ 10 คน

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนแบบฝึกหัดหรือปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนและกิจกรรมหลังเรียนของนักเรียนในแต่ละชุดการสอนย่อย ความเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเสนอไว้ในตารางดังนี้

ตาราง 6 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เขียนย่อความจากการทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน และ 10 คน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยเฉลี่ย (E_1/E_2)

ชุดการสอนย่อย	1 คน		10 คน	
	เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80		เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80	
	ระหว่างเรียน (E_1)	หลังเรียน (E_2)	ระหว่างเรียน (E_1)	หลังเรียน (E_2)
1. ชุดการสอนเขียนสรุปข่าว	80.95	85.71	80.00	80.48
2. ชุดการสอนเขียนสรุปนิทาน	78.57*	85.57	82.05	80.00
3. ชุดการสอนเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ	80.95	85.71	81.08	80.47
4. ชุดการสอนเขียนย่อความจากข่าว	80.95	80.00 *	83.33	81.60
5. ชุดการสอนเขียนย่อความจากนิทาน	78.57*	85.71	79.33*	81.00
6. ชุดการสอนเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ	80.00	83.33	84.00	81.66
7. ชุดการสอนเขียนสรุปสารคดี	80.95	80.95	79.52*	80.00
8. ชุดการสอนเขียนย่อความจากสารคดี	80.95	84.00	81.60	79.60*
9. ชุดการสอนเขียนสรุปบทความ	80.00	80.95	81.29	80.48
10. ชุดการสอนเขียนย่อความจากบทความ	84.00	80.00	80.40	80.80
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	83.33	-	81.00
รวมเฉลี่ย	80.59	83.20	81.26	80.64

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความที่ได้จากการทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ มีภาพรวมโดยเฉลี่ย 80.59/83.20
2. ประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความที่ได้จากการทดลองใช้กับนักเรียน 10 คน เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ มีภาพรวมโดยเฉลี่ย 81.26/80.64

หมายเหตุ

1. การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนให้ถือค่าแปรปรวน 2.5% นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เกิน 2.5% (จำลองชัย สุรวัดตนบุรณ์. 2528 : 215 และชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 500)
2. เครื่องหมาย * หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนทั้งหมดที่ทำได้ดีต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด คือ ร้อยละ 80

2. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองภาคสนามกับ
นักเรียน 30 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความจากการทดลองใช้กับนักเรียน 30 คน
ตามเกณฑ์ 80/80 โดยเฉลี่ย (E_1/E_2)

ชุดการสอนย่อย	เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80	
	ระหว่างเรียน (E_1)	หลังเรียน (E_2)
1. ชุดการสอนเขียนสรุปข่าว	80.95	80.78
2. ชุดการสอนเขียนสรุปนิทาน	83.07	80.32
3. ชุดการสอนเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ	80.14	80.32
4. ชุดการสอนเขียนย่อความจากข่าว	80.16	83.20
5. ชุดการสอนเขียนย่อความจากนิทาน	81.00	79.57*
6. ชุดการสอนเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ	80.33	81.44
7. ชุดการสอนเขียนสรุปสารคดี	79.21*	81.11
8. ชุดการสอนเขียนย่อความจากสารคดี	80.48	82.40
9. ชุดการสอนเขียนสรุปบทความ	82.00	80.79
10. ชุดการสอนเขียนย่อความจากบทความ	81.79	82.83
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	81.83
รวมเฉลี่ย	80.91	81.26

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า

1. ชุดการสอนเขียนย่อความที่ได้ทดลองภาคสนามกับนักเรียนจำนวน 30 คน เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80.91/81.26
2. ชุดการสอนย่อยทั้ง 10 ชุด ที่ได้ทดลองภาคสนามกับนักเรียน 30 คน เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทุกชุดเช่นกัน นั่นคือ ชุดการสอนเขียนย่อความที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพพอที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้

หมายเหตุ

1. การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนให้ถือค่าแปรปรวน 2.5% นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เกิน 2.5% (จำลองชัย สุรวัดสมบูรณ์. 2528 : 215 และชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 500)
2. เครื่องหมาย * หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนทั้งหมดที่ทำได้ต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด คือ ร้อยละ 80

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พอสรุปผลของการวิจัย ได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสมเด็จพระวันรัต สังกัดสำนักงานการศึกษา อาเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 30 คน ได้โดยวิธีการสุ่มจับสลากมา 1 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

2.1 ชุดการสอนเขียนย่อความ ประกอบด้วยชุดการสอนย่อยทั้งหมดจำนวน 10 ชุด มีค่าประสิทธิภาพดังนี้

ชุดที่ 1	การเขียนสรุปข่าว	ค่าประสิทธิภาพ 80.95/80.78
ชุดที่ 2	การเขียนสรุปนิทาน	ค่าประสิทธิภาพ 83.07/80.32
ชุดที่ 3	การเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ	ค่าประสิทธิภาพ 80.14/80.32
ชุดที่ 4	การเขียนย่อความจากข่าว	ค่าประสิทธิภาพ 80.16/ 83.20
ชุดที่ 5	การเขียนย่อความจากนิทาน	ค่าประสิทธิภาพ 81.00/79.57
ชุดที่ 6	การเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ	ค่าประสิทธิภาพ 80.33/81.44
ชุดที่ 7	การเขียนสรุปสารคดี	ค่าประสิทธิภาพ 79.21/81.11
ชุดที่ 8	การเขียนย่อความจากสารคดี	ค่าประสิทธิภาพ 80.48/82.40

ชุดที่ 9 การเขียนสรุปบทความ ค่าประสิทธิภาพ 82.00/80.79

ชุดที่ 10 การเขียนย่อความจากบทความ ค่าประสิทธิภาพ 81.79/82.83

ชุดการสอนเขียนย่อความทั้ง 10 ชุด ค่าประสิทธิภาพ 80.91/81.26

2.2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ เป็นแบบทดสอบอัตนัย โดยกำหนดให้นักเรียนเขียนย่อความจากนิทาน 1 เรื่อง ใช้เวลา 45 นาที และใช้เกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนเกี่ยวกับ

1.1 รูปแบบการเขียน

1.2 การใช้ภาษา

1.3 การเขียนสะกดคำ

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องย่อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบชุดการสอนเขียนย่อความ โดยผู้วิจัยได้นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยพิจารณาตรวจสอบ และประเมินผลในส่วนต่าง ๆ ของชุดการสอน ได้แก่ คู่มือครู แผนการสอน เนื้อหา สื่อประกอบบทเรียน และการประเมินผล จากการตรวจสอบ และประเมินผลสรุปได้ ดังนี้

3.1.1 ในส่วนคู่มือครู และแผนการสอน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยได้ 4.5 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก

3.1.2 ในส่วนเนื้อหา สื่อประกอบการเรียนการสอน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยได้ 4.76 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด

3.1.3 ในส่วนการประเมินผลมีคะแนนประเมินเฉลี่ยได้ 4.66 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมด้านคำสั่ง เนื้อหา ภาษา ความยาวของเรื่อง และเวลา

3.2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เพื่อความเหมาะสมของคำสั่ง ความยาวของเรื่อง เวลา และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีสอบซ้ำ (Test-Retest) ทั้งระยะเวลา 3 สัปดาห์ ระหว่างการสอบครั้งที่ 1 กับการสอบครั้งที่ 2

3.2.3 นำผลการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.74 แสดงว่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 153)

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินผลการเขียนย่อความ มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 นำเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความไปให้คณะกรรมการควบคุมปริิฤฎยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ อีก 3 ท่าน พิจารณาแก้ไข เพื่อนำมาปรับปรุงเป็นเกณฑ์ในการตรวจ และเป็นกรอบในการให้คะแนนการเขียนย่อความโดยทำเป็นคู่มือการให้คะแนน

3.3.2 นำเกณฑ์ประเมินผลการเขียนย่อความ ไปทดลองตรวจงานเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ ในข้อ 3.2.2 เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของการตรวจ โดยให้ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีทางภาษาไทย และมีประสบการณ์ทางการสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน เป็นผู้ตรวจ จากนั้นนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งสองมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นของการตรวจ 0.79 แสดงว่า ความเชื่อมั่นของการตรวจโดยใช้เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในเกณฑ์สูง (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 324)

4. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนเขียนย่อความที่สร้างขึ้น และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริิฤฎยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำแนะนำไว้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 เพื่อหาประสิทธิภาพของความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ตามลำดับ คือ

- 4.1 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ เป็นรายบุคคล (1:1)
- 4.2 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ เป็นรายกลุ่ม (1:10)
- 4.3 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ ภาควิชา (1:30)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ย ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้หรือทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดหลังเรียน
2. หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้หรือทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และจากการทำแบบทดสอบหรือปฏิบัติกิจกรรมหลังเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคล กลุ่มและภาควิชา

สรุปผลการทดลอง

ชุดการสอนเขียนย่อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 80.91/81.26

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ชุดการสอนเขียนย่อความชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ และผลลัพธ์ โดยเฉลี่ย 80.91/81.26 จากผลดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอนเขียนย่อความที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นสื่อประสมเหมาะที่จะนำมาใช้สอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะว่าการย่อความเป็นทักษะด้านการเขียนที่ยากแก่การเรียนรู้ ผู้เรียนจึงไม่สนใจที่จะเรียน โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนจะเบื่อหน่ายการจัดการเรียนการสอนเขียนย่อความจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรือกลวิธีหลาย ๆ อย่างมาจัดการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจ และเร้าใจผู้เรียนให้อยากเรียนอยากรู้ จากการศึกษาวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเขียนย่อความ โดยใช้ชุดการสอนนั้น ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการฝึกปฏิบัติกิจกรรม อย่างต่อเนื่องตลอดจนเห็นผลการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่น่า

พอใจ ตามที่กำหนดไว้ คือ 80.91/81.26 ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับ เบรื่อง กุมท (2518 : 52) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 193) กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนจะ ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหากแต่มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนนั้นได้ก่อให้เกิดพัฒนาการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Brawley. 1975 : 4280-A ; สุนทร จันทรตรี. 2519 : 52 ; พวงทอง อ่อนจรัส. 2528 : 97 ; ศิริวรรณ ไพธัสวรรณ. 2531 : 42 และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์. 2533 : 188)

2. ชุดการสอนเขียนย่อความมีลักษณะการจัดเนื้อหาบทเรียนเป็นชุดย่อย ๆ แบบค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับขั้นตอน โดยจะเริ่มจากการฝึกทักษะเบื้องต้นง่าย ๆ ก่อน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานของการฝึกทักษะขั้นยาก ๆ ต่อไป คือ เริ่มจากการเขียนจับใจความสำคัญจากข้อความหรือเรื่องง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงฝึกเขียนสรุป และเขียนย่อความอย่างมีรูปแบบตามลำดับ จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ในบทเรียนเป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสามารถเขียนย่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดลำดับการเรียนรู้ของ กาเย่ (กมล ภูประเสริฐ. 2520 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Gagne' and Briggs. 1974 : 99) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนจะต้องเริ่มจากทักษะที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ซับซ้อน โดยทักษะที่สูงต้องอาศัยองค์ประกอบที่นักเรียนมีอยู่แล้วเป็นพื้นฐาน ทำให้การเรียนรู้สนุกสนานใจกว่าการฝึกหัดโดยทั่วไป และให้ผลการเรียนรู้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ เคมป์ และเดตัน (Kemp and Dayton. 1985 : 14 - 15) และสาโรจน์ แห่งยัง (2529 : 17) กล่าวว่า การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ให้เป็นลำดับขั้น และสมเหตุผลโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนทีละน้อย ๆ จากง่ายไปหายาก

3. ในการทดลองสอนเขียนย่อความให้กับนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยยึดคุณภาพการสอนของ บลูม (ดำรง ศิริเจริญ. 2524 : 8 - 9 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1976 : 172) ประกอบด้วยพื้นฐาน 4 ประการ คือ การชี้แนะ (Cues) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน (Participation) การเสริมแรง (Reinforcement) และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback) ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า บุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนก็คือ ครูกับนักเรียน ถ้าทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันดำเนินการ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้ว ก็จะทำให้

การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังเกิดผลดีขึ้น ดังนั้นในการสอน ผู้วิจัย จะเป็นผู้ชี้แนะให้ความสะดวกในการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนมีความต้องการอยากรู้ อยากคิด อยากทำด้วยตนเอง จึงเน้นวิธีการเสริมแรงทางบวกให้มากที่สุด ได้แก่ การยิ้ม การพยักหน้า การชมเชย การให้รางวัลเป็นสิ่งของ เพราะการเสริมแรงทางบวกได้ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ มีกำลังใจที่จะเรียนที่จะศึกษาบทเรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2531 : 152) และวรรณิ์ โสมประยูร (2534 : 100) ได้กล่าวไว้ว่า การเสริมแรงทางบวกจะเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่าสิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อผู้เรียนทราบว่าตนทำถูกต้องก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และพยายามกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น สำหรับการเสริมแรงทางลบผู้วิจัยใช้น้อยมากโดยใช้วิธีการตักเตือนด้วยคำพูดที่เป็นเหตุเป็นผลให้นักเรียนได้ทราบ และเข้าใจ นอกจากการเสริมกำลังใจที่กล่าวมาแล้ว การตรวจผลงาน และการแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้เร็วที่สุด เพื่อให้นักเรียนทราบทันทีว่า เขามีความสามารถในการเรียนมากน้อยเพียงใด และขณะเดียวกันผู้วิจัยได้แก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย การสอนทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานเพียงพอในการเรียนบทเรียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

4. ชุดการสอนเขียนย่อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยชุดการสอนย่อย 10 ชุด ในแต่ละชุดจะมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะว่าการเขียนย่อความเป็นทักษะทางด้านการใช้ภาษา โดยลักษณะแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเขียนได้ก็จะต้องฝึกฝนบ่อย ๆ และต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามกฎการเรียนรู้โดยการฝึกฝนของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) และกฎการเรียนรู้จากปฏิกริยาหลายช่วงของ กาเย่ (Gagne') ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดได้คือเมื่อผู้เรียนได้มีการฝึกฝนกระทำซ้ำ ๆ และต่อเนื่องกันไป ในสถานการณ์ที่เร้าให้ผู้เรียนตอบสนอง (สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 144 ; วรรณิ์ โสมประยูร. 2534 : 97 และวิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 73)

5. ในชุดการสอนได้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลายชนิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้บทเรียนหลายวิธี ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 157 - 158) กล่าวว่า การให้ผู้เรียน เรียนบทเรียนอย่างเดียวน้อย ๆ อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจ ควรมีการแทรกสิ่งที่เขาชอบเข้าไปบ้าง ดังนั้นในการกำหนดกิจกรรมในบทเรียนของแต่ละชุดย่อย ผู้วิจัยได้สอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ เอาไว้ เช่น เกม เพลง การเชิดหุ่นประกอบการเล่านิทาน

การแสดงท่าประกอบการร้องเพลง เป็นต้น จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การนำกิจกรรมดังกล่าวไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ช่วยให้นักเรียนเรียนบทเรียนด้วยความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายต่อการฝึกปฏิบัติกิจกรรม และมีความพึงพอใจบทเรียนที่ผู้วิจัยนำมาให้เรียน และฝึกปฏิบัติ จากผลดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของ เคมป์ และเคตัน (Kemp and Dayton, 1985 : 14) และสูนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2533 : 35) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และมีความหมายต่อผู้เรียน

6. จากการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความ ทั้งหมด 10 ชุดย่อยกับนักเรียน 1 คน 10 คน และ 30 คน พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนย่อยที่ 5 ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 78.57/85.71, 79.33/81.00 และ 81.00/79.57 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนย่อยชุดที่ 5 อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

6.1 ชุดการสอนย่อยที่ 5 เป็นชุดการสอนเริ่มแรกของการฝึกเขียนย่อความ ซึ่งนักเรียนยังไม่คุ้นเคย และมีความพร้อมเพียงพอกับการเรียนรู้การเขียนย่อความ

6.2 สาระเนื้อหา และวิธีการเขียนย่อความมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น เนื้อเรื่องที่เป็นแบบฝึกหัดมีหลายเหตุการณ์ การเขียนหลักการ และรูปแบบเพิ่มขึ้น เป็นต้น

6.3 ทักษะด้านการเขียนเป็นทักษะสุดท้ายที่รวมพัฒนาการความสามารถของทักษะในด้านต่าง ๆ เอาไว้ ดังนั้นทักษะการเขียนย่อความจึงเป็นทักษะที่ยากต่อการฝึกปฏิบัติจึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติ

จากเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง อ่อนจรัส (2528 : 99) ที่พบว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ผู้แสดงออกได้ยากที่สุดในกระบวนการใช้ภาษา จะพัฒนาได้ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร การพัฒนาทักษะที่ยากที่สุดภายในเวลาที่จำกัดจึงทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่เหมาะสม

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทั้งฉบับเดิม และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้กำหนดการย่อความไว้ในทักษะด้านการเขียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ไว้อย่างชัดเจน แต่การประเมินผลที่กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียน

ย่อความไว้ใน บ 02 ไม่มี จึงอาจเป็นสาเหตุให้ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญหรือให้ความสำคัญในการสอนเขียนย่อความให้กับนักเรียนมากเท่าที่ควร และอย่างจริงจังจึงทำให้นักเรียนขาดทักษะการเขียนย่อความ ดังนั้นการเขียนย่อความจึงเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. การนำชุดการสอนเขียนย่อความมาใช้กับนักเรียน ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนที่ทำแบบฝึกหัดได้ช้ากว่าเวลาที่กำหนด มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางการอ่าน และเขียนต่ำกว่านักเรียนโดยทั่วไป

3. ในบทเรียนหนึ่ง ถ้าให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมตั้งแต่ 2 - 3 แบบฝึกหัดหรือกิจกรรม นักเรียนจะเบื่อหน่าย เพราะการเขียนย่อความครั้งหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถหลายทักษะรวมกัน เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะทางความคิด ทักษะการใช้ภาษา เป็นต้น

4. เนื้อหาในบทเรียนที่ครูนำมาให้นักเรียนได้เรียนหรือฝึกปฏิบัติการเขียนย่อความ ถ้ามีเนื้อหายาว และมีหลายเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องเดียวกัน จะทำให้นักเรียนสับสนยากแก่การสรุปใจความ และเขียนย่อความ

5. นักเรียนมีความสนุกสนาน กระตือรือร้น และสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่ครูนำมาให้เป็นที่น่าสนใจ งานทุกชิ้นที่ครูกำหนดให้ทำ นักเรียนจะรีบเร่งปฏิบัติ เมื่อเสร็จแล้วส่งให้ครูตรวจ และขอทราบผลทันที

6. การนำผลงานของนักเรียนมาแสดงไว้บนป้ายนิเทศ หลังจากได้เรียนบทเรียนจบในแต่ละชุดการสอนย่อยแล้ว สังเกตได้ว่า นักเรียนมีความชื่นชม และภาคภูมิใจกับผลงานของตนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้นักเรียนจะกระตือรือร้นแข่งขันกันทำแบบฝึกหัดด้วยความตั้งใจอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ชุดการสอนเขียนย่อความชุดนี้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 สามารถนำชุดการสอนนี้ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ โดยปรับเนื้อหา และแบบฝึกหัดให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน

1.3 เนื่องจากการจัดชุดการสอนย่อย ทั้ง 10 ชุด จัดเรียงลำดับความง่าย-ยาก จากชุด 1 - 10 เอาไว้ ดังนั้นการนำชุดการสอนไปใช้สอนเขียนย่อความ ควรสอนตามลำดับของชุดไม่ควรข้าม

1.4 เวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละชุดการสอน ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพความสามารถของนักเรียน

1.5 การสอนเขียนย่อความ ควรให้การเสริมแรงกับนักเรียนเป็นระยะ โดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวก เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น มีกำลังใจในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียน

1.6 การนำชุดการสอนเขียนย่อความ แต่ละชุดการสอนย่อย ควรชี้แจงให้นักเรียนทราบ และเข้าใจวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อว่านักเรียนได้เห็นคุณประโยชน์ในบทเรียนที่เรียน

1.7 ในการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดแต่ละครั้ง ครูควรเฉลยคำตอบ และชี้แจงข้อบกพร่อง ข้อสังเกตในการที่จะต้องแก้ไข และจดจำให้นักเรียนได้ทราบทันที

1.8 การเลือกเนื้อหาเพื่อนำมาให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการเขียนย่อความ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เนื้อเรื่องสั้น ๆ ภาษาที่ใช้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ เรื่องที่เด็กสนใจ มีภาพประกอบเรื่อง มีสารประโยชน์ ปลุกฝังหรือสร้างเสริมจริยธรรม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเขียนย่อความในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 5 และ 6

2.2 นำชุดการสอนเขียนย่อความไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความของนักเรียนที่ได้เรียนจากชุดการสอนนี้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้ชุดการสอนสอนวิชาภาษาไทยในทักษะด้านต่าง ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล ภูประเสริฐ. การเปรียบเทียบวิธีการสอนวิธีในการทดสอบความเที่ยงตรงของลำดับชั้นในการเรียนรู้. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา

กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และ จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

✓ กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ ไสยวงศ์. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท.041 การเขียน 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวัดและประเมินผลในโรงเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย-ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536.

_____. คู่มือดำเนินการสอบโครงการประเมิน ความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2534. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535.

_____. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับประเทศ และประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2534 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535.

ระบุปะนี นาคทรพ. "ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยที่ทำให้เกิดปัญหาในวงการศึกษา,"
ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษา. หน้า 46. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526.

คารัง ศิริเจริญ. การทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสนใจในวิชาที่เรียน
อรรถนิภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความแปรปรวนของอัตราการเรียนรู้ ระหว่าง
นักเรียนที่สอนโดยวิธีเรียนรู้แจ้งกับกลุ่มที่สอนโดยวิธีบรรยาย. ปรินทิพพันธ์ กศ.ค.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา

ประสงค์ ราชณสุข. "การศึกษาผลการทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะและการพูดภาษาไทยแก่
เด็กชาวเขา," การวิจัยทางการศึกษา. 21 : 1 ; มกราคม - มีนาคม 2534.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

✓ ประหยัด จิระวรพงศ์. หลักการทฤษฎีเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา. พิษณุโลก :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2527.

✓ เปรื่อง กุมุท. ชุดการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518.

_____. เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

เปลื้อง ฌ นคร. เรียงความมัธยมศึกษา (พร้อมย่อ และจดหมาย). พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2513.

ผกาศรี เย็นบุตร. ทักษะและความรู้ทางภาษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย และ
ภาคตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2526.

ผะอบ ไชยะภฤช, พ.ต.หญิง. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน
การพูด การฟัง และราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงสาส์น,
2526.

✓ พรธินา สันติพงษ์. การสร้างชุดการสอนเพื่อช่วยผู้ปกครองเตรียมความพร้อมทดลองอ่านแก่
เด็กก่อนวัยเรียน ที่ยังไม่พร้อมที่จะอ่าน. ปรินทิพพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

จรรยา เอี่ยมสะอาด. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียน

แบบศูนย์การเรียนและวิธีสอนแบบบรรยาย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา

จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อทดสอบภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง
การศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

_____. การเขียนข้อทดสอบภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.

จางงค์ ทองประเสริฐ. การใช้ภาษา - หลักภาษา (ท 401 - ท 402). พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2520.

✓ ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ์. การเลือกใช้และการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

ชวาล แพ้ตกุล. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2520.

✓ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ชุดการสอนในระดับประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ
การสอนระดับประถมศึกษา. หน้า 454 - 526. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

⊗ _____ . เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี และสื่อการศึกษาหน่วยที่ 1 - 5.
กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2523.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และสุดา สีนสกุล. รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผล
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และห้องเรียน
แบบศูนย์การเรียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

✕ ชูชีพ อ่อนโคกสูง. การผลิตชุดการสอนระดับประถมศึกษากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้น ป. 3 เรื่องเสียง. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน, 2524.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

X พวงทอง อ่อนจรัส. การสร้างชุดการสอนโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ เพื่อพัฒนาความร่วมมือ
และความสามารถในการเขียนพยานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2531.

✓ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. การศึกษาผลการเรียนรู้ และความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้ชุด
การเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

✓ มหาวิทยาลัย, ทบวง. ชุดการเรียนรู้การสอนสำหรับครูคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524.

✓ ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง. สื่อการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ทวีกิจ, 2524.

_____ หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2528.

วนิดา เสนีเศรษฐ และคนอื่น ๆ. ภาษาไทยเพื่อพัฒนาการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โอเอส
พรินติ้งเฮาส์, 2531.

วรรณิ์ ไสยมะบุตร. "การพัฒนาการเขียนระดับประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การสอนกลุ่มทักษะ 1. หน้า 532 - 589. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

_____ การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

✓ วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสโตร์, 2525.

วิชาการ, กรม. คู่มือการประเมินผลการเรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2534.

วิชาการ, กรม. คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

_____. คู่มือครูประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นเล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2516.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.

✓ ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2533.

✓ ศิริวรรณ โพธิ์สุวรรณ. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนเพื่อซ่อมเสริมการ
วิเคราะห์โจทย์ปัญหา การบวก และการลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อุดสาเนา.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการเรียนทักษะทางภาษา. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

สนม ครุฑเมือง. การสอนภาษาไทย. พิมพ์โลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2523.

สนิท ตั้งทวี. อ่านไทย. มหาสารคาม : ภาควิชาภาษาไทย และภาษาภาคตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2516.

_____. ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2531.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.

สมพงษ์ จิตระดับ. "การสอนอย่างไรให้นักเรียนคิดเป็นได้," ประชาศึกษา. 7 : 9 -
11 ; เมษายน 2527.

สมศักดิ์ สันธะเวชอยู่. การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,
2529.

สมศรี บำบัด. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความ
จากวรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดเพชรบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533..

อค์สาเนา.

✓ สาโรจน์ แผงยัง. เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.

สำเร็จวรรณกิจ, หลวง. "วิธีสอนเรียงความ และย่อความ," ใน เอกสารการนิเทศ

การศึกษา. หน้า 95 - 96. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
 2514.

ลือธนา พินิจกุล และคนอื่น ๆ. การเขียน. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1 - 8.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2531.

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง. การเขียน 1. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

✓ สุนทร จันทรตรี. การสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลางโดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ.

ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2519. อค์สาเนา.

✓ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. การพัฒนาชุดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการแก้ไขโจทย์

ปัญหาคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท ศศ.ค.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อค์สาเนา.

สุวรรณ เกรียงไกรเพชร. ศิลปะการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : อรุณสาลาดพร้าว,

2517.

สุวิทย์ สังโยคะ. การใช้ภาษา. ลพบุรี : คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2514.

เสาวณี คลองน้อย. การเปรียบเทียบผลการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดลพบุรีโดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.

✓ เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.

✓ อรรถพร พรสีมา. เอกสารการสอนวิชาเทคโนโลยี 437 บทเรียนด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530.

✓ อรรถ เทียบัด. เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทย ของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผนการสอนของศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

อักษรศาสตร์, คณะ. ชุมนุมภาษาไทย พ.ศ. 2504 - 2505. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2505.

อจรรา ชีวพันธ์. ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.

อุทัย บุญประเสริฐ. "เทคโนโลยีทางการศึกษา," บัณฑิตวิทยาลัย. 1 : 80 ; มกราคม
2517.

Anderson, Valerie and Suzanne Hidi. "Teaching Students to Summarize,"
Educational Leadership. 46(4) : December, 1988; January,
1989.

Armstrong, Jane. "The Development and Evaluation of a Multi-Media
Self Instructional Package in Beginning France at Tarraw
Country Junior Collage," Dissertation Abstracts. 32 : 5669-A;
April, 1972.

Bloom, Benjamin S. Human Characteristics and School Learning.
New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1976.

Brawley, Olelta Daniels. "A study of Evaluat the Effects of Using
Multi - Media Instructional Modules to Teacher Time - Telling
to Retarded Learner," Dissertation Abstracts. 35 : 4280 - A;
January, 1975.

- ✓ Brucc, Meeks Eliga. "Learning Packages Versus Conventional Methods of Instructional," Dissertation Abstracts. 32 : 429 - A; February, 1972.
- Duan, James E. Individualized Instruction Programs and Materials. Engle Wood-Cliff, New Jersey : Educational Teachnology Publication, 1973.
- Gagne, R.M. The Conditions of Learning. 2nd ed., New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970.
- Gagne, R.M. and Briggs, L.T. Principles of Instructional Design. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1974.
- ✓ Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- ✓ Kemp, Jerrold E. and Deane K. Dayton. Planning and Producing Instructional Media. 5th ed. New York : Harper and Row, 1985.
- ✓ Mc Colman, James Westley. "Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activities and the Preferences of Student toward the Social Study Course," Dissertation International Abstracts. 36(1) : 109-A; July, 1975.
- ✓ Theresa I. Denman. "The Effects of Special Remedial Classes and Various Multi Sensory Learning Packages on the Mathematics Achievement of Pupils," Dissertation Abstracts International. 35(11) : 7025A - 7026A ; May, 1975.

00000000

คู่มือการใช้ชุดการสอน

การเขียนย่อความชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้ชุดการสอน
- แผนการสอน

คู่มือการใช้ชุดการสอน

การเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดการย่อความไว้เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของทักษะด้านการเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนแล้วเรียนเป็นพื้นฐาน แต่อย่างไรก็ตาม จากที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ประเมินคุณภาพนักเรียนในด้านความสามารถทางภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2534 ทั่วประเทศ พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีผลการประเมินสมรรถภาพในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่ำมาก คือ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 15.60 ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบทุกฝ่ายจะต้องหาแนวทางแก้ไขโดยเร่งด่วนต่อไป

ผู้วิจัยเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้พยายามศึกษาหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยศึกษาทฤษฎี งานวิจัย ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเห็นว่า การสอนเขียนย่อความโดยนวัตกรรมการสอนมาใช้เป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จะเป็นวิธีการที่สามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะชุดการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนได้รับความสะดวกและคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างชุดการสอนเขียนย่อความสำหรับครูชั้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนเขียนย่อความให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

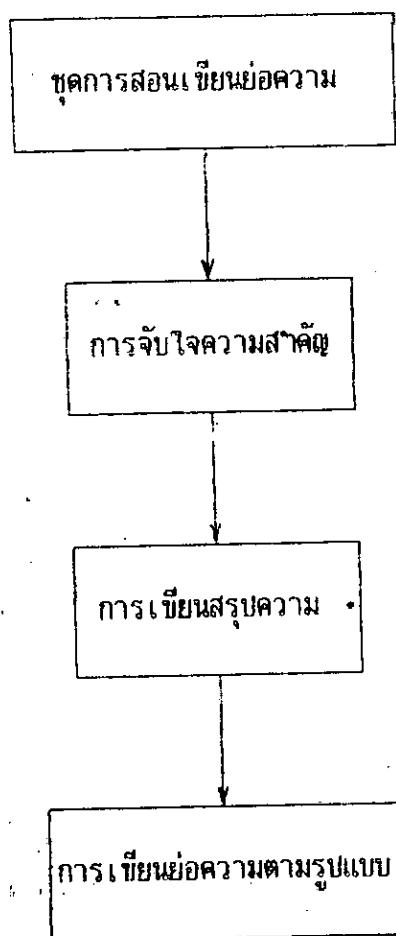
องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอนเขียนย่อความขึ้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยชุดการสอนย่อย จำนวน 10 ชุด ใช้เวลาสอนทั้งหมด 30 คาบ โดยดำเนินการสอนสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที มีดังนี้

ชุดที่ 1	การเขียนสรุปข่าว	3 คาบ
ชุดที่ 2	การเขียนสรุปนิทาน	3 คาบ
ชุดที่ 3	การเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ	3 คาบ
ชุดที่ 4	การเขียนย่อความจากข่าว	3 คาบ
ชุดที่ 5	การเขียนย่อความจากนิทาน	3 คาบ
ชุดที่ 6	การเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ	3 คาบ
ชุดที่ 7	การเขียนสรุปสารคดี	3 คาบ
ชุดที่ 8	การเขียนย่อความจากสารคดี	3 คาบ
ชุดที่ 9	การเขียนสรุปบทความ	3 คาบ
ชุดที่ 10	การเขียนย่อความจากบทความ	3 คาบ

ลักษณะของชุดการสอน

ชุดการสอนทั้ง 10 ชุด แบ่งออกเป็นชุดการสอนเขียนสรุปความ จำนวน 5 ชุด และชุดการสอนเขียนย่อความ จำนวน 5 ชุด ซึ่งชุดการสอนทั้งสองประเภทนี้ จะนำมาใช้สอนเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ดังแผนภูมิ

ลักษณะการเรียนการสอน

ชุติการสอนย่อยชุติหนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วยสื่อประสม ซึ่งมีกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. กิจกรรมที่ครูเป็นผู้ดำเนินการเป็นขั้นตอนให้ความรู้ หลักการและกฎเกณฑ์แก่นักเรียน
 2. กิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อฝึกทักษะในการสังเกต คิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังนั้นกิจกรรมจึงมีลักษณะเป็นแบบกลุ่มและเกมการแข่งขันต่าง ๆ
 3. กิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้เป็นรายบุคคลเพื่อฝึกความเชี่ยวชาญและความชำนาญ
- ลักษณะของกิจกรรมจึงเป็นรายบุคคลและนักเรียนมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนดำเนินการสอนทุกครั้ง ควรศึกษาชุดการสอนทุกขั้นตอนเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ
2. เตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมซึ่งได้จัดไว้ในชุดการสอน
3. พฤติกรรมการสอนของครู ควรปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 เปิดใจกว้างอย่าใจร้อน ให้โอกาสแก่นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเหตุผลของตนเองโดยทั่วหน้า
 - 3.2 มีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และควรแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละชุดการสอน
 - 3.3 ขณะที่นักเรียนทุกคน หรือทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง หากมีอะไรต้องพูดเป็นรายบุคคลต้อง ไม่รบกวนผู้อื่น
 - 3.4 ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูควรเดินดูการทำงานของนักเรียนโดยทั่วถึงและใกล้ชิด หากนักเรียนคนใดมีปัญหาหรือกลุ่มนักเรียนใดมีปัญหา จะ ได้ช่วยแก้ปัญหาได้ทันที
 - 3.5 การเสริมแรงควรใช้เสริมแรงทางบวกให้มากกว่าทางลบ
 - 3.6 ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้
 - 3.7 การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน มิใช่ครูเป็นผู้สรุปเพียงฝ่ายเดียว

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 1

การเขียนสรุปข่าว

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 1

การเขียนสรุปข่าว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนสรุปข่าวเป็นการสรุปสาระของข่าวทั้งหมดให้สั้นลงแต่มีความหมายคงเดิม
ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถพูดสรุปสาระสำคัญของข่าวที่ฟังได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปสาระสำคัญของข่าวที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียหายและแนวทางป้องกันจาก

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

เนื้อหา

เขียนสรุปข่าวอาชญากรรม

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง "สวัสดี" เพื่อทำการทักทาย
2. สนทนาเกี่ยวกับข่าวที่เกิดขึ้นประจำวัน เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ฯลฯ

พร้อมทั้งนำภาพข่าวอาชญากรรม - อุบัติเหตุมาประกอบคำสนทนา

3. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูเปิดเทปบันทึกเสียงเกี่ยวกับข่าวอาชญากรรมให้นักเรียนฟัง 2 - 3 ครั้ง
2. นักเรียนพูดสรุปข่าวตามที่นักเรียนเข้าใจให้เพื่อนฟัง
3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดจากเหตุการณ์ดังกล่าว
4. ครูนำแผนภูมิตัวอย่างการสรุปข่าว (ตัวอย่างที่ 1) ให้นักเรียนดูพร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการสรุปข่าวขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 ตามลำดับ

5. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกคณะทำงานของกลุ่ม

6. ครูนำแผนภูมิตัวอย่างที่ 2 ให้นักเรียนทุกกลุ่มอ่านพร้อมกัน
7. นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปข่าวลงในบัตรกิจกรรมที่ครูแจกให้ตามเวลาที่กำหนด
8. กลุ่มที่สรุปสาระของข่าวได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด เป็นนักสรุปข่าวยอดเยี่ยมประจำวัน
9. ครูนำผลงานลำดับที่ 1, 2 และ 3 ติดป้ายนิเทศ
10. ครูแจกบัตรเนื้อหาข่าวและบัตรกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติเป็นการบ้าน
11. ร้องเพลง "ข่าว" พร้อม ๆ กัน

ขั้นสรุป (5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า การเขียนสรุปข่าวต้องสรุปให้ได้สาระว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุไร ผลเป็นประการใด

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพอาชญากรรม ภาพอุบัติเหตุ
2. เทปบันทึกข่าว
3. แผนภูมิตัวอย่างการสรุปข่าว
4. บัตรกิจกรรม
5. บัตรเนื้อหาข่าว
6. บัตรแนวเฉลยคำตอบ
7. ตารางการบันทึกผลการประเมินกิจกรรม
8. แผนภูมิเพลง "สวัสดี" และเพลง "ข่าว"

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงานการทำงานกลุ่ม
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและหลังเรียน

แผนภูมิตัวอย่างที่ 1. การสรุปข่าว

เนื้อหาข่าว

ตายเพราะปาก

เช้าวันที่ 23 สิงหาคม 2536 เกิดเหตุยิงกันตายที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 12 ต.วังตะกุง อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ผู้ตายชื่อ นายทรัพย์ อายุ 55 ปี ซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน ดังกล่าว มีอาชีพทำนา ถูกนางสมพร อายุ 53 ปี ภรรยาใช้ปืนลูกซองยาวยิง 2 นัด กระสุนเข้าที่ หน้าท้อง นอนตายอยู่บนบ้าน สาเหตุเกิดขึ้นก็เพราะนายทรัพย์ขบถเมีย แล้วตำภรรยา เช้าวัน เกิดเหตุนายทรัพย์ได้ตีเมียจนเมมาแล้วก็ตำภรรยาเหมือนเช่นเคย นางสมพรทนไม่ไหว จึงคว้า ปืนลูกซองยิงนายทรัพย์ถึงแก่ความตาย

(หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 25 สิงหาคม 2536)

สรุปข่าว

ข่าวอาชญากรรม

ชื่อ คายเพราะปาก

จาก หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 25 สิงหาคม 2536

วันที่ 1

ใคร นายทรัพย์ นางสมพร

ทำอะไร นางสมพรใช้ปืนยิงนายทรัพย์ 2

ที่ไหน ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ 12

ด.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก

จ.พิจิตร

เมื่อไร เข้าวันที่ 23 สิงหาคม 2536 /

เพราะอะไร นายทรัพย์เมาแล้วชอบด่า

ผลเป็นอย่างไร นายทรัพย์ตาย

วันที่ 2

เมื่อเข้าวันที่ 25 สิงหาคม 2536

นางสมพร ภรรยานายทรัพย์ ได้ใช้ปืนยิง

นายทรัพย์ ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 12

ด.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร

สาเหตุก็เพราะนายทรัพย์เมาแล้วชอบด่า

ภรรยา ผลปรากฏว่านายทรัพย์ถึงแก่

ความตาย

แผนภูมิตัวอย่างที่ 2 การสรุปข่าว

เนื้อหาข่าว

โจรจี้เงิน

เมื่อกลางดึกของคืนวันที่ 5 กรกฎาคม 2536 มีโจรไอ้ไม่่ง 2 คน ได้บุกเข้าไปในบ้านของนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสวนผัก เขตคลองตัน กรุงเทพฯ คนร้ายได้ใช้ปืนจี้บังคับไม่ให้เจ้าของบ้านขัดขืนก่อนปลดทรัพย์สิน ได้แก่ นาฬิกาข้อมือ เงินสด พระเครื่อง และเงิน 3 กระบอก รวมมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 2 ล้านบาท โดยคนร้ายใช้เชือกมัดเท้าและปากของนายพรเทพ และคนใช้ก่อนหลบหนีลอยนวลไป ซึ่งหลายฝ่ายลงความเห็นว่า คนร้ายได้ฉวยโอกาสทองขณะที่พายุพัดกระหน่ำลงมาอย่างหนักในคืนวันที่ 5 กรกฎาคม 2536 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามต่อมาตำรวจสามารถสืบจับคนร้ายได้ 1 คน และได้ของคืนมาเกือบครบ

(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 กรกฎาคม 2536)

สรุปข่าว

ข่าวอาชญากรรม

เรื่อง โจรจี้เงิน

จาก ไทยรัฐ วันที่ 9 กรกฎาคม 2536

ชั้นที่ 1

โจร โจรไอ้มิ่ง 2 คน

ทำอะไร บุกเข้าบ้านของนายพรเทพ

เดชะไพบูลย์

ที่ไหน ที่บ้านถนนสวนผัก เขตคลองจั่น

กรุงเทพฯ

เมื่อไร กลางดึกคืนวันที่ 5 กรกฎาคม 2536

เพราะอะไร เพราะต้องการทรัพย์สิน

ผลเป็นอย่างไร ได้ทรัพย์สินรวมมูลค่าประมาณ

2 ล้านบาท คนร้ายถูกจับ 1 คน

ชั้นที่ 2

เมื่อกลางดึกของคืนวันที่

5 กรกฎาคม 2536 โจรไอ้มิ่ง 2 คน

ได้บุกเข้าบ้านของนายพรเทพ เดชะไพบูลย์

ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสวนผัก เขตคลองจั่น

กรุงเทพฯ เพราะคนร้าย ต้องการทรัพย์สิน

และได้ทรัพย์สินรวมมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ

2 ล้านบาท ต่อมาคนร้ายถูกจับได้ 1 คน

บัตรเนื้อหาข่าว

โจรจับเด็กเรียกค่าไถ่

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2536 นายเดวิด อายุ 33 ปี ได้ขับรถเก๋งยี่ห้อโตโยต้า หมายเลขทะเบียน 5บ-1962 กรุงเทพมหานคร ไปดักที่หน้าโรงเรียนเซนต์โยเซฟ ในหมู่บ้าน ทิววัล ต.สาโรงเหนือ จ.สมุทรปราการ ขณะนั้นเป็นเวลาของเด็กเล็กเรียนพิเศษแล้ว พบ ค.ญ. เกลินหรือพลอย อุดมมงคล อายุ 10 ขวบ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนดังกล่าว นายเดวิดได้พูดหวานล่อมิให้ ค.ญ. เกลิน ขึ้นรถของตนโดยอ้างว่า พ่อให้มารับ หลังจากที่ได้ขึ้นรถเก๋งแล้ว นายเดวิดได้จับ ค.ญ. เกลิน มัดมือมัดเท้าและ ปิดปากด้วยกระดาษขาวแผ่น นำไปล่ามโซ่ที่บ้านพัก หมู่บ้านสินทราฯ เขตบางกะปิ

กรุงเทพมหานคร

หลังจากนั้นคนร้ายได้โทรศัพท์ไปบอกแม่ของ ค.ญ. เกลิน ว่าตนได้จับลูกสาวไว้ เป็นตัวประกันแล้ว ให้รีบนำเงินสดจำนวนสองแสนบาทไปไถ่ตัวโดยเร็ว มิฉะนั้นจะฆ่าทิ้ง หรือไม่ก็นำไปขายที่ชายแดน เมื่อแม่ของ ค.ญ. เกลิน ทราบเช่นนั้นในวันต่อมาทั้งพ่อและแม่ของ ค.ญ. เกลินได้นำเงินสดสองแสนบาทไปมอบให้แก่ นายเดวิดตามต้องการ เมื่อ นายเดวิดได้รับเงินแล้วก็ปล่อยตัว ค.ญ. เกลิน กลับบ้านสู่อ้อมกอดของพ่อแม่ด้วยความปลอดภัย และในวันที่ 22 กันยายน 2536 นายเดวิด ก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจของจังหวัด สมุทรปราการ จับได้และดำเนินคดีต่อไป

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 25 กันยายน 2536)

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

- คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนเขียนสรุปข่าวลงในขั้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา นาที
2. ทำเสร็จแล้วส่งผลงานให้ครูตรวจ
- กลุ่มที่...../ ชื่อ-สกุล.....

ประเภทข่าว.....

ชื่อข่าว.....

แหล่งข่าว.....

สรุปข่าว

<u>ขั้นที่ 1</u>	<u>ขั้นที่ 2</u>
ใคร ทำอะไร/เกิดอะไร.....	
.....	
.....	
ที่ไหน.....	
.....	
เมื่อไร.....	
.....	
เพราะอะไร.....	
.....	
.....	
ผลเป็นอย่างไร.....	
.....	

ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม

การสรุป.....

กลุ่ม/ชื่อ-สกุล	สรุปสาระสำคัญ					รวม
	ใครทำอะไร/ เกิดอะไร	ที่ไหน	เมื่อไร	เพราะ อะไร	อย่างไร	

ความคิดเห็นของผู้สอน.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

.....//.....

เพลงประกอบบทเรียน

ชุดการสอนที่ 1

การเขียนสรุปข่าว

เพลงสวัสดี

สวัสดี วันนี้มาพบเธอ (ข้า) จินตใจจริงนะเออมาพบเธอสุขใจ
 เธอผู้น้อยสบายดีหรือไร จินตผู้น้อยสบายกายและใจ มาร้องรำกันไป
 ให้ทุกข์เบิกบาน

เพลงข่าว

ใครทำอะไรที่ไหน ทำกับใคร ตั้งแต่เมื่อใด (ข้า)
 เขามาพบกันทำไม (ข้า) ทำอย่างไรขอให้บอกมา

แนวเจตาคำตอบ (สำหรับครู)

สรุปข่าว อาชญากรรม เรื่อง โจรจับเด็กเรียกค่าไถ่ จาก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 25 กันยายน 2536	
<u>ขั้นที่ 1</u> ใคร นายเดวิด ทำอะไร จับตัว ค.ญ. เกลวีน อุดมมงคล ที่ไหน หน้าโรงเรียนเซนต์โยเซฟ ในหมู่บ้านทิวัล อ.สาโรงเหนือ จ.สมุทรปราการ เมื่อไร เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2536 เพราะอะไร ต้องการเงินสองแสนบาท ผลเป็นอย่างไร นายเดวิดได้เงินตามต้องการ และ ปล่อยตัว ค.ญ. เกลวีน กลับบ้านอย่าง ปลอดภัย สุดท้ายนายเดวิด ถูกตำรวจ จับได้เมื่อวันที่ 22 ในเดือนเดียวกัน	<u>ขั้นที่ 2</u> เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2536 นายเดวิด ได้จับตัว ค.ญ. เกลวีน อุดมมงคล ที่หน้าโรงเรียนเซนต์โยเซฟ ในหมู่บ้านทิวัล อ.สาโรงเหนือ จ.สมุทรปราการ เพราะเขาต้องการ เงินสองแสนบาท เมื่อเขาได้เงินแล้ว ก็ปล่อยตัว ค.ญ. เกลวีน กลับบ้านด้วย ความปลอดภัย สุดท้ายในวันที่ 22 ในเดือนเดียวกันนายเดวิด ก็ถูกตำรวจจังหวัดสมุทรปราการจับได้

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 2

การเขียนสรุปนิทาน

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 2

การเขียนสรุปข่าว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนสรุปนิทาน เป็นการสรุปสาระของข่าวทั้งหมดให้สั้นลงแต่มีความหมายคงเดิม ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถรายงานสรุปสาระของนิทานที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปสาระของเรื่องจากนิทานที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนสรุปนิทานเรื่อง บาบที่รังแกสัตว์ และน้ำฝนกับภูเข

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ (7 - 10 นาที)

1. ครูเปิดเทปเพลง "เกิดมาพึ่งกัน" ให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง

2. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของเนื้อเพลง
3. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูอธิบายขั้นตอนการสรุปนิทานตามขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเข้าใจ และให้นักเรียนทุกคนทบทวนฝึกหัดเขียนสรุปความที่เป็นคำพูด (" ")

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกคณะทำงาน
3. กิจกรรมการค้นหาค้นหาทรัพย์
4. ทุกกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม และส่งผลงานให้ครูตรวจ
5. ครูนำนิทานเรื่อง บาบที่รังแกสัตว์ ให้นักเรียนทุกคนอ่าน และเขียนสรุปสาระ
เนื้อหาลงในบัตรกิจกรรมตามขั้นที่ 1 และ 2 เสร็จแล้วส่งผลงานให้ครูตรวจ
6. ครูตรวจผลงานและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
7. นำผลงานของนักเรียนติดบอร์ดชมเชย แสดงไว้ที่ป้ายนิเทศ

ขั้นสรุป (5 นาที)

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปนิทานให้ได้สาระว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร (ถ้ามี)
เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร

สื่อการเรียนรู้

1. เทปเพลง "เกิดมาพึ่งกัน"
2. บัตรเนื้อหา นิทานเรื่อง บาบที่รังแกสัตว์ และนำฝนกับภูเข
3. บัตรกิจกรรมการค้นหาค้นหาทรัพย์
4. บัตรกิจกรรม และบัตรแนวเฉลย
5. บัตรชมเชย
6. ตารางการบันทึกผลการประเมินกิจกรรม
7. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. บันทึกผลจากการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
2. ตรวจแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และหลังเรียน

เพลง เกิดมาพึ่งกัน

ทาทอง - เนื่อร้อง - ไสล ไกรเลิศ

เกิดเป็นคนอย่าเห็นแก่ตนแหละดี
 จนหรือมีไม่เป็นที่สำคัญ
 เกิดมาพึ่งกัน ผิดพรตไขแบ่งศักดิ์ศรี
 ถึงจะจนจะมี อย่าไปสร้างเวรกรรม
 อย่างมลายโลกหลง
 สร้างบุญพระท่านคงเห็น
 ถึงวิบัติขัดสนผลบุญทำให้
 ถึงจะมีจะจน

ถึงจะมีร่ำรวยสุขสันต์
 แม้รักกันพึ่งพาอย่าได้ตัดไมตรี
 วันนี้เราอยู่ คิดดูให้ดี
 ขึ้นไปหาข้าวไป จะต้องใช้กรรมเวร
 เพราะคงจะเกิดลาเคีย
 ร่มเย็นพ้นความทุกข์ทน
 ศีลธรรมคู่ใจ อย่าได้ไปกังวล
 เกิดกุศลจิตใจ

บัตรเนื้อหา
(สำหรับนักเรียน)

ยังมีเด็กชายคนหนึ่งเป็นเด็กซุกซน เมื่อพบสัตว์ใด ๆ จะมักทุบตีทำร้ายเสมอ เขาทำเช่นนี้เป็นประจำ แม้ว่าใครจะห้ามปรามก็ไม่ยอมเชื่อฟัง

อยู่มาวันหนึ่ง เขาออกจากบ้านไปเที่ยวเล่นในป่าข้าง ๆ บ้าน เขาพบนกกระเจี๊ยบตัวหนึ่ง กำลังร้องเพลงอย่างเพลิดเพลินอยู่บนกิ่งไม้ เขาจึงยกง่ามหนึ่ง ๕ ดั้งที่ถือติดมือมาใส่กระสุนแล้วยิงไปยังนกตัวนั้น ยิ่งออกไปครั้งแรก กระสุนพลาด เขาจึงยิงลูกที่สองออกไปอีกแต่กระสุนพลาดที่หมาย เขารู้สึกแปลกใจเพราะฝีมือการยิงทุกครั้งก่อน ๆ นั้น ไม่เคยพลาดเป้าหมายเลย

พอเจ๊จะยิงลูกที่สาม เขาก็ไต่ย็นกน้อยพูดขึ้นว่า "หนูเอ๋ย อย่ารังแกสัตว์เล็ก ๆ อย่างเราเลย มันไม่มีประโยชน์อะไรหรอก" แทนที่เขาจะเชือกมัดทำให้เขาไม่โหมมากยิ่งขึ้น เขาก็ยิงกระสุนออกไปอีกหลายลูกติด ๆ กันพร้อมกับพูดว่า "ตายเสียเถิดเจ้านกน้อย อาตคีนึก"

แต่แทนที่จะถูกนกน้อย กระสุนกลับไปถูกรังต่อที่อยู่ใกล้ ๆ กับนกแตกกระจาย ผงค่อจึงรุมกันต่อยเด็กคนนั้น เด็กคนนั้นจึงวิ่งหนีกลับบ้าน ขณะที่วิ่งหนีตัวต่อมาสุนัขเห็นเข้าจึงตรงเข้าไล่กัด ทำให้เด็กผู้นี้ได้รับบาดเจ็บอาการสาหัส

เมื่อเขาถึงบ้าน พ่อเขาจึงถามเรื่องราวที่เกิดขึ้นและเมื่อทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว จึงสอนลูกเขาว่า "นี่แหละบาปกรรมจากการรังแกสัตว์ละ ที่หลังเจ้าอย่าทำตัวเช่นนี้อีก" หลังจากนั้น เขาก็พาบุตรไปให้หมอรักษา เป็นเวลาหลายเดือนจึงจะหาย

(เจตน์ เสริมพุดดิษฐ์ จากนิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง)

บัตรกิจกรรม
การค้นหาบทสรุป

เวลา 20 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต
2. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมปฏิบัติงานเป็นระบบกลุ่ม

สื่อ

1. ของจดหมายขนาด 4 x 9 นิ้ว	จำนวน 5 ของ
2. แผนที่รายทาง	จำนวน 5 ของ
3. เนื้อหาเนื้อหาเรื่อง น้าฝนกับภูเขา	จำนวน 5 ของ
4. บัตรกิจกรรมเขียนสรุปความ	จำนวน 5 ของ

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม เท่า ๆ กัน
2. แต่ละกลุ่มเลือกคณะทำงาน
3. ครูแจกแผนที่รายทางให้กับตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 แผ่น
4. ครูอธิบายวิธีปฏิบัติงานการค้นหาบทสรุป
5. ให้นักเรียนปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนด
6. กลุ่มใดปฏิบัติงานเสร็จก่อนเป็นกลุ่มชนะ

หมายเหตุ

1. แผนที่รายทาง ครูผู้สอนสามารถกำหนดให้เด็กค้นหาได้ตามความเหมาะสมกับสภาพห้องเรียน
2. การกำหนดแหล่งบทสรุปอย่าให้ไกลจากห้องเรียนเกินไปและควรสังเกตเห็นได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อประหยัดเวลาและการควบคุมการปฏิบัติงาน

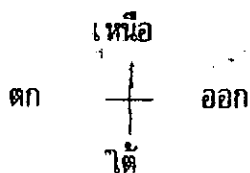
บัตรแผนที่รายทาง
กลุ่มที่.....(1 - 5)

ขุมทรัพย์ที่(1 - 5)

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนดูแผนที่รายทางที่ซ่อนขุมทรัพย์ให้เข้าใจ
2. เมื่อนักเรียนเข้าใจดีแล้วออกหาขุมทรัพย์ตามรายทางที่บอกไว้
3. ลักษณะขุมทรัพย์ที่สังเกตได้ง่าย คือ เป็นช่องสี่เหลี่ยม
4. เมื่อพบแล้วตรวจสอบภายในช่องว่ามีทรัพย์อะไรบ้าง
5. ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามบัตรแนะนำที่อยู่ในทรัพย์นั้น

แผนที่รายทางที่ซ่อนขุมทรัพย์
(ครูผู้สอนกำหนดเอง)

คำแนะนำ

1. ให้นักเรียนอ่านนิทานที่อยู่ในช่องนี้ให้เข้าใจ
2. นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาของนิทานลงในบัตรกิจกรรม
3. เมื่อเขียนสรุปเสร็จแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันเก็บรวบรวมสิ่งของต่อไปนี้ ส่งครู
 - 3.1 แผนที่รายทาง
 - 3.2 ขอบเขตทรัพย์สิน
 - 3.3 เนื้อหานิทาน
 - 3.4 บัตรกิจกรรมสรุปนิทาน

"ขอให้นักเรียนจงโชคดีและได้รับรางวัลยอดเยี่ยมประจำวันนี้"

น้ำฝนกับภูเขา

ภูเขาสูงหนึ่งมีขนาดสูงใหญ่กว่าภูเขาใด ๆ ในภูมิประเทศแห่งเดียวกันนั้น มันมีนิสัยชอบคุยอวดตัวเองว่า ไม่กลัวใครทั้งนั้นในโลกนี้ ไม่มีใครสามารถทำลายมันได้

ในขณะที่ฝนเริ่มตกลงมาบนภูเขานั้น ภูเขาก็ตีงคุยอวดตัวของมันเป็นการใหญ่ และเหยียดหยามน้ำฝนด้วยต่าง ๆ นานา ว่า ฝนแต่ละเม็ดนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมาย เม็ดฝนจะรวมตัวกันเท่าใดก็ไม่มีวันจะมีขนาดใหญ่โตมหึมาเท่ากับตัวมันได้และเม็ดฝนทั้งหลายก็เป็นแต่เพียงน้ำเหลว ๆ หาทำลายมัน不得

ขณะที่ภูเขาคุยอวดตัวของมันอยู่ตลอดเวลาที่ฝนตกหนักนั้น ฝนก็พากันกระหน่ำลงมาบนภูเขาอย่างมากมาย และไหลพุ่งลงมาจากยอดเขานั้น รวมกันเป็นธารน้ำใหญ่ไหลพุ่งอย่างรวดเร็วและแรงเหลือประมาณ ไม่ช้าก็ก้อนน้อยใหญ่บนภูเขานั้น ก็กลิ้งไปตามกระแสน้ำฝน มากขึ้นทุกที ๆ ในที่สุดภูเขาที่ชอบคุยอวดตัวของมันเองก็กลิ้งไปแถบหนึ่งด้วยแรงน้ำไหลของเม็ดฝนทั้งหลายที่รวมตัวกัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเป็นคนชอบพูดโอ้อวดตนเอง และเหยียดหยามผู้อื่นนั้น
ย่อมเป็นภัยต่อตนเอง

(พร พัทธยา จากนิทานอีสป 300 เรื่อง)

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

ชื่อ.....กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อความที่เป็นคำพูดทางซ้ายมือ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ให้ได้ความชัดเจน

ข้อความ	สรุป
1. ชูใจพูดว่า "ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ จันทร์"	1.
2. ครูกลมพูดกับนักเรียนว่า "การเป็นคน ลักขโมยหยิบฉวยเอาของผู้อื่นนั้นไม่ดี"	2.
3. วีระพูดกับเกษตรอำเภว่า "ผมออกมา ริมบึงที่ไร ผมเห็นท่านยืนอยู่แถวนี้ทุกที"	3.
4. เกษตรอำเภอบอกวีระว่า "ฉันจะไปเยี่ยม ลุงของเธอในวันพรุ่งนี้เช้า"	4.
5. แม่แทะพูดกับลูกแทะว่า "ลูกเอ๋ย แม่ก็พอมี กำลังพอที่จะออกหาอาหารกินเองได้"	5.

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อความที่เป็นคำพูดทางซ้ายมือ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ให้ได้ความชัดเจน

ข้อความ	สรุป
1. ชูใจพูดว่า "ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ จันทร"	1. ชูใจพูดว่าอยากเป็นเพื่อนกับจันทร
2. ครูทูลกับนักเรียนว่า "การเป็นคน ลึกลับไม่ยหิบบจวดยเอาของผู้อื่นนั้นไม่ดี"	2. ครูพูดว่าเป็นขโมยไม่ดี
3. วีระพูดกับเกษตรอำเภอว่า "ผมออกมา ริมบึงที่ไร ผมเห็นท่านยืนอยู่แถวนี้ทุกที"	3. วีระพูดว่า เขามาริมบึงที่ไร เห็นเกษตรอำเภอทุกที
4. เกษตรอำเภอบอกวีระว่า "ฉันจะไปเยี่ยม ลุงของเธอในวันพรุ่งนี้เช้า"	4. เกษตรอำเภอบอกว่าพรุ่งนี้ จะไปเยี่ยมลุงของวีระ
5. แม่แกะพูดกับลูกแกะว่า "ลูกเอ๋ย แม่ก็พอมี กำลังพอที่จะออกหาอาหารกินเองได้"	5. แม่แกะพูดว่า มันมีกำลัง ออกหากินได้

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

ชื่อ.....กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

1. นักเรียนเขียนสรุป.....ลงในขั้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา...นาที
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วตรวจทานความถูกต้องให้เรียบร้อย จากนั้นส่งให้ครูตรวจ

[illegible]

<u>ขั้นที่ 1</u>	<u>ขั้นที่ 2</u>
เหตุการณ์ที่ 4.....	
.....	
.....	
.....	
ผลสุดท้าย.....	
.....	
.....	

บัตรแนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

นิทานเรื่อง บาบที่รังแกสัตว์
ของ เจตน์ เสริมพุดดิศุลย์

สรุปเนื้อเรื่อง	
ขั้นที่ 1 ใคร (ตัวละครสำคัญของเรื่อง) เด็กชายคนหนึ่ง นกกระजิบ ตัวต่อ สุนัข ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร เหตุการณ์ที่ 1 เด็กชายคนหนึ่ง ใช้จามหนังสือตึก ยิงนกกระจิบ ที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้ ในป่าข้างบ้าน เหตุการณ์ที่ 2 เขายิงนกไม่ถูก แต่ ไปถูกรังต่อ ตัวต่อจึงรุมต่อย เหตุการณ์ที่ 3 เขาวิ่งหนีตัวต่อ สุนัข เห็นจึงไล่กัด ผลสุดท้าย เด็กคนนั้นได้รับบาดเจ็บ สาหัส	ขั้นที่ 2 เด็กชายคนหนึ่ง ออกไปเที่ยวป่าข้าง บ้าน เขาเห็นนกกระจิบเกาะอยู่บนกิ่งไม้ จึงใช้จามหนังสือตึกยิงนกตัวนั้นแต่ไม่ถูก กลับไปถูกรังต่อซึ่งอยู่ข้าง ๆ ตัวต่อได้รุม ต่อยเขา เขาวิ่งหนีและสุนัขพบเข้าจึงไล่กัด ทำให้เขาได้รับบาดเจ็บสาหัส ต้องรักษาตัว อยู่หลายเดือนจึงจะหาย

แบบประเมิน
การปฏิบัติกิจกรรม "ค้นหาเมธีรพย"
ของกลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนน 5 4 3 2 หรือ 1
ที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนในรายการแต่ละข้อที่กำหนดไว้

รายการ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ปฏิบัติงานได้ถูกต้องรวดเร็ว 2. แบ่งงานกันรับผิดชอบ 3. การร่วมมือการทำงาน 4. ปฏิบัติงานได้ทันกับเวลากำหนด					
รวมคะแนน					

เกณฑ์การประเมิน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = พอใช้
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 3

การเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอน เขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 3

การเขียนสรุปนิทานประกอบภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนสรุปนิทาน เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่องราวทั้งหมดให้สั้นลง แต่มีความหมายคงเดิม ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านนิทานประกอบภาพแล้ว สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนอ่านนิทานประกอบภาพแล้ว สามารถเขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง

ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนสรุปนิทานประกอบภาพเรื่อง เต่าเจ้าเล่ห์ และอีกาผู้โง่เขลา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการสรุปนิทานในบทเรียนที่ผ่านมา
2. ครูบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่มเท่า ๆ กัน ให้แต่ละกลุ่มตั้งคณะกรรมการ
2. แจกนิทานประกอบภาพให้แต่ละกลุ่มอ่าน 1 เรื่อง พร้อมทั้งแถบประโยคเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทานนั้น กลุ่มละ 1 แถบประโยค
3. เมื่อทุกกลุ่มอ่านเสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มนำแถบประโยคมาเรียงลำดับบนกระดานให้ถูกต้อง

4. ให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปสาระของเรื่องลงในบัตรกิจกรรมตามขั้นที่ 1 - 2
5. อภิปราย เนื้อหาของนิทานที่เกี่ยวกับสิ่งที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งนักเรียนควรนำไปเป็นแบบอย่าง
6. นักเรียนส่งผลงาน ครูเฉลยคำตอบ
7. ครูนำผลงานของนักเรียนที่สรุปสาระได้ถูกต้องสมบูรณ์ ติดป้ายนิเทศ ประกาศเป็นนักสรุปยอดเยี่ยมประจำวัน
8. ครูแจกนิทานประกอบภาพให้นักเรียนคนละ 1 เรื่อง เพื่อเขียนสรุปลงในบัตรกิจกรรม เป็นการบ้าน

ขั้นสรุป (5 นาที)

ครูกับนักเรียนอภิปรายสรุปการเขียน สรุปนิทานประกอบภาพว่า

1. สาระของนิทานต้องสรุปให้ได้ว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร (ถ้ามี) เพราะอะไร ผลเป็นอย่างไร
2. ต้องเขียนสรุปสาระด้วยสำนวนของนักเรียนเอง และไม่ใช่เครื่องหมายคำพูด

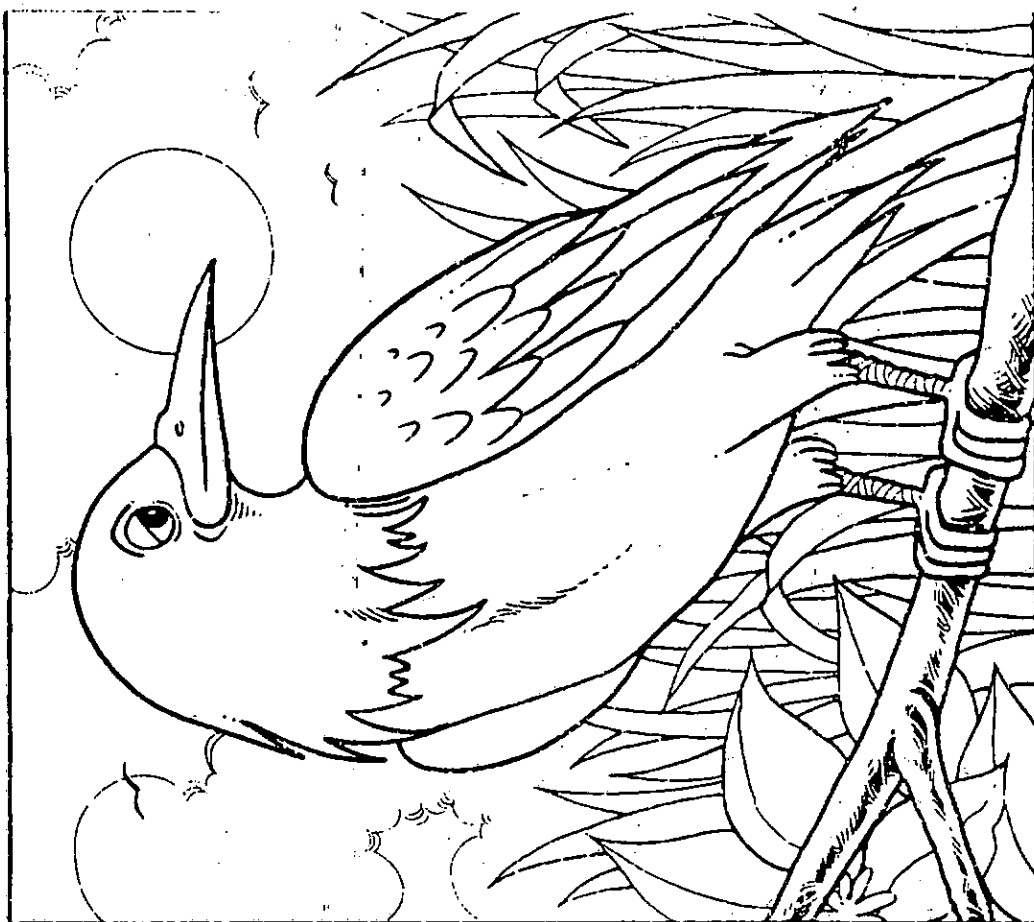
สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง "อิก้าผู้โง่เขลา" และ "เต่าเจ้าเล่ห์"
2. แถบประโยค
3. บัตรกิจกรรม
4. ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม
5. บัตรแนวเฉลยคำตอบ
6. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. บันทึกผลจากการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. ตรวจสอบแฟ้มหัตถ์ระหว่างเรียนและหลังเรียน

นกเงือก

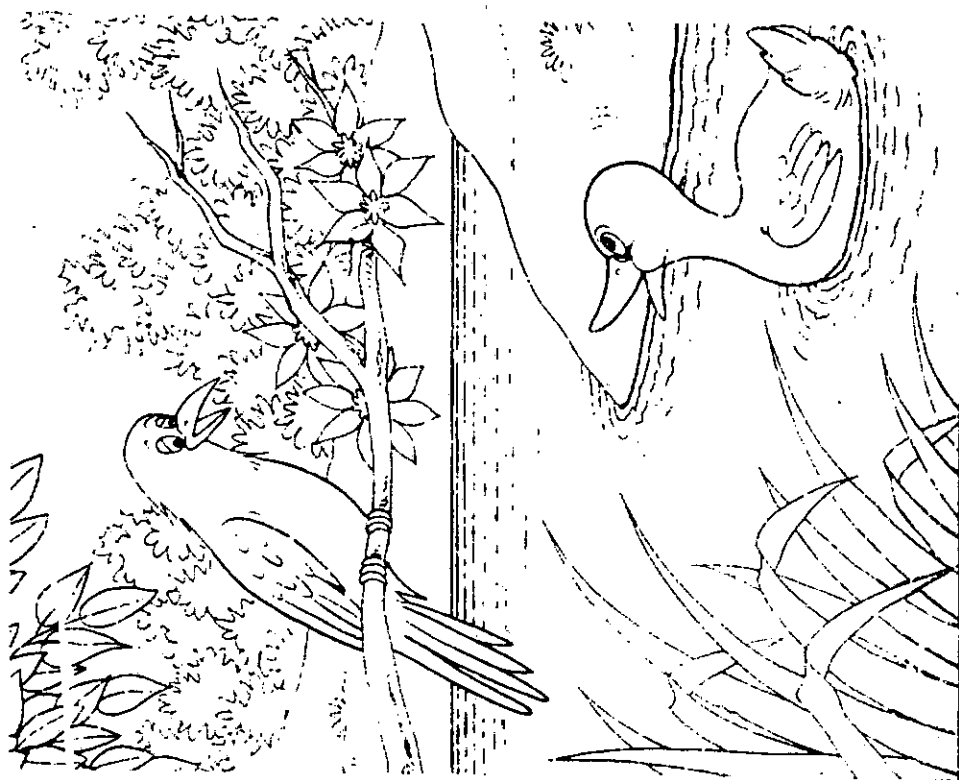
นกเงือก พืชพันธุ์ จากอุทยานสัตว์

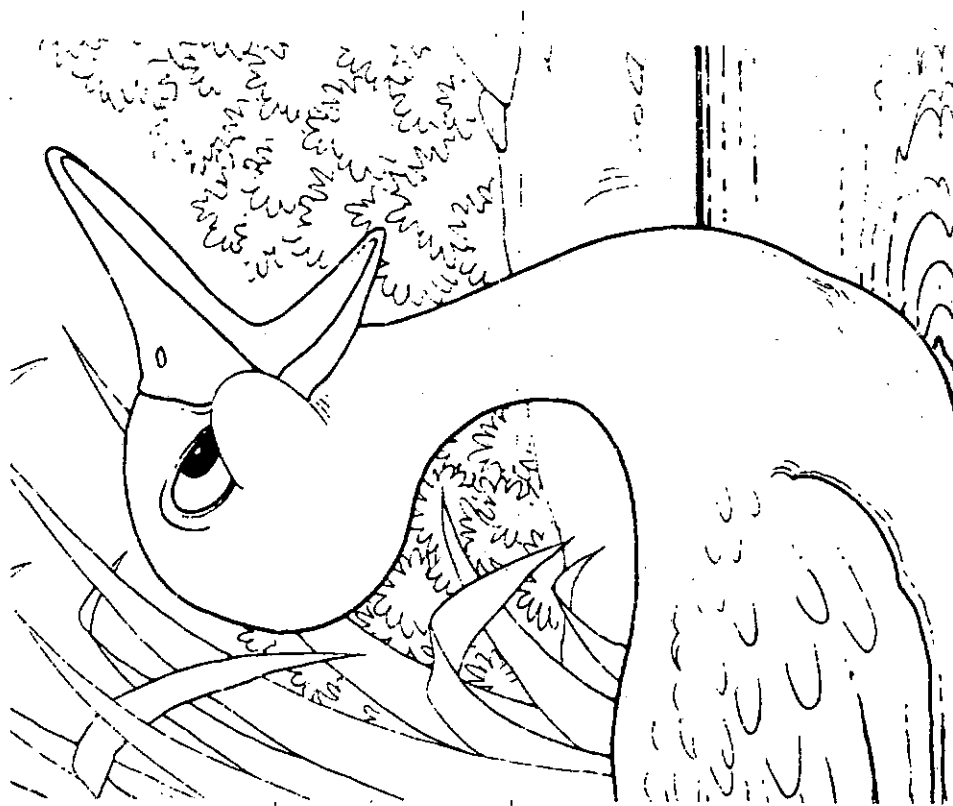
อีกด้านหนึ่งของหนองน้ำแห่งนั้น มีอีกตัว
หนึ่งกำลังเกาะอยู่ที่กิ่งไม้ริมหนองน้ำ มันกำลังเหม่อ
มองเปิดปากที่กำลังว่านน้ำอยู่ในหนองอย่างสบายใจ

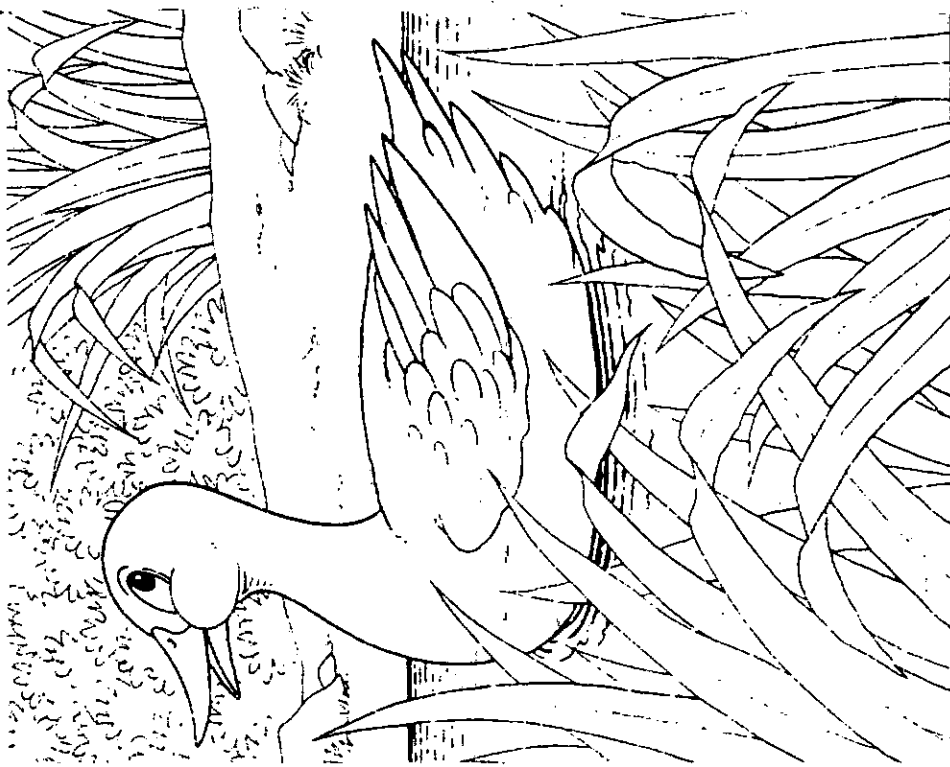
เช้าวันหนึ่ง ณ บริเวณหนองน้ำอันเงียบสงบ
ที่แวดล้อมไปด้วยเหล่าพันธุ์ไม้นานาพรรณ ซึ่งต่าง
ก็กำลังผลิชอบผลิใบงามสะพรั่ง

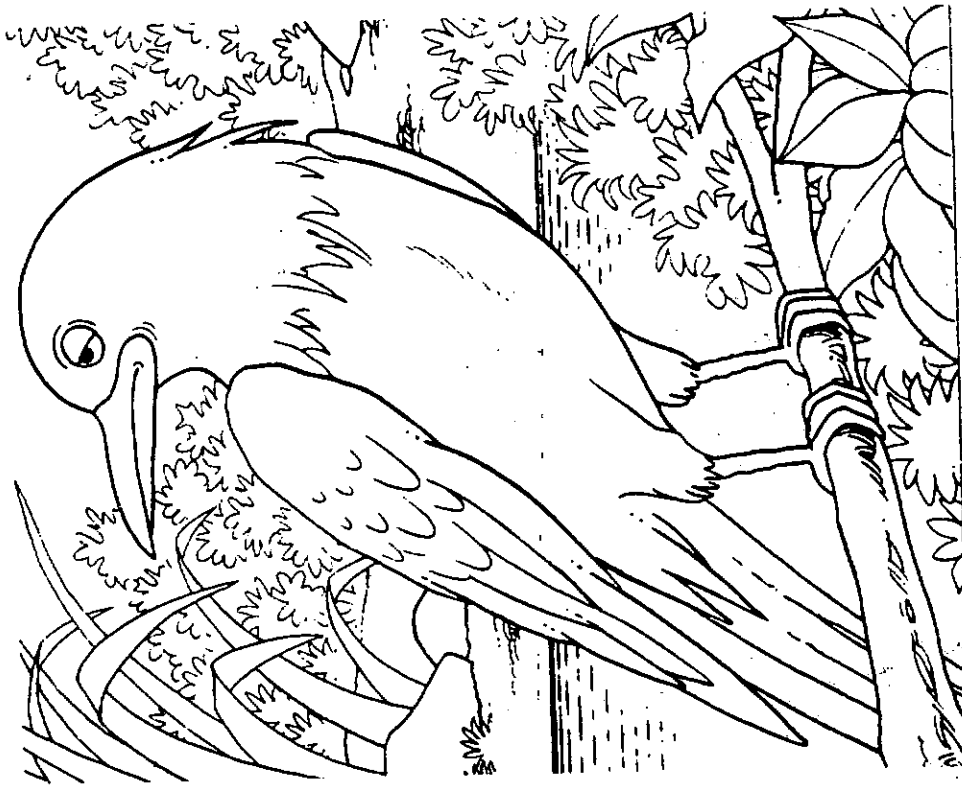
๔. มันเอ่ยปากถามเจ้าเป็ดว่าขณะที่มีน้าว่ายนํ้า
เข้ามาใกล้ว่า “เจ้าอีจนาเจ้าจริง ๆ ขนของเจ้าช่าง
ขาวสวยผิวกับขนของข้าซึ่งดำปี๋นี้น่าเกลียดสินดี”

๖. “ท่านคิดอะไรอย่างนั้น ข้าฉันจะอีจนาท่าน
มากกว่า เพราะข้าไม่อาจจะโอบนบนไปได้ไกล ๆ เช่น
ขนและปีกสีดำของท่าน” เจ้าเป็ดตอบ

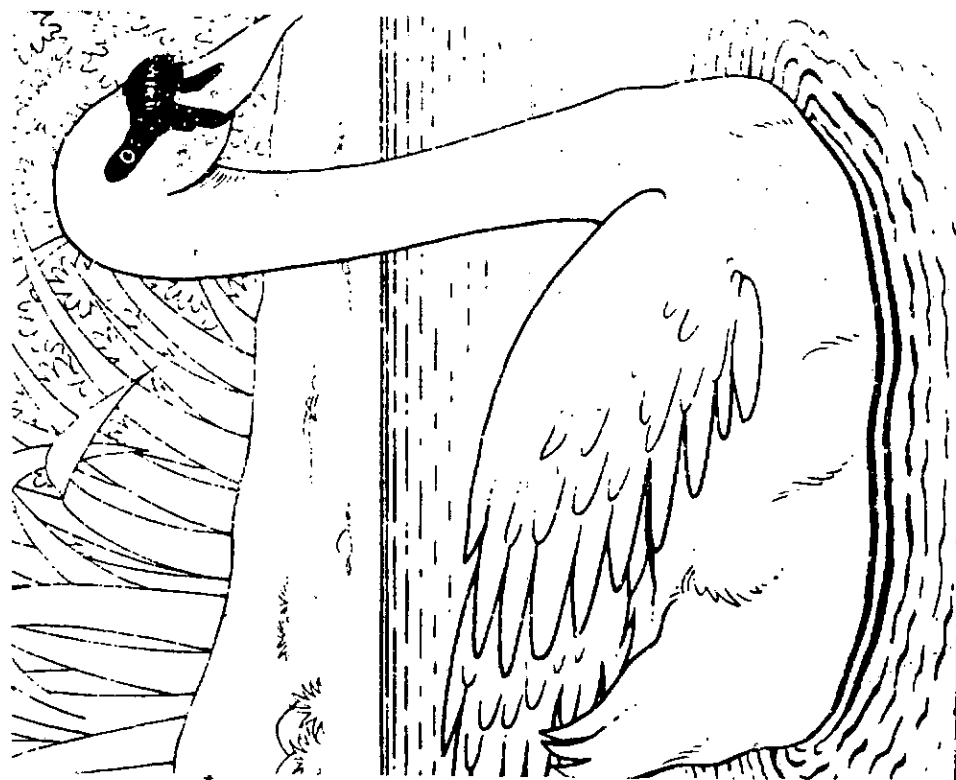
6. “ข้าพท่านอย่างมาว้นน้อยใจอยู่เลย” เขาเวลาไปทำสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นสาระดีที่ว่า...เชื้อข้าเออะ” แล้วเจ้าเป็ดป่าก็ว่านำออกจากบริเวณนั้นไป !

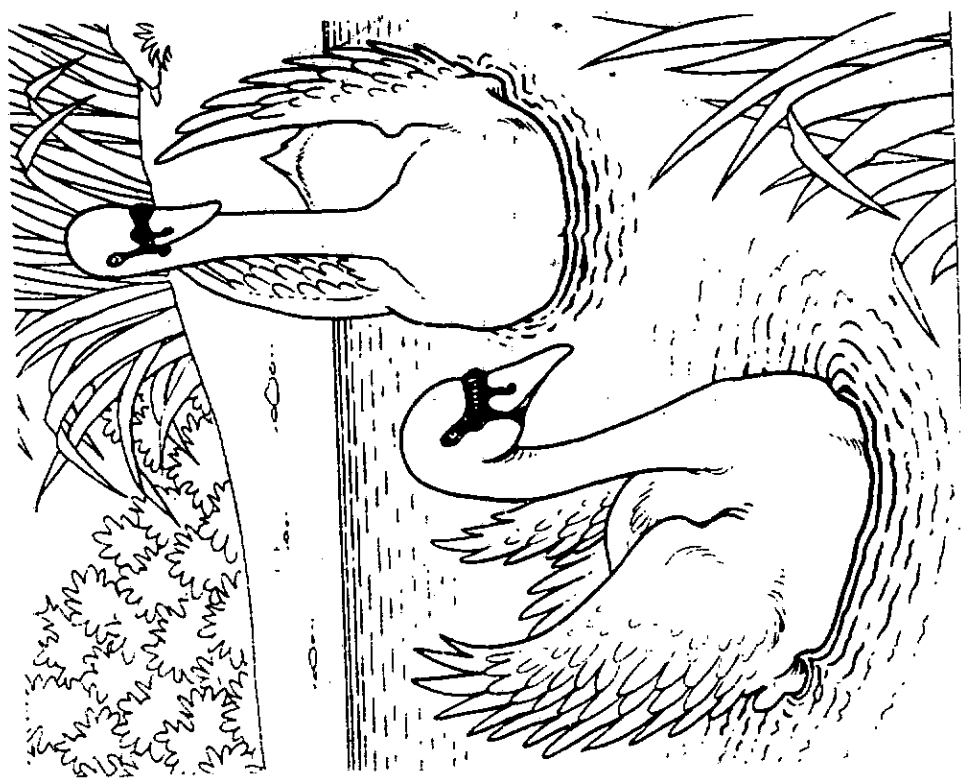
7. ถึงแม้เจ้าเป็ดป่าจะว่ายน้ำจากไปแล้ว แต่เจ้าก็ยังไม่หายเศร้าใจ มันคิดอยู่ตลอดเวลาว่าทำยังไงนะ จนของมันจึงจะหาสาวเช่นเจ้าเป็ดป่านั่นบ้าง

๑๓ วันต่อมาขณะที่เจ้ากาก็กำลังเกาะกิ่งไม้อยู่ริม
หนองน้ำแห่งเดิมอยู่นั้น ก็มีฝูงหงส์ขาวฝูงหนึ่งว่ายน้ำ
ผ่านมา

๑๔ คนอันขาวฟูดูจสำคัญ และทำที่ที่ว่ายน้ำอย่าง
สง่างามของหงส์ฝูงนั้น ทำให้เจ้ากาก็ยิ่งน้อยอกน้อยใจ
และเกลียดชังคนสำคัญของมันมากยิ่งขึ้น

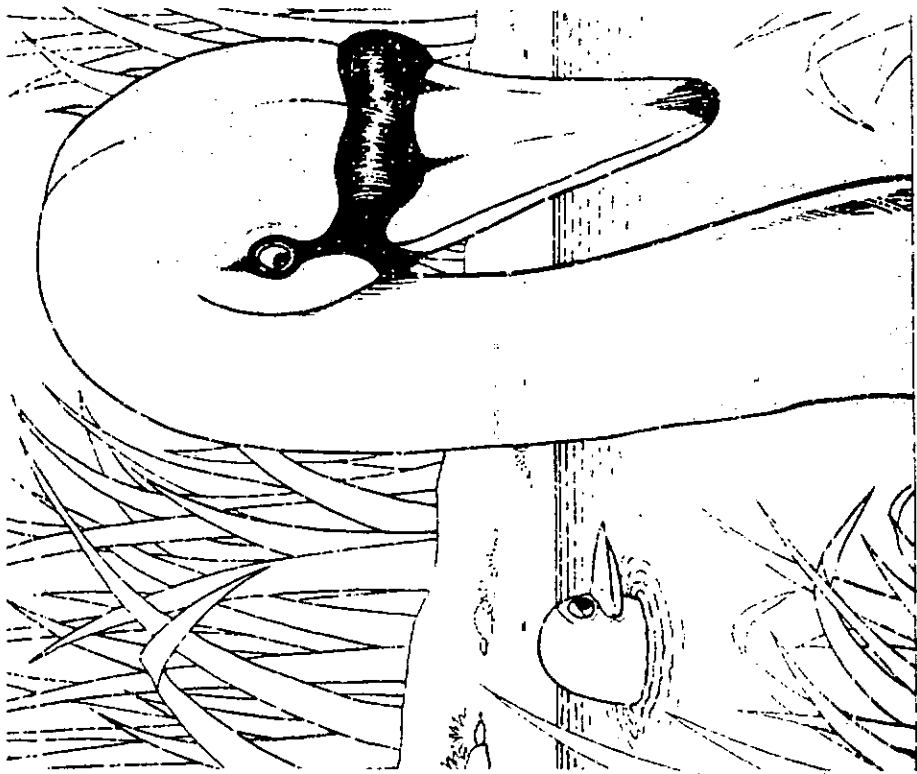
๑. ยิ่งเวลาที่แสงอาทิตย์สาดแสงกระทบขนอัน
ขาวสะอาดของหงส์เป็นประกายยิ่งทำให้เจ้ากาปด
รำวใจยิ่งขึ้น

๒. มันเลยคิดว่า ถ้ามันจะลงไปอยู่ในน้ำบ้าง ขน
ของมันก็จะเปลี่ยนเป็นสีขาวบ้างก็เป็นผู้คิดแล้ว
ก็ก้าวเท้าเดินลงน้ำที่เย็นยะเยือกทันที

12. เจ้ากลิ้งไปลอยคอกอยู่ในน้ำเย็นด้วยความ
อยากสวยงาม ทั้ง ๆ ที่ธรรมชาติของมันนั้นไม่ถูก
กับน้ำเลย แต่มันก็ยอมทนลงไปแช่ ทำมาถ่างสาตา
ของบรรดาหงส์ที่มองดูมันอย่างแปลกใจ

13. เจ้ากอกทนแช่น้ำอยู่อย่างนั้นตั้งแต่เที่ยงวัน
โดยไม่ยอมขยับเขยื้อนหรือท้อแท้ต่อความหนาวเย็น
ของมันักคิดอยู่อย่างเดียวขอให้जनของมันเปลี่ยนเป็น
สีขาวที่เกิด

15. “ข้าอยากจะมีเงินสืขาวแบบหงส์นะซี”

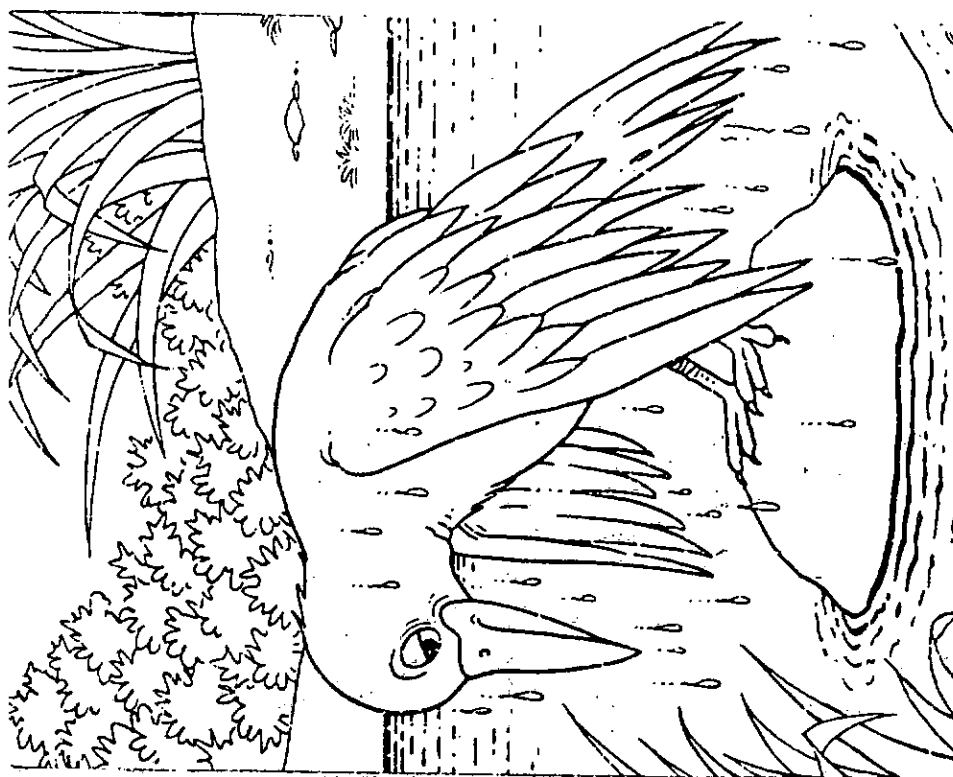
“ข้าว่าต๋อให้เซ่งจนตาขนของเจ้าก็ไม่วั้นขาวไปได้ เซ่งข้าเถอะเล็กทำเสียแฉะจนนึกพอใจในสิ่ง
ที่ตัวเองมีอยู่แล้วเจ้าก็จะสบายใจ”

1. “เจ้ากาน้ำไ่งเอ๋ย ข้าเห็นเจ้าเช่อยในน้ำแล้ว
ดูน่าสมเพชสันต์ เจ้าลงไปเซให้มันได้อะไรจั้นมาละ”

เสียงนกยูงกราที่แผ่ดูเจ้ากานานานแล้วเอ๋ย
ถ้ามจั้น

ไป

จริงอย่างที่คุณทราบว่า เมื่อมันได้คิดและขึ้น
มาจากน้ำอันหนาวเย็นแล้ว ขนของมันก็จะยังคงเป็น
สีคำอยู่นั่นเอง

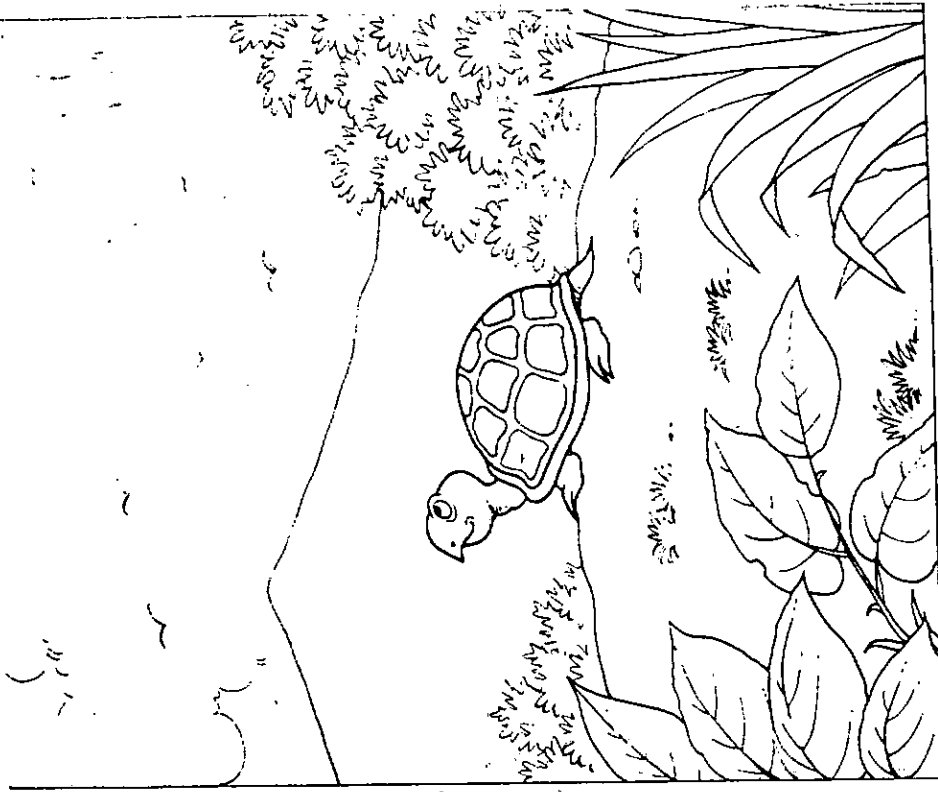
เต่าเจ้าเล่ห์

ของ อภิชาติพงศ์ จากนิทานอีสป

2. ป่าวันหนึ่งในป่าอันเป็นที่อยู่อาศัยของบรรดา
สัตว์น้อยใหญ่นานาชนิด

3. ในป่าแห่งนี้มีเต่าใหญ่อยู่ตัวหนึ่ง ความจริง
มันก็เป็นเต่าธรรมดา ๆ นี่เองแต่ที่มันแตกต่างจาก
เต่าตัวอื่น ๆ ก็คือมันเป็นเต่าเจ้าเล่ห์ ความเฉลียว
สูงสุดของมันก็คือ มันอยากบินได้เหมือนนก

4 วันทั้งวันมันเอาแต่เฝ้าดูนกที่บินไปมา และ
 ฝันว่าสักวันหนึ่งมันก็คงได้บินเช่นนั้นบ้าง โดยไม่ได้
 หวาดเลยว่ารบรุมชาติของมันตั้งแต่วัยเด็ก
 ก็คือการคลานตามเตมเท่านั้น

5 โกลั๊ๆ กันนั้นก็มีเจ้าลิงอยู่ตัวหนึ่ง มันเฝ้าดู
 ความประพฤติของเจ้าเต่าตัวนั้นมานาน ป่วยเวียนลบ
 หนไม่ได้ต้องร้องถามไปว่า

“ใจ ท่านเต่า จ้าเห็นท่านมองท้องฟ้าอยู่
 บ่อย ๆ ท่านมองทำไมหรือ”

6 เจ้าพ่อไฉนก็โกรธที่เจ้าลิงมาขัด

จังหวะ มันจึงวาดไปว่า

“ไม่ใช่การอะไรของเจ้า ข้าจะมองอะไร
มันก็เป็นเรื่องของข้า”

7 เมื่อลิงไฉนตำตาคตนกับโกธร แต่ก็ไม่

อยากจะเอาเรื่องเราวาดด้วย เลยพูดตอบไปว่า “เจ้า
เพียงแต่ได้ถามตามประสาที่เราอยู่ไปด้วยกันเท่านั้น
ถ้าท่านไม่พอใจ ข้าก็จะไม่ยุ่งตามละ” พูดแล้วมัน
ก็โหมเถววัลย์จากไป

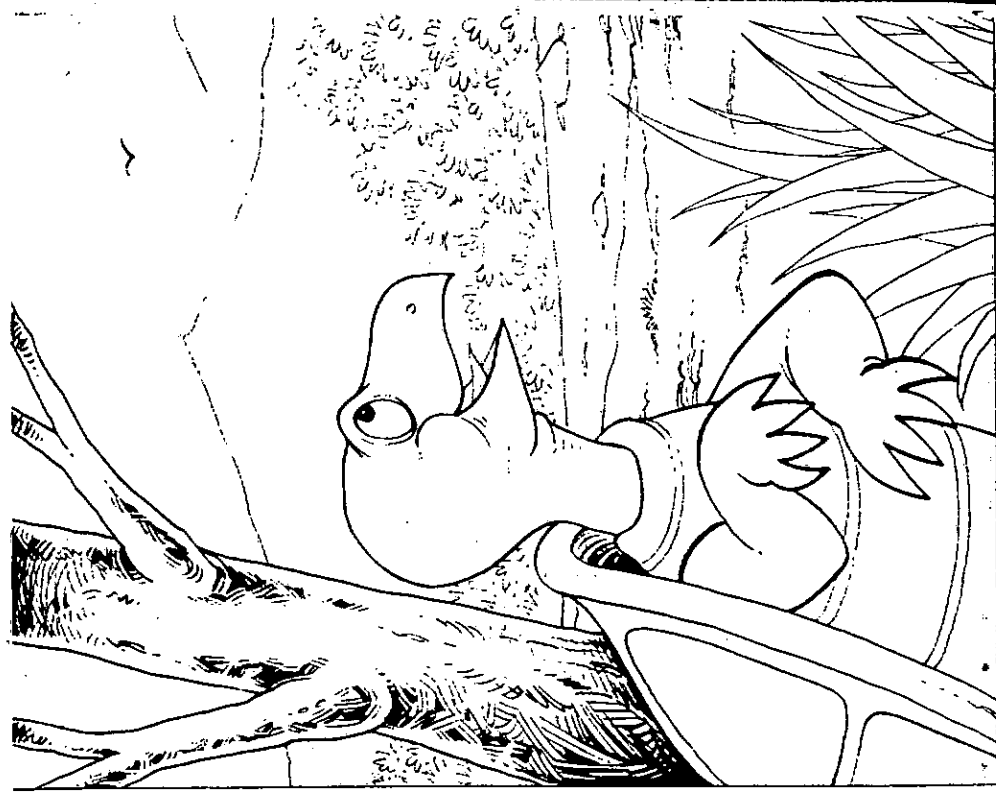
8. หลายวันต่อมา ขณะที่เจ้าเต่ากำลังคลานตัวม
เต็มอยู่นั้น มันก็เห็นนกตัวหนึ่งบินมาในระยะใกล้
มันเอ่ยปากไปว่า

“ແມ່ນ ນ່າອີຈາທ່ານເສຍຈິງ ໆ ຢູ່ບ່ອນນັ້ນ
ທ່ານເຈັບທ່ານໄດ້ທັງໝົດເລຍຊິນະ”

9. “มันก็ดีอยู่ แต่ทำไมต้องออกมาหรอก เพราะ
ข้าก็ต้องคอยบินหลบหลีกพวกเหยี่ยวและนกอินทรี
ที่หัวกระหายอยู่ตลอดเวลา ผู้ท่านไม่ได้ยุ่งข้างล่าง
ไม่ค่อยมีศัตรูมารบกวน น่าอิจฉามากกว่า” นก

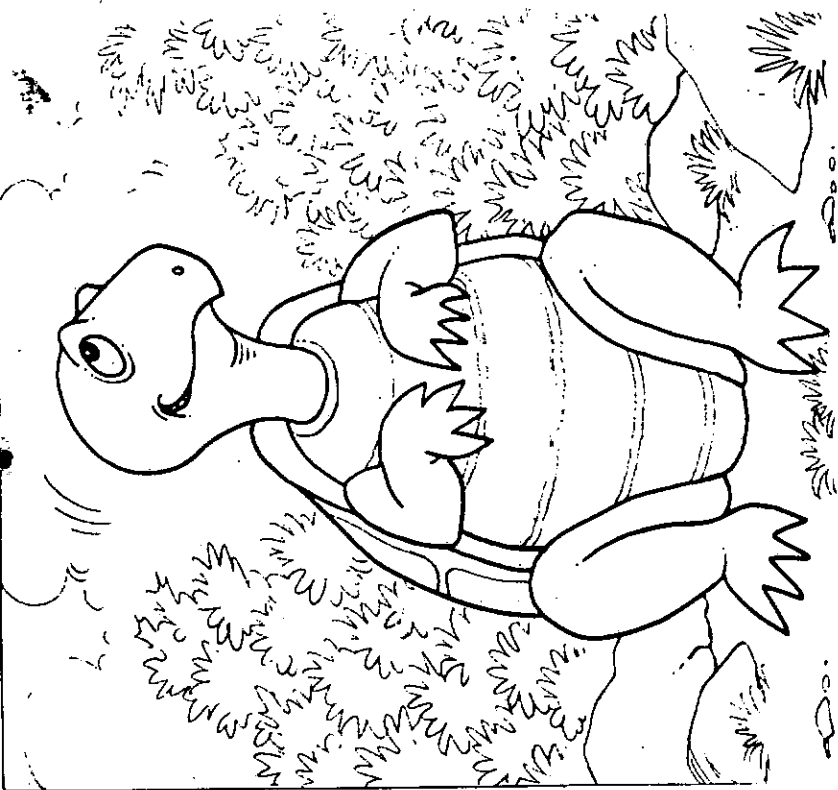
กล่าวตอบ

10. พุดจบบนกับบินจากไป ปลอຍให้เจ้าเต้ามองตามไป พร้อมกับให้หมาภาพตัวมันบินได้เช่นนั้นบ้าง

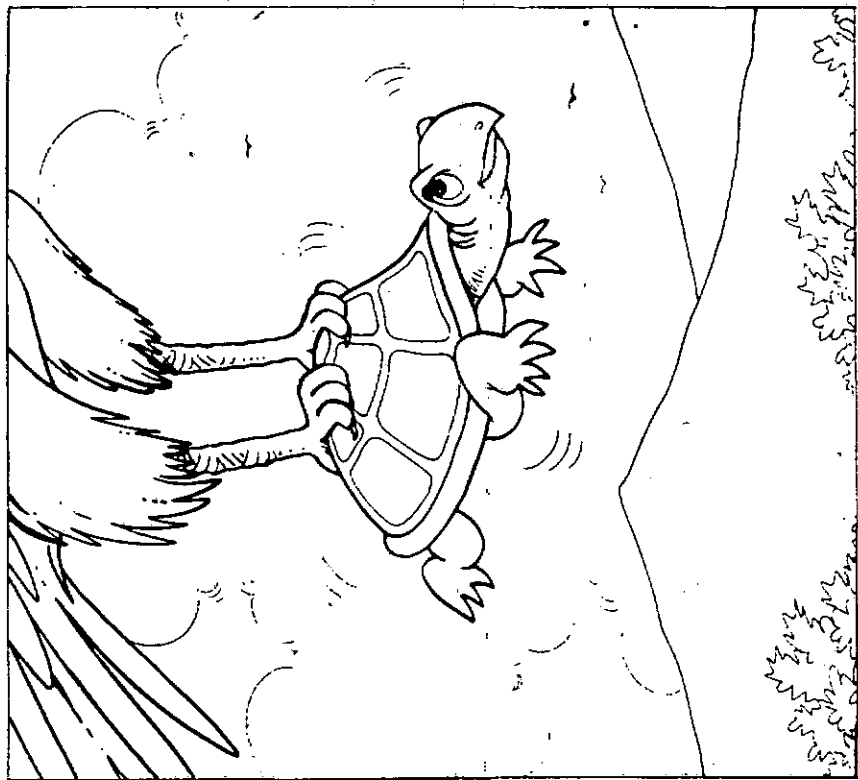
11. ในขณะที่มันกำลังคลานอยู่นั้น สายตาของมันก็เหลือบไปเห็นนกอินทรีตัวหนึ่งเกาะอยู่บนกิ่งไม้ ทันใดนั้นเจ้าเต้าก็เกิดความคิดขึ้นมาอย่างหนึ่ง

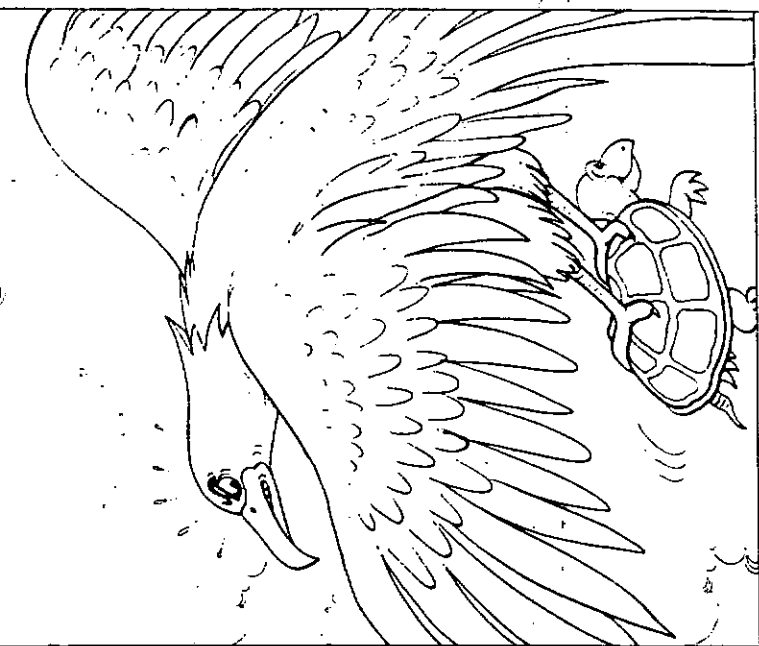
๒. มันจึงร้องตะโกนไปว่า “ท่านอินทร์ ท่าน เป็นนกที่เก่งกล้าและแข็งแกร่งกว่านกอื่น ๆ ข้าอยาก จะขอร้องให้ท่านช่วยบินพาข้าไปชมความงดงาม ของป่านั่นหน่อยได้ไหม ถ้าท่านตกลง ข้าสัญญาว่า จะพาท่านไปพบกับนกอินทรีสาวสวยที่สุดของป่านี้ เลยละ”

๑๓. พอนกอินทรีหนุ่มได้บินก็รู้สึกดีใจ เพราะ มันเองก็ยังไม่รู้ ข้าการพาเจ้าเตาบินไปด้วยก็ไม หนักหนาอะไร ดังนั้นมันจึงไขว่คว้าที่แข็งแรง จักพาเอาเตาขึ้นไปบนท้องฟ้าด้วย

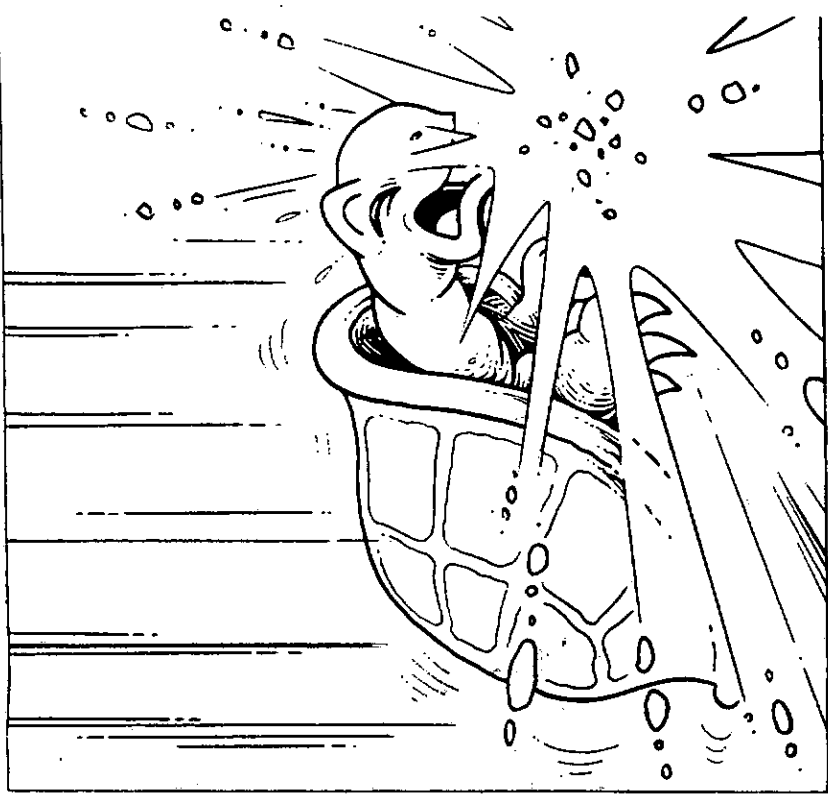
14 เจ้าเต่าได้รับความเพลิดเพลินและมีความสุข
 ที่ความฝันของมันเป็นความจริง มันบอกให้นกอินทรี
 บินวนเวียนไปมาอยู่หลายเที่ยว จนนกอินทรีเริ่ม
 เหนื่อยจึงเตรียมร่อนลง ปากก็ท้วงถามสัญญาจาก
 เจ้าเต่าเจ้าเล่ห์ทันที

15 “สัญญาอะไรกัน ออเรื่องคู่ครองท่านนะหรือ
 ไม่มีหรอก ข้าหลอกท่านเล่นนะ ถ้าไม่หลอกอย่างนี้
 มีหรือที่ท่านจะยอมพาข้าเที่ยว” เจ้าเต่าว่า

 พอได้ยินเต่าพูดเช่นนั้น เจ้านกอินทรีก็โกรธ
 ยิ่งนัก มันพูดว่า “เจ้านั่นเก่งจริงๆ ที่หลอก
 ข้าได้ ข้าจะให้รางวัลความเก่งของเจ้าด้วยการบินพา
 เจ้าขึ้นท้องฟ้าอีกสักรอบหนึ่งเป็นยังงี้”

 ว่าแล้วนกอินทรีก็บินทะยานขึ้นฟ้าโดยมีเต่า
 ติดไปด้วย

พอบินได้สูงเทียมเมฆ นกอินทรีก็ปล่อยร่าง
 เจ้าเต่าเจ้าเล่ห์ทันที ร่างของเจ้าเต่าก็ร่วงหล่นลงมา
 จากท้องฟ้ากระแทกเข้ากับพื้นดินเต็มแรง และสิ้นใจ
 ตายอยู่ตรงนั้นนั่นเอง
 นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความเจ้าเล่ห์เพทุบาย และการ
 ไม่รักษาสัญญาจะนำมาซึ่งผลร้ายในภายหลัง

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

ชื่อ..... กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

1. นักเรียนเขียนสรุป.....ลงในชั้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา...นาที
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วตรวจทานความถูกต้องให้เรียบร้อย จากนั้นส่งให้ครูตรวจ

สรุปเนื้อเรื่อง	
<u>ขั้นที่ 1</u>	<u>ขั้นที่ 2</u>
ใคร (ตัวละครสำคัญของเรื่อง) :	
.....	
ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร	
เหตุการณ์ที่ 1.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 2.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 3.....	
.....	
.....	
.....	

ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2
เหตุการณ์ที่ 4.....	
.....	
.....	
.....	
ผลสุดท้าย.....	
.....	
.....	

บัตรแนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

สรุปนิทานเรื่อง เต่าเจ้าเล่ห์

ของ อักษราพิพัฒน์ จาณินทานอัสบ

สรุปเนื้อเรื่อง	
<u>ขั้นที่ 1</u> ใคร เต่า นกอินทรี ทำอะไร ที่ไหน เพราะอะไร เหตุการณ์ที่ 1 เต่าตัวหนึ่งอยากบินได้ เหมือนนก จึงหลอกอินทรีให้พาบิน ไปในท้องฟ้า และให้สัญญาว่า เมื่อบินเสร็จจะพาไปหานกอินทรี สาวสวย เหตุการณ์ที่ 2 นกอินทรีทวงสัญญา หลังจากพาเต่าบินเสร็จแล้ว และ รู้ว่าเต่าหลอก มันจึงโกรธมาก เหตุการณ์ที่ 3 อินทรีหลอกเต่าพาขึ้นไป บนท้องฟ้าอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็ปล่อย เต่าตกสู่พื้นดิน ผลสุดท้าย เต่าตาย	<u>ขั้นที่ 2</u> ในป่าแห่งหนึ่ง มีเต่าตัวหนึ่งอยาก บินได้เหมือนนก จึงหลอกนกอินทรีให้พาบิน ไปในท้องฟ้า โดยสัญญาว่า เมื่อบินเสร็จ แล้ว จะพาไปพบกับอินทรีสาวสวย หลังจาก ที่อินทรีพาเต่าบินเสร็จแล้วก็ทวงสัญญาและ ก็รู้ว่าเต่าโกหก มันจึงโกรธมาก จึงหลอกเต่า พาขึ้นบินท้องฟ้าอีกครั้งหนึ่งแล้วก็ปล่อยเต่า ตกลงสู่พื้นดิน ถึงแก่ความตาย

แบบประเมิน

การปฏิบัติกิจกรรม ของกลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนน 5 4 3 2 หรือ 1
ที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนในรายการแต่ละข้อที่กำหนดไว้

รายการ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ปฏิบัติงานได้ถูกต้องรวดเร็ว					
2. แบ่งงานกันรับผิดชอบ					
3. การร่วมมือการทำงาน					
4. ความกระตือรือร้นในการทำงาน					
4. ปฏิบัติงานได้ทันกับเวลากำหนด					
รวมคะแนน					

เกณฑ์การประเมิน

- 5 = ดีมาก
4 = ดี
3 = พอใช้
2 = น้อย
1 = น้อยมาก

เฉลยการเรียงลำดับประโยค

เรื่อง กาฬโง่เขลา

(สำหรับครู)

- บัตรแถบประโยคที่ 1 กาฬโง่หนึ่งอาศัยบนต้นไม้ริมหนองน้ำ
- บัตรแถบประโยคที่ 2 มันอยากมีขนขาวสวยเหมือนเป็ดและหงส์
- บัตรแถบประโยคที่ 3 มันคิดว่า เป็ดและหงส์มีขนสีขาว เพราะอยู่ในน้ำ
- บัตรแถบประโยคที่ 4 มันจึงลงไปแช่ในน้ำเพื่อให้ขนเปลี่ยนเป็นสีขาว
- บัตรแถบประโยคที่ 5 นกฮูกเตือนกว่า ให้เลิกแช่น้ำ เพราะไม่มีประโยชน์
- บัตรแถบประโยคที่ 6 ในที่สุดก็ได้จึงเลิกแช่น้ำ

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 4
การเขียนย่อความจากข่าว

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 4

การเขียนย่อความจากข่าว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความจากข่าว เป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวทั้งหมดให้สั้นลง ด้วยสำนวนของตนเองตามรูปแบบของการย่อความ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนฟังข่าวแล้วสามารถเล่าลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามตามสาระของข่าวที่ฟัง-อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนอ่านข่าวแล้วสามารถเขียนย่อความจากข่าวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนย่อความจากข่าวอุบัติเหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนขั้นนำ (10 นาที)

1. นักเรียนร้องเพลง "สวัสดี" เพื่อทักทายกันโดยเมื่อถึงเนื้อร้องว่า... เธอฉันอยู่สบายดีหรือไร... นักเรียนชายลุกขึ้นยืนหันหน้าร้องถามไปยังนักเรียนหญิงซึ่งอยู่ข้าง ๆ จากนั้นนักเรียนหญิงยืนขึ้นร้องตอบพร้อม ๆ กันว่า... "ฉันนี่อยู่สบายกายและใจ"... ร้องจบครั้งต่อไปนักเรียนหญิงเป็นผู้ร้องถาม นักเรียนชายร้องตอบ เช่นเดียวกับครั้งแรก
2. นอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (42 นาที)

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยใช้กิจกรรมแบ่งกลุ่ม
2. แต่ละกลุ่มเลือกคณะทำงาน
3. ให้นักเรียนฟังข่าวอุบัติเหตุจากเทปบันทึกเสียง 2 - 3 จบ (รวมอยู่กับเทปชุด 1)
4. ครูผู้บรรยายถาม นักเรียนตอบคำถามตามเนื้อหาสาระของข่าวที่ได้รับฟัง เช่น
ใครทำอะไร เกิดอะไร ที่ไหน เมื่อไร ฯลฯ
5. นักเรียนทุกกลุ่มอ่านข่าวอุบัติเหตุในแผนภูมิตัวอย่าง แล้วช่วยกันสรุปสาระของข่าวตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 ลงบนกระดาน
6. ครูอธิบายวิธีการเขียนย่อความ เป็นขั้นตอนที่ 3 ต่อจากขั้นตอนที่ 2 พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามปัญหา
7. ครูนำบัตรเนื้อหาข่าวและบัตรกิจกรรมแจกให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปเนื้อหาสาระของข่าว และย่อความตามลำดับขั้นตอน
8. ทุกกลุ่มส่งผลงาน จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยบนกระดาน
9. กลุ่มใดเขียนได้ถูกต้องที่สุด ได้เป็นกลุ่มนักย่อข่าวยอดเยี่ยมและนำผลงานทุกกลุ่มติดป้ายนิเทศ

ขั้นสรุป (7 - 8 นาที)

นักเรียนสรุปว่า

- การเขียนย่อข่าว ต้องประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำขึ้นต้น (ส่วนที่ 1) กับส่วนที่เป็นเนื้อหาเรื่องย่อ (ส่วนที่ 2)
- ส่วนที่เป็นคำขึ้นต้นของข่าวจะต้องขึ้นต้นว่า
ย่อข่าว เรื่อง.....จาก.....ความว่า

สื่อการเรียนรู้

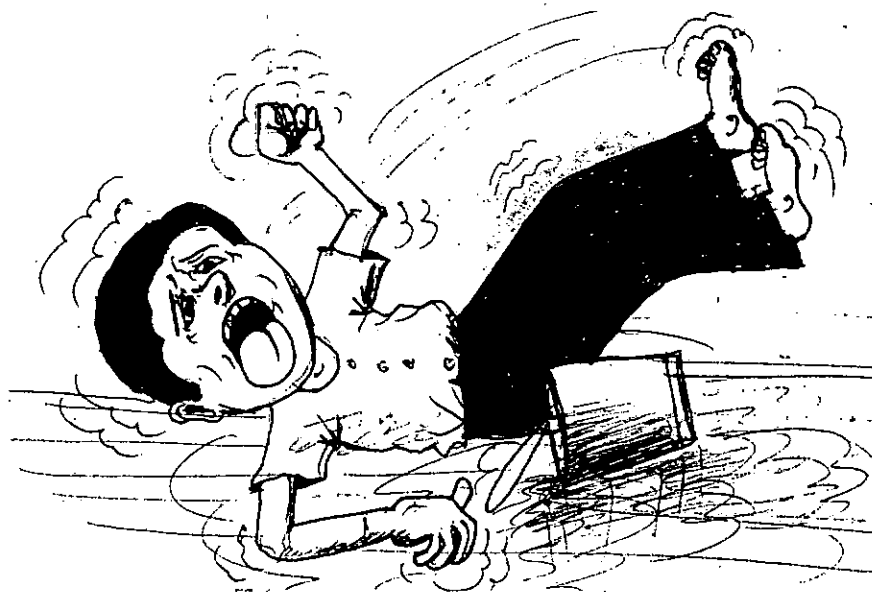
1. แผนภูมิเพลง สวีส์ดี และเพลงข่าว
2. บัตรกิจกรรมแบ่งกลุ่ม
3. บัตรคำถาม

4. เทปบันทึกข่าวอุบัติเหตุ (อยู่ในชุดที่ 1)
5. แผนภูมิตัวอย่างการย่อข่าว
6. บัตรเนื้อหาข่าว
7. บัตรกิจกรรมการเขียนย่อข่าว
8. ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม
9. บัตรแนวเฉลยคำตอบ

การประเมินผล

1. บันทึกผลการสังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานจากการทำกิจกรรม แบบฝึกหัด

แผนภูมิตัวอย่างเนื้อหาข่าว

ผู้รับเหมาก่อสร้างถูกไฟฟ้าดูดตาย

เมื่อเวลา 10.00 น. ของวันที่ 24 มิถุนายน 2536 ร.ต.อ.สมชาย ตรีนุสนธ์ ร้อยเวรสถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้รับแจ้งว่า มีคนถูกไฟฟ้าดูดตาย 2 ศพ ที่หมู่บ้านนครหลวง ต.คลองสี่ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี จากการสอบสวนทราบว่าผู้ตายชื่อนายบรรยงค์ ศายอด อายุ 29 ปี ผู้รับเหมาก่อสร้าง และนายจรัญ อดุลเจริญ อายุ 30 ปี คนงานก่อสร้างที่เดียวกัน ก่อนเกิดเหตุ นายบรรยงค์ ได้หิ้วน้ำเข้าไปในที่พักคนงาน เกิดเสียบลั๊กปลั๊กลง ทำให้คนที่หิ้วมานั้นหกราศตัวแล้วไหลไปถูกรั้วสังกะสีข้างบ้านพักซึ่งมีไฟฟ้ารั่วไหลอยู่ เป็นเหตุให้นายบรรยงค์ ถูกไฟฟ้าดูดคั่นหลาด ๆ ขณะนั้นนายจรัญเดินผ่านมาเห็นเข้าจึงกระโดดเข้าช่วยดึงตัวนายบรรยงค์ออกมาจากไฟฟ้าดูด

ปรากฏว่านายจรัญ ถูกไฟฟ้าดูดคั่นไปอีกคนหนึ่ง และต่อมาคนทั้งสองได้สิ้นใจตาย

(เดลินิวส์ วันที่ 25 มิถุนายน 2536)

แผนภูมิตัวอย่างการย่อข่าว

สรุปสาระของข่าวเรื่อง ผู้รับเหมาก่อสร้างถูกไฟฟ้าดูดตาย

<u>บันทึก 1</u> เกิดอะไร (ใคร - ทำอะไร) นายบรรยงค์ ยอดคำ และนายจรัส ธีตฤณเจริณ ถูกไฟฟ้าดูด ที่ไหน ที่หมู่บ้านนครหลวง ต.คลองสี่ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี เมื่อไร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2536 เพราะอะไร สาเหตุเพราะนายบรรยงค์ หิวน้ำล้นลง แล้วน้ำราดตัวไหลไปถูกรั้วสังกะสีซึ่งมี ไฟฟ้ารั่วอยู่ และนายจรัสเห็นจึงได้ เข้าช่วยเหลือ ผลเป็นอย่างไร นายบรรยงค์และนายจรัส ถูกไฟฟ้า ดูดตาย	<u>บันทึก 2</u> เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2536 นายบรรยงค์ ยอดคำ ข้างรับเหมา ก่อสร้าง และนายจรัส ธีตฤณเจริณ คนงาน ได้ถูกไฟฟ้าดูด ที่หมู่บ้านนครหลวง ต.คลองสี่ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี สาเหตุเพราะ นายบรรยงค์ หิวน้ำล้นลง แล้วน้ำราดตัวไหลไปถูกรั้วสังกะสี ซึ่งมี ไฟฟ้ารั่วอยู่ และนายจรัสเห็นจึงได้เข้าไป ช่วยเหลือ ผลทั้งคู่ถูกไฟฟ้าดูดตาย
--	--

เขียนย่อความ

ขั้นที่ 3

- (ส่วนที่ 1) ย่อข่าว เรื่อง ผู้รับเหมาก่อสร้างถูกไฟฟ้าดูดตาย
จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 25 มิถุนายน 2536 ความว่า
- (ส่วนที่ 2) เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2536 นายบรรยงค์ ยอดคำ
ช่างรับเหมาก่อสร้างกับ นายเจริญ ธีฤทธิเจริญ คนงานก่อสร้าง
ได้ถูกไฟฟ้าดูดที่หมู่บ้านนครหลวง ต.คลองสี่ อ.นครหลวง
จ.ปทุมธานี สาเหตุเพราะนายบรรยงค์ หิ้วน้ำส้มลงแล้วน้ำราดตัว
ไหลไปถูกรั้วสังกะสี ซึ่งมีกระแสไฟฟ้ารั่วอยู่ นายเจริญ เห็นจึงได้เข้าไป
ช่วยเหลือ และทั้งคู่ถูกไฟฟ้าดูดตาย

กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (สำหรับครู)

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะในการฟัง
2. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกด้วยความสนุกสนาน

สื่อ

สลากรูปสัตว์ ได้แก่ วัว หมู ม้า สุนัข และแมว

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม เท่า ๆ กัน โดยใช้วิธีจับสลากที่ครูเตรียมไว้
2. ครูนำสลากให้นักเรียนจับคนละ 1 ใบ ผู้ที่จับได้แล้วยังไม่เปิดดูจนกว่าครูจะให้สัญญาณเปิดพร้อมกัน
3. ขณะที่นักเรียนออกมาจับสลากนั้น ทุกคนร่วมกันร้องเพลงบ่าวจนกว่าทุกคนจับหมดจึงหยุดร้อง
4. ครูให้สัญญาณเปิดสลากพร้อมกัน ใครได้รูปสัตว์ประเภทใดก็ให้ออกเสียงร้องของสัตว์ประเภทนั้น เพื่อเข้ากลุ่มพวก
5. กลุ่มใดรวมกลุ่มได้เร็วก่อน เป็นกลุ่มชนะ
6. กลุ่มที่เสร็จทีหลัง จำนวน 4 กลุ่ม ยืนกล่าวชมเชยแก่กลุ่มที่ชนะว่า "เก่งมาก" พร้อม ๆ กัน
7. กลุ่มที่ชนะยืนขึ้น ตอบว่า "ขอบคุณครับ/ค่ะ"

บัตรคำถาม 1 ชุด

เกิดอะไร

ที่ไหน

เมื่อไร

เพราะอะไร

ผลเป็นอย่างไร

จะป้องกันได้อย่างไร

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

- คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนเขียนสรุปข่าวลงในพื้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา นาที
2. ทำเสร็จแล้วส่งผลงานให้ครูตรวจ
- กลุ่มที่..... / ชื่อ-สกุล.....

ประเภทข่าว.....

ชื่อข่าว.....

แหล่งข่าว.....

สรุปข่าว

<u>ขั้นที่ 1</u>	<u>ขั้นที่ 2</u>
ใคร ทำอะไร/เกิดอะไร.....	
.....	
.....	
ที่ไหน.....	
.....	
เมื่อไร.....	
.....	
เพราะอะไร.....	
.....	
.....	
ผลเป็นอย่างไร.....	
.....	

บัตรเนื้อหา
(สำหรับนักเรียน)

ไฟไหม้ตึกสร้างสมัยรัชกาลที่ 5 วอด 17 คูหา

เมื่อเวลา 16.40 น. วันที่ 3 กรกฎาคม 2536 เกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้นที่ตึกแถว 3 ชั้น ซึ่งเป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ อยู่ถนนแจ้งกร เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่ดับเพลิงได้นำรถดับเพลิง 30 คันออกช่วยเหลือดับเพลิงและได้ฉีดน้ำสกัดเพลิงที่กำลังลุกลามอย่างรวดเร็ว ขณะที่เพลิงกำลังลุกลามได้มีเสียงระเบิดจากร้านจำหน่ายดอกไม้ไฟที่ถูกไฟไหม้ดังเป็นระยะ ๆ ประกอบกับมีควันพวยพุ่งอย่างหนาแน่น เจ้าหน้าที่ดับเพลิงต้องทาหน้าอย่างหนัก จนถึงเวลา 17.30 น.เศษ จึงสามารถควบคุมเพลิงไว้ได้ เมื่อเพลิงสงบลงปรากฏว่าอาคารตึกแถว 3 ชั้นถูกไฟไหม้วอดไป 17 คูหา ไม่มีผู้ใดเสียชีวิต มีแต่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบาดเจ็บ 2 คน ค่าเสียหายรวมทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านบาทเศษ สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ครั้งนี้ เจ้าหน้าที่สันนิษฐานว่าเกิดจากไฟฟ้าลัดวงจร สำหรับตึกแถวที่ถูกเพลิงเผาผลาญนั้นชาวบ้านเรียกว่าตึกแถวร้อยปี เพราะเดิมเคยเป็นที่ทำการของสภาอากาศไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม 2536)

บัตรแนว เฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

- คำชี้แจง
1. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ครูควรเฉลยคำตอบให้นักเรียนทราบทันที
 2. ตรวจผลงานทุกคน

สรุปสาระของข่าว	
<u>ขั้นที่ 1</u> เกิดอะไร (ใคร-ทำอะไร). เกิดไฟไหม้ตึก 3 ชั้น สร้างในสมัย รัชกาลที่ 5 ที่ไหน ที่ถนนมังกร เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ เมื่อไร วันที่ 3 กรกฎาคม 2536 เพราะอะไร ไฟฟ้าลัดวงจร ผลเป็นอย่างไร ไม่มีผู้ใดเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ดับเพลิง บาดเจ็บ 2 คน ตึกไหม้ 17 คูหา รวมค่าเสียหายประมาณ 10 ล้าน	<u>ขั้นที่ 2</u> เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2536 เกิดไฟไหม้ตึก 3 ชั้น ซึ่งสร้างในสมัย รัชกาลที่ 5 อยู่ที่ถนนมังกร เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ สาเหตุ เพราะไฟฟ้าลัดวงจร ไฟไหม้ครั้งนี้ ทำให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบาดเจ็บ 2 คน ไม่มีผู้ใดเสียชีวิต ตึกไหม้ 17 คูหา รวมค่าเสียหายทั้งสิ้น 10 ล้านบาทเศษ

เขียนย่อความ

ขั้นที่ 3

ย่อข่าว เรื่อง ไฟไหม้ตึกสร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 วอด 17 คูหา
 จาก หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม 2536 ความว่า
 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2536 เกิดไฟไหม้ตึก 3 ชั้น ซึ่งสร้างในสมัย
 รัชกาลที่ 5 อยู่ที่ถนนมังกร เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ สาเหตุเพราะไฟฟ้า
 ลัดวงจร ไฟไหม้ครั้งนี้ไม่มีผู้ใดเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบาดเจ็บ 2 คน
 ตึกไหม้ 17 คูหา รวมค่าเสียหายทั้งสิ้น 10 ล้านบาทเศษ

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 5

การเขียนย่อความจากนิทาน

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 5

การเขียนย่อความจากนิทาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความจากนิทาน เป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวทั้งหมดให้สั้นลง
ด้วยสำนวนของตนเองตามรูปแบบของการย่อความ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนฟังนิทานแล้วสามารถเล่าลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีได้ถูกต้อง
3. นักเรียนอ่านนิทานแล้วสามารถเขียนย่อนิทานได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนย่อความจากนิทานเรื่อง แรงกดดัน และหนูน้อยผู้กล้าหาญ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ทบทวนการเขียนรูปแบบย่อความจากข่าว และการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3
2. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ให้นักเรียนฟังเทปบันทึกเสียงจากนิทานเรื่อง แรงกดดัน พร้อมทั้งครูขีดท่อนี้ว่ามี
ประกอบ
2. นักเรียนช่วยกันเขียนสาระของเรื่องโดยสรุปลงบนกระดาน คำขึ้นที่ 1 - 2
3. นักเรียนทุกคนเขียนย่อนิทานเรื่องแรงกดดันลงในบัตรกิจกรรมที่แจกให้

4. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยความถูกต้อง โดยเขียนบนกระดานเพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองที่มีอยู่
5. อภิปรายซักถามถึงพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีนำเอาเป็นเยี่ยงอย่าง
6. นำผลงานของนักเรียนที่ปฏิบัติงานได้ถูกต้องดีเยี่ยมติดบัตรชมเชยไว้กับป้ายนิเทศ คือ แดง (อันดับ 1) น้ำเงิน (อันดับ 2) เหลือง (อันดับ 3) ชมพู (อันดับ 4) และม่วง (อันดับ 5)
7. ครูแจกบัตรเนื้อหาบทเรียน เรื่อง หนูน้อยผู้กล้าหาญ ให้นักเรียนทุกคนเขียนย่อความลงในบัตรกิจกรรมเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป (10 นาที)

ครูร่วมกับนักเรียนสรุปว่า การเขียนย่อความจากนิทานต้องประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำขึ้นต้น และส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องย่อ โดยส่วนที่เป็นคำขึ้นต้นเขียนดังนี้ คือ

ย่อนิทาน เรื่อง.....ของ.....

จาก.....ความว่า

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิรูปแบบการย่อนิทาน
2. เทปนิทาน
3. หนังสือนิทาน (ลูกแกะ แม่แกะ และหมาป่า)
4. บัตรเนื้อหาเรื่อง แรงกดดัน และหนูน้อยผู้กล้าหาญ
5. บัตรกิจกรรม
6. บัตรแนวเฉลยกิจกรรม
7. ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม
8. บัตรชมเชย

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามลงในแบบบันทึก
2. ตรวจแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และหลังเรียน

บัตรเนื้อหา

แรงกดดัน

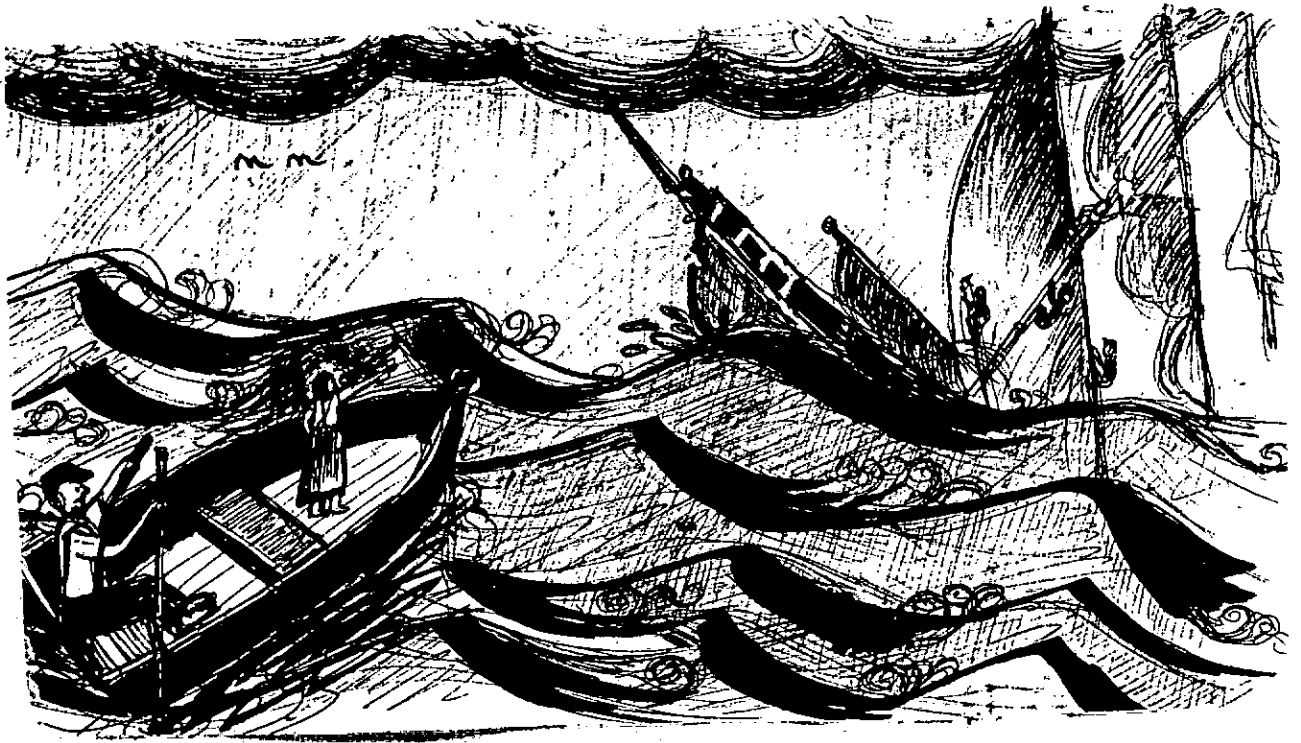
ครั้งหนึ่งมานานแล้ว มีแกะสองตัวแม่ลูกอาศัยอยู่ในป่า สัตว์ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข วันหนึ่งลูกแกะและพ่อของมันว่า "แม่จ๋า ลูกเห็นว่าแม่แก่แล้ว ไปไหนมาไหนก็ลำบาก แม่ควรหยุดพักก่อน ลูกจะเป็นผู้หาอาหารมาเลี้ยงแม่เอง" แรก ๆ แม่แกะไม่ยอมแต่เมื่อลูกแกะอ่อนน้อมจึงตามใจ

นับตั้งแต่นั้นมา ลูกแกะหาอาหารเพื่อแม่ของมันทุกวัน ครั้งหนึ่งขณะที่เดินทางกลับพร้อมกับพื้ที่จะเอามาให้แม่ของมัน ลูกแกะพบหมาป่าจะจับกินเป็นอาหาร เมื่อเห็นจวนตัวลูกแกะจึงพูดว่า "ท่านจะจับฉันกินเป็นอาหารในขณะที่ท่านยอมทำได้ แต่เมื่อฉันตาย แม่ของฉันซึ่งแก่แล้วรออยู่ข้างหลังหากินเองไม่ได้ จะต้องอดตายอีกตัวหนึ่ง"

หมาป่าได้ยินดังนั้นรู้สึกสงสารจึงพูดว่า "ลูกแกะเอ๋ย เจ้าเป็นสัตว์ที่มีใจดีอยู่รู้คุณ เจ้าจงไปเลี้ยงแม่ที่แก่ชราของเจ้าเถิด" "ว่าแล้วหมาป่าก็หลีกทางให้ลูกแกะไป

(ศรีไทย นามวงศ์พรหม จากนิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง)

บัตรเนื้อหา

ท่น้อยผู้กล้าหาญ

ที่เกาะแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษชื่อเกาะลองสโตน เกาะนี้มีประชากรตั้งอยู่บนเกาะ และมีกระท่อมเล็ก ๆ ของผู้รักษาประชากรอยู่หนึ่งหลัง นอกนั้นไม่มีผู้คนอยู่ มีแต่นกนางแอ่น และนกทะเลต่าง ๆ มากมาย

อยู่มาวันหนึ่งในเดือนกันยายน พ.ศ. 2381 มีเรือเดินทะเลแล่นผ่านลองสโตน ในระหว่างพายุพัดจัด ท้องฟ้ามีอคริม ท้องทะเลปั่นป่วน เรือแล่นไปได้มาอยู่สักครู่หนึ่งก็เกิดระลอกไม่อยู่ แม้นคนในเรือจะช่วยกันสูบน้ำออกก็ไม่ทันการ เพราะน้ำไหลเข้าแรงมาก น้ำในเรือมากขึ้นทุกที ๆ จนในที่สุดเครื่องจักรในเรือก็พลัดตกลงน้ำ คนในเรือต้องกางใบเรือขึ้นเพื่อไม่ให้เรือทรงตัวอยู่ได้ แต่ในไม่ช้าลมก็พาเรือเข้าฝั่งอย่างรวดเร็ว หัวเรือเกยเข้ากับหินโสโครก ก่อนจะถึงฝั่งเรือหักกลางลำท้ายเรือจมลง กับต้นและคนในเรือเป็นจำนวนมากจมน้ำตาย ที่เหลือก็ตะเกียกตะกายยึดเสากระโดงเรือไว้ บ้างก็จมน้ำตายไปในท้องทะเลเป็นเหยื่อของฝูงปลาในอ่าวใหญ่ต่อไป

ขณะนั้นลูกสาวของผู้เฒ่าประกาศการบนเกาะชื่อ เกรซ ดาลิ่ง แลเห็นอะไรตะค่อม ๆ อยู่ในท้องทะเล จึงเอากล้องส่องดูจึงรู้ว่า เป็นเรือแตกเกยหินอยู่ และยังมีคนเกาะเสากระโดงเรืออยู่อีกหลายคน เธอจึงบอกให้พ่อทราบ

"พายุจัดอย่างนี้เราช่วยอะไรไม่ได้หรอกลูกเอ๋ย อีกไม่นานนักคนพวกนั้นก็ต้องจมน้ำตาย" พ่อของเขาคิด เกรซรู้ดีว่า ถ้าออกไปช่วยพวกนั้นตนเองก็ไม่รอดชีวิตกลับมา แต่จะให้คนพวกนั้นตายไปต่อหน้าต่อตา เธอก็ทนไม่ได้ในที่สุดเธอก็ชวนพ่อของเธอเอาเรือออกไปช่วยคนเหล่านั้น จนได้เรือกรรเชียงเรือไปกับพ่อของเธอผ่าลมและคลื่นไปจนถึงเรือแตก รับคนเหล่านั้นมาคลื่นลมกลับมาสู่เกาะโดยปลอดภัย

สองสามวันต่อมา เกรซ ดาลิ่ง ก็กลายเป็นคนไข้ชื่อเสียงโด่งดัง มีผู้ส่งจดหมายแสดงความชื่นชมยินดี และขอใบในการกระทำที่แสดงถึงความกล้าหาญของเธออย่างมากมาย ซึ่งเสียงของเธอและพ่อของเธอเป็นที่กล่าวขวัญอยู่จนทุกวันนี้

(กรมวิชาการ จากหนังสืออ่านประกอบบทเรียนในระดับประถมศึกษา)

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

ชื่อ..... กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

1. นักเรียนเขียนสรุป.....ลงในขั้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา...นาที
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วตรวจทานความถูกต้องให้เรียบร้อย จากนั้นส่งให้ครูตรวจ

สรุปเนื้อเรื่อง	
<u>ขั้นที่ 1</u>	<u>ขั้นที่ 2</u>
ใคร (ตัวละครสำคัญของเรื่อง).....	
.....	
ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร	
เหตุการณ์ที่ 1.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 2.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 3.....	
.....	
.....	
.....	

<u>ชั้นที่ 1</u>	<u>ชั้นที่ 2</u>
เหตุการณ์ที่ 4.....	
.....	
.....	
.....	
ผลสุดท้าย.....	

บัตรแนวเฉลย

(สำหรับครู)

นิทานเรื่อง หนูน้อยผู้กล้าหาญ

ของ กรมวิชาการ จากหนังสืออ่านประกอบบทเรียนในระดับประถมศึกษา

สรุปเนื้อเรื่อง	
<u>ขั้นที่ 1</u> ใคร เกรซดาลิ่ง พ่อของเกรซดาลิ่ง ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร เหตุการณ์ที่ 1 เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2381 มีเรือเดินทะเล แล่นผ่านเกาะลองสโตน ถูกพายุ พัดจมลง เหตุการณ์ที่ 2 เกรซดาลิ่ง เห็นเข้า จึงชวนพ่อของเขาออกช่วยเหลือ ลูกเรือขึ้นเกาะได้อย่างปลอดภัย ผลสุดท้าย เกรซดาลิ่งและพ่อของเขาได้รับ การยกย่อง เป็นผู้กล้าหาญ	<u>ขั้นที่ 2</u> เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2381 มีเรือเดินทะเลลำหนึ่งถูกพายุพัดล่มลง ที่เกาะลองสโตน ประเทศอังกฤษ เกรซดาลิ่งและพ่อของเขา ซึ่งอาศัยอยู่ บนเกาะนั้นเห็นเข้าจึงได้พากันกระเชียง เรือออกช่วยเหลือลูกเรือลำนั้นจนสามารถ ขึ้นเกาะได้อย่างปลอดภัย ต่อมาทั้งเกรซ ดาลิ่งและพ่อของเขาได้รับการยกย่อง ว่าเป็นผู้กล้าหาญ

บัตรแนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

ขั้นที่ 3 (ย่อเนื้อเรื่อง)

ย่อ นิทาน เรื่อง หนูน้อยผู้กล้าหาญ
ของ กรมวิชาการ จาก หนังสืออ่านประกอบบทเรียนในระดับประถมศึกษา
ความว่า

เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2581 มีเรือเดินทะเลลำหนึ่งถูกพายุพัดล่มลงที่เกาะ
ลองสไตน ประเทศอังกฤษ กับต้นและลูกเรือตายเป็นจำนวนมาก เกเรชดาลิ่ง และพ่อ
ของเขาซึ่งอาศัยอยู่บนเกาะนั้นเห็นเข้าจึงพากันกระเซี่ยงเรือผ่าคลื่นลมออกช่วยเหลือ
ลูกเรือเหล่านั้นจนสามารถพาขึ้นเกาะได้อย่างปลอดภัย และต่อมาทั้ง เกเรช ดาลิ่ง และพ่อ
ของเขา ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กล้าหาญ

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 6

การเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 6

การเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความจากนิทาน เป็นการสรุปสาระสำคัญของนิทานทั้งหมดให้สั้นลง แต่มีความหมายคงเดิม ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านนิทานประกอบภาพแล้วสามารถสรุปเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนย่อความจากนิทานประกอบภาพ เรื่อง ไร่บินสันผจญภัยและสองเกลอผจญภัย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนขั้นนำ (5 นาที)

1. ทบทวนการเขียนสรุปและการเขียนย่อความ
2. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (50 นาที)

1. ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้ทำเป็นการบ้าน พร้อมทั้งอธิบาย และแก้ไขข้อบกพร่องที่นักเรียนส่วนมากยังมีอยู่ จากนั้นให้นักเรียนพูดสรุปข้อความที่เป็นคำพูดในบัตรแถบข้อความที่ครูชูให้ดู พร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนทุกคนได้อ่านนิทานประกอบภาพเรื่อง ไร่บินสันผจญภัย ตามเวลาที่กำหนด
3. ครูแจกบัตรคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในบัตร

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องและเขียนย่อเรื่องลงในกระดานตามลำดับ
5. นักเรียนอธิบายซักถามเกี่ยวกับการเขียนสรุปและการเขียนย่อเรื่อง
6. ครูนำนิทานประกอบภาพเรื่องสองเกลอผจญภัย ให้นักเรียนทุกคนได้อ่าน
7. นักเรียนเขียนสรุปเรื่องตามขั้นที่ 1, 2 และย่อเรื่องขั้นที่ 3 ลงในบัตรกิจกรรมตามลำดับ
8. นักเรียนส่งผลงานให้ครูตรวจ
9. นักเรียนอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานทั้งสองเรื่อง
10. ครูนำผลงานของนักเรียนที่เขียนได้ถูกต้องที่สุดติดบอร์ดชมเชย เพื่อแสดงว่าเป็นนักย่อความยอดเยี่ยมประจำวัน

ขั้นสรุป

(5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

1. การเขียนย่อนิทานต้องประกอบด้วย ส่วนที่เป็นคำขึ้นต้น กับส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องย่อ
2. การย่อความเป็นการเล่าเรื่อง จึงใช้คำแทนตัวผู้ถูกกล่าวถึง (บุรุษที่ 3) เท่านั้น
3. การเขียนย่อความต้องเขียนด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง

สื่อการเรียนรู้

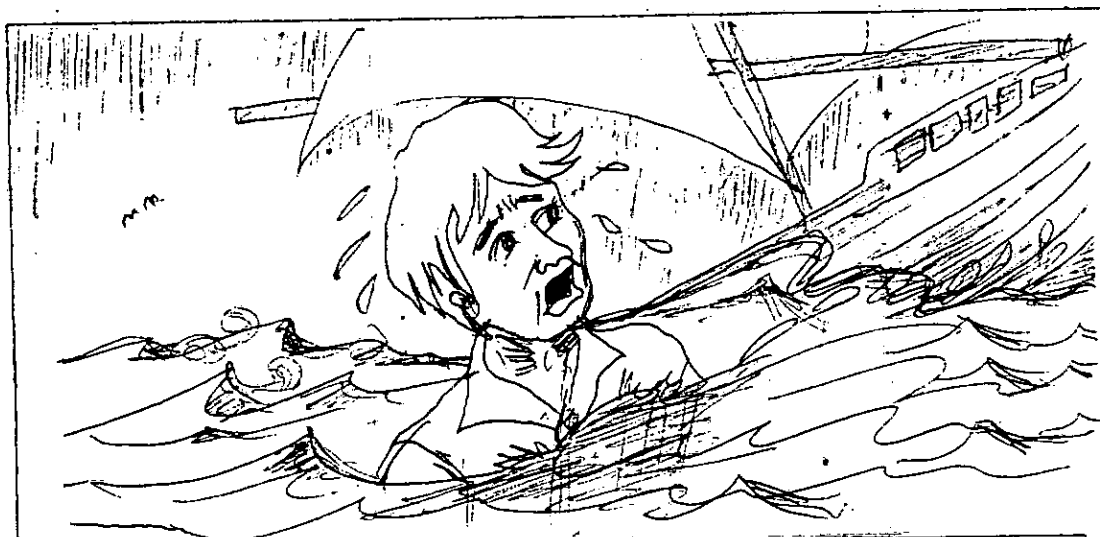
1. นิทานประกอบภาพเรื่อง ไรบินสามผจญภัยและสองเกลอผจญภัย
2. บัตรคำถาม
3. บัตรแถบข้อความ
4. แผนภูมิการเขียนสรุป และการย่อเรื่อง
5. บัตรชมเชย
6. บัตรกิจกรรมการเขียนย่อความ
7. บัตรแนวเฉลยคำตอบ
8. ตารางการบันทึกผลการประเมินกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม
2. ตรวจผลงานและแบบฝึกหัด

บัตรถาม-ตอบ

ชื่อ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านนิทานประกอบภาพเรื่อง ไรบินสันผจญภัย เข้าใจดีแล้ว ให้เขียนคำตอบสั้น ๆ ลงในช่องว่างของแต่ละคำถามที่กำหนดให้

1. ไรบินสันต้องอยู่บนเกาะเพราะสาเหตุใด

.....

2. ทำไมพรายเดย์จึงถูกตามฆ่า

.....

3. ไรบินสันช่วยพรายเดย์ให้พ้นจากคนป่า ฆ่าด้วยวิธีใด

.....

4. ใครพาไรบินสันกลับบ้านเกิดเมืองนอนของเขา

.....

5. จากเนื้อเรื่อง ไรบินสันเป็นคนอย่างไร

.....

บัตรแถบข้อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนหุ้ดสรุปข้อความที่เป็นคำพูดในแถบข้อความต่อไปนี้

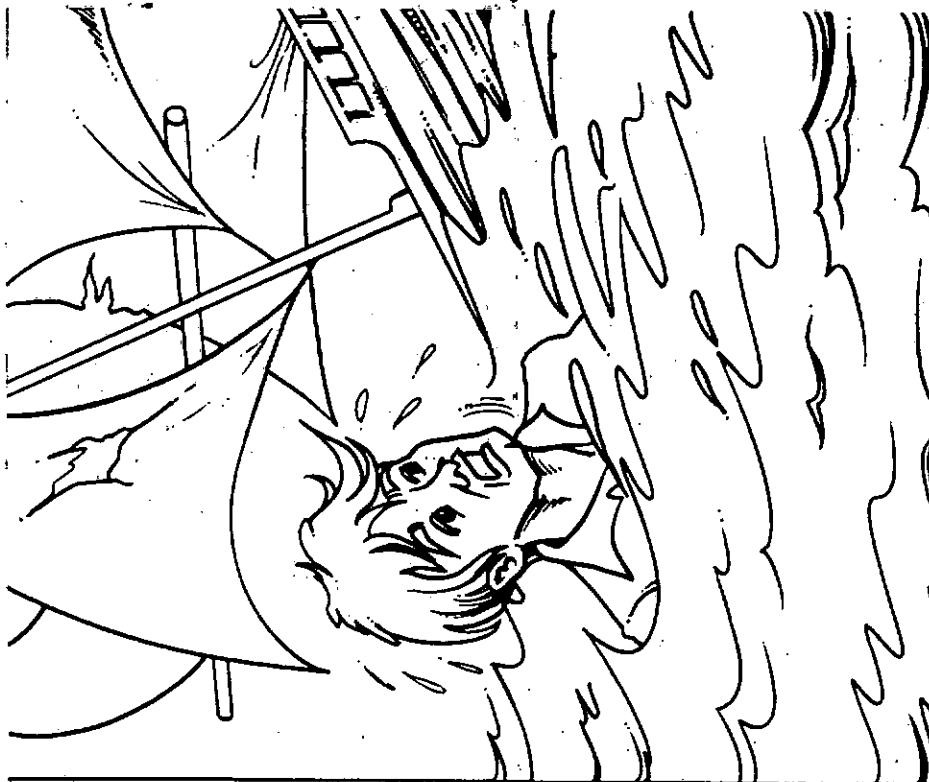
แถบข้อความที่ 1 ครูพูดกับนักเรียนในชั้นว่า "พรุ่งนี้ครูจะเล่านิทานเรื่องสนุก ๆ ให้นักเรียนฟัง" (สรุป) ครูพูดว่าพรุ่งนี้จะเล่านิทานให้นักเรียนฟัง
แถบข้อความที่ 2 แดงพูดกับเพื่อนของเขาว่า "ฉันชอบร้องเพลงลูกทุ่ง" (สรุป) แดงพูดว่าเขาชอบร้องเพลง
แถบข้อความที่ 3 พ่อพูดกับลูกของเขาว่า "พรุ่งนี้ตื่นแต่เช้า ๆ นะลูก เพราะโรงเรียนเปิดแล้ว" (สรุป) พ่อพูดว่าพรุ่งนี้ให้ลูกตื่นแต่เช้า ๆ
แถบข้อความที่ 4 หนูนาคตัวหนึ่งพูดกับเพื่อน ๆ ของมันว่า "ถึงเวลาแล้วที่พวกเราควร จะย้ายไปอยู่ในเมืองซะที ข้าเบื่อป่าเต็มทีแล้ว" (สรุป) หนูนาคพูดว่าถึงเวลาแล้วที่พวกมันจะต้องไปอยู่ในเมือง

โรบินสัน Crusoe

202

ของ อักษราพิพัฒน์ จากนิทานนานาชาติ

② ครั้งหนึ่ง ยังมีชาวอังกฤษผู้หนึ่ง ชื่อ โรบินสัน ครูโซ เขาประสบภัยกลางทะเล เพราะ เรือที่เขาโดยสารมาถูกคลื่นโหมกระหน่ำจนจมลง

③ เขาอดตายและกลืนได้พัดพาเขามายังเกาะ เกาะหนึ่ง

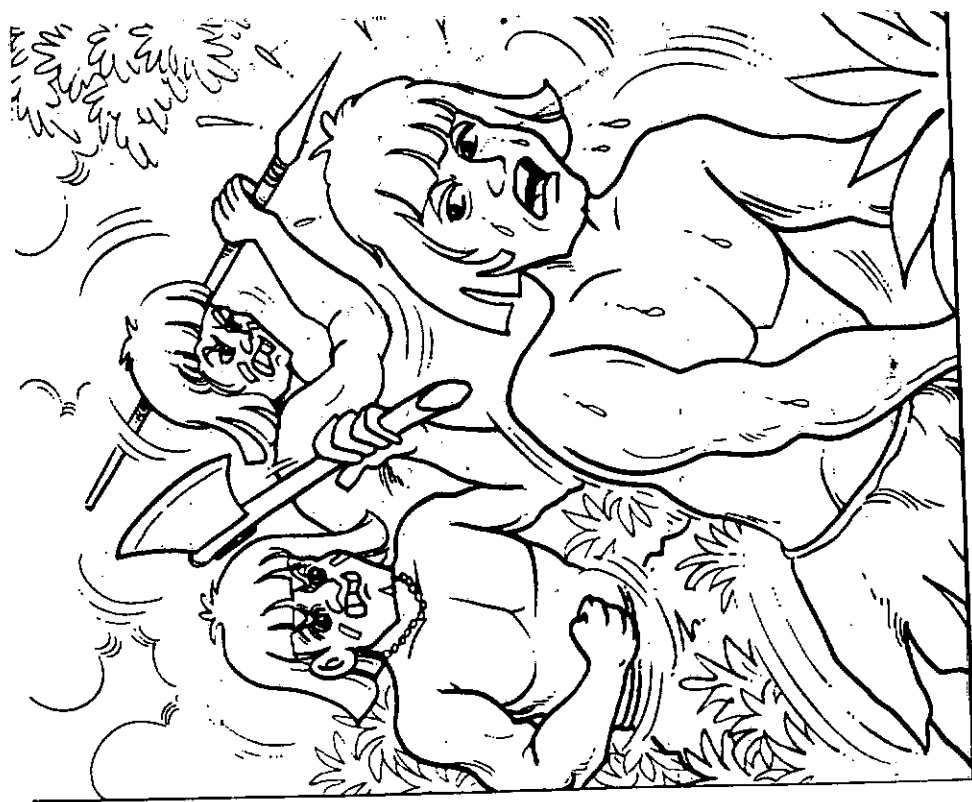
④ เขารู้ว่าจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในเกาะแห่งนี้ เขาจึง
 เทวหาเศษไม้จากเรือแตกมาต่อเป็นแพ แล้วบรรทุก
 กระจงที่ไม่เสียหายจากเรือกลับมาที่เกาะ

⑤ โรบินสันใช้ชีวิตอยู่บนเกาะร้างแห่งนี้ จน
 กระทั่งวันหนึ่ง เขาก็ได้ขึ้นเสิงฝั่เท้าของมนุษย์

๗ เขายังป็นจันฟ้า ซึ่งทำให้คนป่า 2 คนนั้น
ตกใจแผ่นหนีไป

๘ แล้วเขาก็เห็นคนป่าสองคน กำลังวิ่งไล่หมาย
เอาชีวิตคนป่าอีกคนหนึ่งอยู่ โรบินสันเกิดอยากจะช่วย
ผู้ที่ตกอยู่ในอันตรายตอนนี้ทันที

⑧ ชายคนที่รอดตายเล่าให้ฟังว่าเขาเป็นคนในเผ่าของอีกเกาะหนึ่งซึ่งกินเนื้อมนุษย์ แต่เขาไม่ยอมกินเนื้อมนุษย์ด้วยกัน คนในเผ่านั้นจึงเกลียดเขาและทำเขาเท่าที่เกาะนี้เพื่อฆ่าเขาเสีย

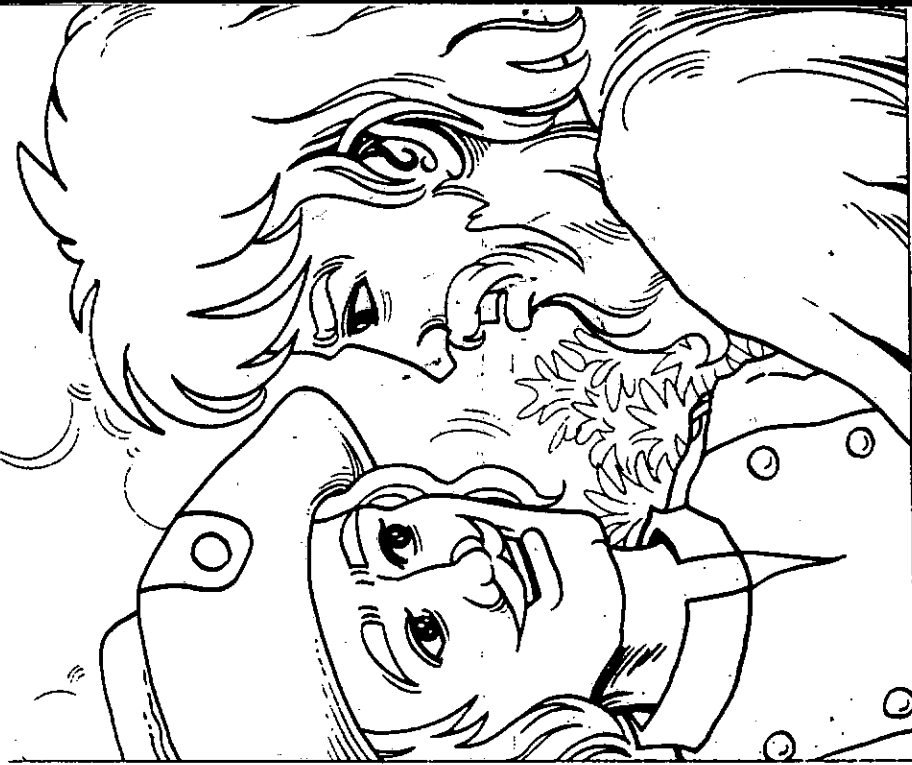
⑨ โรบินสันตกถูกรับชายผู้นี้เป็นเพื่อน และตั้งชื่อให้เขาว่า “ฟรายเดย์” ตามวันที่เขาพบชายคนนี้

๑๐ ทั้งคู่ใช้ชีวิตอยู่บนเกาะแห่งนี้ จนกระทั่งวัน
หนึ่งเขาก็เห็นเรือใหญ่แล่นมาทอดสมอที่เกาะแห่งนี้
และลูกเรือ 2 คนได้จับกุมกับตันและผู้ช่วยจับมา
บนเกาะ

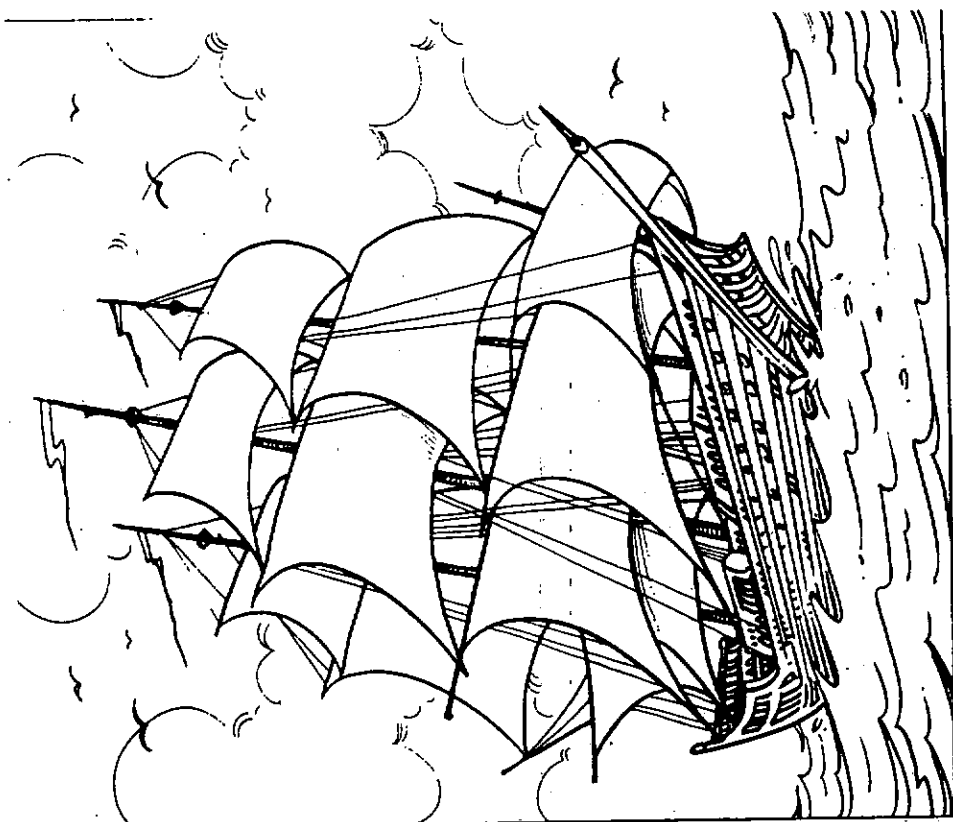
๑๑ พวกลูกเรือของเรือลำนี้นึกตกบฏยึดเรือและ
จับกับตันกับผู้ช่วยมาทั้งให้ตายที่เกาะนี้

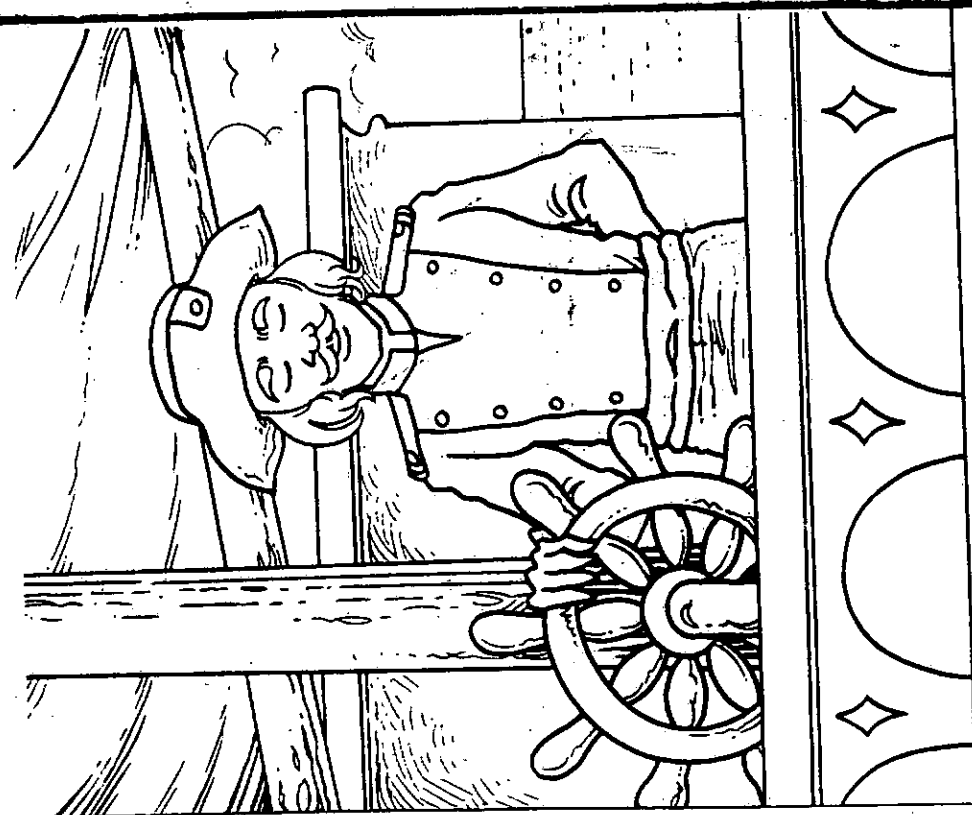
๑๒. ภายหลังจากที่ถูกเรือกบฏทั้งสองไปแล้ว
โรบินสันกับฟรายเดย์จึงออกมาช่วยเหลือแก้มัตให้
และบอกว่าเขาจะช่วยให้พ้นจากการกับลูกเรือกบฏ
เหล่านี้เอง

๑๓. ไม่นานนัก โรบินสันกับฟรายเดย์ และพวก
กับตันเรือ ก็ได้ตรงเข้าจับกุมลูกเรือชั่วร้าย
ทั้งสองเอาไว้ได้ก่อนที่พวกมันจะหนีได้ต่อสู้ พวก
ลูกเรือยอมแพ้ และมอบอาวุธให้โดยดี

⑮ โรบินสันและฟรายเดย์ก็เดินทางไปกับเรือด้วย โรบินสันดีใจมากเพราะเขาใช้เวลาที่จะกลับบ้านมานานแล้ว

⑯ ในที่สุดโรบินสันและฟรายเดย์ - กัปตันและผู้ช่วย ก็ได้กลับขึ้นสู่เรือใหญ่อีกครั้ง ลูกเรือที่เหลือต่างก็เข้าปฏิบัติหน้าที่เหมือนเดิม

จบ

ในที่สุด เรือใหญ่ก็พาโรบินสันและฟรายเดย์
มาถึงยังแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอน เขาดีใจมากที่
ได้กลับบ้านบ้าน และที่นี่...ฟรายเดย์ ก็ยังคงเป็นเพื่อน
ผู้ซื่อสัตย์อยู่คอยรับใช้เขาต่อไป

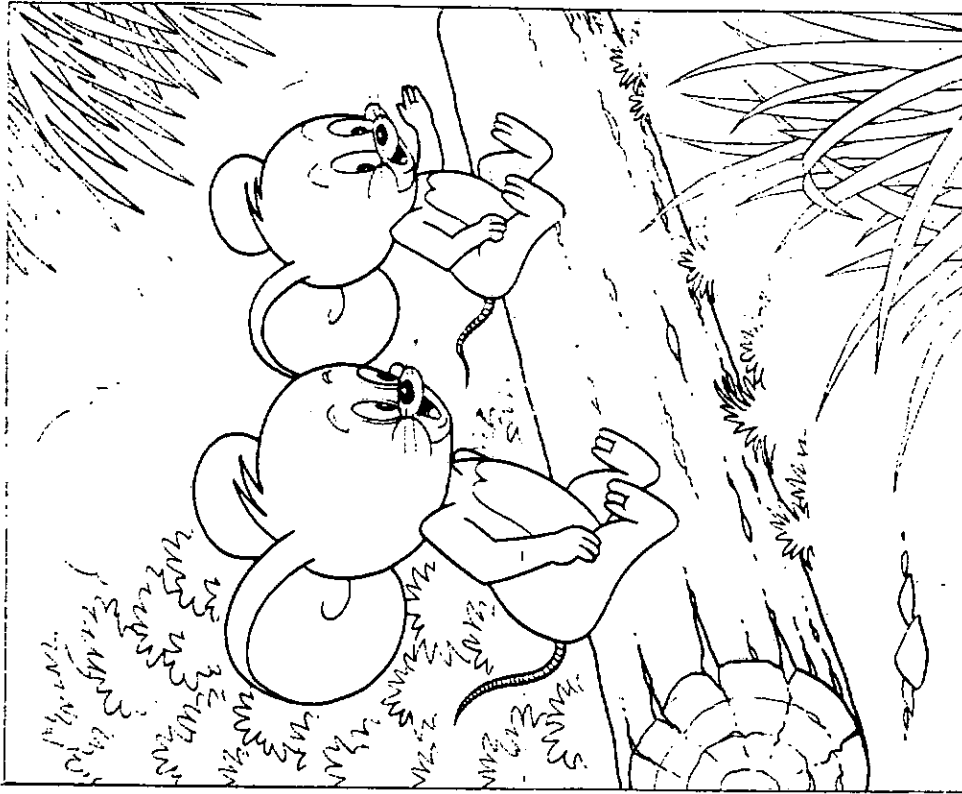
2 เกล็ดจากวัย

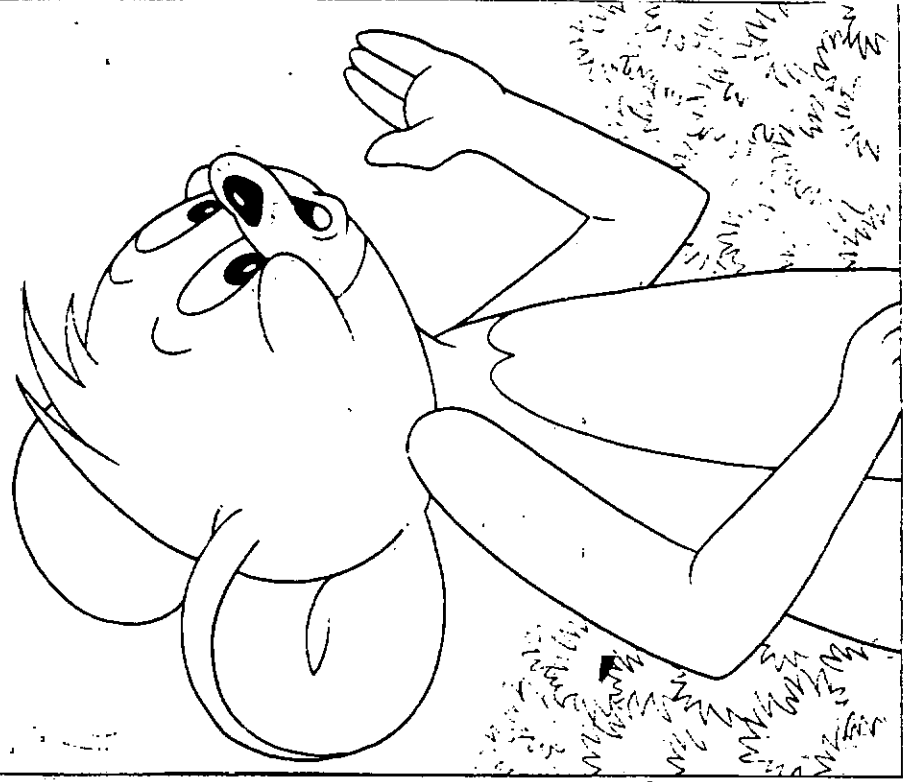
ของ อักษราพิพัฒน์ จาก นิทานอีสป

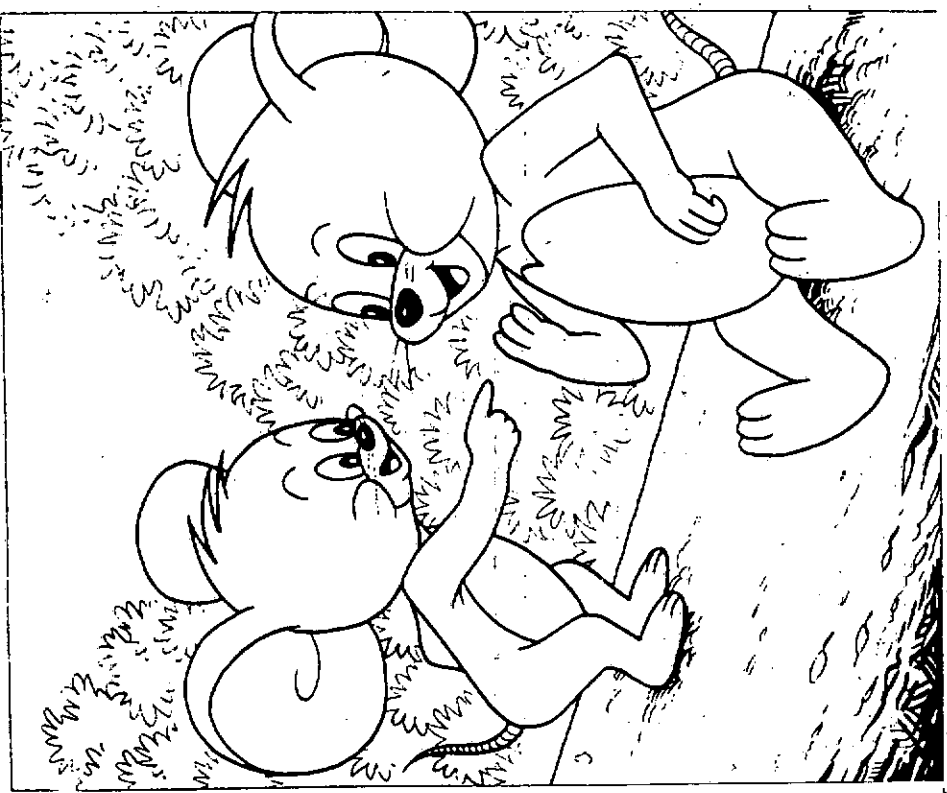
1 เช้าวันหนึ่ง ณ ป่าชนบทที่ห่างไกล อากาศ
กำลังสดชื่นเย็นสบาย ท้องฟ้าแจ่มใสปราศจาก
เมฆหมอก เหล่านกก็ออกบินอย่างเสรี

2 เช้าวันนั้น เจ้าหนูนาสองตัว กำลังนั่งสนทนา
กันอยู่บนขอนไม้ด้วยเรื่องที่มีนัยสำคัญกันมาหลาย
ครั้งแล้ว

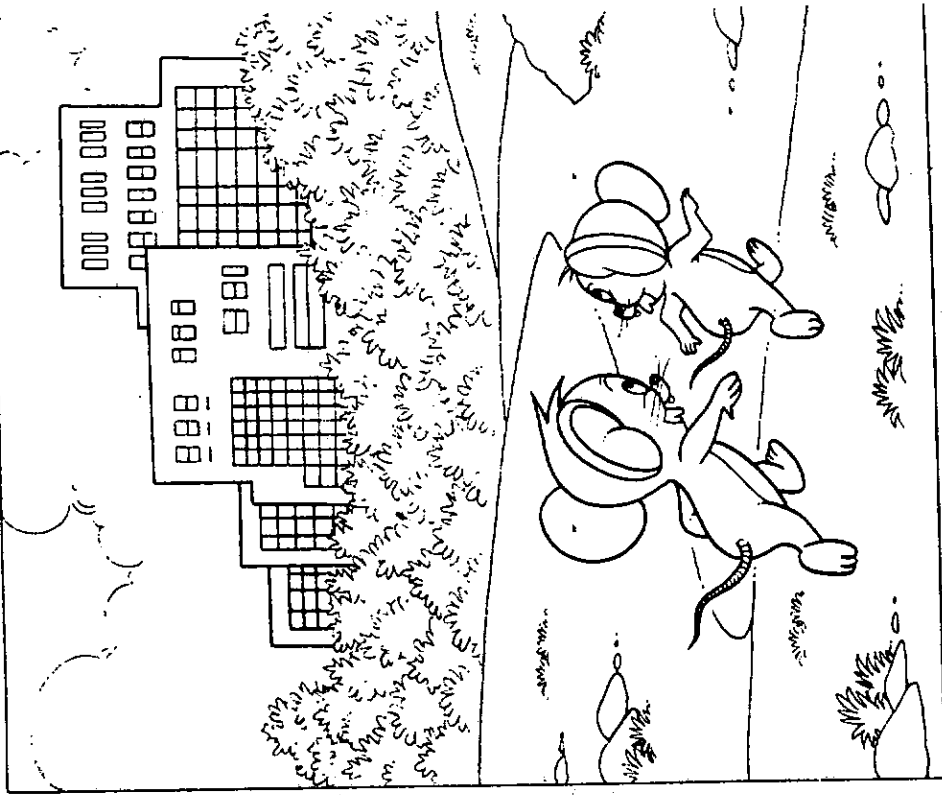
4 “ข้าก็ว่ายขึ้นละ ข้าก็บอกการใช้ชีวิตที่ข้าชาก
 เจียบเหงาในป่าเต็มทีแล้ว มันไม่มีอะไรที่สนุกสมาน
 ต้นเต็นเลยสักนิดเดียว อีกอย่างหนึ่ง เขาก็เห็นว่า
 อาหารในเมืองมีรสชาติที่เอร็ดอร่อยมากทีเดียว”
 หนูอีกตัวกล่าวเสริม.....

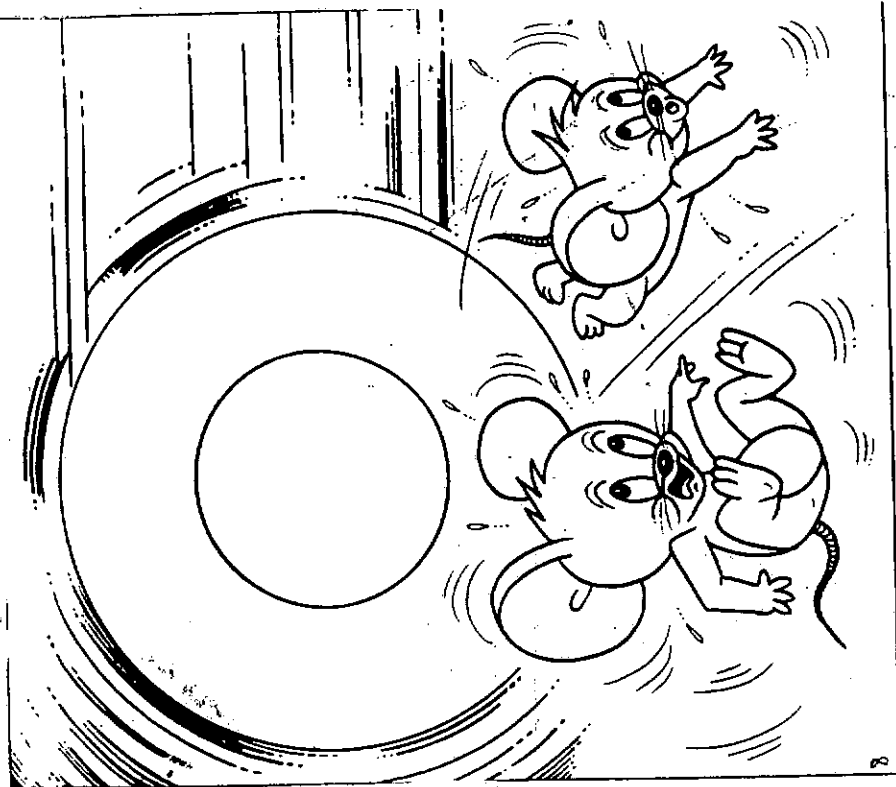
3. “ข้าว่าถึงเวลาแล้วนะ ที่เราควรจะย้ายเข้าไป
 อยู่ในเมืองกันซะที ข้า همینเบื่อป่าเต็มทีแล้ว” หนู
 ตัวหนึ่งพูดขึ้น

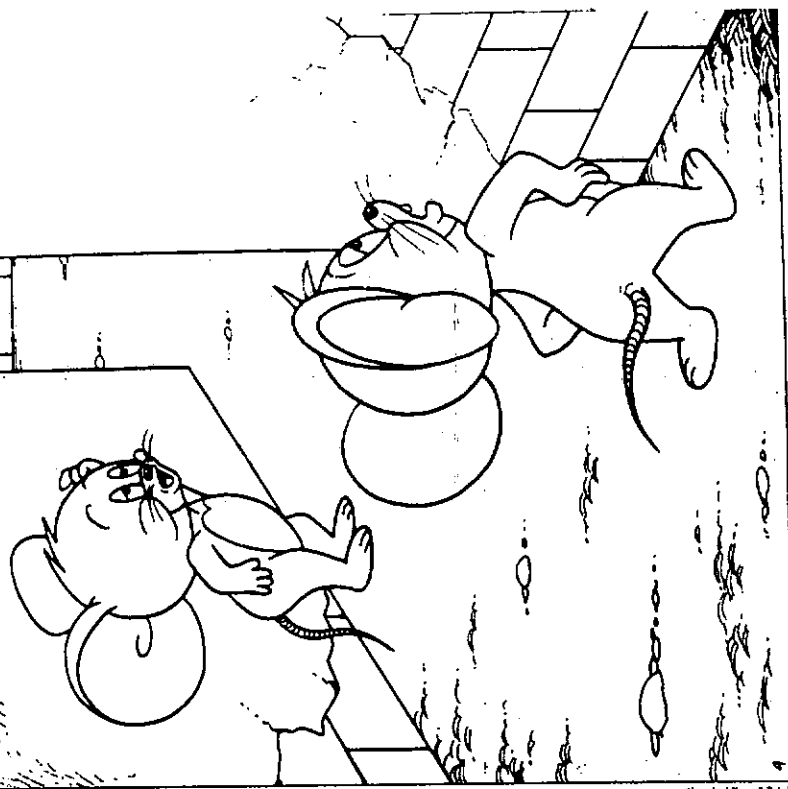
5 “ถ้าเช่นนั้น เราจะมัวชักช้าอยู่ทำไม เรารีบเดินทางเข้าไปอยู่ในเมืองกันเสียดีกว่า” เจ้าหนูตัวตื้นคิด กล่าวด้วยท่าทางกระตือรือร้นเป็นอย่างยิ่ง

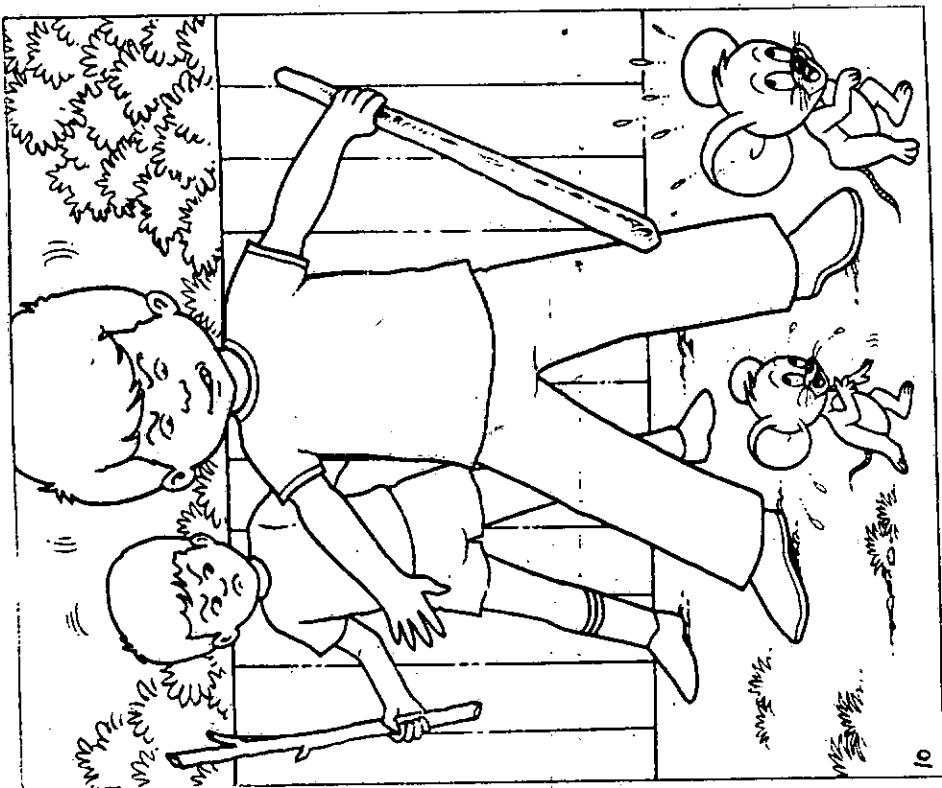
6 ว่าแล้ว เจ้าหนูนาทั้งสองก็ตัดสินใจออกเดินทางมุ่งหน้าเข้าสู่ตัวเมือง.. โดยตั้งความหวังเอาไว้อย่างสวยงามหรูว่า มันทั้งสองจะได้มีชีวิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขสบายกับเขาเสียที....

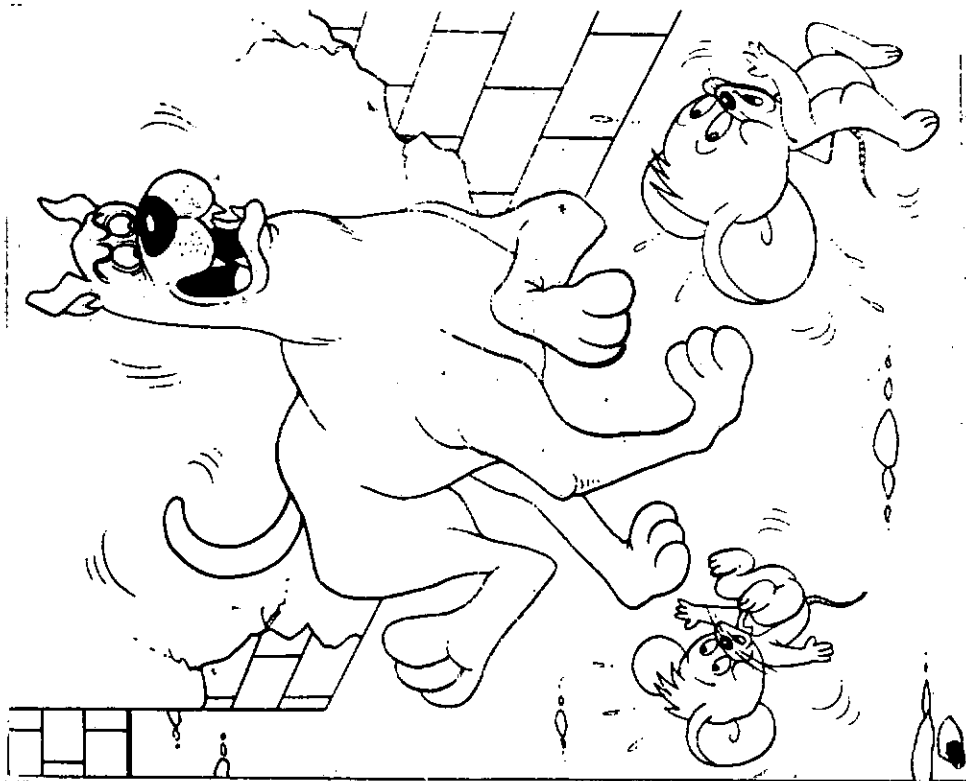
7 แต่ทว่า...เพียงก้าวแรกก็มันเหยียบย่างเข้าสู่
ตัวเมื่อง มันทั้งสองต้องกระโจนหนีกันเป็นพัลวัน
เพราะมีเช่นนั้น รถที่แล่นไปมาด้วยความเร็วสูง
หลายสิบหลายร้อยคันบนท้องถนน คงต้องทับมันทั้ง
สองจนบี้แบนแน่

8 พอเดินไปได้สักพักมันก็เริ่มหิว แต่หันไป
ทางไหนก็เจอแต่ผนังตึก ไม่มีบ่อน้ำหรืออาหารที่
พอจะกินได้เลย มันเริ่มนึกถึงต้นไม้ใบหญ้า หนองน้ำ
ลำธารและผลไม้มันเคยกินอย่างอื่นที่น่าเบื่อตอน
อยู่ในป่า

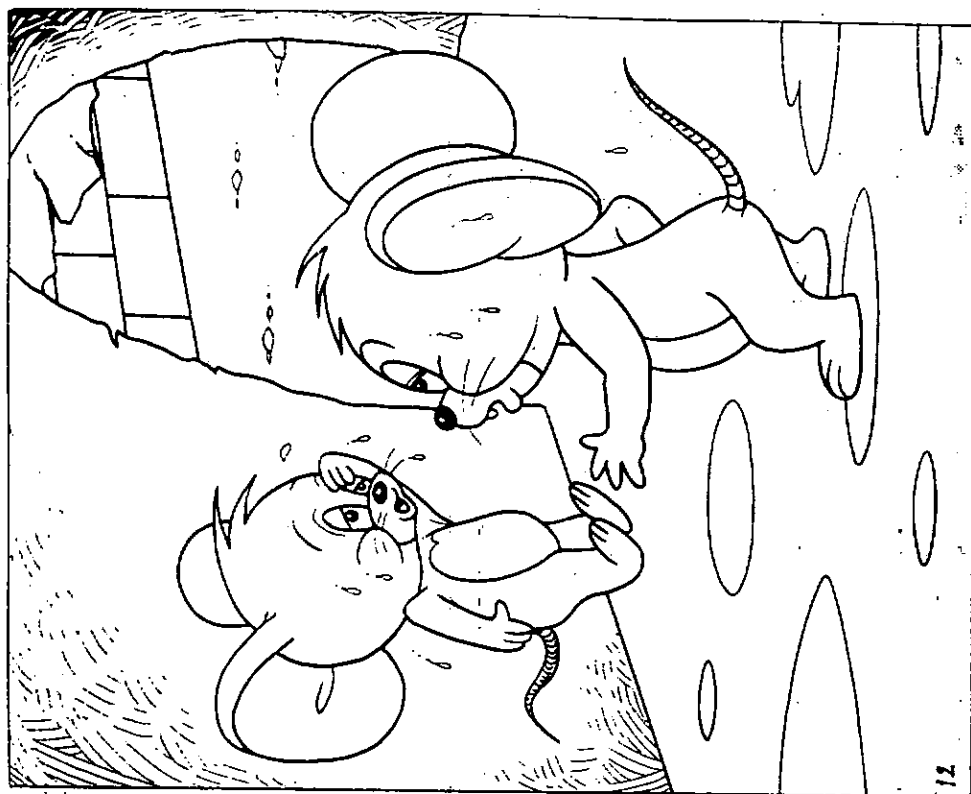
๑ พวกมันเริ่มออกหาอาหาร มันก็เจอกับเด็กๆ
ที่คอยไล่ตีพวกมันด้วยความรังเกียจ คราวนี้เองที่
มันได้รู้ว่าผู้คนในเมืองนั้นมีความเกลียดชังหนูแบบ
พวกมันมากขนาดไหน

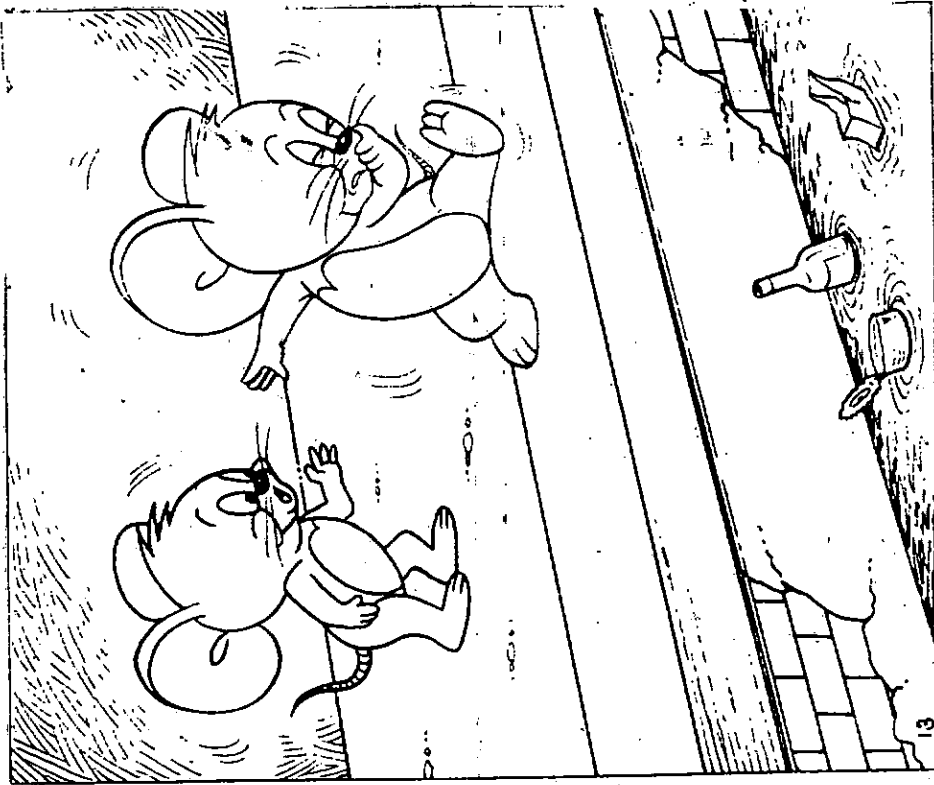
๖ นอกจากพวกเด็ก ๆ แล้ว มันก็ต้องคอยหลบ
หนีพวกสุนัขที่พอเห็นพวกมันก็ไล่ทำไล่กัด จนมัน
ทั้งสองต้องโกยหน่ออย่างอดสูด

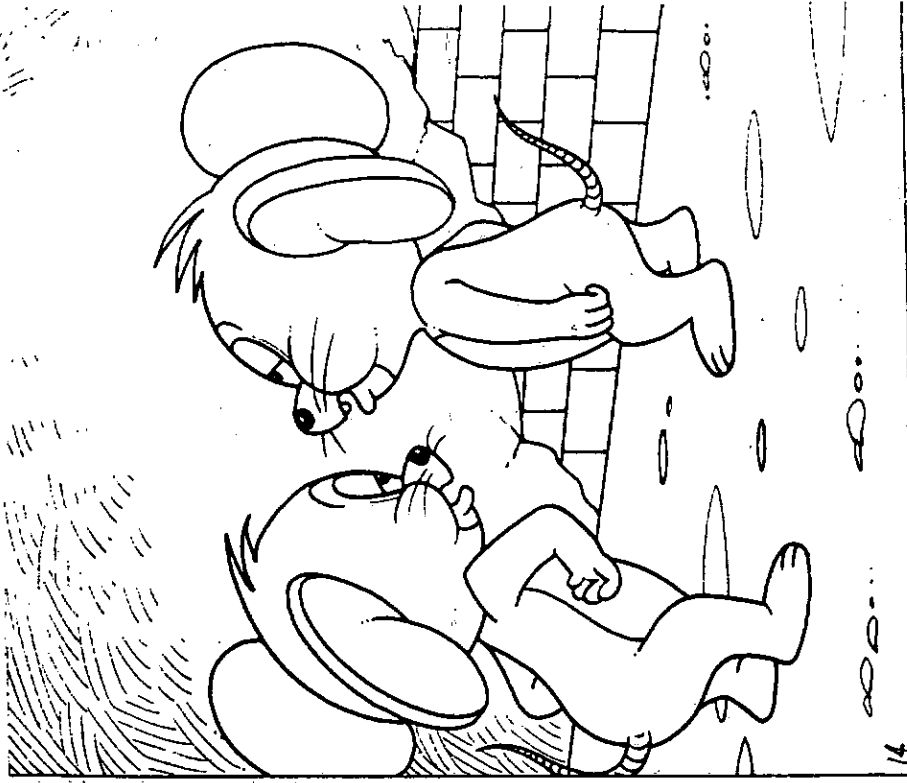
พอพ้นจากสุนัขมันก็ตองเจอเข้ากับแมวศัตรู
ตัวร้ายที่มีอยู่แทบทุกบ้าน มันก็ต้องหนีอย่างไม่คิด
ชีวิตอีกครึ่งหนึ่ง

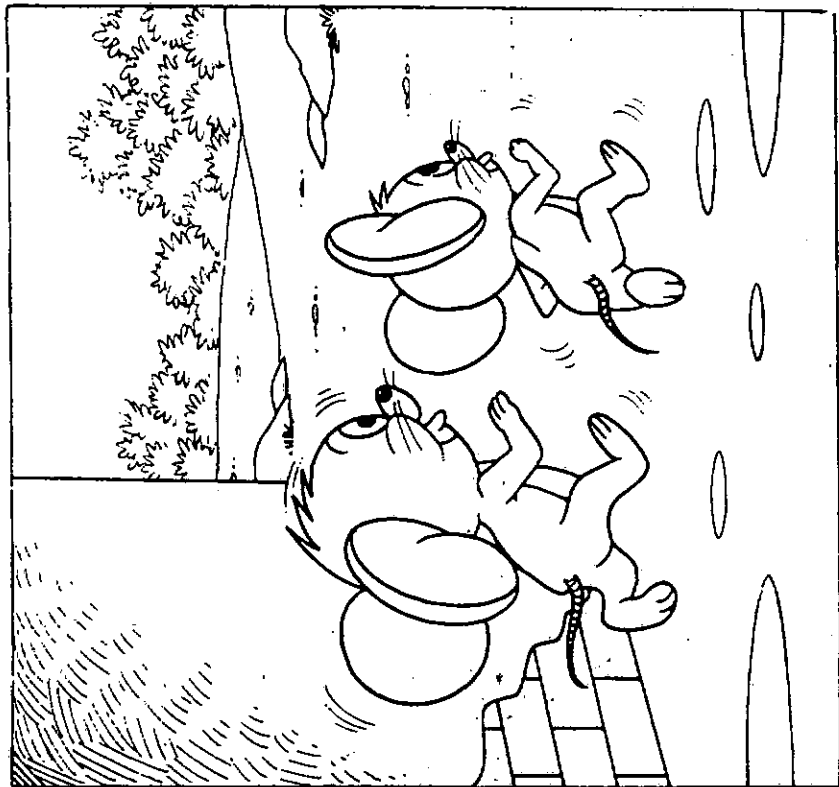
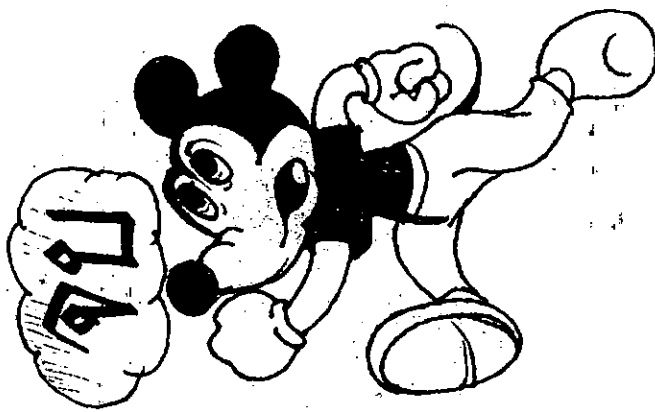
มันทั้งสองทั้งเหนื่อยและหิว แต่ก็ยังดื้อ
หนีรอดมาได้ พอนั่งพักหายเหนื่อย ท้องก็ร้องขึ้นมา

พวกมันเดินเลี้ยวมาแถวลำคลองเพื่อที่จะดื่ม
น้ำแก้หิว แต่ก็ต้องชะงักเพราะน้ำในเมืองนั้นเมา
เหม็นสกปรก สด้าค้ำจอนดื่มไม่ได้

มันทั้งสองหันหน้ามาปรึกษากัน มันรู้ซึ้งแล้ว
ว่าชีวิตในเมืองไม่ได้มีความสุขสนุกสนานอย่าง
มันคิดเอาไว้เลย

“เรากลับไปอยู่ป่าอย่างเดิมของเราดีกว่า ถ้า
เราอยู่ในเมืองอีกต่อไป เราทั้งสองคงตายกันแน่ๆ”
เมื่อคิดได้ หนูน้อยสองจึงชวนกันออกจากเมือง
ที่แสนวุ่นวาย ไปสู่ป่าแถบชนบทอันร่มเย็นเป็นสุข
และอุดมสมบูรณ์ของมันเหมือนเดิม

ขั้นที่ 3 (ย่อเนื้อเรื่อง)

ย่อ นิทานประกอบภาพ เรื่อง.....ของ.....
จาก..... ความว่า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โครงแนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

สรุปนิทานประกอบภาพ เรื่อง สองเกลอผจญภัย
ของ อักษราพิพัฒน์ จากนิทานอีสป

ขั้นที่ 1

ใคร หนูนาสองตัว

ทำอะไร ที่ไหน เพราะอะไร

เหตุการณ์ที่ 1 หนูนาสองตัวเบื่อหน่าย

ความเป็นอยู่ในชีวิตชนบท

จึงชวนกันไปหากินในเมือง

เหตุการณ์ที่ 2 เมื่อเข้าไปในเมือง

มันทั้งสองก็ต้องพบกับภัยต่าง ๆ

มากมาย เช่น รถยนต์ คน สุนัข

แมว และน้ำที่เน่าเหม็น

ผลสุดท้าย หนูนาสองตัวชวนกัน

กลับไปอยู่ในชนบทตามเดิม

ขั้นที่ 2

หนูนาสองตัวมีความเบื่อหน่ายกับชีวิต
อยู่ในชนบท วันหนึ่งมันได้ชวนกันไปหากิน
ในเมือง แต่ในขณะที่มันเดินทางเข้าไป
ในเมืองนั้น มันทั้งสองต้องผจญภัย
อันตรายต่าง ๆ มากมาย เช่น รถยนต์
คน สุนัข แมว และน้ำที่สกปรกเน่าเหม็น
ผลสุดท้ายหนูนาสองตัวได้ชวนกันกลับไป
อยู่ในชนบทตามเดิม

ชั้นที่ 3 (เขียนย่อเนื้อเรื่อง)

ย่อ นิทาน เรื่อง สองเกลอผจญภัย ของ อักษราพิพัฒน์ จากนิทานอีสป
 ความว่า

หนูนาสองตัวมีความเบื่อหน่ายกับชีวิตในชนบท วันหนึ่งมันได้ชวนกันไปหากิน
 ในเมือง แต่ขณะที่มันเดินทางเข้าไปในเมืองนั้น มันทั้งสองต้องผจญภัยอันตรายมากมาย
 เช่น รถยนต์ คน สุนัข แมว และน้ำที่สกปรกน่าเหม็น ผลสุดท้าย มันทั้งสองก็กลับไปอยู่
 ในชนบทตามเดิม

บัตรกิจกรรม
(สำหรับนักเรียน)

ชื่อ..... กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

1. นักเรียนเขียนสรุป.....ลงในขั้นที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ ใช้เวลา...นาที
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วตรวจทานความถูกต้องให้เรียบร้อย จากนั้นส่งให้ครูตรวจ

สรุปเนื้อเรื่อง	
ขั้นที่ 1	ขั้นที่ 2
ใคร (ตัวละครสำคัญของเรื่อง).....	
.....	
ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร	
เหตุการณ์ที่ 1.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 2.....	
.....	
.....	
.....	
เหตุการณ์ที่ 3.....	
.....	
.....	
.....	

ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2
เหตุการณ์ที่ 4.....	
.....	
.....	
.....	
ผลสุดท้าย.....	
.....	
.....	

บัตรกิจกรรม
 (สำหรับนักเรียน)

10.....

๕๘
บันทึก 3

การเขียนย่อความ

ชื่อ.....เรื่อง.....ของ.....
จาก.....ความว่า

[illegible]

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 7

การเขียนสรุปสารคดี

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 7

การเขียนสรุปสารคดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนสรุปสารคดี เป็นการสรุปสาระของเรื่องทั้งหมดให้สั้นลงแต่มีความหมายคงเดิม ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสารคดีที่ได้ชมจาก วี.ดี.ทัศน์ ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปสารคดีจากเรื่องที่กำหนดได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนสรุปสารคดีจากเรื่องที่กำหนดได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนสรุปสารคดีเรื่อง ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา และการแต่งกาย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (8 - 10 นาที)

1. สนทนาเกี่ยวกับสารคดีและความหมายของสารคดีพอสังเขปเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
2. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูนำเทป วี.ดี.ทัศน์ เกี่ยวกับสารคดีสำหรับเด็ก เรื่องสัตว์เลื้อยคลานให้นักเรียนชม 5 - 10 นาที

2. อภิปรายซักถามเกี่ยวกับสาระความรู้ที่ได้รับจากการชมเทป วี.ดี.ทัศน์
3. ครูแจกบัตรเนื้อหาสารคดี เรื่องต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา ให้นักเรียนอ่านแล้วเขียนสรุปลงในบัตรกิจกรรม ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - สาระของเรื่องเกี่ยวกับเรื่องใด
 - มีสาระอย่างไร
 - ให้ออกซิเจนอะไร
4. นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาลงในกระดาน
5. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปเพื่อให้เข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน
6. นักเรียนสรุปสารคดีเรื่อง การแต่งกาย ลงในบัตรกิจกรรมเป็นการบ้าน
7. นำผลงานของนักเรียนที่เขียนสรุปสารคดีได้ถูกต้องและสมบูรณ์ ติดบัตรชมเชย พร้อมทั้งกล่าวให้กำลังใจแก่นักเรียนที่พยายามตั้งใจปฏิบัติงานแต่ยังไม่มีโอกาสได้รับติดบัตรชมเชย

ขั้นสรุป (5 - 7 นาที)

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าการเขียนสรุปสารคดีต้องสรุปสาระให้ได้ว่า เกี่ยวกับเรื่องอะไร มีสาระและแนวคิดควาอย่างไร สรุปสั้น ๆ แต่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง

สื่อการเรียนรู้

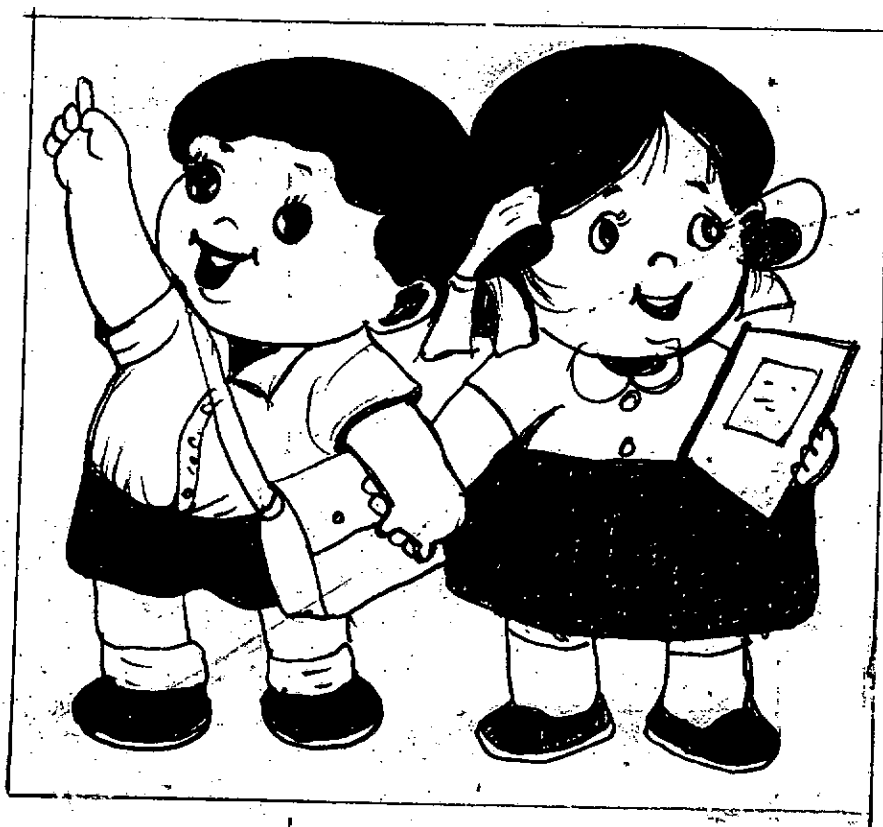
1. เทป วี.ดี.ทัศน์
2. แผนภูมิความหมาย "สารคดี"
3. บัตรเนื้อหาสารคดีเรื่อง ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา และการแต่งกาย
4. บัตรกิจกรรม
5. บัตรชมเชย
6. แนวเฉลยคำตอบ
7. ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตการตอบคำถาม
3. ตรวจสอบแฟ้มบัตรระหว่างเรียนและหลังเรียน

บัตรเนื้อหาสารคดี

(สำหรับนักเรียน)

การแต่งกาย

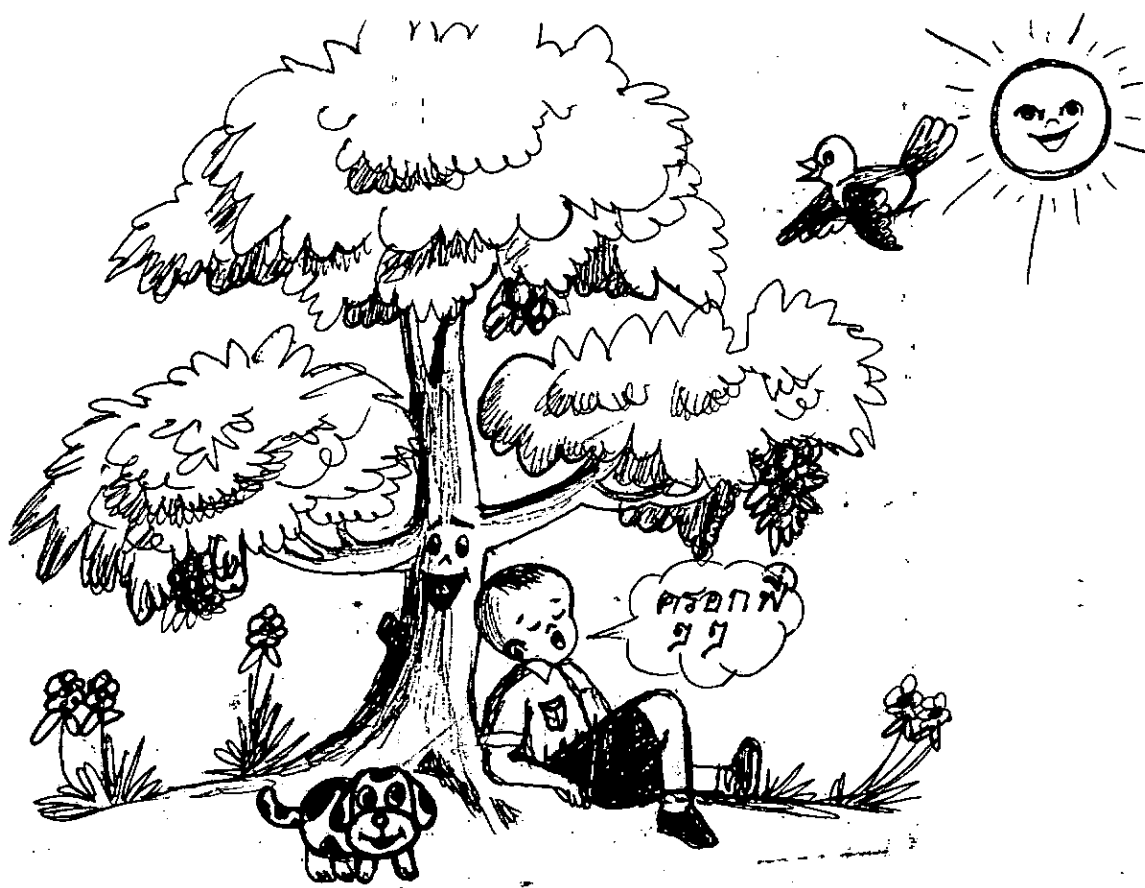
การแต่งกายที่สวยงาม คือการใช้เสื้อผ้าที่สะอาด ถึงแม้ว่าเสื้อผ้าที่เราใส่จะมีราคาถูกหรือใช้มานานแล้ว แต่ถ้าซักให้สะอาดก็จะแลดูสวยงาม การใช้ผ้าที่สะอาดทำให้เราสบายใจ ทำให้คนนับถือและไว้วางใจทั้งยังทำให้เราไม่เป็นโรคง่ายอีกด้วย เพราะเชื้อโรคชอบอยู่ในที่สกปรก เสื้อผ้าที่สกปรกจึงมีเชื้อโรค เมื่อเราสวมเสื้อผ้าที่สกปรก ตัวเชื้อโรคก็จะมาอยู่กับตัวเรา ทำให้เรา ไม่สบายและเป็นโรคได้

ฉะนั้น การดูแลเสื้อผ้าให้สะอาดเรียบร้อย สวมเสื้อผ้าให้พอเหมาะกับรูปร่างของตน และเหมาะสมกับโอกาสสถานที่ นอกจากจะช่วยให้เราปราศจากเชื้อโรคแล้ว ยังทำให้เรามีบุคลิกลักษณะดีอีกด้วย

(คัดแปลงจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ของกรมวิชาการ)

บัตรเนื้อหาสารคดี

(สำหรับนักเรียน)

ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา

ร่างกายคนเราต้องการออกซิเจน เราทุกคนต้องหายใจเอาออกซิเจนเข้าไป ถ้าไม่มีออกซิเจนเราก็ตาย ออกซิเจนมีปนอยู่กับก๊าซอื่น ๆ ในอากาศทั่วไป เราหายใจเอาอากาศเข้าไป ออกซิเจนก็เข้าไปด้วย ร่างกายเก็บออกซิเจนไว้ใช้ ปล่อยก๊าซอื่น ๆ เช่น ไนโตรเจน คาร์บอนไดออกไซด์ ออกมา

ต้นไม้ก็หายใจเอาอากาศเข้าไปเหมือนกับเรา แต่ในเวลากลางวันต้นไม้เก็บเอา คาร์บอนไดออกไซด์ไว้สำหรับปรุงอาหาร ปล่อยออกซิเจนออกมา ในเวลากลางวัน ถ้าเราอยู่ใต้ต้นไม้ เราจะรู้สึกสบาย เพราะอากาศดี

นอกจากประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ต้นไม้ยังช่วยทำออกซิเจนให้แก่เราอีกด้วยถ้าไม่มีต้นไม้
ออกซิเจนในอากาศอาจมีน้อยลงทุกที นานเข้ามนุษย์และสัตว์ไม่มีออกซิเจนหายใจจะตายหมด
ในที่สุด

ดังนั้น เราจึงควรช่วยกันรักษาต้นไม้ และปลูกต้นไม้ให้มาก ไม่ควรทำลาย
(ดัดแปลงจากแบบเรียนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น เล่ม 4 ชั้น ป.4 ของกระทรวงศึกษาธิการ)

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

สรุป สารคดี เรื่อง ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่เรา	
<u>ขั้นที่ 1</u> 1. สารเกี่ยวกับเรื่องใด - ต้นไม้ - มนุษย์ - ออกซิเจน 2. มีสาระอะไร - มนุษย์ต้องการออกซิเจน - ต้นไม้ให้ออกซิเจนแก่มนุษย์ - เราต้องบำรุงรักษาต้นไม้ 3. ให้ออกซิเจนอะไร - อย่าทำลายต้นไม้	<u>ขั้นที่ 2</u> มนุษย์ทุกคนต้องการออกซิเจนเพื่อใช้ในการหายใจ ต้นไม้ช่วยผลิตออกซิเจนให้แก่มนุษย์และสัตว์ ถ้าไม่มีต้นไม้ทั้งมนุษย์และสัตว์ก็จะมีออกซิเจนหายใจไม่เพียงพอ นานวันเข้าก็จะตาย ฉะนั้นเราต้องบำรุงรักษาและปลูกต้นไม้ ไม่ควรทำลาย

สรุป สารคดี

เรื่อง การแต่งกาย

ขั้นที่ 1

1. สาระเกี่ยวกับเรื่องใด
 - การแต่งกาย
2. มีสาระอะไร
 - การแต่งกายสะอาด
 - ประโยชน์จากการแต่งกายสะอาด
3. ข้อคิด
 - การแต่งกายสะอาด จะช่วยให้ปราศจากเชื้อโรค และมีบุคลิกดี

ขั้นที่ 2

การแต่งกายสะอาด นอกจากจะดูสวยงามแล้ว ยังช่วยให้ไม่เป็นโรคง่าย มีคนนับถือและไว้วางใจ การแต่งกายให้ดูสวยงามไม่จำเป็นต้องใส่เสื้อผ้าแพง ๆ ดังนั้นการใส่เสื้อผ้าที่สะอาด นอกจากจะช่วยให้ปราศจากเชื้อโรคแล้ว ยังมีบุคลิกดีอีกด้วย

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 8

การเขียนย่อความจากสารคดี

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 8

การเขียนย่อความจากสารคดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความจากสารคดี เป็นการสรุปสาระของสารคดีเรื่องนั้น ๆ ทั้งหมดให้สั้นลง ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง ตามรูปแบบของการย่อความ

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่ดูจาก วี.ดี.ทัศน์ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกสาระของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากสารคดีที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนย่อความจากสารคดีเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพระยาพิชัยดาบหัก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ (5 - 8 นาที)

1. ทบทวนรูปแบบการเขียนย่อความ โดยครูนำแผนภูมิมาให้นักเรียนดูแล้วซักถาม
2. ทบทวนการสรุปสารคดีจากบทเรียนที่ผ่านมา
3. ครูบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูเปิด วี.ดี ทัศน์ เรื่องสัตว์เลื้อยคลานให้นักเรียนได้ดูต่อจากบทเรียนครั้งที่แล้ว
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป เนื้อหาสาระที่ได้รับชมจากเทป วี.ดี.ทัศน์
 - เกี่ยวกับเรื่องใด

- มีสาระว่าอย่างไร
 - มีแนวคิดอะไร/ได้แนวคิดอะไร
3. ครูนำแผนภูมิ เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้นักเรียนอ่านแล้วเขียนสรุปลงในบัตรกิจกรรม
 4. แบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยให้ชื่อว่า กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตกับกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต
 5. แข่งขันกันเขียนสรุปเรื่องบนกระดาน ตามเวลาที่กำหนด
 6. กลุ่มใดเขียนถูกต้องสมบูรณ์และรวดเร็วเป็นกลุ่มชนะ และได้รับการชมเชยด้วยการปรบมือจากครูและเพื่อนนักเรียน
 7. กลุ่มชนะกล่าวคำ "ขอบคุณ"
 8. นำข้อความที่สรุปบนกระดาน เขียนย่อความลงในบัตรกิจกรรมทุกคน
 9. เสร็จแล้วส่งผลงานให้ครูตรวจ
 10. ครูให้นักเรียนเขียนย่อความจากสารคดีเรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก เป็นการบ้าน

ขั้นสรุป (5 - 7 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

1. การเขียนย่อความจากสารคดี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำขึ้นต้น กับส่วนที่เป็นเนื้อหาย่อ
2. ส่วนที่เป็นเนื้อหาย่อ จะต้องให้ได้สาระว่า เกี่ยวกับเรื่องใด มีสาระอะไร และให้แนวคิดว่าอย่างไร

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิสรุปรูปแบบการเขียนย่อความ
2. เทป วี.ดี.ทัศน์
3. บัตรเนื้อหาสารคดีเรื่อง การอนุรักษ์ธรรมชาติ และพระยาพิชัยดาบหัก
4. บัตรกิจกรรม
5. บัตรชมเชย

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบแฟ้มคัดระหว่างเรียน หลังเรียน

บัตรเนื้อหาสารคดี

(สำหรับนักเรียน)

พระยาพิชัยดาบหัก

พระยาพิชัยดาบหัก มีนามเดิมว่า "ทองดี" หรือ "จ้อย" เกิดที่เมืองพิชัย (เป็นชื่ออำเภอหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี) บิดาเป็นชาวนา เมื่อยังเด็กเป็นผู้รักการเรียนหนังสือ แต่ได้ขึ้นสนใจในการชกมวยและฟันดาบ จนมีความรู้ความสามารถสูง

พระยาตากซึ่งเป็นเจ้าเมืองตากในขณะนั้น ชอบฝีมือการชกมวยของนายทองดีมาก จึงชวนเข้าทำราชการด้วยกัน ตั้งแต่นั้นมานายทองดีก็ได้ติดตามร่วมฝ่าฟันอันตรายกับพระยาตากตลอดมา เช่น ตีทัพหลวงของพม่าออกมาก่อนเสียกรุงศรีอยุธยา เมื่อพระยาตากได้ทำสงครามกับพม่าก็สู้รบจนได้สำเร็จ ขึ้นครองราชย์มีพระนามว่า "สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี" นายทองดีได้รับราชการด้วยความจงรักภักดี จนได้เลื่อนยศเป็นพระยาพิชัย ไปครองเมืองพิชัยซึ่งเป็นบ้านเดิมของท่าน

ในปี พ.ศ. 2316 พม่ายกทัพมาทางเหนือของไทย ตีเมืองเชียงใหม่ สุโขทัย
 สวรรคโลก และพิชัย พระยาพิชัย ได้คุมทหารไทยออกต่อสู้อย่างกล้าหาญ จนดาบหักในที่รบ
 แต่ยังคงสู้รบกับพม่าจนได้ชัยชนะ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาประชาชนเรียกท่านว่า
 "พระยาพิชัยดาบหัก"

พระยาพิชัยดาบหักได้ถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้ 41 ปี ในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 มหาราช พระยาพิชัยดาบหักนับเป็นคนไทยตัวอย่างที่สร้างชื่อเสียงและเกียรติยศขึ้นด้วยความรู้
 ความสามารถของตนเองและเป็นผู้มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว
 (กรมวิชาการ แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชั้น ป.4)

บัตรเนื้อหาสารคดี

(สำหรับนักเรียน)

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน หิน แร่ เป็นต้น เราอาจแบ่งทรัพยากรธรรมชาติออกเป็นสองประเภทคือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต

ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ มนุษย์ สำหรับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ น้ำ ดิน หิน แร่ ภูเขา น้ำตก เป็นต้น

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด คือรู้จักประหยัดในการใช้ และบำรุงรักษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อเราจะได้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาดเช่นนี้ เราเรียกว่า การสงวนทรัพยากรธรรมชาติหรือการอนุรักษ์ธรรมชาตินั่นเอง

(ดัดแปลงจากแบบเรียนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ชั้น ป.4 ของกรมวิชาการ)

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

สรุปบทความจากสารคดี เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(ขั้นที่ 2)

ทรัพยากรธรรมชาติ คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต การบำรุงรักษาและใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด เราเรียกว่า การอนุรักษ์ธรรมชาติ ดังนั้นเราทุกคน ต้องช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การเขียนย่อความจากสารคดีเรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก

(ขั้นที่ 3)

ย่อสารคดี เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก ของ กรมวิชาการ จาก หนังสือแบบเรียน สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ ชั้น ป.4 ความว่า

พระยาพิชัยดาบหัก เดิมชื่อว่า ทองดี หรือ จ้อย เกิดที่เมืองพิชัย ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ปัจจุบัน เป็นลูกชาวนา เมื่อโตขึ้นชอบชกมวย พันดาบ ต่อมาได้เข้ารับราชการในสมัย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี จนได้รับยศเป็นพระยาพิชัย ครองเมืองพิชัย ในปี พ.ศ. 2316 พม่ายกทัพมาตีเมืองพิชัย พระยาพิชัยได้ต่อสู้จนดาบหักและก็ชนะพม่าได้ในที่สุด ตั้งแต่นั้นมา ชาวบ้านจึงเรียกท่านว่า พระยาพิชัยดาบหัก จนมาถึงปัจจุบัน ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของท่าน สมควรที่เราชาวไทยทุกคนได้ยกย่องสรรเสริญและเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 9

การเขียนสรุปบทความ

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 9

การเขียนสรุปบทความ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนสรุปบทความ เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทความทั้งหมดให้สั้นลงแต่มีความหมายคงเดิม ด้วยสำนวนของนักเรียนเอง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของบทความที่ฟังได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกแนวความคิดที่ได้จากการอ่านบทความได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนสรุปบทความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนสรุปบทความเรื่อง บุหรี่ และอันตรายในกึ่งแห่งสี่สี่

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ทบทวนเกี่ยวกับการเขียนสรุปสารคดี
2. บอกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูอธิบายความหมายของคำว่า "สารคดี" และ "บทความ" ให้นักเรียนได้ทราบพอเป็นพื้นฐานการเรียนรู้
2. เปิดบทความเรื่อง "บุหรี่" ให้นักเรียนฟัง 2 - 3 ครั้ง
3. เมื่อนักเรียนฟังจบแล้วทั้ง 3 ครั้ง ตอบคำถามลงในบัตรกิจกรรม โดยมีคำถามดังนี้

- 3.1 จากข้อความดังกล่าว ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร
- 3.2 นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับบทความนี้ เพราะอะไร
- 3.3 บทความนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่เรา
4. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ และเขียนสรุปบทความลงบนกระดาน
5. ครูนำบทความเรื่อง "อันตรายในกึ่งแห่งโล่สี" ให้นักเรียนเขียนสรุปลงในบัตรกิจกรรม
6. เสร็จแล้วส่งครู ครูเฉลยแนวคำตอบพร้อมทั้งให้นักเรียนซักถาม
7. นำผลงานของนักเรียนติดบัตรชมเชยบนป้ายนิเทศตามลำดับ

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนสรุปได้ว่า บทความกล่าวถึงเรื่องใด มีสาระว่าอย่างไร และให้แนวคิดอะไร
2. ครูสรุปให้นักเรียนทราบว่า การเขียนสรุปสาระของบทความต้องเขียนด้วยสำนวนของนักเรียนเองเหมือนเล่าเรื่องแต่ยังคงมีความหมายคงเดิม

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิคำจำกัดความของคำว่า "บทความ" และ "สารคดี"
2. เทปบันทึกเสียงเรื่องบุหรี
3. บัตรกิจกรรม
4. บัตรเนื้อหาบทความเรื่อง อันตรายในกึ่งแห่งโล่สี
5. บัตรชมเชย
6. ตารางบันทึกผลการประเมินกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจสอบแฟ้ม

บัตรถาม - ตอบ

ชื่อ..... กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

เมื่อนักเรียนฟังบทความเรื่อง "บุหรี" จากเทปบันทึกเสียงที่ครูเปิดให้ฟัง เข้าใจดีแล้ว
ให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างของคำถามแต่ละข้อให้ถูกต้อง

1. จากบทความดังกล่าว มุ่งให้ผู้ฟังทราบเกี่ยวกับเรื่องใดเป็นสำคัญ (3 คะแนน)
(มุ่งให้ทราบเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี)

.....

2. นักเรียนเห็นด้วยกับบทความนี้หรือไม่ (1 คะแนน) เพราะอะไร (3 คะแนน)

.....

เพราะ.....

.....

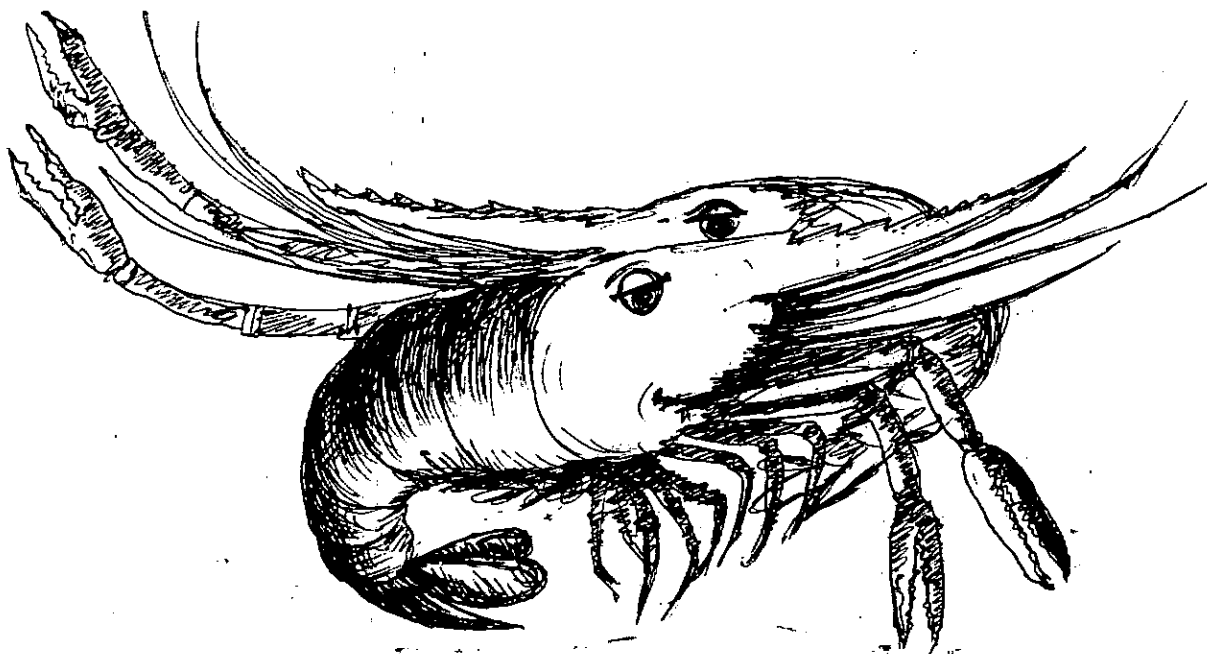
3. บทความนี้ให้แนวความคิดอะไรแก่เรา (3 คะแนน)

(ไม่ควรสูบบุหรี่/ควรเลิกสูบบุหรี่)

.....

บัตรเนื้อหาบทความ

(สำหรับนักเรียน)

อันตรายในกุ้งแห่งใส่สี

"กุ้งแห่ง" จัดเป็นอาหารที่สามารถนำมาปรุงเป็นอาหารจานเด็ดได้หลายประเภท กุ้งแห่งที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดนั้นมีหลายขนาด ตั้งแต่กุ้งแห่งตัวใหญ่ที่มีสีซีดจางตามธรรมชาติ แต่ราคาแพงไปจนถึงกุ้งฝอยที่มีสีแดงแต่ราคาถูก

จากการตรวจของเจ้าหน้าที่กองวิเคราะห์อาหาร ระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2535 พบว่ากุ้งแห่งส่วนใหญ่ มักเจือสีเพื่อให้ดูสวยงามชวนกิน ซึ่งสีที่ใช้มีทั้งสีที่รับประทานได้กับสีที่ไม่ได้ รับประทานให้ใช้ โดยเฉพาะกุ้งแห่งฝอยจะเจือสีค่อนข้างแดงจัด ถ้าหากเป็นสีที่ไม่อนุญาต ก็จะทำให้ผู้กินเป็นอันตรายได้ เนื่องจากสีประเภทนี้มีการปนของโลหะบางชนิด เช่น ตะกั่ว สารหนู ปรอท ซึ่งทำให้ผู้กินเกิดอาการแพ้ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ระบบการย่อยอาหาร และประสาท

บางส่วนผิดปกติ เกิดโรคโลหิตจาง อ่อนเพลีย ถ้าหากกินบ่อย ๆ เกิดสะสมพิษ อาจเป็นมะเร็ง
ต่อมน้ำเหลือง และอวัยวะส่วนอื่น ๆ ได้

ดังนั้น การเลือกซื้อกุ้งแห้งครั้งต่อไป คงต้องระมัดระวังกุ้งแห้งสีสวย ๆ ที่อาจเป็น
อันตรายต่อสุขภาพของเราได้

(จากวารสารแม่ และเด็ก 2 พฤษภาคม 2536)

บัตร เนื้อหาบทความ
(สำหรับนักเรียน)

ผู้ที่สูบบุหรี่มักติดบุหรี่ อ้างว่าเพื่อคลายความเครียด เพื่อให้คิดออก แต่ที่จริงแล้วบุหรี่นอกจากจะทำความสิ้นเปลืองเงินค่าบุหรี่แล้วยังให้โทษแก่ร่างกายอย่างมากอีกด้วย การอดควันแล้วพ้นออกมาเป็นอันตรายทั้งผู้สูบและผู้อื่นที่ได้รับควันนั้น

ควันที่เกิดจากการเผาไหม้ก๊าซที่เป็นอันตรายต่อระบบประสาทส่วนกลางและหัวใจ ทำให้เส้นเลือดอุดตัน เป็นโรคหัวใจและมะเร็งหลอดลม ผู้ที่สูบบุหรี่ติดต่อกันนานจะไอ หลอดลมอักเสบ เป็นมะเร็งที่หลอดเสียง กินอาหารได้น้อยทำให้เกิดโรคกระเพาะอาหาร

สตรีมีครรภ์ที่สูบบุหรี่ นิโคตินจะทำให้สายรกตีบเล็ก แม่ส่งอาหารไปให้ทารกในครรภ์ได้น้อยลง เด็กอาจตายได้

ผู้ที่มีความตั้งใจแรงกล้าที่จะเลิกสูบบุหรี่ยอมเลิกได้ มีผู้เลิกสูบบุหรี่แล้วร่างกายอ้วนท้วน
ขึ้น เพราะมีความอยากอาหาร

(วารสารฉลาดบริโภค ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2535)

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

เขียนสรุป บทความ

เรื่อง อันตรายในกึ่งแห้งใส่สี

สรุปเนื้อเรื่อง	
<u>ขั้นที่ 1</u> 1. กล่าวถึงเรื่องใด - กึ่งแห้ง และอันตรายในกึ่งแห้งใส่สี 2. มีสาระอย่างไร - กึ่งแห้งเป็นอาหารชนิดหนึ่ง - ชนิดของกึ่งแห้ง - กึ่งแห้งใส่สีที่ไม่ได้รับอนุญาต เป็นอันตรายต่อร่างกาย 3. แนวคิด - ไม่ควรซื้อกึ่งแห้งที่ใส่สี	<u>ขั้นที่ 2</u> กึ่งแห้งเป็นอาหารชนิดหนึ่งที่มีขายทั่วไปอยู่ในท้องตลาด มีทั้งกึ่งแห้งชนิดที่ใส่สีและไม่ใส่สี กึ่งแห้งใส่สีที่ไม่ได้รับอนุญาตจากกองวิเคราะห์อาหาร จะทำให้ผู้กินเป็นอันตราย เพราะมีสารโลหะบางชนิดปนอยู่ ฉะนั้น ถ้าหากเราจะซื้อกึ่งแห้งรับประทาน ไม่ควรซื้อกึ่งแห้งใส่สี

แผนการสอน

ชุดการสอนย่อยที่ 10

การเขียนย่อความจากบทความ

แผนการสอนภาษาไทย

ชุดการสอนเขียนย่อความ

ชุดการสอนย่อยที่ 10

การเขียนย่อความจากบทความ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความจากบทความ เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทความทั้งหมดให้สั้นลง ด้วยสำนวนของนักเรียนเองตามรูปแบบของการย่อความ

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกแนวความคิดของผู้เขียนบทความได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากบทความที่กำหนดได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เขียนย่อความจากบทความเรื่อง กินปลาอย่างมีคุณค่า และกินอะไรก็ไม่ลวกอันตราย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ร้องเพลงทะเลแสนงาม พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงท่าประกอบ
2. บอกจุดประสงค์ให้นักเรียนได้ทราบ

ขั้นสอน (45 นาที)

1. ครูนำแผนภูมิเรื่อง กินปลาอย่างมีคุณค่า ให้นักเรียนทุกคนได้อ่านพร้อม ๆ กัน
2. นักเรียนสรุปตามหัวข้อข้างล่างนี้ บนกระดาน
 - บทความกล่าวถึงเรื่องอะไร
 - มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
 - ให้แนวคิดอะไรกับเรา

3. นักเรียนทุกคนนำบทความที่สรุปบนกระดาน เขียนเป็นย่อความลงในบัตรกิจกรรม
4. นักเรียนส่งผลงาน จากนั้นช่วยกันสรุปเพื่อเป็นแนวเดียวกัน
5. ให้นักเรียนเขียนย่อความจากบทความเรื่อง "กินะหมี่ไม่ลวกอันตราย" ลงในบัตรกิจกรรมเป็นการบ้าน
6. ครูมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีคะแนนสะสมดีเยี่ยม นับตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน ลำดับที่ 1 - 5 ส่วนที่เหลือได้รางวัลชมเชย

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูนำแผนภูมิสรุป รูปแบบการเขียนย่อความจากข่าว นิทาน สำนวน/บทความ สรุปให้นักเรียนทราบอีกครั้งหนึ่ง
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า
 - การเขียนย่อสาระของเรื่อง ต้องเขียนด้วยสำนวนของผู้ย่อเองสั้น ๆ ได้รับความสมบูรณ์ชัดเจน
 - การเขียนสรุป/ย่อความไม่ใช่เครื่องหมายคำพูด (" ")
 - การเขียนสรุป/ย่อความต้องใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3 แทนผู้ที่กล่าวถึงเท่านั้น คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ไม่ใช่

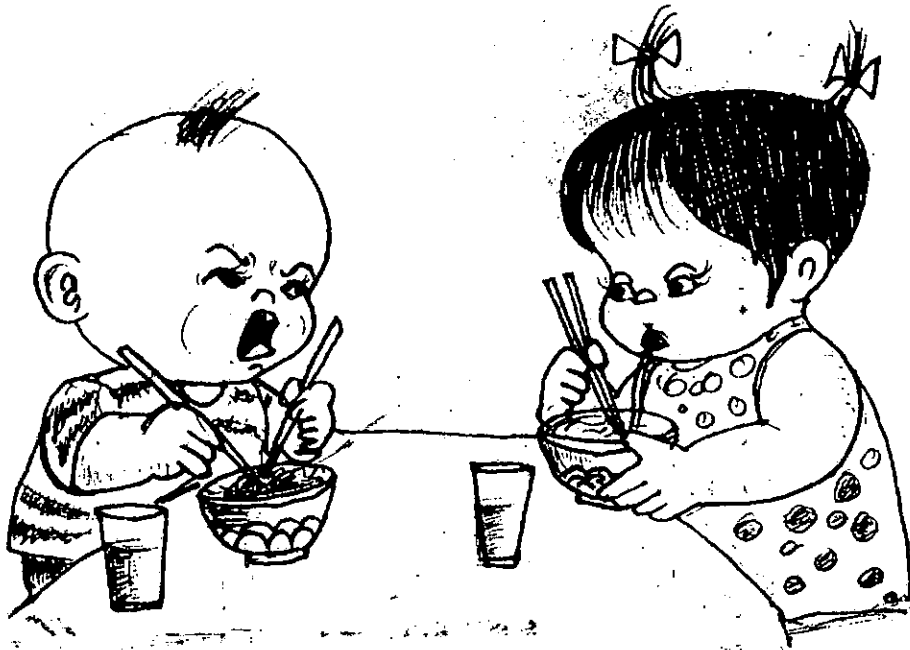
สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิเพลง ทะเลแสนงาม
2. แผนภูมิเรื่อง "การกินลา ร้าอย่างมีคุณค่า"
3. บัตรกิจกรรม
4. บัตรเนื้อหา "กินะหมี่ไม่ลวกอันตราย"
5. แผนภูมิสรุปการเขียนย่อความ
6. รางวัล

การประเมินผล

1. บันทึกผลจากการสังเกตปฏิบัติการร่วมกัน
2. ตรวจแบบฝึกหัด

บัตรเนื้อหาบทความ
(สำหรับนักเรียน)

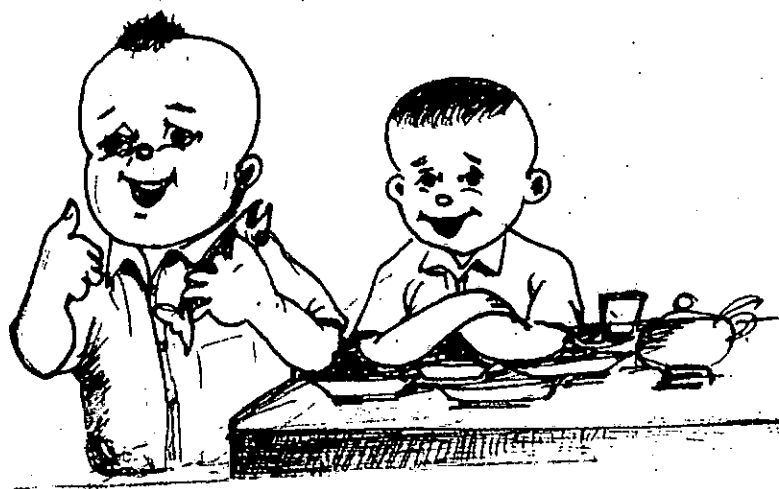
กินะหมี่ไม่ลวกอันตราย

ะหมี่สำเร็จรูปที่วางขายอยู่โดยทั่วไป ถ้าจัดลำดับแล้วอาหารชนิดนี้ เป็นที่นิยมบริโภค อันดับ 8 รองจากขนมประเภทอื่น ๆ ะหมี่ที่เด็กนิยมบริโภคส่วนใหญ่ เป็นชนิดที่มีราคา 1 - 2 บาท มีเฉพาะเส้นะหมี่ไม่มีเครื่องปรุงรส จากการหาคู่ค่าทางอาหารของะหมี่ทั่วไป ที่วางขายในท้องตลาด พบว่า มีแป้งอยู่จำนวนมาก ไม่มีไขมัน มีโปรตีนบ้างเล็กน้อย ถ้าเทียบกับ สารอาหารอื่น ๆ ก็มีคุณค่าเท่ากับข้าวเปล่า ๆ เท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วในแต่ละวัน เด็กควรได้รับ สารอาหาร 5 หมู่ ในจำนวนที่พอเหมาะกับความต้องการของร่างกาย ดังนั้นถ้าเด็กกินะหมี่ สำเร็จรูปอย่างเดียวจะเสี่ยงต่อการขาดสารอาหารได้ โดยเฉพาะแล้วเด็ก ๆ ชอบกินะหมี่ สำเร็จรูปมากและไม่ลวก

ถ้าหากกินะหมี่ที่ไม่ลวกแล้ว ะหมี่จะไปขยายตัวในกระเพาะอาหารและลำไส้ของเด็ก จนทำให้เด็กไม่อยากกินอาหารและจะขาดสารอาหารในที่สุด

(มหาวิทยาลัยขอนแก่น จากหนังสือพิมพ์สยาม 19 สิงหาคม 2536)

บัตรเนื้อหาบทความ
(สำหรับนักเรียน)

กินปลาร้าอย่างมีคุณค่า

"ปลาร้า" เป็นอาหารหมักชนิดหนึ่ง ที่ถูกหลายคนมองว่า เป็นอาหารที่มีวิธีการทำที่ไม่ค่อยสะอาด มีกลิ่นเหม็น แต่ในใจอีกหลายคน ก็ถือว่า เป็นอาหารจานโปรดที่จะเออะไรมาแลกก็ไม่ยอม โดยเฉพาะชาวไทยในภาคอีสานที่ไม่ว่ามีที่ไหน ๆ ก็ต้องมีปลาร้าวางในสำหรับกับข้าวให้ได้เห็นกันอยู่เสมอ

จริงแล้ว "ปลาร้า" ใช่ว่าจะด้อยคุณค่าทางโภชนาการ แต่ทั้งตรงกันข้ามถ้าเรากินปลาร้าที่ไม่เค็มจัด โดยผ่านวิธีการที่สะอาด และ ไม่ลืมที่จะปรุงให้สุก ปลาร้าจานอร่อยก็จะอุดมไปด้วยโปรตีน พอส ๗ กับเนื่อปลาทั่ว ๆ ไป แถมยังมีวิตามินบี 12 เพิ่มเข้ามาอีก

บางคนยังยึดติดอยู่ว่า "ปลาร้าดิบแซ่บกว่าปลาร้าสุก" ความคิดแบบนี้จะทำให้ปลาร้าจานโปรด อาจเต็มไปด้วยพยาธิเป็นของแถมไปด้วย ซึ่งย่อมจะก่อปัญหามากมายกับสุขภาพของคนกินปลาร้าดิบ

ฉะนั้นหากกินปลาร้าให้มีคุณค่า เราควรปรุงให้สุกเสียก่อน
ก่อนที่จะนำไปเป็นอาหารแสนอร่อยของเราต่อไป

จะนั้นหากกินปลาร้าให้มีคุณค่า เราควรปรุงให้สุกเสียก่อน ก่อนที่จะนำไปเป็นอาหาร
 जानेंदेवप्रकृतं ॥ १ ॥

(ทิพาพร ถาวรแก้ว จากกุลสตรี 2536)

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

เขียนสรุปบทความ

เรื่อง กินบะหมี่ไม่ลวกอันตราย

ขั้นที่ 1

1. กล่าวถึงเรื่องใด

- อันตรายจากบะหมี่

2. มีสาระอย่างไร

- เด็กชอบกินบะหมี่ราดากุและไม่วัก
- บะหมี่ราดากุมีคุณค่าทางอาหารน้อย
- การกินบะหมี่ไม่ลวกทำให้ไม่ย่อยกินอาหาร
- กินบะหมี่ราดากุ ๆ และไม่วักอาจเป็นโรคขาดอาหารได้

3. แนวคิด

- ก่อนกินบะหมี่ทุกครั้งควรลวกเสียก่อน

ขั้นที่ 2

เด็กชอบกินบะหมี่ราดากุ ๆ และไม่วัก การกินบะหมี่ที่ราดากุ ๆ และไม่วักอาจทำให้เกิดโรคขาดอาหารได้ เพราะบะหมี่ที่มีราดากุมีคุณค่าทางอาหารน้อย และการกินบะหมี่โดยไม่ลวกเสียก่อนนั้น เส้นบะหมี่จะขยายตัวในลำไส้ภายหลังทำให้ไม่ย่อยกินอาหาร หากเด็ก ๆ กินนานเข้า ก็อาจจะเป็นโรคขาดอาหารได้ในที่สุด ดังนั้นก่อนกินบะหมี่ทุกครั้งควรลวกเสียก่อน

ขั้นที่ 3 การย่อทความ

ย่อทความเรื่อง กินะหมี่ไม่ลวกอันตราย ของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จาก หนังสือพิมพ์สยาม ฉบับวันที่ 19 สิงหาคม 2536 ความว่า

เด็ก ๆ ชอบกินะหมี่ราคาถูก ๆ และไม่ลวก การกินะหมี่ที่ราคาถูก ๆ
และไม่ลวกอาจทำให้เกิดเป็นโรคขาดอาหารได้ เพราะะหมี่ที่มีราคาถูก
มีคุณค่าทางอาหารน้อยและการกินะหมี่โดยไม่ลวกเสียก่อนนั้น เส้นหมี่จะ
ขยายตัวในลำไส้ภายหลัง ทำให้ไม่ย่อยากอาหาร หากเด็ก ๆ กินจนเข้า
ก็อาจจะเป็นโรคขาดอาหารได้ในที่สุด ดังนั้นก่อนกินะหมี่ทุกครั้งควรลวก
เสียก่อน

แนวเฉลยคำตอบ

(สำหรับครู)

ชื่อ การกินปลาร้าอย่างมีคุณค่า จาก มุลนิธิหมอชาวบ้าน	
สรุปสาระ	
<u>ขั้นที่ 1</u> คำขั้นต้น (เกี่ยวกับเรื่องอะไร) - ปลาร้า - คุณประโยชน์ของปลาร้า สาระ - ปลาร้าเป็นอาหารหมัก - คุณประโยชน์ของปลาร้า - การนำเอาปลาร้ามาปรุงเป็นอาหาร แนวความคิด - กินปลาร้าอย่างมีคุณค่า ต้องปรุงให้สุก	<u>ขั้นที่ 2</u> ปลาร้าเป็นอาหารหมักที่คนทั่วไปชอบรับประทานโดยเฉพาะคนไทยทางภาคอีสาน ปลาร้ามีคุณค่าอาหาร ไม่ด้อยไปกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ หากเราได้นำมาปรุงให้สุก และสะอาดเสียก่อน ก่อนรับประทาน เพราะปลาร้าอุดมไปด้วยโปรตีน และวิตามิน บี 12 ดังนั้นหากเราจะกิน ปลาร้าให้มีคุณค่าก็ควรต้องปรุงให้สุกเสียก่อน

บัตรกิจกรรม

(สำหรับนักเรียน)

กลุ่มที่...../ ชื่อ - สกุล.....

ขั้นที่ 3

การเขียนย่อความ

(แนวเจลย)

ย่อ บทความ เรื่อง กินปลาร้าอย่างมีคุณค่า
ของ ทิพาพร ถาวรแก้ว จาก มูลนิธิหมอชาวบ้าน ความว่า
ปลาร้าเป็นอาหารหมักชนิดหนึ่งที่คนทั่วไปชอบรับประทาน โดยเฉพาะคนไทย
ทางภาคอีสาน ปลาร้ามีคุณค่าทางอาหาร ไม่ด้อยไปกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ
หากเราได้นำมาปรุงให้สุกและสะอาดเสียก่อนก่อนที่จะรับประทาน เพราะปลาร้า
อุดมไปด้วยโปรตีนและวิตามิน บี 12 ดังนั้นถ้าเราจะรับประทานปลาร้าให้มีคุณค่า
ก็ควรต้องปรุงให้สุกเสียก่อน

บัตรกิจกรรม
 (สำหรับนักเรียน)

10.

๕๘
บันทึก 3

การเขียนย่อความ

ย่อ.....เรื่อง.....ของ.....
จาก.....ความว่า

[illegible]

เพลง ทะเลแสนงาม

ไอ้ทะเลแสนงาม	ฟ้าสีครามสดใส
มองเห็นเรือใบ	แล่นอยู่ในทะเล
หาดทรายงามเพียบ	ดูดีดูหม่ปลา
กุ้งหอยนานา	อยู่ในท้องทะเล

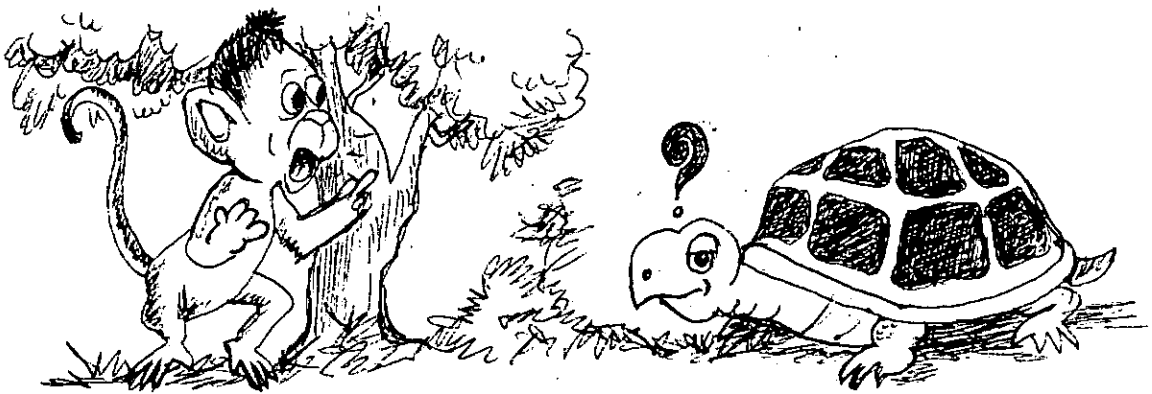
ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ
- คู่มือการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 45 นาที
2. ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่องข้างล่างนี้แล้วเขียนย่อความอย่างมีรูปแบบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. ควรอ่านอย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง

ลิงกับเต่า

ลิงตัวหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ริมชายฝั่งแห่งหนึ่ง ทุก ๆ วันมันมักจะไต่ลงมาจากต้นไม้ นั้นมายังริมฝั่งและเฝ้ามองไปยังฝั่งตรงข้าม ซึ่งมีต้นไม้ขึ้นเขียวชะอุ่ม มีผลไม้ดกสะพรั่ง มันคิดว่าถ้ามันได้ข้ามไปฝั่งโน้นเมื่อไหร่ มันจะเก็บผลไม้พวกนั้นกินเสียให้หมดเสีย

ยี่งนานวันเข้า เจ้าลิงก็เกิดความร้อนรนใจยิ่งนัก มันกระวนกระวายใจเป็นที่สุด จนกระทั่งมีเจ้าเต่าตัวหนึ่งเดินผ่านมาทางนั้นเข้าพอดี มันจึงเกิดความคิดขึ้นอย่างหนึ่ง มันดีใจมาก รีบไต่ลงมาจากต้นไม้ทันที แล้วพูดกับเต่าว่า

"สวัสดีคุณเต่าเพื่อนรัก ที่ฝั่งโน้นมีต้นไม้ใหญ่ ๆ หลายต้น แต่ละต้นมีผลไม้มากมาย ถ้าคุณเต่าพาเราข้ามไปฝากโน้น เมื่อเราเก็บผลไม้ได้ เราจะแบ่งให้ท่านบ้าง" เจ้าเต่าได้ฟังก็ผงกหัวหงิก ๆ

เจ้าลิงเห็นเต่าแสดงท่าทางเห็นด้วยเช่นนั้นก็ไม่รอช้า รีบกระโดดขึ้นไบนหลังเต่าทันที
 เต่าก็พาลิงข้ามไปอีกผากหนึ่ง จนกระทั่งใกล้จะถึงฝั่งเจ้าลิงผู้มีใจร้อนรอนอยู่แล้วก็รีบกระโดด
 เพื่อจะขึ้นฝั่งให้เร็วที่สุด แต่นิจจา... ความที่เจ้าลิงมีใจร้อนรอนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้มัน
 คาคะเนระยะฝั่งผิดไป จึงพลัดพลัดตกลงไปในน้ำที่กำลังเชี่ยวกราก กระแสน้ำได้พัดพามัน
 จมหายไปนพริบตาตัวเอง

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ถ้าทำสิ่งใดใจร้อนมักเกิดความเสียหายได้

คู่มือการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความประเภทนิทาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำแนะนำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ให้เวลาทำ 45 นาที
มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน

2. ก่อนดำเนินการสอบ ครูควรชี้แจงหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนให้นักเรียน
ได้ทราบ

3. การตรวจให้คะแนน

ผู้ตรวจต้องอ่านผลงานของนักเรียนทุกคน แล้วพิจารณาให้คะแนนเป็นส่วน ๆ

กล่าวคือพิจารณาส่วนที่ 1 ของทุกคนให้ครบก่อนจึงจะพิจารณาส่วนที่ 2 ตามลำดับ

ส่วนที่ 1 คะแนนเต็ม 18 คะแนน ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเขียน	9 คะแนน
2. การใช้ภาษา	6 คะแนน
3. การเขียนสะกดคำ	3 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน

รวมทั้งสิ้น 30 คะแนน

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

รูปแบบการเขียน

คะแนนเต็ม 9 คะแนน

1. เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้อง

3 คะแนน

โดยเขียนได้ดังนี้

ย้อนิทาน เรื่องลิงกับเต่า ของ อิศวีน อรุณแสง

จาก ชุดหนังสือเล็ก อันดับที่ 12 ความว่า

2. ข้อความที่ย่อ ไม่ีลักษณะ เป็นบทสนทนาหรือ ไม่มีเครื่องหมาย

คำพูด 3 คะแนน

3. ไม่ลอกเอาสรพนามบุรุษที่ 1, 2 มาใช้ 3 คะแนน

รายการใดรายการหนึ่ง ไม่ถูกต้องให้รายการนั้น 0 คะแนน

การใช้ภาษา

คะแนนเต็ม 6 คะแนน

1. เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้เข้าใจ

ตลอดเรื่อง 6 คะแนน

2. เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้ชัดเจน

ประมาณ 2 ใน 3 ของเรื่อง 5 คะแนน

3. เขียนประโยคพุ่มเพื่อยสื่อความหมายได้ชัดเจนประมาณ

1 ใน 2 ของเรื่อง 3 คะแนน

4. เขียนประโยคไม่รัดกุม สื่อความหมายไม่ชัดเจน

1 คะแนน

การเขียนสะกดคำ

คะแนนเต็ม 3 คะแนน

1. เขียนถูกต้องทั้งหมด

3 คะแนน

2. เขียนผิดไม่เกิน 3 คำ

2 คะแนน

3. เขียนผิดเกิน 3 - 5 คำ

1 คะแนน

4. เขียนผิดเกิน 5 คำขึ้นไป

0 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ

คะแนนเต็ม 12 คะแนน

เขียนเนื้อเรื่องย่อได้ใจความสำคัญของเรื่องครบตาม

ส่วนของคำถามว่า ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน

เพราะเหตุใด ผลเป็นอย่างไร

12 คะแนน

การให้คะแนนเนื้อเรื่องย่อ แบ่งตามส่วนของคำถาม

ที่กำหนดข้างบนนี้ ส่วนละ 2 คะแนน หากไม่มีส่วนใด

ให้ส่วนนั้น

0 คะแนน

คู่มือการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความประเภทข่าว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำแนะนำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ให้เวลาทำ 45 นาที
มีคะแนนเต็ม 25 คะแนน

2. ก่อนดำเนินการสอบ ครูควรชี้แจงหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนให้นักเรียน
ได้ทราบ

3. การตรวจให้คะแนน

ผู้ตรวจต้องอ่านผลงานของนักเรียนทุกคน แล้วพิจารณาให้คะแนนเป็นส่วน ๆ

กล่าวคือพิจารณาส่วนที่ 1 ของทุกคนให้ครบก่อนจึงจะพิจารณาส่วนที่ 2 ตามลำดับ

ส่วนที่ 1 คะแนนเต็ม 13 คะแนน ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเขียน 4 คะแนน

2. การใช้ภาษา 6 คะแนน

3. การเขียนสะกดคำ 3 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน

รวมทั้งสิ้น 25 คะแนน

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

รูปแบบการเขียน

คะแนนเต็ม 4 คะแนน

เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้องโดยเขียน ดังนี้

ยอข่าว เรื่อง..... จาก.....ความว่า

การใช้ภาษา

คะแนนเต็ม 6 คะแนน

1. เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้เข้าใจ

ตลอดเรื่อง

6 คะแนน

คู่มือการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความประเภทบทความ/สารคดี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำแนะนำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ให้เวลาทำ 45 นาที
มีคะแนนเต็ม 25 คะแนน

2. ก่อนดำเนินการสอบ ครูควรชี้แจงหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนให้นักเรียน
ได้ทราบ

3. การตรวจให้คะแนน

ผู้ตรวจต้องอ่านผลงานของนักเรียนทุกคน แล้วพิจารณาให้คะแนนเป็นส่วน ๆ
กล่าวคือพิจารณาส่วนที่ 1 ของทุกคนให้ครบก่อนจึงจะพิจารณาส่วนที่ 2 ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 คะแนนเต็ม 13 คะแนน ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเขียน	4 คะแนน
2. การใช้ภาษา	6 คะแนน
3. การเขียนสะกดคำ	3 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน

รวมทั้งสิ้น 25 คะแนน

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1

รูปแบบการเขียน

คะแนนเต็ม 4 คะแนน

เขียนคำขึ้นต้นได้ถูกต้องโดยเขียน ดังนี้

ย่อ สารคดี/บทความ เรื่อง.....ของ.....

จาก.....ความว่า

การใช้ภาษา

คะแนนเต็ม 6 คะแนน

1. เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้เข้าใจ
ตลอดเรื่อง 6 คะแนน
2. เขียนประโยคได้รัดกุมและสื่อความหมายได้ชัดเจน
ประมาณ 2 ใน 3 ของเรื่อง 5 คะแนน
3. เขียนประโยคห่มเพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจนประมาณ
1 ใน 2 ของเรื่อง 3 คะแนน
4. เขียนประโยคไม่รัดกุม สื่อความหมายไม่ชัดเจน 1 คะแนน

การเขียนสะกดคำ

คะแนนเต็ม 3 คะแนน

1. เขียนถูกต้องทั้งหมด 3 คะแนน
2. เขียนผิดไม่เกิน 3 คำ 2 คะแนน
3. เขียนผิดเกิน 3 - 5 คำ 1 คะแนน
4. เขียนผิดเกิน 5 คำขึ้นไป 0 คะแนน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่องย่อ

คะแนนเต็ม 12 คะแนน

1. เขียนข้อความขึ้นต้นของเรื่องที่ย่อได้ถูกต้อง
โดยเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่ย่อ 3 คะแนน
 2. สาระของเรื่องที่ย่อ 6 คะแนน
 - 2.1 เขียนได้ครบ 6 คะแนน
 - 2.2 เขียนได้ 2 ใน 3 ของเรื่อง 5 คะแนน
 - 2.3 เขียนได้ 1 ใน 2 ของเรื่อง 3 คะแนน
 - 2.4 เขียนได้น้อยกว่า 1 ใน 2 ของเรื่อง 2 คะแนน
 - 2.5 ไม่มีสาระสำคัญของเรื่อง 1 คะแนน
 3. แนวความคิด โดยเขียนสรุปความคิดเห็นที่ได้
จากสาระของเรื่องไว้ตอนท้ายเรื่องย่อ 3 คะแนน
- ถ้าไม่มีข้อความส่วนใดตามที่กำหนดในข้อ 1, 2 และ 3
ให้ส่วนนั้น 0 คะแนน

ภาคผนวก ค

- ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจการเขียนย่อความ

ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (rit)

เลขที่	คะแนนครั้งที่ 1	คะแนนครั้งที่ 2			
	X	Y	XY	X ²	Y ²
1	19	22	418	361	484
2	28	26	728	784	676
3	20	17	340	400	289
4	20	21	420	400	441
5	19	22	418	361	484
6	21	18	378	441	324
7	19	22	418	361	484
8	20	18	360	400	324
9	21	24	504	441	576
10	19	17	323	361	289
11	18	21	378	324	441
12	19	23	437	361	529
13	18	17	306	324	289
14	18	20	360	324	400
15	24	25	600	576	625
16	24	22	528	576	484
17	24	21	504	576	441
18	17	19	323	289	361
19	18	20	360	324	400
20	29	27	783	841	729
21	26	25	650	676	625
22	19	20	380	361	400

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	คะแนนครั้งที่ 1 X	คะแนนครั้งที่ 2 Y	XY	X ²	Y ²
23	19	22	418	361	484
24	18	16	288	324	256
25	18	18	324	324	324
26	19	17	323	361	289
27	19	22	418	361	484
28	18	20	360	324	400
29	20	23	460	400	529
30	27	25	675	729	625
N=30	ΣX=618	ΣY=630	ΣXY=13182	ΣX ² =13046	ΣY ² =13486

จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{30(13182) - (618)(630)}{\sqrt{[30(13046) - (618)^2][30(13486) - (630)^2]}} \\
 &= \frac{395460 - 389340}{\sqrt{[391380 - 381924][404580 - 396900]}} \\
 &= \frac{6120}{\sqrt{72622080}} \\
 &= 0.74
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74

ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจการเขียนย่อความจากนิทาน

เลขที่	คะแนนจากผู้ตรวจ	คะแนนจากผู้ตรวจ	XY	X ²	Y ²
	คนที่ 1 X	คนที่ 2 Y			
1	19	21	399	391	441
2	28	31	368	784	961
3	20	21	420	400	441
4	20	21	420	400	441
5	19	18	342	361	324
6	21	25	525	441	625
7	19	18	342	361	324
8	20	16	320	400	256
9	21	17	357	441	289
10	19	22	418	361	484
11	18	16	288	324	256
12	19	18	342	361	324
13	18	19	342	324	361
14	18	22	396	324	484
15	24	24	576	576	576
16	24	26	624	576	676
17	24	22	528	576	484
18	17	19	323	289	361
19	18	15	270	324	225
20	29	29	841	841	841
21	26	21	546	676	441

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	คะแนนครั้งที่ 1 X	คะแนนครั้งที่ 2 Y	XY	X ²	Y ²
22	19	20	380	361	400
23	19	18	342	361	324
24	18	18	324	324	324
25	18	19	342	324	361
26	19	21	399	361	441
27	19	22	418	361	484
28	18	18	324	324	324
29	20	24	480	400	576
30	27	19	783	729	841
N=30	ΣX=618	ΣY=630	ΣXY=13279	ΣX ² =13046	ΣY ² =13690

จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{30(13279) - (618)(630)}{\sqrt{[30(13046) - (618)^2][30(13690) - (630)^2]}} \\
 &= \frac{398370 - 389340}{\sqrt{[391380 - 381924][410700 - 396900]}} \\
 &= \frac{9030}{\sqrt{130492800}} \\
 &= 0.79
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นความเชื่อมั่นการตรวจการเขียนย่อความจากนิทาน เท่ากับ 0.79

ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจการเขียนย่อความจากข่าว

เลขที่	คะแนนจากผู้ตรวจ	คะแนนจากผู้ตรวจ	XY	X ²	Y ²
	คนที่ 1	คนที่ 2			
	X	Y			
1	19	19	361	361	361
2	12	13	156	144	169
3	11	12	132	121	144
4	8	9	72	64	81
5	20	19	380	400	361
6	15	14	210	225	196
7	21	20	420	441	400
8	14	13	182	196	169
9	21	18	378	441	324
10	18	17	306	324	289
11	19	18	342	361	324
12	16	12	192	256	144
13	19	15	285	361	225
14	15	15	225	225	225
15	11	11	121	121	121
16	12	13	156	144	169
17	14	15	210	196	225
18	10	10	100	100	100
19	12	11	132	144	121
20	16	16	256	256	256
21	13	12	156	169	144

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	คะแนนครั้งที่ 1 X	คะแนนครั้งที่ 2 Y	XY	X ²	Y ²
22	8	6	48	64	36
23	15	12	180	225	144
24	14	16	224	196	256
25	20	18	360	400	324
26	17	17	289	289	289
27	15	12	180	225	144
28	12	10	120	144	100
29	12	8	96	144	64
30	19	16	304	361	256
N=30	ΣX=448	ΣY=417	ΣXY= 6573	ΣX ² = 7098	ΣY ² = 6161

จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 &= \frac{30(6573) - (448)(417)}{\sqrt{[30(7098) - (448)^2][30(6161) - (417)^2]}} \\
 &= \frac{197190 - 186816}{\sqrt{[212940 - 200704][184830 - 173889]}} \\
 &= \frac{10374}{\sqrt{133874076}} \\
 &= 0.89
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นความเชื่อมั่นการตรวจการเบี่ยงเบนความจากข่าว เท่ากับ 0.89

ตารางหาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจการเขียนย่อความจากสารคดี/บทความ

เลขที่	คะแนนจากผู้ตรวจ	คะแนนจากผู้ตรวจ	XY	X ²	Y ²
	คนที่ 1 X	คนที่ 2 Y			
1	17	19	323	289	361
2	13	11	143	169	121
3	18	16	188	324	256
4	14	10	140	196	100
5	21	17	357	441	289
6	16	16	256	256	256
7	19	16	304	361	256
8	13	11	143	169	121
9	14	11	154	196	121
10	10	9	90	100	81
11	21	17	357	441	289
12	15	11	165	225	121
13	11	11	121	121	121
14	9	9	81	81	81
15	15	12	180	225	144
16	10	9	90	100	81
17	13	9	117	169	81
18	21	18	378	441	324
19	16	14	224	256	196
20	10	9	90	100	81
21	13	9	117	169	81

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	คะแนนครั้งที่ 1	คะแนนครั้งที่ 2			
	X	Y	XY	X ²	Y ²
22	14	12	168	196	144
23	14	11	154	196	121
24	16	14	224	256	196
25	17	15	255	289	225
26	12	10	120	144	100
27	14	13	182	196	169
28	11	7	77	121	49
29	7	6	42	49	36
30	11	9	99	121	81
N=30	$\Sigma X=425$	$\Sigma Y=361$	$\Sigma XY= 5439$	$\Sigma X^2= 6397$	$\Sigma Y^2= 4683$

จากสูตร

$$r = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 &= \frac{30(5439) - (425)(361)}{\sqrt{[30(6397) - (425)^2][30(4683 - 361)^2]}} \\
 &= \frac{193170 - 153425}{\sqrt{[191910 - 180625][140490 - 130321]}} \\
 &= \frac{9745}{\sqrt{1144757165}} \\
 &= 0.91
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นความเชื่อมั่นการตรวจการเขียนย่อความจากสารคดี/บทความเท่ากับ 0.91

ภาคผนวก ง

- แบบประเมินชุดการสอนเขียนย่อความ
- แบบสำรวจความสนใจในการอ่านเรื่อง

แบบประเมินชุดการสอนเขียนย่อความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง แบบประเมินชุดการสอนเขียนย่อความฉบับนี้ ประกอบด้วย

1. คู่มือครู
2. แผนการสอน
3. สื่อประกอบบทเรียน
4. การประเมินผล ได้แก่ แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ

ขอให้ท่านโปรดพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในแต่ละส่วน โดยเขียนเครื่องหมาย /

ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความที่กล่าวนั้นมีมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความที่กล่าวนั้นมีมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความที่กล่าวนั้นมีปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความที่กล่าวนั้นมีน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความที่กล่าวนั้นมีน้อยที่สุด

คู่มือครู

1. เส้นแนวทางในการใช้ชุดการสอนชัดเจน

2. ครูสามารถนำชุดการสอนไปใช้ได้

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

แผนการสอน

1. จุดประสงค์

1. ระบุข้อความชัดเจน

2. ระบุพฤติกรรมที่สังเกตได้

3. ระบุพฤติกรรมครอบคลุม

4. เป็นจุดประสงค์ที่สามารถประเมินได้

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. เรียงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปยาก
2. ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
3. ปฏิบัติตามได้
4. ได้รับความสนใจของผู้เรียน
5. มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

เนื้อหา

1. เหมาะสมกับวัย
2. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

สื่อประกอบบทเรียน

1. เหมาะสมกับเนื้อหา
2. ได้รับความสนใจ
3. ผลิตได้ง่าย
4. มีจำนวนพอเหมาะ
5. สะดวกต่อการนำไปใช้

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล1. แบบฝึกหัด

1. เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
2. วิธีการฝึกเหมาะสมกับจุดประสงค์
3. รูปภาพเข้าใจผู้เรียน
4. มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน
5. เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ

2. แบบทดสอบ

1. เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน
2. วัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
3. เกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนมีความชัดเจน

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบสำรวจความสนใจในการอ่านเรื่อง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความสนใจของนักเรียน
ที่มีต่อเนื้อเรื่องแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

ประเภท	เรื่อง	ระดับความสนใจ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
นิทาน						
นิทานประกอบภาพ						
สารคดี						
บทความ						

ภาคผนวก จ

รายชื่อเรื่องที่น่าสนใจให้เด็กเรียนได้ฝึกปฏิบัติการเขียนย่อความ

รายชื่อเรื่องที่นำมาให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการเขียนย่อความ

เรียงลำดับเรื่องที่นำเสนอในแต่ละประเภท

ประเภท	ลำดับที่	เรื่อง	ที่มา
นิทาน	1	แรงกตัญญู	ศรีไทย นามวงศ์พรหม นิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง หน้า 23 - 24
	2	بابที่รังแกสัตว์	เจตน์ เจริมพุดติลลุลย์ นิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง หน้า 255 - 256
	3	หุ่นน้อยผู้กล้าหาญ	กรมวิชาการ หนังสืออ่านประกอบบทเรียนใน ระดับประถม หน้า 5 - 6
	4	ผจญจงอาง	ชัย เรื่องศิลป์ ชุมนุมเรื่องจริงและนิทาน หน้า 65 - 70
	5	น้ำฝนกับภูเข	พร พิทยา นิทานอีสป 300 เรื่อง หน้า 176
	6	นกอินทรีกับ สุนัขจิ้งจอก	ดร.ฉัตร ๗ แห่งประสานมิตร นิทานอีสป หน้า 82
	7	ผู้เสียด้วยร่ม	ชัย เรื่องศิลป์ เล่มเดิม หน้า 119
	8	สอนลูกให้เป็นใจ	ขุนสัมฤทธิ์ วรรณการ แบบฝึกหัดแต่งความ บ.4 หน้า 25 - 26
	9	ความโลภ	ยุทธ เดชคำรณ นิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง หน้า 251 - 252
	10	ความผิย้อมรู้ได้	นิยม รัชชเดช นิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง หน้า 73 - 74

ประเภท	ลำดับที่	เรื่อง	ที่มา
นิทานประกอบ ภาพ	1	สองเกลอผจญภัย	อักษรภาพนิทานอีสป
	2	เต่าเจ้าเล่ห์	อักษรภาพนิทานอีสป
	3	โรบินสันผจญภัย	อักษรภาพนิทานนานาชาติ
	4	อีกาผู้โง่เขลา	อักษรภาพนิทานอีสป
	5	ช้างผู้หยิ่งผยอง	อักษรภาพนิทานอีสป
สารคดี	1	ต้นไม้ให้ออกซิเจน แก่เรา	กระทรวงศึกษาธิการ แบบเรียนวิทยาศาสตร์ เบื้องต้น เล่ม 4 ชั้น ป.4 หน้า 32
	2	พระยาพิชัยดาบหัก	กรมวิชาการ แบบเรียนสังคมศึกษา ภูมิศาสตร์- ประวัติศาสตร์ ชั้น ป.4 หน้า 76
	3	การแต่งกาย	กรมวิชาการ ดัดแปลงจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชั้น ป.3 - 4 หน้า 9
	4	การอนุรักษ์ ธรรมชาติ	กรมวิชาการ ดัดแปลงจากแบบเรียนวิทยาศาสตร์ เบื้องต้น ป.4 หน้า 19
	5	ท้าวสุรนารี	กรมวิชาการ วิชาสังคมศึกษา ภูมิศาสตร์- ประวัติศาสตร์ ป.5 หน้า 80
	6	ปลาวาฬ ไม้เท้าปลา	ช. กฤษณา, สตรีสารภาคพิเศษ ฉบับที่ 17 ก.ค. 36 หน้า 22
	7	โรคกระเพาะ อาหาร	ธนารักษ์ พ.ย. - ธ.ค.35 หน้า 117 - 118
	8	กำแพงเมืองจีน	สตรีสาร ภาคพิเศษ ฉบับที่ 19 ก.ค.36 หน้า 24

ประเภท	ลำดับที่	เรื่อง	ที่มา
บทความ	9	คำานเจตีย์ สามองค์	อธยา สายศิลป์ ปริชญานิพนธ์ กค.ม. 2526 หน้า 236
	10	สู้กับโรคผิวหนัง	ชัยพฤกษ์การ์ตูน ฉบับ พ.ค.2536 หน้า 73
	1	อันตรายนกั้งแห้ง ไล่สี	มูลนิธิหมอชาวบ้าน แม่และเด็ก 2 ฉบับ พ.ค.36 หน้า 73
	2	กินปลาอย่างมี คุณค่า	ทิพาพร ถาวรแก้ว กุลสตรี 527 ธ.ค.35 หน้า 161
	3	บุหรี	ฉลาดบริโภค พ.ค.-ส.ค.35 หน้า 45
	4	กินกะหล่ำปลี อันตราย	หนังสือพิมพ์สยาม ฉบับ 19 ส.ค.36
	5	เราอาจตาย พร้อมแมลง	กฤษฎา ชุตินา ชุตินาแวตล้อม หน้า 17
	6	น้ำอัดลมอันตราย	สุวิทย์ พนมวัน แม่และเด็ก 2 ฉบับ พ.ค.36 หน้า 49

นกอินทรีกับสุนัขจิ้งจอก

แม่นกอินทรีตัวหนึ่งกำลังบินมองหาอาหาร พบลูกสุนัขจิ้งจอกกำลังหลบอยู่กลางแจ้ง
แม่นกอินทรีโฉบลงมาเอาลูกสุนัขไป แม่สุนัขจิ้งจอกมาเห็นเข้าพอดีก็ร้องไห้ให้น้ำตานองหน้า
ขอให้แม่นกอินทรีไว้ชีวิตลูกของมัน และร่ำพินาศว่า "คิดถึงหัวอกฉันบ้างซิ ฉันเป็นแม่ซึ่งเสียลูกไป
กรุณาฉันเถอะ หรือว่าท่านไม่เคยมีลูก..."

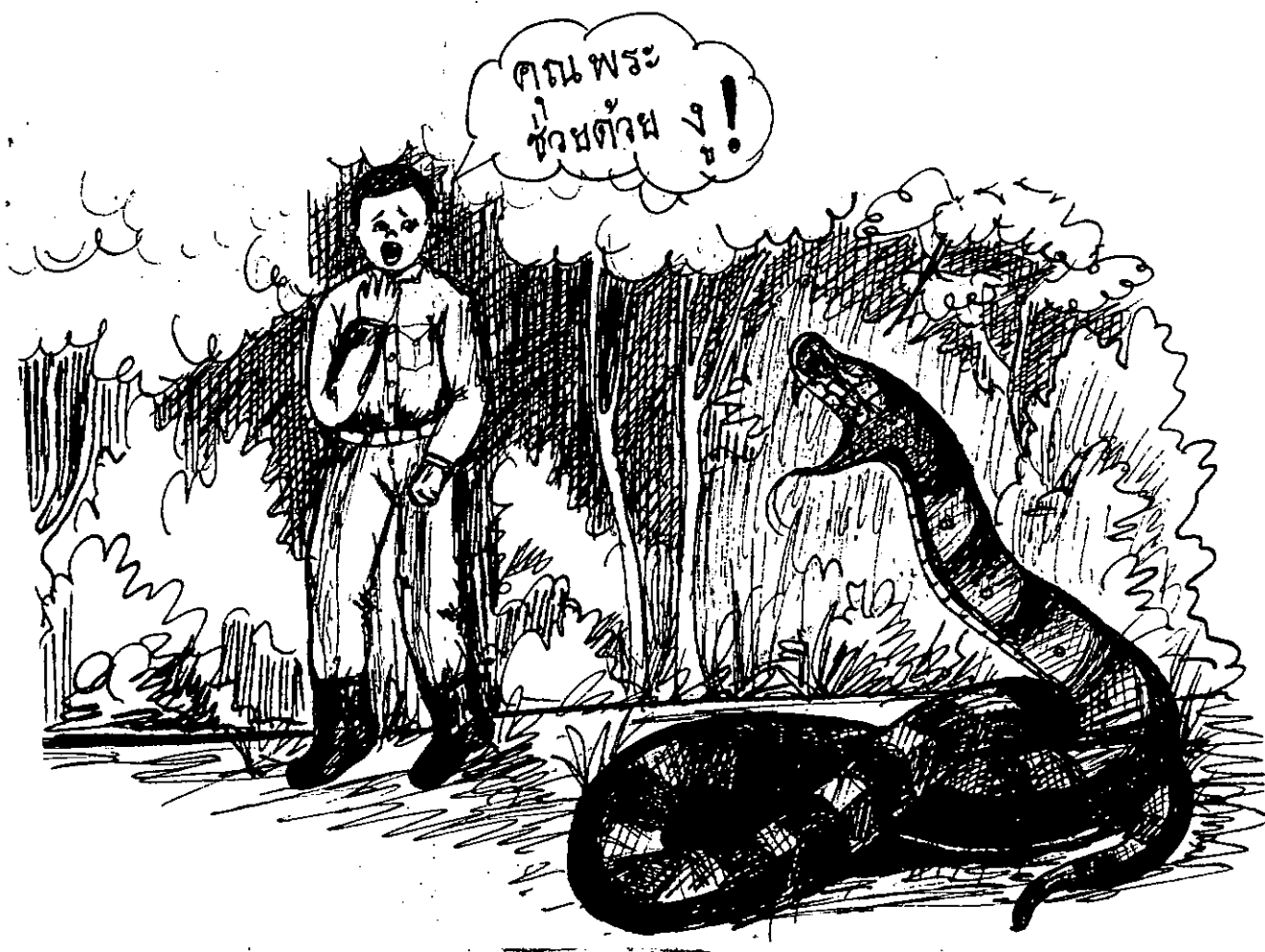
แต่แม่นกอินทรีถือว่าตนเองมีรังอยู่ในที่สูงและนำลูกสุนัขจิ้งจอกไปให้ลูกของมันกิน
วันต่อมา แม่นกอินทรีบินหาเหยื่อดังเช่นเคยปฏิบัติ ได้เลื้อยเห็นคนกำลังย่างเนื้อพะพะ มันจึง
โฉบลงไปเอาพะพะย่างชิ้นใหญ่ขึ้นมาไว้ในรังของมัน แต่เป็นการเคราะห์ร้ายที่มีถ่านไฟติดมาด้วย
จึงทำให้รังของมันเกิดไฟไหม้ ลูกนกอินทรีซึ่งยังบินไม่ได้ พยายามจะหนีไฟ แต่แล้วก็ถูกไฟคลอก
ตายและตกลงไปเข้าปากสุนัขที่เฝ้าคอยอยู่เบื้องล่าง

สู้เสือด้วยร่ม

หญิงชาวบ้านคนหนึ่ง เดินทางร่มใบเก็บเห็ดในป่าใกล้หมู่บ้าน ขณะนั้นฝนตกพรำ ๆ เมื่อถึงที่มีเห็ดเธอหุบร่มแล้วลงมือเก็บเห็ด เก็บได้จนเต็มก๊วยมือ จึงเอาเห็ดใส่กระจาด พอเงยหน้าขึ้นก็เห็นเสือโคร่งตัวใหญ่เดินเข้ามาหา เธอตกใจสุดขีดแต่ก็ยังมีสติอยู่ จะหนีก็หนีไม่ทันจึงลงนั่งยอง ๆ แล้วใช้ร่มเป็นอาวุธป้องกันตัว โดยชี้ปลายร่มไปทางเสือ เสือโคร่งเดินมาอีกเพียงสองวาก็จะถึงตัว เธอจึงกางร่มออกเสียงดังพริบ ภาพที่ร่มกางออกอย่างกระแทกทัน ประกอบกับเสียงดังพริบ ทำให้เสือโคร่งชะงักทันที ทำทางมันตกใจมากแต่ความหิวทำให้มันจ้องดูร่มอยู่ครู่หนึ่ง เมื่อเห็นร่มไม่ทำอันตราย มันก็เดินเข้ามารวมแยกเขี้ยวเข้าหาเหยื่อ

ฝ่ายหญิงใจกล้าก็ทำเสียงขู่คารามบ้าง แล้วขยับร่มกลับไปบนพื้นดิน โดยให้ร่มบังตัวไว้เสมอ เสือโคร่งพยายามเดินวนรอบ ๆ เหยื่อ เพื่อดูว่าเป็นสัตว์อะไร แต่หญิงนั้นก็กลับร่มบังหน้าไว้เสมอ จนเสือก็กลัวหันหลังเดินกลับไป เธอจึงรอดตายด้วยความใจกล้า

ผจญงูจงอาง

แจ่มเป็นพนักงานประจำหน่วยบำรุงทางเขาเต่า มีหน้าที่ซ่อมบำรุงรถไฟบริเวณสถานีเขาเต่า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันนั้นเขาตั้งใจจะไปทางหลวงแต่ต้องเดินผ่านป่า เขาไม่มีอาวุธติดตัวไปเลย คิดว่าคงไม่มีสัตว์ร้าย แต่แล้วเขาก็ต้องตกใจสุดขีดจนลุกชู้ เมื่อเห็นงูจงอางสีดำนกมเลื่องขนาดใหญ่นอนอยู่ห่างจากเขาเพียงวาเดียว ตาของมันก็กำลังจ้องมองเขาอยู่ เขารู้ว่างูจงอางดุร้ายและมีพิษมากกว่างูเห่า เขากอยหลังอย่างรวดเร็วยังไม่ทันได้วิ่งก็เลื้อยตามมามาติด ๆ

แจ่มเคยได้ยินว่า เกล้งงูจงอางไล่กวาดคน มันเลื้อยเร็วมาก คนมักจะหนีไม่ทันเขาจึงเลิกคิดหันหลัง เปลี่ยนมาคิดถอยหลังหนี เขาพยายามคุมสติไว้ ปากก็ท่องคาถาขอความคุ้มครองจากพระพุทธเจ้า เพราะว่าตัวอยู่ในระดับเดียวกับหน้าของเขา เขากลัวงูก็หันหน้าจึงยกเท้าซ้ายขึ้นขวางไว้ ซึ่งสวมรองเท้าบูตขึ้นเป็นโล่ แล้วกระโดดถอยหลังที่ละก้าวด้วยท่าข้างเดียว ผ่ายงูก็ตามมามาติด ๆ และบู่คังฟิด ๆ

เขาอาศัยจับต้นไม้เวลากระโดดถอยหลัง ถ้าเขาหยุดงูก็หยุด เมื่อถอยได้ประมาณห้าวา ก็พบต้นไม้ขนาดเล็กกว่าได้รอบพอดี และยอต้นไม้ไม่สูงนัก เขาจับยอไม้คิดไปผูกหน้างูเดิมที่มันตกใจถอยไปราวสองวา เขารีบเอาเท้าซ้ายลงและรีบวิ่งหนีสุดแรง เมื่อหันมามองก็เห็นงูไล่มาติด ๆ จนเขาวิ่งออกมาพ้นป่า งูหยุดไล่ตาม เขายังเก็บรองเท้าบูตคู่ที่นั้นเอาไว้และพูดว่า "ถ้าไม่ได้เจ้าคู่นี้ ชีวิตคงไม่รอดแน่"

(ชัย เรื่องศิลป์ จากชุมนุมเรื่องจริงและนิทาน)

สอนลูกให้เป็นโจร

ชายคนหนึ่ง เมื่อเป็นเด็ก ๆ มีนิสัยชอบเป็นคนลักเล็กขโมยน้อย เมื่อไปบ้านใคร เจ้าของเผลอเป็นต้องหยิบเข้าของติดมือไปด้วย ใคร ๆ ก็ไม่สงสัยหรือสงสัยโกธ เพราะเห็นว่าเป็นเด็ก สิ่งของที่ลักมาได้ เขาเคยนำมาอวดแม่ของเขาอยู่เสมอ แต่แม่ก็ไม่เห็นดีว่ากล่าวแต่ประการใด

เด็กคนนี้ประพฤติดูเหมือนอยู่จนโตเป็นหนุ่ม ก็มีใจกำเริบถึงกับลักของใหญ่และมีราคามาก แม่รู้ก็ยังไม่ยอมข่มเขายิ่งเช่นเดิม อยู่มาวันหนึ่งเขาไปขโมยทรัพย์สินของชาวบ้าน และฆ่าเจ้าของทรัพย์สินตาย ตำรวจจับได้นำตัวส่งศาล ศาลได้สวนว่าเป็นความจริง จึงตัดสินให้ประหารชีวิต เมื่อเพชฌฆาตนำตัวไปประหารชีวิต แม่รู้เรื่องเดินตามไปร้องไห้ร่ำพันว่า "พุทไธ่เอ๋ย ! ทำไมลูกจึงประพฤติดูเป็นขโมย จนต้องได้รับโทษประหารเช่นนี้"

บุตรได้ยินเสียงแม่จึงเหลียวหน้าหันไปดู แล้วพูดว่า "แม่จ๋า ! นี่เป็นความผิดของแม่เอง เพราะเมื่อฉันเด็ก ๆ ขโมยสิ่งของมาให้แม่ แม่ไม่เคยห้ามปรามฉันเลย กลับชมเชยว่าฉันเป็นคนดีเสียอีก มาบัดนี้ทำไมมาบ่นว่า ฉันประพฤติดูเช่นนี้เล่า เพราะฉันเป็นขโมยฉันจึงต้องตายอย่างนี้"

ความโลภ

นานมาแล้ว มีชายผู้หนึ่งมีอาชีพทำไร่อยู่ที่ชายป่า ทุก ๆ ปีพอสิ้นฤดูหนาว เขาจะลงมือ
 บร่าบที่ พอฤดูร้อนก็เตรียมดินเพื่อปลูกผัก แพง แดงไม แดงไทย พอฝนตก พืชที่ปลูกก็
 เจริญงอกงาม แดงดอกออกผล ไร่ของเขาอยู่ใกล้ชายป่าและภูเขา บนเขาแห่งนี้มีลิงฝูงหนึ่ง
 ชอบขโมยพืชผลในไร่กินเสมอ จนแดงที่เขาปลูกไว้เกือบหมด

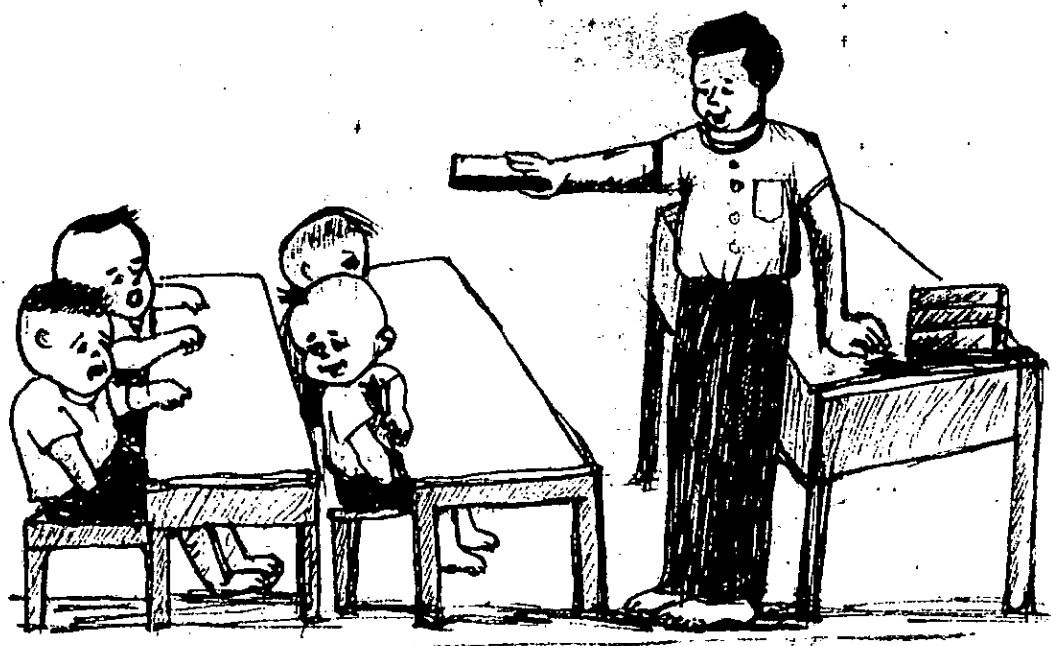
ชายผู้นี้รู้สึกโกรธมาก ไม่รู้จะแก้ไขด้วยวิธีใด จึงคิดเอาปลาร้าทาร่างกายจนตัวมีกลิ่น
 เหม็นคุ้งแล้วไปนอนในไร่แก้ลังทำเป็นตาย

ครั้นถึงเวลาที่ลิงลงมาจากภูเขา ลิงทั้งฝูงพบชายผู้นอนตายและเกิดความเสียใจที่ตน
 ขโมยพืชผลของเขาจนเขาเสียใจตาย เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณที่ตนมารบกวน ลิงทั้งหมดจึง
 ประชุมกันว่า ควรจะหามาศพชายผู้นี้ไปทั้งไว้บนภูเขากองใหญ่ อีกพวกหนึ่งบอกว่าควรนำไปวางบน
 ภูเขากองเล็ก หัวหน้าลิงจึงตัดสินใจนำศพชายผู้นี้ไปไว้บนภูเขากองเล็ก

ด้วยความโลภ ชายผู้นี้ขอให้สิงห์ตามตนไปไว้ที่ขุมเงินกองใหญ่ จึงตะโกนออกมาดัง ๆ
ว่า "เอาข้าไปวางไว้บนขุมเงินกองใหญ่"

ฝูงสิงดกใจแล้วพากันวิ่งหนีเข้าป่าหายไ้ ชายผู้นั้นไม่ได้อะไรเลย

(ยุดธ เดชคารณ นิตานพนเมือง 100 เรื่อง)

ความผิดย่อมรู้ได้

เศรษฐีคนหนึ่งเป็นคนใจดีมีเมตตา จึงรับเด็กยากจนมาเลี้ยงไว้ที่บ้านหลายคน อยู่มาวันหนึ่ง เงินในลิ้นชักโต๊ะหายไป แต่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้เอาเงินไปเพราะเด็ก ๆ ทุกคนต่างปฏิเสธ เขาจึงเรียกเด็ก ๆ มาประชุมพร้อมกัน และแจกท่อนไม้ยาวเท่า ๆ กันให้เด็กไปคนละท่อน แล้วพูดว่า

"จงเก็บไม้เหล่านี้ไว้ให้ดี เพราะเงินในลิ้นชักโต๊ะของฉันหายไป พรุ่งนี้เช้าทุกคนจะต้องนำไม้มาให้ฉันที่นี่พร้อมกัน ไม้ของคนที่ยืมเงินไปจะยาวออกมามากกว่านี้พูด"

เด็กคนที่ขโมยเกรงว่าจะถูกจับได้ จึงได้แอบใช้มีดตัดไม้สั้นออกเสียหนึ่งนิ้วพูด เพราะกลัวว่าไม้ของตนจะยาวกว่าคนอื่น รุ่งเช้าเมื่อพวกเด็ก ๆ นำไม้ที่แจกให้ส่งเศรษฐีพร้อมกัน ก็รู้ว่าใครเป็นขโมยเพราะ ไม้ของคนขโมยสั้นไปหนึ่งนิ้วพูด ทำให้คนนั้นอายต่อเพื่อน ๆ ไม่คิดที่จะขโมยต่อไป

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความผิดที่เราทำขึ้นนั้น ย่อมรู้ได้จากตัวเอง จะปกปิดย่อมไม่มีผิดได้

(นิยาม รัชชเดช นิทานพื้นเมือง 100 เรื่อง)

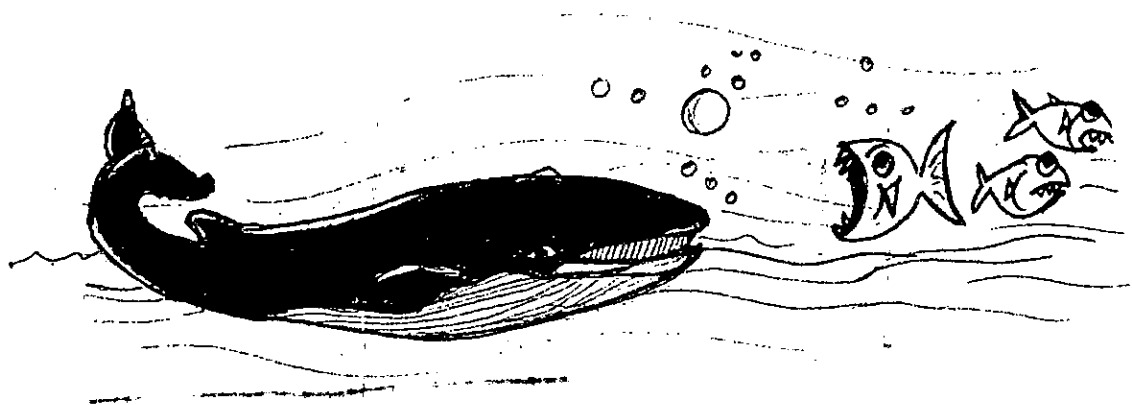

ท้าวสุรนารี

ท้าวสุรนารี เดิมชื่อว่า "โม" เกิดที่เมืองนครราชสีมา ได้แต่งงานกับนายทองคำ ซึ่งต่อมาได้เป็นพระยาปลัด ตำแหน่งเจ้าเมืองนครราชสีมา

ตั้งแต่สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เมืองลาวซึ่งมีกษัตริย์ปกครองอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์ตกเป็นประเทศราชของไทยมาจนถึง พ.ศ. 2369 ในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ครองเมืองเวียงจันทน์คิดอยากให้บ้านเมืองของตนเป็นอิสระ จึงได้ยกทัพเข้ามาทางตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเมืองต่าง ๆ มาโดยตลอด จนมาถึงเมืองนครราชสีมา ซึ่งขณะนั้น พระยาปลัดและเจ้าเมืองนครราชสีมาไปราชการที่เมืองบันนั (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษ) กองทัพลาวตีเมืองได้แล้วกวาดต้อนพลเมืองไป เมื่อถึงทุ่งสัมฤทธิ์ (อยู่ในอำเภอพิมาย) คุณหญิงโมถูกกวาดต้อนไปด้วย ได้คิดอุบายและวางแผนการให้คนไทยร่วมมือกันลุกขึ้นต่อสู้ ทหารลาว จนทัพลาวแตกพ่าย การได้ชัยชนะครั้งนี้นับว่าเป็นความสามารถอย่างกล้าหาญของคุณหญิงโม รัชกาลที่ 3 จึงสถาปนาท่านขึ้นเป็น "ท้าวสุรนารี" ปัจจุบันเหมือนสาวรีย์ของท่านเป็นรูปปั้นในทำเนียบถือนดาบ อยู่ที่หน้าชุมพลของจังหวัดนครราชสีมา

(กรมวิชาการ แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

ปลาวาฬไม่ใช่ปลา

ปลาวาฬมีรูปร่างคล้ายปลาแต่ไม่ใช่ปลา ปลาวาฬจัดเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเหมือนสุนัข แมว ลิง และยังเป็นสัตว์จำพวกที่มีสมองที่พัฒนา ปลาวาฬมีอะไรหลายอย่างแตกต่างจากปลาทั่วไป ที่มองเห็นก่อนอื่น คือ หาง ปกติปลามีครีบหางในแนวตั้ง ขี่ขึ้นบนและลงล่าง ส่วนครีบหางของ ปลาวาฬแบนในแนวราบ ขี่ไปด้านข้างซ้าย-ขวา ปลาหายใจทางเหงือก โดยคุ้ยริมออกซิเจนที่ ละลายอยู่ในน้ำเอาไว้ แต่ปลาวาฬมีปอด และต้องโผล่ขึ้นมาหายใจเหนือน้ำเป็นครั้งคราว ปลาวาฬวันละหายใจแต่ละครั้งได้นานมาก บางทีนานถึง 1 ชั่วโมง 15 นาที

ปลาวาฬออกไข่ เมื่อไข่ได้รับน้ำเชื้อจากตัวผู้แล้วจึงเจริญเป็นลูกปลา ส่วนปลาวาฬนั้น เหมือนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมแบบนก คือออกลูกมาเป็นตัวแล้วเลี้ยงลูกด้วยนมของแม่ นอกจากนั้น ปลาวาฬเป็นสัตว์เลือดอุ่น หมายความว่า อุณหภูมิในร่างกายคงที่เรื่อยไป ไม่ว่าอุณหภูมิของน้ำ เป็นเท่าใด แต่ปลาทั้งหลายเป็นสัตว์เลือดเย็น อุณหภูมิในร่างกายเปลี่ยนตามอุณหภูมิของ สิ่งแวดล้อม

โอย ๆ ปวดท้อง

โรคกระเพาะอาหาร

โรคกระเพาะอาหาร เป็นโรคชนิดหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความรำคาญใจ เพราะมักจะเป็นโรคประจำตัวหรือเป็นโรคเรื้อรังไปตลอด ยิ่งสังคมที่ความวุ่นวายจนผู้ต้องแข่งขันกับเวลามากเท่าไร โอกาสที่จะเป็นก็ยิ่งมากเท่านั้น คนที่เป็นโรคกระเพาะส่วนมากจะปวดท้องบริเวณลิ้นปี่ บางคนปวดแสบ บางคนปวดร้าวถึงหลังหรือชายโครงทั้ง 2 ข้าง บางครั้งคลื่นไส้ อาเจียน และถ่ายอุจจาระเป็นสีดำ แต่ไม่จำเป็นว่าคนปวดท้องทุกคนจะต้องเป็นโรคกระเพาะอาหาร เพราะยังมีอวัยวะอื่น ๆ อีกมากอยู่ในช่องท้อง การวินิจฉัยให้แน่ชัดจะต้องตรวจดูตำแหน่งที่ปวดและฟังประวัติอาการของผู้ป่วยด้วย

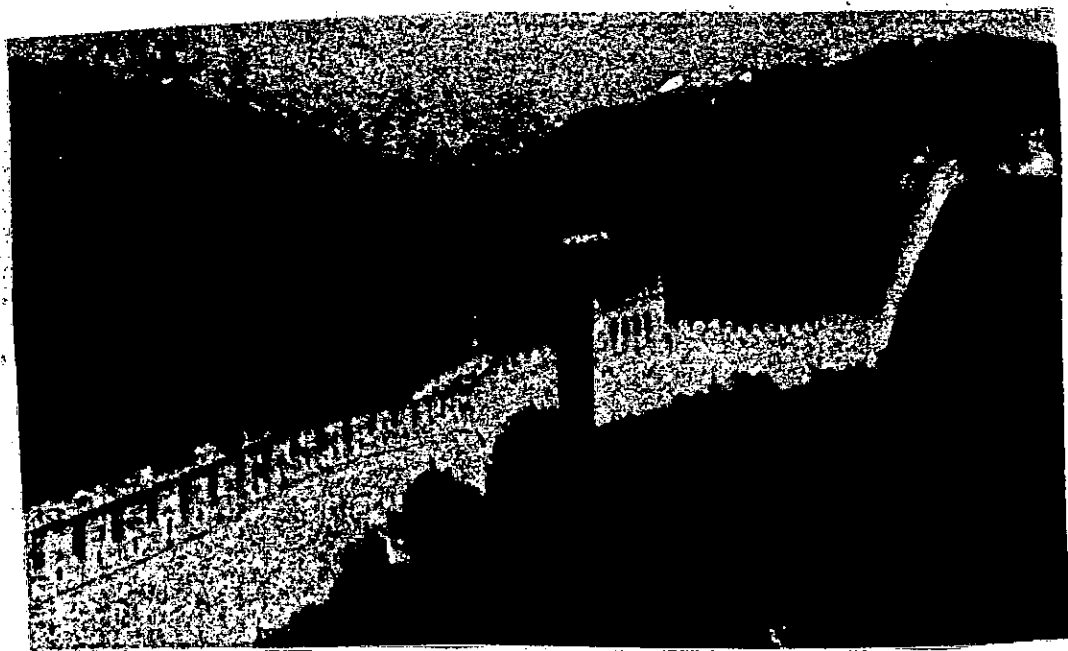
สาเหตุของโรคกระเพาะมีได้หลายสาเหตุ ที่สำคัญคือ เยื่อกระเพาะอาหารถูกกัดทำลายโดยกรดที่อยู่ในน้ำย่อยอาหาร จนกระทั่งเป็นแผล เกิดอาการปวดแสบขึ้นมา สาเหตุที่ทำให้มีกรดมากในกระเพาะอาหาร คือ

1. การกินอาหารไม่ตรงเวลา เช่น บกติดองกิน 3 มื้อ แต่เมื่อถึงเวลากลับไม่มีอาหารตกถึงท้องเลย กรดยังหลั่งตามปกติเมื่อไม่มีอะไรย่อย ก็จะกัดผนังกระเพาะอาหารจนเป็นแผล
2. อาหารรสเผ็ดจัด ได้แก่ พริก พริกไทย และเครื่องเทศบางชนิด เช่น กานพลู
3. ความเครียดจากสิ่งแวดล้อมในชีวิต ความรีบเร่งในการทำงานกินเป็นตัวการทำให้กรดหลั่งมากประกอบกับความเครียดกินอาหารไม่ได้
4. การดื่มเหล้า เบียร์หรือกาแฟเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดเป็นแผลในกระเพาะอาหารได้ และทำให้คนที่เป็นน้อยเป็นมากขึ้น

5. เกิดจากการกินยาแก้ปวด เช่น แอสไพริน และยาที่รักษาโรคข้อ โรคความดัน ยาพวกนี้มีผลทำให้กรดหลังมากขึ้น

หลักทั่ว ๆ ไปคือต้องกินอาหารให้ตรงเวลา กินทีละน้อย ๆ แต่ให้บ่อยครั้งไม่ควรกินทีเดียว แล้วเว้นไปนาน ๆ ต้องงดอาหารรสจัดหรือตัวกระตุ้นที่กล้าวไปแล้ว อย่าดึงเครียดกับชีวิตให้มาก หาทางพักผ่อนหย่อนใจให้มาก ๆ อาการโรคกระเพาะอาหารก็จะไม่เกิดกับตัวเรา

(จากวารสารนารักษ์ ฉบับเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2535)

กำแพงเมืองจีน

ประเทศจีนโบราณนั้น มิใช่ประเทศซึ่งปกครองเป็นอาณาจักรใหญ่โต แต่เป็นรัฐเล็ก ๆ ของคนจีนซึ่งเรียกตนเองว่า ฮั่น หลายรัฐเป็นอิสระต่อกัน มักจะเรียกว่า ก๊ก เช่น หกก๊ก สามก๊ก เป็นต้น ก๊กเหล่านั้นนอกจากจะชิงอำนาจกันเองในหมู่ชาวฮั่นด้วยกันเองแล้ว ยังต้องทำสงครามกับชนเผ่าต่าง ๆ ทางเหนือ เช่น พวกมองโกล ชนเผ่าซ่งหนุยอยู่ตลอดเวลา

ในรัชสมัยของพระเจ้าจิ้งซีฮ่องเต้ ก็ต้องทำสงครามกับชนเผ่าซ่งหนุยอยู่ตลอดรัชกาล จึงทำให้พระเจ้าจิ้งซีฮ่องเต้คิดสร้างกำแพงกันพวกซ่งหนุยและชนเผ่าเร่ร่อนเดินทางมาทำสงคราม กำแพงเมืองจีนจึงสร้างขึ้นราว พ.ศ. 757 เป็นสิ่งก่อสร้างใหญ่โตมาก นับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกที่มีชื่อเสียงไม่ด้อยกว่าปิรามิดของอียิปต์เลยทีเดียว

พระเจ้าจิ้งซีฮ่องเต้ เป็นกษัตริย์จีนที่มีอำนาจมาก แต่ค่อนข้างหลงอำนาจ พระองค์ไม่โปรดคำสอนของขงจื้อ ไม่โปรดให้ประชาชนนับถือใครนอกเสียจากพระองค์ จึงให้เผด็จการ คำสั่งสอนของขงจื้อไปเป็นอันมาก นับว่าเป็นการทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาวจีนไปอย่างน่าเสียดาย ความหลงอำนาจของพระองค์ยังเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น เมื่อมีการขุดพบสุสานของพระองค์ ในสุสานเต็มไปด้วยรูปปั้นของทหาร เกวียน สมบัติมหาศาล ม้า อาวุธ แสดงถึงอำนาจของพระองค์ยิ่งใหญ่เพียงใด

ด่านเจดีย์สามองค์

ในสมัยก่อนที่ไทยเราทำสงครามกับเขมร พม่ามีทางเข้าสู่ประเทศไทยได้ถึงสามทาง คือ ด่านแม่ละเมา ด่านเจดีย์สามองค์ ด่านสิงขร แต่ด่านที่ไปมาหากันถึงกรุงศรีอยุธยาอย่างรวดเร็วนั้น ก็คือด่านเจดีย์สามองค์

สำหรับด่านเจดีย์สามองค์นี้มีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมา ครั้งหนึ่งในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พม่ายกทัพมาประชิดแดนไทย ขณะเวลานั้นมีน้อย เมื่อไม่ทรงเห็นใครก็ทรงให้โกษาปานเป็นแม่ทัพยกไปขับไล่พม่า กล่าวกันว่าท่านโกษาปานมีความสามารถแต่ในทางการพูดเท่านั้น ส่วนในทางการรบนั้นไม่ค่อยจะเชื่อฝีมือนัก เมื่อแรกจะออกทัพนั้น ทหารจึงร่นเรขาคระเบียบวินัย โกษาปานจึงกราบทูลขอพระแสงดาบอาญาสิทธิ์ไปด้วย แล้วให้ทหารตั้งค่ายโดยออกคำสั่งให้ทหารเอาเสาที่จะปักดินนั้น ให้เอาทางปลายไม้ลง ทางโคนชี้ฟ้า พวกทหารที่หัวแข็งพากันวิจารณ์ว่า โกษาปานเป็นบ้า จึงไม่ทำตาม โกษาปานไปตรวจดู เห็นเช่นนั้นก็ให้เอาไปประหารชีวิตเสียทั้งหมด

นับแต่นั้นมาทหารทั้งหลายก็มีระเบียบวินัย โกษาปานจึงยกทัพไปขับไล่พม่าจนพ้นแดนเขตไทย ขากลับได้ระวางเหตุอยู่ด่านทางเมืองกาญจนบุรีนั้น ทหารไทยนึกสนุกขึ้นมาและโจษจันว่าทหารพม่าคงไม่ทราบว่ายาวเขตของไทยและพม่าอยู่ตรงไหนจึงได้ล้ำเขตแดนเข้ามา จึงคิดหาเครื่องหมายเอาไว้ โดยขนเอาาก้อนหินแถว ๆ นั้นมาก่อเป็นองค์เจดีย์เล็ก ๆ ไว้ 3 องค์

ต่อ ๆ มาพวกพ่อค้าที่มาค้าขายกับพม่ามอญ ก็พากันเอาหินใบทอง เข้าที่เจดีย์นั้นทีละเล็กละน้อย จนกลายเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ ดังที่เห็นกันทุกวันนี้.....อยู่ที่ อำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี

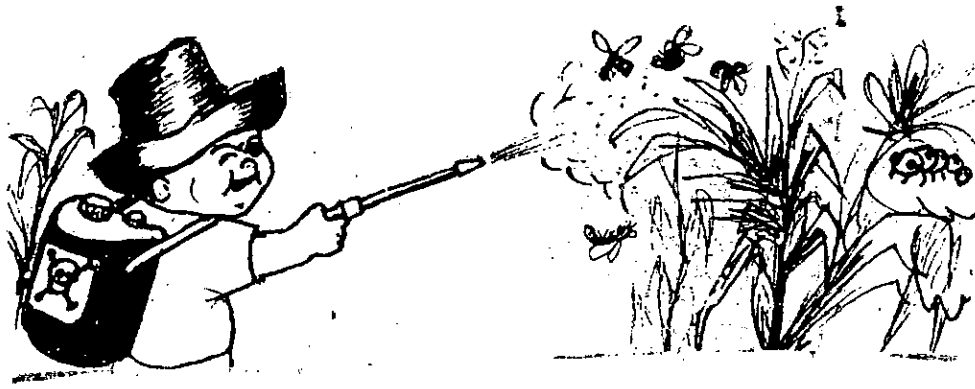
(อัทธยา สายศิลป์ ปริญญาพนธ์ กศ.ม.)

สับสนกับโรคผิวหนัง

ผิวหนังของคนเรานั้นหล่อเลี้ยงโดยธรรมชาติ เพื่อความชุ่มชื้นและป้องกันเชื้อโรคได้บางส่วน การฟอกสบู่มากเกินไปจะทำให้ลายน้ำหล่อเลี้ยงผิวหนังเหล่านี้ ยิ่งผิวที่บอบบางบริเวณเนื้ออ่อนแถวขาหนีบ หรือแก้ม อาจทำให้ผิวหนังแห้งและเกิดระคายเคือง โรคที่เกิดกับผิวหนัง เช่น โรคน้ำกัดเท้าหรือโรคติดเชื้ออื่น ๆ การรักษาโดยการทายาที่แพทย์สั่งแล้วอย่าพยายามฟอกสบู่บริเวณนั้น ถ้าคิดว่าสกปรกอาจใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดการรักษาจะได้ผลเร็วขึ้น ผิวหนังที่ขาดน้ำมันหล่อเลี้ยงความชุ่มชื้นจะมีความต้านทานต่อเชื้อโรคต่ำ ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย

(ชัยพฤกษ์การ์ตูน ฉบับเดือนมิถุนายน 2536)

เราอาจตายพร้อมแมลง

มลพิษที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเรา คือ มลพิษจากสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าวัชพืช ยาฆ่าหนูและสัตว์แทะ ซึ่งรวมเรียกว่า สารฆ่าศัตรูพืช และสัตว์ สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์มีหลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นสารที่มีพิษ บางชนิดมีพิษร้ายแรงและคงทนต่อสภาพแวดล้อมได้นาน

เมื่อมีการฉีดพ่นสารเคมีเหล่านี้ ส่วนหนึ่งจับเกาะที่พืชตามต้องการ ส่วนหนึ่งเป็นละอองลอยอยู่ในอากาศ คนสูดดมเข้าไปก็จะเป็นอันตรายต่อระบบการหายใจ ถ้าละอองเกาะตามผิวหนัง มันก็จะซึมเข้าไปเป็นพิษต่อร่างกาย บางส่วนของสารไปกับน้ำที่บำรุงรักษาต้นไม้ ไหลสู่คูคลอง เป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ในทางน้ำต่อไป

สารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักผลไม้ ย่อมจะทำให้ผู้บริโภคเมื่อกินเข้าไปแล้วเป็นพิษ เวลานี้มีคนปลูกผักไม่ฉีดสารเคมีเลย อาจได้ผักไม่งาม มีหนอนแมลงไชบ้างแต่ก็ปลอดภัย สารเคมีเหล่านี้ทำลายระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้หน้ามืด เวียนศีรษะ ถ้าร่างกายรับไปมาก ๆ อาจเกิดหัวใจวายและตายได้

เราคงจะห้ามชาวนาหรือชาวไร่ไม่ให้ใช้สารหรือยาฆ่าศัตรูพืชไม่ได้ แต่ก็ต้องพ่อนหนักให้เป็นเบา โดยให้ใช้สารที่เป็นภัยต่อคนและสัตว์ให้น้อยที่สุด เลือกใช้สารที่สลายเร็ว หรือเปลี่ยนเป็นสารอื่นที่ไม่เป็นภัยได้ง่ายในสิ่งแวดล้อม ตลอดจนหาวิธีทำลายแมลงโดยไม่อาศัยสารฆ่าแมลง เช่น ควบคุมการสืบพันธุ์ของมัน เป็นต้น

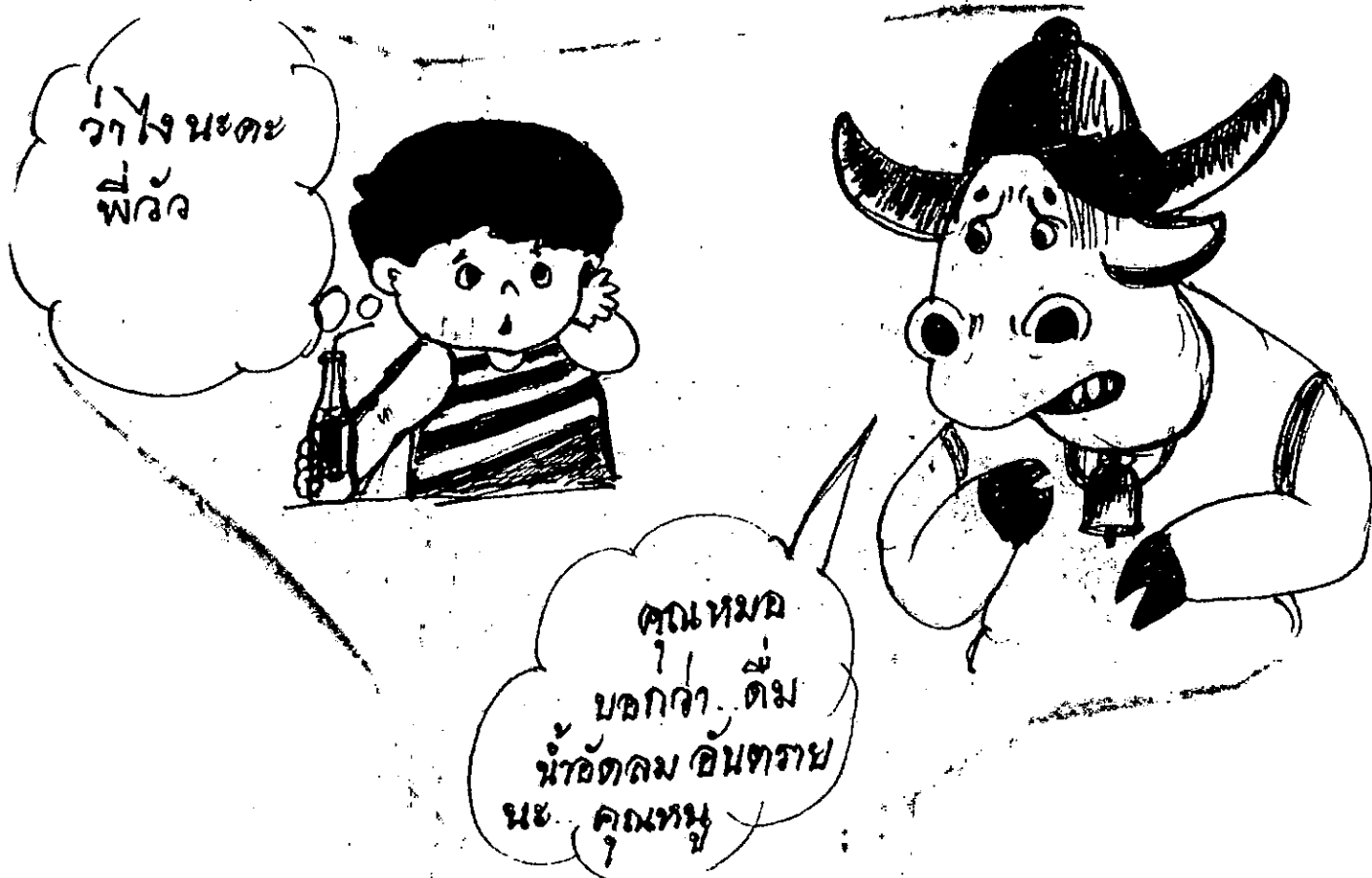
มลพิษ หมายถึง พิษภัยหรือผลร้ายต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม

(กฤษฎา ชุตินา ชุตสิ่งแวดล้อม)

น้ำอืดลมอันตราย

ศาสตราจารย์นายแพทย์ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ แห่งมหาวิทยาลัยมหิดล ได้เปิดเผยว่าคนไทยจำนวนไม่น้อยที่นิยมดื่มน้ำอืดลม ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยน้ำและน้ำตาลเป็นจำนวนมาก หลังจากดื่มจะเกิดอาการเอียน ท้องอืด ไม่อยากรับประทานอาหาร และยังพบว่าน้ำอืดลมบางชนิดมีคาเฟอีนผสมอยู่ เมื่อดื่มไปนาน ๆ ก็จะเป็นตัวทำลายสุขภาพและมีฤทธิ์กระตุ้นการทำงานของสมอง ทำให้รู้สึกสดชื่น แต่ถ้าดื่มมาก ๆ ประจํา ก็จะทำให้ติดได้และผลที่ตามมาคือโรคอ้วน

(ส่วพัคตร์ พนมวัน จากวารสารแม่และเด็ก พฤษภาคม 2536)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายวิเชียร ชื่อสกุล สุคันธี

เกิดวันที่ 19 เดือน มกราคม พุทธศักราช 2491

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 88 หมู่ 2 ตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก

จังหวัด สุพรรณบุรี 72130

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสามชุก

จังหวัดสุพรรณบุรี 72130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2506

ม.ศ. 3 โรงเรียนมัธยมสุนทรราชฤทธิ์ประสิทธิ์

พ.ศ. 2510

ป.กศ. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2513

พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ. 2518

กศ.บ. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

พ.ศ. 2536

กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

การศึกษาประสิทธิภาพของการสอนเขียนย่อความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทคัดย่อ
ของ
วิเชียร สุคันธี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษา

มีนาคม 2537

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน
เขียนย่อความภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ของ
โรงเรียนสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ได้โดยวิธีสุ่มอย่าง
ง่ายมา 1 ห้องเรียน จากจำนวนทั้งหมด 3 ห้องเรียน ผู้วิจัยได้ทดลองสอนใช้ชุดการสอน
เขียนย่อความด้วยตนเอง ใช้เวลา 30 คาบ คาบละ 20 นาที วันละ 3 คาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ชุดการสอนเขียนย่อความ ประกอบด้วย
ชุดย่อยจำนวน 10 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีลักษณะเป็นสื่อประสม และเป็นลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง 2)
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ จำนวน 1 ข้อ

การหาเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับ
ผลลัพธ์โดยเฉลี่ย $(E_1/E_2) = 80/80$

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชุดการสอนเขียนย่อความมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ความสัมพันธ์
กับผลลัพธ์โดยเฉลี่ย $(E_1/E_2) = 80.91/81.26$

AN EFFICIENCY STUDY OF SUMMARY WRITING INSTRUCTIONAL PACKAGE
FOR PRATHOM SUKSA IV STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

WICHIAN SUKANTHEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University

March 1994

The purpose of this research was to study efficiency of Thai Language summary writing instructional package for Prathom Suksa IV students

The sample composed of 30 Prathom Suksa IV studens in the second semester of the 1993 acadamic year from Somdejprawannarat School, Samchuk District, Suphanburi Province. The sample was one classroom students chosen from three classrooms by simple random sampling.

The researcher, himself taught the summary writing instructional package to the sample group for 30 periods, each for 20 minutes and 3 periods a day.

The instruments used for collecting data were as follows :

- 1) the summary writing instructional package consisted of ten subpackages, in which were multi-media and hierarchic relation,
- 2) the summary writing achievement test 1 item.

The criteria used to calculate the efficiency of instructional package was relationship between the everage process and the everage product $(E_1/E_2) = 80/80$.

The result of this research showed that the instructional package had the efficiency of relationship between the everage process and the everage product $(E_1/E_2) = 80.91/81.26$.
